Karanlığın Sol Eli

URSULA K. LE GUIN

İngilizce'den Çeviren: Ümit Altuğ

AYRINTI

10. BASIM

URSULA K. LE GUIN

Le Guin 21 Ekim 1929'da ABD'nin Kaliforniya eyaletinin Berkeley kentinde doğmuştur. Babası ünlü antropolog Alfred Kroeber'dir. Esinini Kızılderili efsaneleri ve masallarından alarak, ilk öyküsünü dokuz yaşında yazar. Üniversitede Fransız ve İtalyan edebiyatı okur ve Rönesans edebiyatı üzerine uzmanlaşır. Master eğitimini 1952'de Columbia Üniversitesi'nde tamamlar. 70'li yıllardan itibaren çeşitli Amerikan ve Avustralya üniversitelerinde bilimkurgu üzerine "workshop"lar düzenler. Le Guin geleneksel edebiyat tekniklerini ustalıkla bilimkurgu ögeleriyle birleştirmesi ve büyük bir derinlikle alternatif toplumlar ve düşünce biçimleri yaratmasıyla tanınır. Genellikle fizik ve kimya gibi teknik bilimlerin ayrıntılarını betimlemekten kaçınarak kültürel antropoloji, siyaset ve psikoloji üzerinde odaklaşır. Yapıtlarında telepati, zihin okuma, önbili gibi psişik fenomenlerden yararlanır ve karşılıklılık, birlik ve bütüncülük gibi temaların öne çıkarılmasından da anlaşılacağı gibi Taoizm ve Zen felsefelerine yer verir. Le Guin karmaşık, genellikle paradoksal simgeler, imgeler ve anıştırmalar kullanarak, bireylerin ve toplumların düzen ile kaos, uyum ile bütünlüğe ulaşmak için ayaklanma gibi karşıtlıkları dengeleme gerekliliklerini vurgular. Bilimkurguya edebiyat saygınlığını kazandırmasının yanı sıra, yarattığı müthiş ütopyalarla son derece tahrik edici bir siyasal ufuk da çizen olağanüstü bir yazardır Ursula K. Le Guin.

Başlıca yapıtları: *Rocannon's World* (1966) [*Rocannon'un Dünyası*, Çev. Tuba Çele, Metis Yay., 1995]; *Planet of Exile* (1966) [*Sürgün Gezegeni*, Çev. Ayşe Gorbon, İthaki Yay., 1999]; *City of Illusions* (1967) [*Yanılsamalar Şehri*, Çev. Meltem Tayga, İmge Yay., 1994]; *The Earthsea Trilogy (Yerdeniz Üçlemesi, sonradan altı cilde ulaşmış, bunlar biyografide numaralandırılarak belirtilmiştir: A Wizard of Earthsea* (1968) 1-[*Yerdeniz Üçlemesi: Yerdeniz Büyücüsü*, Çev. Çiğdem İpek Erkal, Metis Yay., 1994]; *The Tombs of Atuan* (1971) 2-[*Atuan Mezarları*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 1995]; *The Lathe of Heaven* (1971) [*Rüyanın Öte Yakası*, Çev. Aylin Ülçer, Metis Yay., 2011]; *The Farthest Shore* (1972) 3-[*En Uzak Sahil*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 1995]; *The Word for World is Forest* (1972) [*Dünyaya Orman Denir*, Çev. Özlem Dinçkal, Metis Yay., 1996]; *The Dispossessed* (1974) [*Mülksüzler*, Çev. L. Mollamustafaoğlu, Metis Yay., 1990]; *Very Far Away From Anywhere Else* (1976) [*Her Yerden Çok Uzakta*, Çev. Semih Aközlü, İmge Yay., 1995]; *The Eye of the Heron* (1978) [*Balıkçıl Gözü*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 1995]; *Malafrena* (1979) [*Malafrena*, Çev. Cemal Yardımcı, Metis Yay., 2013]; *The Beginning Place* (1980) [*Başlama Yeri*, Çev. Can Eryümlü, İletişim Yay., 1995]; *Always Coming Home* (1985) [*Hep Yuvaya Dönmek*, Çev. Cemal Yardımcı, Ayrıntı Yay., 2001]; *Tehanu* (1990) 4-[*Tehanu*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 1996]; *Four Ways to Forgiveness* (1995) [*Bağışlanmanın Dört Yolu*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 2000]; *The Other Wind* (2001) 5-[*Öteki Rüzgâr*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 2004]*Changing Planes* (2003) [*Uçuştan Uçuşa*, Çev. Çidem Erkal İpek, Metis Yay., 2004]; *Gifts* (2004) [*Marifetler*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 2006]; *Voices* (2007) [*Sesler*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 2008]; *Lavinia* (2008) [*Lavinia*, Çev. Güral Koca, Metis Yay., 2009]; *Powers* (2008) [*Güçler*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 2009]; *Wild Girls* (2011) [*Yaban Kızlar*, Çev. Algan Sezgintüredi, Versus Yay., 2011]; en önemli romanlarıdır. *The Wind's Twelve Quarters* (1975) [*Rüzgârın On İki Köşesi*, Çev. Aysun Babacan, Ayrıntı Yay., 2011]; *Orsinian Tales* (1976); *The Compass Rose* (1982) ve *A Fisherman of the Inland Sea* (1994) [*İçdeniz Balıkçısı*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 2007]; *Unlocking the Air and Other Stories* (1996) [*Aya Tırmanmak ve Diğer Öyküler*, Çev. Aslı Biçen, Metis Yay., 2012]; *Tales From Earthsea* (2001) 6-[*Yerdeniz Öyküleri*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 2001]; *The Birtday of the World* (2002) [*Dünyanın Doğum Günü*, Çev. Çiğdem Erkal İpek, Metis Yay., 2005]; yazarın öykü kitaplarından bazılarıdır. İlk iki kitaptan oluşturulan bir öykü derlemesi yayınlarımız arasında yer almaktadır: [*Rüzgârgülü (Gülün Günlüğü)*, Çev. Ümit Altuğ, Ayrıntı Yay., 2012]. Yazarın ayrıca şiir, çocuk ve deneme kitapları da bulunmaktadır.

Ayrıntı: 79
Edebiyat Dizisi: 26

Karanlığın Sol Eli
Ursula K. Le Guin

Kitabın Özgün Adı
The Left Hand of Darkness

İngilizce'den Çeviren
Ümit Altuğ

Yayına Hazırlayan
Işın Elçin

Düzelti
Ali Anavarzalı & Ahmet Batmaz

Copyright © 1969, 1976, 2004 by Ursula K. Le Guin

Türkçe yayım hakları Akcalı Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Arslan Kahraman

Dizgi
Esin Tapan

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 - 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Onuncu Basım: *İstanbul, Nisan 2016*

Baskı Adedi *2000*

ISBN 978-975-539-044-4
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Ursula K. Le Guin

Karanlığın Sol Eli

EDEBİYAT DİZİSİ SON ÇIKAN KİTAPLAR

HAVAALANI BALIKLARI / *Angelika Overath*
DAYICAN NAPOLYON / *İyrec-i Pézéşkzâd*
HARMATTAN / *Gavin Weston*
BİR SON DUYGUSU / *Julian Barnes*
HEZEYAN / *Laura Restrepo*
O ASLA GERİ GELMEYECEK / *Hans Koppel*
YARASALAR / *Marcel Beyer*
KAYBOLAN / *Hans-Ulrich Treichel*
BİR KÜÇÜK İMPARATORLUK / *Christian Kracht*
HAYAT DÜZEYLERİ / *Julian Barnes*
GÖZYAŞININ KİMYASI / *Peter Carey*
VÎS İLE RÂMÎN / *Fahreddin Es'ad-i Gorgânî*
ANATHEM / *Neal Stephenson*
BEYAZ DÜNYA / *Andrew McGahan*
MUTSUZLUK ZAMANLARINDA MUTLULUK / *Wilhelm Genazino*
KIRIK KÖŞELİ İLKBAHAR / *Mario Benedetti*
GECELERİ DAİRELER ÇİZEREK / YÜRÜRÜZ / *Daniel Alarcon*
BİR BUĞDAY TANESİ / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
PARROT İLE OLIVER AMERİKA'DA / *Peter Carey*
İSTİSNA / *Christian Jungersen*
KALTENBURG / *Marcel Beyer*
ORBITOR / *Mircea Cărtărescu*
GÜVERCİNLER HAVALANIRKEN / *Melinda Nadj Abonji*
KAYBOLUYORSUN / *Christian Jungersen*
İÇERDEKİLER / *Victor Serge*
TİBET ŞEFTALİ TURTASI / *Tom Robbins*
BAHAR / *Sabine Adatepe*
CHE'NİN BİRLİĞİ / *Carlos Gamerro*
EFENDİNİN GÜZELİ / *Albert Cohen*
FRANSIZ SAVAŞ SANATI / *Alexis Jenni*

Ursula K. Le Guin

Karanlığın Sol Eli

Charles için
*Sine qua non**

* (Lat.) Olmazsa olmaz.

İçindekiler

	Önsöz	11
1	Erhenrang'da Bir Geçit Alayı	18
2	Tipinin İçindeki Yer	38
3	Deli Kral	43
4	On Dokuzuncu Gün	58
5	Önsezilerin Eğitilmesi	62
6	Orgoreyn'e Bir Yol	86
7	Cinsiyet Sorunu	103
8	Orgoreyn'e Başka Bir Yol	111
9	Hain Estraven	135
10	Mişnori'de Konuşmalar	141
11	Mişnori'de Kendi Kendine Konuşmalar	158
12	Zamana ve Karanlığa Dair	171
13	Çiftlikte	174

14 Kaçış 192
15 Buz'a Doğru 207
16 Drummer ile Dremegole Arasında 227
17 Bir Orgota Yaratılış Mitosu 242
18 Buz'un Üzerinde 245
19 Eve Dönüş 266
20 Boş Bir Çaba 286

Gethen Takvimi ve Saati 301

Önsöz*

Bilimkurgu sık sık kehanete benzer bir şey olarak betimlenir, hatta tanımlanır. Bilimkurgu yazarının burada ve şimdiye ait bir fenomeni ya da eğilimi alıp, bunu dramatik etkiler yaratmak amacıyla arıtıp yoğunlaştırarak geleceğe doğru genişlettiği varsayılır. "Eğer böyle devam ederse, işte bu olacaktır." Bir önbilide bulunulur. Uygulanan yöntem ve alınan sonuçlar, farelere aşırı dozlarda arıtılmış ve konsantre yiyecek vererek, bu yiyeceği az miktarlarda uzun bir süre yiyecek insanlara neler olabileceğini tahmin etmeye çalışan bir bilim insanınkilere çok benzer. Sonuç neredeyse kaçınılmaz olarak kanserdir. Kehanetin sonucu da öyle. Gerçekten de kehanetlerde bulunmaya sıvanan bilimkurgu yapıtları genellikle

* Önsöz, yazarın *The Language of The Night: Essays on Fantasy and Science Fiction* (1979) adlı kitabından alınmıştır.

Roma Kulübü'nün ulaştığı yere ulaşırlar; yani, insan özgürlüğünün aşama aşama yok edilmesiyle yeryüzündeki yaşamın tamamen sona ermesi arasında bir yere.

Bu, bilimkurgu okumayan birçok insanın neden bu türü "kaçış edebiyatı" olarak tanımlayıp, biraz sıkıştırılınca da "çok iç karartıcı" olduğu için okumadıklarını itiraf ettiklerini açıklayabilir.

Mantıki uç sonuçlarına götürülen hemen her şey kanserojen olmasa bile, iç karartıcı olup çıkıverir.

Neyse ki "kehanet" bilimkurgunun unsurlarından biri olsa bile hiçbir biçimde oyuna adını veren şey değildir. Böyle bir şey ne yazarın ne de okurun hayal gücünü tatmin etmeyi başaracak kadar fazla rasyonalist ve basit kaçardı. Çeşitlemeler hayatın tuzu biberidir halbuki.

Bu kitap kehanetler içermiyor. Dilerseniz onu da birçok başka bilimkurgu yapıtı gibi bir düşünce deneyi olarak okuyabilirsiniz. Mesela (diyor Mary Shelley), genç bir doktor laboratuvarında bir insan yaratsaydı, mesela (diyor Philip K. Dick) müttefikler İkinci Dünya Savaşı'nı kaybetmiş olsalardı; mesela şu ya da bu öyle veya böyle olsaydı, acaba neler olurdu?.. Böyle tasarlanan bir öyküde, modern romana özgü ahlaki karmaşıklıktan özveride bulunulmasına gerek olmadığı gibi, bir çıkmaz sokağa da girilmiş olunmaz; düşünce ve sezgi, sadece deneyin koşulları tarafından belirlenen sınırlar içinde (ki bu sınırlar çok geniş olabilir) özgürce hareket edebilir.

Terimin Schrödinger ve diğer fizikçiler tarafından kullanıldığı biçiminde, bir düşünce deneyinin amacı gelecek hakkında öngörülerde bulunmak değil -aslında Schrödinger'in en ünlü düşünce deneyinin gösterdiği gibi kuantum düzeyinde "gelecek" öngörülemez- gerçekliği, mevcut dünyayı betimlemektir.

Bilimkurgu önbilici değildir, betimleyicidir.

Kehanetleri peygamberler (bedavaya); falcılar (bunlar genellikle belli bir ücret isterler, bu yüzden de peygamberlerden daha çok saygı görürler) ve fütürologlar (bu işten maaş alırlar) yaparlar. Kehanet peygamberlerin, falcıların ve fütürologların işidir. Romancıların işi değildir. Bir romancının işi yalan söylemektir.

Meteoroloji bürosu size gelecek salı havanın nasıl olacağını, Rand Şirketi yirmi birinci yüzyılın nasıl olacağını söyleyecektir. Bu tür bilgiler edinmek için yazarlara başvurmanızı tavsiye etmem. Bununla hiçbir alakaları yoktur onların. Bütün yapmaya çalıştıkları, size kendilerinin nasıl olduğunu, sizin nasıl olduğunuzu, neler olduğunu, havanın şimdi bugün, şu anda nasıl olduğunu anlatmaktır. Bak işte yağmur, işte gün ışığı! Aç gözlerini; dinle, dinle. Bunu der romancılar. Neyi görüp işiteceğinizi söylemezler. Size bütün söyleyebilecekleri bu dünyada, üçte biri uyuyarak ve düş görerek, bir diğer üçte biri de yalan söyleyerek geçirilen kendi ömürleri içinde görüp işittikleridir.

"Dünyaya karşı gerçek!" Evet. Tamamen. Kurmaca yazarları en azından daha cesur olabildikleri anlarda, gerçeği arzularlar: Onu bilmeyi, söylemeyi, ona hizmet etmeyi. Ama bunu acayip ve sapkın bir tarzda yapmaya girişirler; hiçbir zaman var olmamış ve hiçbir zaman var olmayacak kişiler, yazarlar ve olaylar uydurur, bu kurduklarını ayrıntılarıyla, uzun uzun ve bayağı da heyecanlanarak anlatır ve bütün bu yalan çıkınını yazmayı bitirdikten sonra da, işte derler, gerçek bu işte!

Uydurdukları bu yalanları desteklemek için her türlü gerçek olguyu kullanabilirler. Gerçek bir yer olan Marshalsea Hapishanesi'ni, gerçekten yapılmış olan Borodino Savaşı'nı, laboratuvarlarda gerçekten yapılmakta olan klonlama sürecini, gerçek psikoloji kitaplarında anlatılan kişilik bozukluklarını filan betimleyebilirler.

Bu doğrulanabilir yer-olay-fenomen-davranış ağırlığı okura, okuduğu şeyin katıksız bir uydurma, o yeri yurdu bilinmeyen bölgeden, yani yazarın zihninden başka hiçbir yerde geçmeyen bir tarih olduğunu unutturur. İşin aslı, bir roman okurken delirir biraz, kafayı buluruz. Olmayan insanların varlığına inanırız, seslerini duyarız. Onlarla birlikte Borodino Savaşı'nı seyre dalar, Napolyon bile oluruz. Aklımız başımıza (çoğunlukla) kitabı kapadığımızda gelir.

Gerçekten saygın hiçbir toplumun, yazarlarına güvenmemiş olması hayret edilecek bir şey değil yani.

Ama başı belada, serseme dönmüş, bir kılavuz arayışı içinde olan toplumumuz zaman zaman tamamen yanlış bir şey yaparak sanatçılarından medet umuyor, onları peygamber ve fütürolog niyetine kullanıyor.

Sanatçıların özel bir görme gücüne sahip olamayacaklarını, esinle dolup ötelere uzanamayacaklarını, Tanrı'nın onlar aracılığıyla konuşamayacağını söylemiyorum. Bütün bunların olduğuna inanmasalardı, kim sanatçı olurdu ki? Tanrının kendi dillerini, kendi ellerini kullandığını hissettikleri için bunların olduğunu *bilmeselerdi?* Belki sadece bir kere, bütün hayatları içinde bir kere yapar Tanrı bunu. Ama bir kere yeter.

Bu yüke ve ayrıcalığa sadece sanatçının sahip olduğunu da söylüyor değilim. Gece gündüz çalışarak, uyurken ve uyanıkken, esinin gelmesi için tetikte duran bir başkası da bilim insanıdır. Pisagor bunu gayet iyi biliyordu: Tanrı düşlerle olduğu gibi geometrik şekillerle de, seslerin uyumunda olduğu gibi katıksız düşüncenin uyumunda da, sözlerle olduğu gibi sayılarla da konuşabilir insanla.

Ama sözlerdir bütün kargaşa ve belanın kaynağı. Şimdilerde bizden sözlerin sadece bir tek şekilde, işaretler olarak işe yaradığını düşünmemiz isteniyor. Felsefe-

cilerimiz, bazıları en azından, bir sözcüğün (cümlenin, önermenin) sadece bir tek anlamı olduğu, rasyonel zekâ tarafından korunabilecek bir olguya işaret ettiği, mantıksal olarak sağlam ve ideal olarak da nicelikselleştirilebilir olduğu zaman bir değeri olduğuna inandırmaya çalışıyorlar bizi.

Apollo, ışığın, aklın, orantının, uyumun ve sayıların tanrısı olan Apollo, tapınırken kendine çok yaklaşanları kör eder. Güneşe çıplak gözle bakmayın. Her fırsat bulduğunuzda karanlık bir bara gidip Dionysos'la beraber kafaları çekin.

Tanrılardan söz edene bakın: Ben, bir ateist. Ama aynı zamanda bir sanatçıyım ben, o yüzden de yalancıyım. Söylediğim her şeyden şüphe edin. Gerçeği söylüyorum.

Anlayabildiğim ya da ifade edebildiğim tek gerçek, mantık açısından tanımlanacak olursa bir yalan. Psikoloji açısından bir simge. Estetik açısından bir metafor.

Sistemler biliminin büyük mahşeri grafiklerini sergilediği Fütürolojik Kongreler'e davet edilmek, gazetelerin 2001 yılında Amerika'nın nasıl olacağı konusunda bir-iki çift laf etmenizi istemesi falan hoş şeyler de, feci bir hata yapılıyor. Ben bilimkurgu yazarım, bilimkurgu da gelecek hakkında değildir. Gelecek hakkında bildiklerim sizden daha fazla değil, hatta büyük olasılıkla daha az.

Bu kitap gelecek hakkında değil. Tamam, olayların Ekumen yılı 1490-97'de geçtiği söylenerek başlıyor, ama buna *inanmıyorsunuz* herhalde.

Tamam, kitaptaki insanlar androjen, ama, bu bin yıl içinde hepimizin androjen olacağı kehanetinde bulunduğum ya da her nedense androjen olmamız gerektiğini düşündüğüm anlamına gelmiyor. Ben sadece bilimkurguya özgü o acayip, sapkın ve düşünce deneysel tarzda;

belli havalarda, günün belli, biraz tuhaf saatlerinde bize bakarsanız zaten öyle olduğumuzu görürsünüz gibi bir gözlemde bulunuyorum. Kehanetler savurduğum, "bu böyle olacak" dediğim falan yok. Sadece betimliyorum. Psikolojik gerçekliğin bazı yönlerini romancıların hep yaptığı gibi, yani şık ve ayrıntılı yalanlar uydurarak betimliyorum.

Bir roman, herhangi bir roman okurken, içindeki her şeyin uydurma olduğunu gayet iyi bilmeli, ama okuma sırasında her kelimesine inanmalıyız. Nihayet kitabı bitirdiğimizde –iyi bir romansa eğer– onu okumadan önceki halimizden birazcık farklı olduğumuzu, sanki yeni bir yüz görmüş, sanki daha önce hiç geçmediğimiz bir sokaktan geçmiş gibi biraz değiştiğimizi görebiliriz. Ama tam olarak ne öğrendiğimizi, nasıl değiştiğimizi *söylemek*; bu çok zordur işte.

Sanatçı sözcüklerle söylenemeyecek olanla uğraşır.

Sanat yaptığı araç kurmaca olan sanatçı ise bunu sözcüklerle yapar. Romancı, sözcüklerle söylenemeyecek olanı sözcüklerle söyler.

Sözcükler böylesine paradoksal bir biçimde kullanılabilir. Çünkü anlamsal kullanımlarının yanı sıra, simgesel ya da metaforik bir kullanımları da vardır (Bir de sesleri vardır; dilbilimci pozitivistlerin pek ilgilenmediği bir olgu bu. Bir cümle ya da paragraf müzikteki bir akora ya da armoni dizisine benzer: Yüksek sesle okunmuyor olsa bile anlamı pürdikkat bir zekâyla değil de pürdikkat bir kulakla daha net kavranabilir).

Bütün edebiyat metafordur. Bilimkurgu metafordur. Onu diğer, daha eski kurmaca biçimlerinden ayıran şey, çağdaş hayatımızın bazı baskın öğelerinden, bilimden, bütün bilimlerden ve teknolojiden ve bu arada görecelikçi ve tarihsel bir perspektiften çıkarılan yeni metaforları kullanmasıdır. Uzay yolculuğu bu metaforlardan

biridir sözgelimi, alternatif bir toplum, alternatif bir biyoloji de öyle; gelecek de bir başka metafordur. Kurmaca yapıtlarda gelecek bir metafordur.

Neyin metaforu peki?

Bunu metaforlara başvurmadan söyleyebilseydim, ben bütün bu sözleri, bu romanı yazmaz; Genli Ai de masama oturup bana ve size, biraz ciddi bir edayla, gerçeğin hayal gücüyle ilgili bir mesele olduğunu anlatmak için mürekkebimi ve daktilo şeridimi harcamazdı.

Ursula K. Le Guin
(Çev. Tuncay Birkan)

1

Erhenrang'da Bir Geçit Alayı

Hain Arşivlerinden. Yanıtlayıcı dokümanı
01-01101-934-2-Gethen: Ollul'daki Yerleşik'e: Genli Ai.
Gethen/Kış'taki Birinci Gezici'den.
Hain Devresi 93. Ekumen Yılı 1490-97.

Raporumu bir hikâye anlatırmış gibi vereceğim, çünkü ana dünyamda küçük bir çocukken Gerçeğin hayal gücüyle ilgili bir mesele olduğunu öğrettiler bana. En kesin bir olgu bile anlatılış üslubu yüzünden yok olup gidebilir ya da parlayabilir: Tıpkı bir kadının üzerinde iyice parlaklaşıp da başka bir kadının üzerinde silikleşen, toza gömülen denizlerimizin o eşsiz organik mücevheri gibi. Olgular incilerden daha kesin, daha katı ve daha gerçek değillerdir. Üstelik onlar gibi duyarlıdırlar.

Bu hikâye sırf benim hikâyem değil, anlatan da bir tek ben değilim. Doğrusu kimin hikâyesi olduğundan bile emin değilim; sizler daha iyi takdir edersiniz. Ama baştan aşağı tek bir hikâye. Kimi zaman ses değiştikçe olgular değişmiş gibi gözükürse siz en hoşunuza giden olguyu seçiverirsiniz olur biter; yine de hiçbiri yalan değil bunların ve baştan aşağı tek bir hikâye.

Hikâyem 1491 Yılı'nın 44. gün devresinde başlıyor, bu Kış gezegeninde, Karhide milletinin takvimiyle Odharhahad Tuwa'ya veya Bir Yılı'nın baharının üçüncü ayının yirmi ikinci gününe denk geliyor. Burada hep Bir Yılı'dır. Yalnızca tekil bir Şimdi'den geriye veya ileriye sayarmışçasına geçmiş ve gelecek her yıl her bir Yılbaşı'nın tarihini değiştirir. Velhasıl Karhide'nin başkenti Erhenrang'da Bir Yılı'nın baharıydı ve ben hayatımın en tehlikeli dönemini yaşamak üzereydim, ama bundan haberim yoktu.

Bir geçit alayındaydım. Gossiworların hemen ardında ve Kral'ın hemen önünde yürüyordum. Yağmur yağıyordu.

Karanlık kulelerin üzerinde yağmur bulutları, derin sokaklara yağan yağmur, içinde bir altın damarının yavaşça dolandığı, fırtınadan sarsılan taştan bir şehir. Önde sıra sıra, şaşaalı giysilere bürünmüş, yağmur altında suyun içindeki balıkların rahatlığıyla ilerleyen Erhenrang şehrinin tüccarları, zadegânı ve zanaatkârları. Yüzlerinde ciddi ve sakin bir ifade. Uygun adım yürümüyorlar. Askerleri olmayan bir geçit alayı bu. Taklit askerleri bile yok.

Ardından Karhide'nin her bir Beyliğinden ve alt beyliklerinden gelen lordlar, valiler ve vekiller yürüyor, tek başlarına ya da beş ya da kırk beş ya da dört yüzlük gruplarla; madeni boruların, kemik ve tahtadan oyma kamışların müziğine, elektrikli flütlerin katıksız şakıma-

sına ayak uydurmuş gösterişli bir alay. Büyük beyliklerin çeşit çeşit sancakları yağmurun bulandırdığı renk karmaşasında yolları süsleyen sarı flamalarla iç içe geçiyor, her bir topluluğun farklı müziği çarpışıyor, derin taş sokaklarda yankılanan bir sürü ritimle karışıyor.

Ardından, ellerinde parlak küreleri şimşek gibi fırlatıp yakalayıp tekrar fırlatarak havada ışıltılı haleler çizerek geçen bir grup hokkabaz. Altınrengi küreler, hepsi birden, sanki sahiden ışığı yakalamışçasına cam gibi parlıyor; güneş içlerinden geçiyor.

Ardından, sarılara bürünmüş, gossiwor çalan kırk adam. Sadece Kral'ın huzurunda çalınan gossiwor anlamsız, akortsuz bir inilti çıkarıyor. Kırkı bir arada çalındığında insanın aklını sarsıyor. Erhenrang kulelerini sarsıyor, esintili bulutlardan düşen son yağmur taneciklerini sarsıyor. Kraliyet müziği buysa eğer, Karlıide'nin bütün krallarının deli olmasına şaşmamalı.

Ardından, Kraliyet alayı, şehir ve saray muhafızları, asiller ve yöneticiler, vekiller, senatörler, şansölyeler, sefirler, Kraliyet lordları: Hiçbiri birbirine adım uydurmuyor, sıraya girmeden, yine de büyük bir azametle yürüyorlar; ve aralarında Kral XV. Argaven, beyaz tünik ve gömlek ve dize kadar pantolon, safranrengi deri tozluklar ve tepeli, sarı bir başlık giymiş. Parmağındaki altın bir yüzük onun yetki nişanı ve tek süsü. Bu grubun ardında sarı zümrüt kakmalı Kraliyet tahtırevanını taşıyan irikıyım sekiz adam yürüyor. Yüzyıllardan beri hiçbir kral oturup kurulmamış bu tahtırevana, Çok Eskiler'den gelen törensel bir kalıntı sadece. Tahtırevanın yanında sekiz muhafız yürüyor. "Çatışma silahları" kuşanmışlar, bunlar da barbar bir geçmişin kalıntıları ama hiçbiri boş değil, yumuşak demir saçmalar dolu silahlarda. Ölüm Kral'ın ardından yürüyor. Ölümün ardından Zanaatkâr Okulları'nın, Yüksekokullar ve Ticaret Okulları'nın ve

Kral Ocağı'nın öğrencileri yürüyorlar: Beyaz, kırmızı, altın sarısı ve yeşile bürünmüş çocuklar ve gençlerden oluşan uzun sıralar; geçit alayının en sonunda da sessizce yürüyen, yavaş ve karanlık arabalar.

Aralarında benim de bulunduğum Kraliyet alayı Nehir Kapısı'nın bitmemiş kemerinin yanında, yepyeni tahtadan bir platform üzerinde toplanıyor. Geçit alayı, Yeni Yol'u ve Erhenrang Nehir Limanı'nı ve XV. Argaven devrinde, Karhide tarih kayıtlarında özel bir yer sağlayacak olan o beş yıl sürmüş büyük inşaat ve yol yapımı harekâtını tamamlayan kemerin bitirilişi şerefine. Islak ve gösterişli giysilerimiz içinde platform üzerinde tıkış tıkışız. Yağmur dinmiş, güneş tepemizde parlıyor, Kış'ın muazzam, ışıltılı, hain güneşi. Solumdaki kişiyle konuşuyorum: "Sıcak. Çok sıcak."

Solumdaki kişi –düz ve sık saçlı, altın işlemeli yeşil deriden ağır bir kaftan, ağır beyaz bir gömlek, ağır dizlikler giymiş ve bir karış eninde ağır gümüş halkalardan bir boyun zinciri takmış tıknaz, esmer bir Karhideli– ter içinde cevaplıyor: "Sahiden öyle."

Platformumuz üzerinde, şehir halkının yukarı çevrilmiş yuvarlak çakıl taşlarından oluşan bir yığına benzer, mika parıltısında kahverengi gözleriyle çevrili olarak tıkış tıkış bir halde dikiliyoruz.

Şu anda Kral, tahta bir köprüden, birbirine bağlanmamış payandaları kalabalığın, nehrin ve iskelelerin üzerinde yükselen kemere tırmanıyor. Tırmandıkça kalabalık dalgalanıyor ve muazzam bir mırıltıyla tekrarlıyor: "Argaven!" Karşılık vermiyor. Karşılık beklemiyorlar. Gossiworlar gürültülü, uyumsuz bir ses çıkarıp susuyorlar. Sessizlik. Güneş şehrin, ırmağın, kalabalığın ve Kral'ın üzerinde ışıyor. Duvarcılar aşağıda elektrikli bir vinç kurmuşlar ve Kral tırmandıkça kemerin kilit taşı yukarı çekiliyor, yükseltiliyor ve bir tonluk bir blok

olmasına karşın hemen hemen hiç gürültüsüzce payandalar arasındaki boşluğa yerleştiriliyor. İki payandayı birleştirip tek bir şey, bir kemer haline getiriyor. Yapı iskelesinin tepesinde bir duvarcı ustası elinde bir mala ve bir kova, Kral'ı bekliyor; öteki işçiler ip merdivenlerle bir pire sürüsü gibi aşağı iniveriyorlar. Kral ve duvarcı, kendi iskeleleri üzerinde, nehrin ve güneşin arasında diz çöküyorlar. Kral malayı alarak kilit taşının harcını koymaya başlıyor. Malayı şöyle bir değdirip tekrar duvarcıya uzatmıyor, metodik bir şekilde çalışmaya girişiyor. Kullandığı harç diğer harçlardan farklı, pembemsi bir renkte. Beş on dakika kral arıyı seyrettikten sonra solumdaki kişiye soruyorum: "Kilit taşlarınız hep kırmızı harçla mı sıvanır?" Çünkü aynı renk, kemerin altında akıp giden nehrin üstündeki o güzel Eski Köprü'nün kilit taşında da görülüyor.

Esmer alnından terini silen adam *-adam* diyorum lafın gelişi böyle başladık bir kere- cevaplıyor, "Çok Eskiler'de kilit taşları hep kan ve kemikle karışık bir harçla örülürdü. İnsan kemiği, insan kanı. Kan bağı olmazsa kemer sağlam duramaz. Artık hayvan kanı kullanıyoruz."

Genellikle böyle konuşuyor, açıksözlü ama ihtiyatlı, ironik, sanki her şeyi bir yabancı gözüyle görüp yargıladığımın farkındaymışçasına: Böylesine yalıtılmış bir ırk ve böylesine yüksek bir mevki için eşine az rastlanır bir uyanıklık bu. O, bu ülkenin en güçlü adamlarından biri; mevkiinin uygun tarihsel karşılığını tam bilemiyorum, vezir, başbakan ya da şansölye; Karhide dilindeki karşılığı Kral'ın Kulağı anlamına geliyor. Bir Beylik Lordu ve Kraliyet Lordlarından, büyük işleri yürüten bir adam. Adı Therem Harth rem ir Estraven.

Kral duvarcılık işini bitirmiş gibi gözüküyor, ben de rahat bir soluk alıyorum; ama payandalardan oluşmuş

örümcek ağı üzerinde kemerin öteki tarafına geçip -kilit taşının, ne de olsa iki yüzü var- diğer yüzünde çalışmaya başlıyor. Karhide'de sabırsızlık işe yaramaz. Yo, ağırkanlı değiller kesinlikle, ama inatçı, sebatkâr insanlar, kemerlerin uçlarını çatmayı asla yarım bırakmazlar. Sess Seti'nde toplanmış yığınlar Kral'ı işbaşında görmekten memnunlar ama ben sıkılıyorum ve terliyorum. Kış'ta daha önce hiç terlememiştim; bir daha da terlemeyeceğim; ama bu olayın tadını yeterince çıkaramıyorum. Ben Buz Çağı'na uygun olarak giyindim, güneş ışığına göre değil, üzerimde kat kat giysiler var; kumaş, yapay dokuma, kürk, deri, soğuğa karşı hazırlanmış bu kalın zırh içinde şimdi bir turp yaprağı gibi buruş buruş oldum. Dikkatimi başka yöne çekmek için platformun etrafında toplanan kalabalığı ve geçit alayındakileri, güneş ışığında hareketsiz ve parlak duran beylik ve kabile sancaklarını seyrediyor ve Estraven'e her birinin ne olduğunu soruyorum. Hepsini biliyor, oysa yüzlerce var, bazıları uzak beyliklerden, ocaklardan Pering Fırtına Sınırı ve Kerm Diyarı'nın küçük kabilelerinden gelme.

"Ben de Kerm Diyarı'ndanım" diyor bilgisine hayranlığımı belirtince. "Hem beylikleri tanımak benim işim zaten. Karhide onlardır. Bu ülkeyi yönetmek aslında lordları yönetmek demektir. Bunun yapıldığı yok ya. Şu deyişi duymuş muydunuz? *"Karhide bir millet değil bir aile kavgasıdır!"* Duymamıştım, bunu Estraven'in uydurduğundan kuşkulanıyorum; onun damgası var bu sözde.

Bu sırada *kiorremi*'nin, Estraven'in başkanlık ettiği üst meclisin, bir başka üyesi kalabalığı yarıp ona yaklaşıyor ve konuşmaya başlıyor. Bu adam Kral'ın kuzeni Pemmer Harge rem ir Tibe. Estraven ile konuşurken sesi çok alçak, duruşu hafifçe umursamaz, gülümseyişi yapmacık. Güneşte kalmış bir buz gibi terleyen Estra-

ven, buz gibi kaskatı ve soğuk duruyor ve Tibe'nin fısıltısına yüksek sesle, göstermelik kibarlığı ile ötekinin bir aptal gibi durmasına yol açan bir tonda yanıt veriyor. Kral'ın uzakta didinmesini seyrederken onları dinliyorum ama Tibe ile Estraven arasındaki husumetten başka bir şey anlayamıyorum. Her neyse beni ilgilendirmiyor zaten, ben yalnızca bir milleti miadı dolmuş bir tarzda yöneten, yirmi milyon insanın kaderlerine hükmeden bu kişilerin davranışları ile ilgileniyorum. Ekumen'de iktidar artık öyle ince ve karmaşık bir hal aldı ki ancak aynı derecede ince bir akıl işleyişini görebilir; buradaysa hâlâ sınırlı, hâlâ görünürde. Sözgelimi Estraven'in gücü karakterinin bir uzantısı gibi hissediliyor; tek bir boş hareketi yok, ağzından çıkan her sözü dinletiyor. Bunu biliyor ve bu bilgi ona çoğu insanın sahip olduğundan fazla bir gerçeklik, bir varlık katılığı, insani bir ihtişam, gerçek bir mevcudiyet sağlıyor. Hiçbir şey başarı kadar başarı sağlayamaz. Estraven'e güvenmiyorum, neyi neden yaptığı asla belli değil; ondan hoşlanmıyorum; yine de güneşin sıcaklığını hissedip karşılık verdiğim gibi, onun otoritesini de hissediyor ve karşılık veriyorum.

Tam bunu düşünürken, bu dünyanın güneşi yeniden toplanan bulutların ardına çekiliyor ve gökyüzünü karartan, aşağıdaki kalabalığı sırılsıklam eden bir yağmur serpiştirmeye başlıyor. Kral aşağı inerken ışık son bir kez daha parlıyor, beyazlar içindeki Kral ve büyük kemer, fırtınanın kararttığı göğün altında görkemli ve canlı beliriyorlar. Bulutlar toplanıyor, soğuk bir rüzgâr Liman ve Saray Caddesi'ni üfürüyor, nehir bulanıyor, ağaçlar sallanıyor. Geçit alayı bitti. Yarım saat sonrasında kar yağmaya başlıyor.

Kral'ın arabası Liman ve Saray Caddesi'nden uzaklaşırken ve kalabalık da hafif bir dalgayla yuvarlanan çakıl taşları gibi dağılırken Estraven gene bana dönüp sordu:

"Bu akşam bana yemeğe gelir misiniz, Bay Ai?" Memnuniyetten çok şaşkınlık duyarak kabul ettim. Estraven son altı yedi aydır benim için çok şey yapmıştı, ama evine davet edilmek gibi kişisel bir yakınlığı ne bekliyor ne de istiyordum. Harge rem ir Tibe hâlâ yakınımızdaydı, konuşmamıza kulak misafiri oluyordu ve bana kalırsa niyeti de buydu. Bu efemine entrikacılıktan rahatsız olup kürsüden aşağı indim, kalabalığın arasına karıştım, daha doğrusu böyle yapmaya çalıştım. Gethen normundan çok fazla uzun değilim ama farklılık kalabalık içinde iyice belirginleşiyor. "*İşte o, bakın, Elçi orada.*" Elbette bu da işimin bir parçasıydı, ama zaman geçtikçe kolaylaşmak yerine zorlaşan bir parçasıydı; kalabalık içinde bilinmemeyi, aynılığı gitgide daha çok arar oluyordum. Herkes gibi olmak için yanıp tutuşuyordum.

İmalathaneler Sokağı'nda birkaç blok kadar gittikten sonra kaldığım yere yöneldim ve kalabalığın azaldığı yerde, birden Tibe'yi yanımda yürür buldum.

"Kusursuz bir tören" dedi Kral'ın kuzeni bana gülümseyerek. Yaşlı bir adam olmamasına rağmen derin yumuşak kırışıklarla dolu yüzünde bir an uzun, temiz, sarı dişler görünüp kayboldu.

"Yeni Liman'ın açılışı için çok iyi bir başlangıç" dedim.

"Gerçekten öyle." Gene dişler.

"Kilit taşı töreni çok etkileyici."

"Gerçekten öyle. Bu tören Çok Eskiler'den kalmadır. Ama, Lord Estraven size anlatmıştır hiç kuşku yok."

"Lord Estraven çok nazik."

Havadan sudan konuşmaya çalışıyordum ama Tibe'ye söylediğim her şeyin çift anlamı varmış gibi görünüyordu.

"Evet gerçekten de öyledir" dedi Tibe. "Lord Estraven yabancılara gösterdiği nezaketiyle meşhurdur" gene

gülümsedi ve her bir dişinde bir anlam, iki, üç, bir sürü, otuz iki anlam var gibi geldi.

"Pek az yabancı benim kadar yabancıdır, Lord Tibe. Nezaketi için şükran borçluyum ona."

"Öyle, öyle! Şükran duygusu soylu, az bulunur bir duygudur, şairler övgüler düzer buna. Her şeyden önce de burada, Erhenrang'da az bulunan bir duygudur, çünkü hiç pratik değildir. Zor bir zamanda yaşıyoruz, şükran olmayan bir zamanda. Hiçbir şey dedelerimizin zamanındaki gibi değil, ne dersiniz!"

"Bilemiyorum, efendim, fakat aynı sözleri başka dünyalarda da işittim."

Tibe deliliğime hükmedercesine bir süre beni süzdü. Sonra uzun, sarı dişlerini gösterdi gene. "Ya, evet! Öyle! Başka bir gezegenden geldiğinizi unutup duruyorum. Ama, elbette siz asla unutmuyorsunuz bunu. Oysa unutabilseniz Erhenrang'da hayat sizin için çok daha rahat ve kolay olurdu, değil mi? Yaa, öyle! Arabam şurada, yolun kenarında bekliyor. Sizi adanıza bırakmak isterdim ama bu onurdan mahrum kalacağım, zira hemen Kral'ın Sarayı'na yetişmem gerekiyor. Ne derler, yoksul akrabalar geç kalmamalı değil mi? Ya, öyle" dedi Kral'ın kuzeni, küçük, siyah elektrikli arabasına binerken, omzunun üzerinden kırışıklarla örülü bir peçenin örttüğü gözlerle bana bakıp sırıtarak.

Adamdaki evime* yürüyerek gittim. Ön bahçede, kışın son karının erimekte olduğu ve toprağın on feet üzerinde Kış kapılarının bir dahaki güze, karlar başlayana kadar kapatılmış olduğu görülüyordu. Binanın

* *Karhosh*, ada, Karhide'nin kentsel nüfusunun büyük kısmının barındırdığı apartman-yatakhane binalara verilen addır. Adalarda 20 ila 200 arasında özel oda bulunur; yemekler topluca yenir; bazıları otel gibi, bazıları kooperatif komünler gibi, bazılarıyla ikisinin karışımı bir şekilde işletilir. Karhide'nin temel Ocak kurumunun kentsel uyarlanışıdır, ancak Ocak'ın soyçizgisel ve yerel düzenliliğinden yoksundur.

kenarında, çamur, buz ve hızla bitmiş otlar içinde genç bir çift durmuş konuşuyorlardı. El ele tutuşmuşlardı. Kemmer'in ilk evresindeydiler. Elleri birleşmiş, gözleri birbirine çevrili, iri, yumuşak kar taneleri çevrelerinde dans ederken çamurlu buzda yalınayak duruyorlardı. Kış'ta ilkyaz.

Akşam yemeğimi adamda yedim ve Remmy Kulesi'nin gongları Dördüncü Saat'i vururken gece yemeği için Saray'a vardım. Karhideliler günde dört öğün yemek yerler: Kahvaltı, öğle yemeği, akşam yemeği, gece yemeği. Bunlar arasında da bol bol atıştırırlar. Kış'ta eti yenen büyük hayvanlar ve süt, tereyağı, peynir gibi memeli ürünleri yok: Yüksek proteinli, yüksek karbonhidratlı yiyecekler sadece çeşitli yumurtalar, balıklar, kabuklu yemişler ve Hain türü tahıllar. Zorlu bir iklim için düşük bir diyet, bu yüzden sık sık yakıt almak gerekiyor. Ben de neredeyse dakikada bir yemeye alışmıştım. Ancak o yılın sonlarında Gethenlilerin sadece sürekli tıkınma değil süresiz aç kalabilme tekniğini de mükemmelleştirmiş olduklarını öğrendim.

Kar hâlâ yağıyordu, hafif bir ilkyaz tipisiydi ve yeni sona eren Thaw'ın bitmek bilmez yağmurlarından daha iyiydi. Kar yağışının sessiz ve soluk karanlığında yolumu yalnızca bir kez kaybederek Saray'ı ve Saray'ın içinde gideceğim yönü bulabildim. Erhenrang Saray'ı, saraylar, kuleler, bahçeler, asma bahçeler, manastırlar, üstü kapalı köprüler, üstü açık tüneller, korular ve mahzenlerle dolu, yüzyıllar süren devasa bir paranoyanın ürünü duvarlarla çevrili bir iç şehir. Hepsinin üstünde, Kral'dan başka kimsenin yaşamadığı, Kraliyet Evi'nin ustaca örülmüş ürkütücü, kırmızı duvarları yer alıyor. Kral dışında herkes; hizmetçiler, görevliler, lordlar, bakanlar, parlamenterler, muhafızlar, duvarların içindeki bir başka sarayda, kulede, kışlada, evde yatıp kalkıyor. Estraven'in Kral'ın

gözdesi olduğunu belirten evi Köşeli Kırmızı Konut'tu. Burası 440 yıl önce III. Emran'ın güzelliği hâlâ dillerde dolaşan ve iç Hizip'in adamları tarafından kaçırılıp sakatlanarak aklını yitiren kemmeringi Harmes için inşa ettirilmişti. III. Emran bu olaydan kırk yıl sonra öldüğünde hâlâ talihsiz ülkesinden intikam almaya çalışıyordu. Kadersiz Emran. Bu trajedi o kadar eskiydi ki dehşeti artık silinmiş, evin taşlarına ve gölgelerine sinmiş bir sadakatsizlik ve melankoli havası kalmıştı sadece. Bahçe küçük ve duvarlarla çevriliydi: Serem ağaçları kayalıklı bir havuzun üzerine doğru eğilmişlerdi. Evin pencerelerinden çıkan solgun ışıkta ağaçların ipliksi beyaz sporlarıyla kar tanelerinin birlikte karanlık suyun üzerine usul usul düştüklerini gördüm. Estraven o soğukta palto ve şapka giymemiş, beni bekliyor; gecenin içinde durmaksızın düşen kar tanelerini ve tohumları seyrediyordu. Beni sessizce selamladı ve eve aldı. Başka konuk yoktu.

Bu garibime gitti, fakat hemen masaya oturduk ve yemekte de iş konuşulmaz. Üstelik merakım yemeğe yönelmişti. Yemek harikaydı, sanatını yürekten takdir ettiğim bir aşçının bambaşka bir lezzet kazandırdığı sıradan ekmekelmaları bile. Yemekten sonra ateşin yanına gidip sıcak bira içtik. En gerekli sofra gereçlerinden birinin, yudumlar arasında içkinizin üzerinde oluşan buzları kırmaya yarayan bir buzkırıcı olduğu bir dünyada, sıcak bira içmek hoşunuza gidiyor.

Estraven masada dostça sohbet etmişti, şimdiyse karşımda sessiz sessiz oturuyordu. İki yıldan beri Kış'ta olmama karşın hâlâ bu gezegenin insanlarını onların gözünden göremiyordum. Bunu denedim ama çabalarım, bir Gethenliyi önce bir erkek sonra da kadın olarak görmeye çalışıp onları kendi doğaları açısından saçma ama bizler için vazgeçilmez olan bu kategorilere sokmaya zorlamaktan öteye gidemedi. Dumanı tüten ekşimtırak

biramı yudumlarken de Estraven'in yemek masasındaki performansının kadınca, tamamen cazibe ve nezaketten ibaret ve tözden yoksun, aldatıcı ve yanıltıcı olduğunu düşündüm. Yoksa benim hoşuma gitmeyen, güvensizliğimi besleyen bu yumuşak, kıvrak dişiliği miydi? Çünkü onu, ateşin aydınlattığı karanlıkta karşımda duran bu karanlık, müstehzi, güçlü varlığı, bir kadın olarak düşünmek imkânsızdı, ama onu erkek olarak düşündüğümde de bir sahtelik seziyordum: Bu sahtelik onda mıydı yoksa benim ona karşı davranışımda mı? Sesi yumuşak ve etkiliydi ama derin değildi, bir erkek sesi değildi, ama bir kadın sesi de değildi. ... fakat ne diyordu?

"Bağışlayın" diyordu. "Sizi evime davet etme zevkini şimdiye kadar erteledim; ama hiç olmazsa beni memnun eden bir şey var ki artık aramızda herhangi bir vesayet meselesi kalmadı."

Buna şaşakaldım. Şimdiye kadar sarayda vasim durumundaydı. Yarın Kral'la benim için ayarladığı görüşmenin beni onunla eşit düzeye çıkardığını mı söylemek istiyordu? "Sizi anlayabildiğimi sanmıyorum" dedim.

Bunun üzerine sustu, belli ki şaşırmıştı da. "Anlıyorsunuz" dedi sonunda, "burada olduğunuza göre ... anlamışsınızdır ki artık Kral nezdinde sizin adınıza hareket etmiyorum."

Kendisi için değil, fakat benim adıma utanırmış gibi konuşuyordu. Belli ki beni davet etmesi ve benim de bu daveti kabul etmemin gözümden kaçan bir anlamı vardı. Ama ben davranışta gaf yapmıştım, o ise ahlakta. İlk aklıma gelen ona güvenmemekte haklı çıktığım oldu. Sadece becerikli ve güçlü değil, aynı zamanda inançsızdı da. Erhenrang'da geçirdiğim bütün bu aylar boyunca beni dinleyen, sorularıma cevap veren, fizik yapının ve gemimin yabancı olduğunu doğrulamak için doktorları ve mühendisleri gönderen, beni gerekli kişilerle tanıştı-

ran ve ilk yılımda içinde bulunduğum merak uyandıran bir canavar statüsünden şimdiki Kral tarafından kabul edilmek üzere olan gizemli Elçi düzeyine adım adım yükselten o olmuştu. Şimdiyse, beni bu tehlikeli konuma yükselttikten sonra apansızın ve soğukkanlılıkla desteğini çektiğini ilan ediyordu.

"Size güvenmemi sağladınız..."

"Hatalıydım."

"Yani, Kral'la bu görüşmeyi ayarlayıp da görevim hakkında olumlu görüş bildirmediğinizi mi söylüyorsunuz..." "Söz verdiğiniz halde" diyecektim ki sustum.

"Yapamam."

Çok kızmıştım, ama onda ne öfke ne de pişmanlık görüyordum.

"Söyler misiniz, neden?"

Bir süre sustuktan sonra "Evet" dedi ve tekrar durdu. Bu sessizlik sırasında beceriksiz ve savunmasız bir yabancının, üstelik de bu krallıktaki iktidarın temellerini ve yönetimin işleyişini anlayamıyorsa ve muhtemelen hiçbir zaman anlayamayacaksa, o krallığın başbakanından gerekçe istemeye hakkı olmadığını düşündüm. Anlaşılan bu bir *şifgretor* –prestij, yüz, yer, gurur– ilişkisi meselesiydi. Karhide'nin ve Gethen'in tüm medeniyetlerinin o tercüme edilemez ve son derece önemli toplumsal otorite ilkesiyle ilgiliydi. Ve eğer böyleyse ben anlayamazdım onu.

"Kral'ın bugün törende bana ne dediğini işittiniz mi?"

"Hayır."

Estraven ocağa doğru eğildi, közlerin üzerinden bira sürahisini aldı ve maşrapamı doldurdu. Başka bir şey demedi, ben de bastırdım: "Kral size benim duyabileceğim bir şey söylemedi."

"Benim de" dedi.

Nihayet başka bir işareti daha gözden kaçırdığımı anladım. Efemine kurnazlığına içimden lanet okuyarak sordum, "Yani, Lord Estraven, Kral'ın gözünden düştüğünüzü mü anlatmaya çalışıyorsunuz?"

Sanırım kızmaya başlamıştı, ama hiç belli etmedi, sadece "Hiçbir şey anlatmaya çalışmıyorum, Bay Ai" dedi.

"Tanrım, keşke çalışsaydınız."

Tuhaf tuhaf baktı bana. "Pekâlâ, öyleyse şu şekilde koyalım. Sarayda, sizin deyiminizle Kral için gözde olan ve burada bulunmanızı ve görevinizi iyi karşılamayan bazı kişiler var."

Ve sen de onlara katılmaya, kelleni kurtarmak için beni satmaya can atıyorsun diye düşündüm, ama bunu söylemenin gereği yoktu. Estraven bir saray nedimi, bir politikacı, bense ona güvendiğim için bir aptaldım. Biseksüel bir toplumda bile politikacılar çoğu kez eksiksiz insanlar değillerdir. Beni yemeğe davet etmesi de ihanet etmiş olmasını, kendisinin bana yaparkenki rahatlığıyla kabul edeceğime inanmış olduğunu gösteriyordu. Belli ki görünüşü kurtarmak dürüstlükten daha önemliydi. Ben de buna göre bir şeyler söylemeye çalıştım, "Bana gösterdiğiniz nezaket başınıza dert açtığı için çok üzgünüm." Ateş kömürleri. Bir ahlaki üstünlük hissi tattım ama bu çok uzun sürmedi; ne yapacağı hiç belli olmuyordu.

Arkasına yaslandı, alevlerin ışığı dizlerine ve gümüş maşrapayı tutan biçimli, güçlü, küçük ellerine düştü, ama yüzü karanlıktaydı: Sık ve kısa saçlarının, kalın ve çatık kaşlarının ve kederli, düz ifadesinin hep karanlıkta bıraktığı yüzü. Bir kedinin yüzü okunabilir mi, bir ayıbalığının, bir susamurunun? Kimi Gethenlileri bu hayvanlara benzetiyordum, konuştuğunuzda ifadeleri değişmeyen koyu, parlak gözleri vardı.

"Başıma dert açtım" diye yanıtladı, "sizinle ilgisi olmayan bir eylemle, Bay Ai. Biliyorsunuz, Karhide ile

Orgoreyn arasında, Sassinoth yakınındaki Kuzey Şelale bölgesinde bir sınır şeridiyle ilgili bir anlaşmazlık var. Argaven'in büyükbabası, Sinoth Vadisi üzerinde hak iddia etmiş, Commensallar da bunu kabul etmemişlerdi. Bir buluttan bu kadar çok kar, hem de gitgide artıyor. Bir süredir vadide yaşayan bazı Karhideli çiftçilerin eski sınırın doğusuna çekilmelerine yardım ediyordum. Vadi birkaç bin yıldır orada yaşayan Orgota'ya bırakılırsa mesele kendiliğinden çözülür diye düşünmüştüm. Yıllar önce Kuzey Şelalesi İdaresi'nde bulundum ve bu çiftçilerin bazılarını tanıyorum. Onların çatışmalarda öldürülmesi ya da Orgoreyn'deki Gönüllü Çiftlikler'e gönderilmeleri hoşuma gitmez. Anlaşmazlık konusunu neden ortadan kaldırmayalım ki?.. Fakat, yurtseverce bir düşünce değil bu. Korkakça bir düşünce ve bizzat Kral'ın şifgretor'una dokunuyor."

Alaylı konuşmaları ve Orgoreyn'le olan bir sınır anlaşmazlığının girdisi çıktısı beni hiç ilgilendirmiyordu. Aramızdaki soruna döndüm. Güvensem de güvenmesem de, ondan yararlanabilirdim. "Buna üzüldüm" dedim, "ama birkaç çiftçinin meselesi Kral'la yapacağım işi bozmamalı gibi geliyor bana. Birkaç millik sınırdan daha fazla şey söz konusu."

"Evet. Çok daha fazla. Ama, belki bir sınırından ötekine yüz ışık yılı genişlikteki Ekumen bir süre bize sabır gösterebilir."

"Ekumen'in yerleşikleri çok sabırlı insanlardır, efendim. Karhide'nin ve Gethen'in geri kalanının insanlığın geri kalan kısmına katılıp katılmama konusunu düşünmeleri ve karara varmaları için yüz yıl da, beş yüz yıl da bekleyebilirler, ben sadece kişisel umutlardan söz ediyorum. Ve kişisel düş kırıklığından. Sizin desteğinizi kazandığımı düşünmüştüm."

"Ben de. Neyse. Buzullar bir gecede donmadılar..." Klişe ağzından dökülüverdi, ama aklı başka yerdeydi. Dalmıştı. Beni de iktidar oyunundaki diğer piyonlarla birlikte oradan oraya sürmesini canlandırdım gözlerimin önünde. "Ülkeme" dedi, "garip bir zamanda geldiniz. Bir şeyler değişiyor; bir dönüm noktasından geçiyoruz. Hayır, bu yolda çok fazla ilerlemedik daha. Sizin burada bulunmanızın, görevinizin yanlış yolda gitmemizi önleyebileceğini, bize tümüyle yeni bir seçim sağlayacağını düşünmüştüm. Ama doğru zamanda doğru yerde. Şansa çok bağlı, Bay Ai."

Genellemelerinden sabırsızlanıp lafa girdim. "Doğru zamanın bu olmadığını ima ediyorsunuz. Kral'la görüşmemi ertelememi mi öğütlüyorsunuz?"

Yaptığım gaf Karhide dilinde kulağa daha da beter geliyordu, ama Estraven ne gülümsedi ne de irkildi. "Korkarım bu ayrıcalık Kral'a mahsus" dedi sakin bir şekilde.

"Ah, Tanrım, evet. Bunu kastetmemiştim." Bir an başımı ellerimin arasına aldım. Dünya'nın açık, serbest toplumunda yetiştiğim için Karhidelilerin o kadar değer verdiği edilginliği ve protokol meselelerini bir türlü kavrayamıyordum. Bir kralın ne olduğunu biliyordum. Dünya tarihi onlarla doluydu, ama ayrıcalıklara ilişkin hiçbir deneysel duyum gelişmemişti; diplomatik incelikten yoksundum. Maşrapama sarıldım, sıcak, kocaman bir yudum aldım. "Pekâlâ, o halde Kral'a size güvenebildiğimde söylemeye niyetlendiğimden daha az şey söyleyeceğim."

"İyi."

"Neden iyi?" diye sordum.

"Bakın, Bay Ai. Siz deli değilsiniz. Ben de değilim. Ama hiçbirimiz kral da değiliz... Sanırım Argaven'e akla yakın bir şekilde buradaki görevinizin Gethen ile Ekumen arasında bir ittifak kurulmasını sağlamak olduğunu

söylemeyi planlıyorsunuz. Mantıksal olarak o da çoktan biliyor bunu; çünkü, sizin de bildiğiniz gibi ben anlattım ona. Sizi destekledim. İlgisini uyandırmaya çalıştım. Yanlış yapılmıştı, yanlış zamanlanmıştı. Kendimle fazla ilgilendiğimden onun bir kral olduğunu, olayları akılla değil ama bir kral gibi gördüğünü unuttum. Ona söylediklerim iktidarının tehdit edildiği, krallığının uzayda bir toz zerresinden başka bir şey olmadığı, hükümranlığının yüz dünyayı yöneten insanların yanında bir şakadan öteye geçmediği anlamına geldi sadece."

"Ama Ekumen yönetmez, koordine eder. Onun gücü üye devletlerin ve dünyaların gücünden ibarettir. Ekumen'le ittifak kurduğunda Karhide kesinlikle daha az tehdit altında ve şimdiye kadar olduğundan çok daha önemli olacak."

Estraven bir süre cevap vermedi. Alevleri, omuzlarından sarkan parlak gümüş makam zincirinde ve maşrapasında yansıyan titrek ateşe bakarak durdu. Bizi çevreleyen eski bina sessizdi. Yemeği getiren bir hizmetçi vardı ama kölelik veya kişisel bağ gibi kurumları olmayan Karhideliler insanları değil hizmeti kiraladıklarından bütün hizmetliler, çoktan evlerine gitmişlerdi. Estraven gibi bir adamın bir yerlerde muhafızları olması gerekirdi, zira suikast Karhide'de canlı bir kurumdur, yine de hiçbir muhafız görmemiş ve duymamıştım. Yalnızdık.

Yalnızdım, karanlık bir sarayın duvarları arasında, karın değiştirdiği garip bir şehirde, yabancı bir dünyanın Buzul Çağı'nın ortasında bir yabancıyla yalnız başımaydım.

O akşam, hatta Kış'a geldiğimden beri söylediğim her şey birden bana aptalca ve inanılmaz göründü. Bu adamın ya da ötekilerin öteki dünyalar, öteki ırklar, dış uzayın bir yerlerindeki iyi niyetli bir yönetim hakkında

anlattığım masallara inanmalarını nasıl umabilirdim? Baştan aşağı saçmaydı. Karhide'ye tuhaf bir gemiyle gelmiştim ve Gethenlilerden fizik olarak bazı yönlerden farklıydım; bunların açıklanması gerekiyordu. Ama benim açıklamalarım akla sığmaz şeylerdi. O an ben bile inanmadım.

"Ben size inanıyorum" dedi benimle birlikte yalnız olan yabancı; ve kendime öylesine güçlü bir şekilde yabancılaşmıştım ki ona şaşkın şaşkın bakakaldım. "Korkarım Argaven de size inanıyor. Ama size güvenmiyor. Kısmen artık bana da güvenmediği için. Hatalar işledim, dikkatsizce davrandım. Artık sizin bana güvenmenizi de isteyemem, sizi de zor duruma düşürdüm. Bir kralın ne demek olduğunu unuttum, bir kralın kendi gözünde Karhide demek olduğunu unuttum, yurtseverliğin ne olduğunu ve onun en mükemmel yurtsever olması gerektiğini unuttum. Size şunu sorayım, Bay Ai: Kendi deneyiminizle biliyor musunuz yurtseverliğin ne olduğunu?"

"Hayır" dedim bu yoğun kişiliğin kendini birden bana çevirmiş olmasının etkisiyle sarsılarak. "Bilmiyorum herhalde. Eğer yurtseverlik derken bir insanın yurdunu kastetmiyorsanız. Bunu bilirim."

"Hayır, yurtseverlik derken sevgiyi kastetmiyorum. Korkuyu kastediyorum. Başkasına duyulan korkuyu. Bunun ifadeleri de şiirsel değil siyasaldır: Nefret, rekabet, saldırganlık. İçimizde büyüyor bu korku. Yılbeyil büyüyor. Yolumuzda fazla ilerledik. Ve siz ki millet denen şeyi yüzyıllar önce aşmış bir dünyadan geldiniz, siz ki neden söz ettiğimi anlamakta bile güçlük çekiyorsunuz, siz ki bize yeni yolu gösterdiniz." Kesti. Bir süre sonra denetimini yeniden kazanarak sakin ve nazikçe devam etti: "Korku yüzünden sizin davanızı şu anda Kral nezdinde desteklemeyi reddediyorum. Ama kendi

adıma korkmuyorum, Bay Ai. Yurtseverce hareket etmiyorum ben. Ne de olsa Gethen'de başka milletler de var."

Nereye varmak istediği konusunda hiçbir fikrim yoktu ama kasteder göründüğü şeyi kastetmediğinden emindim. Bu kasvetli, soğuk şehirde karşılaştığım bütün karanlık, anlaşılmaz, gizemli ruhlar içinde en karanlık olanıydı o. Onun labirent oyununa katılmayacaktım. Karşılık vermedim. Biraz durduktan sonra daha bir ihtiyatla sözünü sürdürdü. "Anladığım kadarıyla sizin Ekumen kendini tümüyle insanlığın genel çıkarına adamış. Şimdi, sözgelimi Orgota'nın yerel çıkarları genel çıkara tabi kılma konusunda deneyimi var. Karhide'nin ise hemen hemen hiç yok. Ve Orgoreyn Commensalları zeki olmasalar da aklen sağlıklı adamlar. Karhide Kralı ise sadece deli değil, üstelik aptal da."

Estraven'in hiçbir sadakati yoktu belli ki. Belli belirsiz bir tiksintiyle yanıtladım. "Bu durumda ona hizmet etmek güç olmalı."

"Kral'a hizmet ettiğimden emin değilim" dedi Kral'ın başbakanı. "Ya da böyle bir niyetim olduğundan. Kimsenin hizmetçisi değilim. İnsan kendi gölgesini taşımalı..."

Remni Kulesi'nin gongları Altıncı Saat'i, geceyarısını vuruyordu ve kalkmak için bunu bahane ettim. Çıkışta paltomu giyerken sözünü sürdürdü. "Şimdilik şansımı kaybettim, çünkü Erhenrang'dan ayrılacaksınız sanırım" -neden öyle sanıyordu ki?- "fakat, bir gün size tekrar soru sorabileceğime inanıyorum. Bilmek istediğim çok şey var. Özellikle de zihin konuşmanız hakkında; bunu bana açıklamaya pek girişmediniz."

Merakı tamamen içten gibiydi. İktidar sahiplerinin yüzsüzlüğü vardı onda. Bana yardım vaatleri de içten görünmüştü. Evet dedim tabii ki, ne zaman isterse; ve gece böyle sona erdi. Gethen'in büyük, koyu kırmızı ayının ışığında ince karla kaplı bahçe boyunca geçirdi beni.

Çıktığımızda ürperdim, ısı sıfırın çok altındaydı ve o da kibar bir şaşkınlıkla sordu, "Üşüdünüz mü?" Elbette ona göre ılık bir bahar gecesiydi.

Yorgun ve bitkindim. "Bu dünyaya geldiğimden beri üşüyorum" dedim.

"Bu dünyaya ne diyorsunuz kendi dilinizde?"

"Gethen."

"Kendiniz bir ad vermediniz mi?"

"Evet, ilk araştırmacılar vermişlerdi, Kış diyorlardı."

Duvarla çevrili bahçenin kapısında durduk. Dışarıda, Saray'ın duvar ve çatıları ara sıra çeşitli yükseklikteki pencerelerin altınsı parıltılarıyla aydınlanan karlı karmaşa içinde kapkara seçilebiliyordu. Dar kemerin altında durup bu kilit taşının da kan ve kemikle örülüp örülmediğini düşünerek yukarıya baktım. Estraven benden ayrılıp geri döndü; karşılama ve uğurlamaları uzatma huyu yoktu. Çizmelerim ayın aydınlattığı ince karda gıcırdayarak Saray'ın sessiz bahçeleri ve dehlizleri boyunca yürüdüm ve şehrin derin sokaklarından geçerek eve döndüm. Üşümüştüm, güvensizdim, ihanet duygusu, yalnızlık ve korku kaplamıştı içimi.

2
Tipinin İçindeki Yer

Erhenrang Tarihçiler Heyeti'nin arşivlerindeki Kuzey Karhide "ocak-masalları" ses bandı koleksiyonundan, anlatıcı bilinmiyor, VIII. Argaven devrinde kaydedilmiş.

İki yüzyıl kadar evvel, Pering Fırtına Sınırı'ndaki Shath Ocağı'nda, birbirine kemmer sözü kesmiş iki erkek kardeş yaşardı. O zamanlar da, şimdi olduğu gibi, ebeveyni aynı olan erkek kardeşlerin, ancak içlerinden biri hamile kalana kadar kemmer etmelerine izin veriliyordu. Birinden biri doğum yaptı mı artık ayrılmaları gerekiyordu. Yani ömür boyu sözlenmelerine asla izin verilmezdi. Ama onlar bu yasağa uymadı. Bebek rahme düştüğünde Shath Beyi sözlerini bozmalarını ve bir daha kemmer için bir araya gelmemelerini buyurdu onlara. Bu buyruğu duyunca, içlerinden biri, çocuğa ha-

mile kalan, kendini kaybetti, kimse onu teselli edemedi, yatıştıramadı ve zehir içerek canına kıydı. İşte o zaman Ocak halkı öteki kardeşe karşı galeyana geldi. İntiharın suçunu ona yükleyerek onu Ocak'tan ve Beylik'ten sürgün ettiler. Kendi lordu tarafından sürgün edildiği ve öyküsü her yere kendisinden önce vardığı için hiçbir yere kabul edilmedi, her gittiği yerde üç gün misafir edilip sonra bir kanun kaçağı olarak kapı dışarı edildi. Böylece, dolaşmadık yer bırakmadı ve kendi yurdunda artık ona yer olmadığını, suçunun asla bağışlanmayacağını anladı.* Gençti, görmüş geçirmiş değildi, bunun böyle olacağını aklına getirmemişti. Ama, her şeyin gerçekten de böyle olduğunu görünce Shath diyarına geri döndü ve Dış Ocak'ın kapısında bir sürgün olarak durdu. Ocaktaşlarına şunları söyledi: "İnsanlar arasında yerim yok. Kimse beni görmüyor. Konuşuyorum ama duymuyorlar. Geliyorum ama karşılamıyorlar. Ateşin yanında benim için bir yer, sofrada benim için bir tabak, uzanıp yatacağım bir döşek yok. Ama hâlâ bir adım var. Benim adım Getheren. Bu adı Ocak üzerine bir lanet olarak bırakıyorum ve yanında da bu utancı. Benim için saklayın bunu. Artık adım olmaksızın ölümümü aramaya gideceğim." Bunun üzerine ocaklılardan bazıları onu öldürmek isteyerek, haykırışlarla, hiddetle üzerine saldırdılar. Çünkü, bir aile için cinayet bile intihar kadar kara leke değildir. Kaçtı ve kuzeye, Buz'a doğru gitti, peşine takılanları atlattı. Peşine takılanlar çaresiz Shath'a geri döndüler. Ama Getheren yoluna devam etti ve iki günlük bir yolculuktan sonra Pering Buzu'na vardı.**

* Ensesti denetleyen yasayı çiğnemesi kardeşinin intiharına yol açtığı için ağır bir suç olarak görülecekti. (G.A.)

** Pering Buzu Karhide'nin en kuzeyini kaplayan buzul tabakasıdır ve kışın Guthen Körfezi donduğunda Orgoreyn'in Gobrin Buzu ile birleşir.

İki gün iki gece Buz üzerinde kuzeye yürüdü. Ne yiyeceği vardı yanında, ne de paltosundan başka bir korunağı. Buz üzerinde tek bir ot bitmez, tek bir hayvan gezinmez. Aylardan Susmi idi ve ilk büyük karlar gün ve gece boyu düşmeye başlamıştı. Tipinin ortasında tek başına yürüdü. İkinci gün gitgide zayıf düştüğünü anladı. İkinci gece yere uzanıp kaldı, biraz olsun uyuması gerekiyordu. Üçüncü sabah uyandığında ellerinin donmuş olduğunu gördü, ellerini kullanacak hali olmadığından pabuçlarının bağlarını çözüp ayaklarına bakamamıştı, ama yine de onların da donmuş olduğunu anladı. Dizleri ve dirsekleri üzerinde sürünmeye başladı. Böyle yapması için bir neden yoktu oysa, çünkü Buz'un orasında veya burasında ölmesi hiçbir şeyi değiştirmezdi, ama kuzeye gitmek zorundaymış gibi bir his vardı içinde.

Uzun bir süre sonra kar üstüne düşmez, yel etrafında esmez oldu. Güneş açtı. Sürünürken ileriyi göremiyordu, çünkü başlığının kürkü gözlerinin üstüne düşüyordu. Artık bacaklarında, kollarında ve yüzünde üşüme hissetmez olduğundan buzun onu hissizleştirdiğini düşündü. Ama hâlâ hareket edebiliyordu. Buzulun üzerinde uzanıp giden kar, buzun üstünde bitmiş bir ok gibi tuhaf göründü ona. Çimen gibi ağırlığı altında eziliyor, geçip gittiğinde eski şeklini alıyordu. Sürünmeyi bıraktı, etrafını görmek için başlığını arkaya iterek yere çömeldi. Gözünün görebildiğince beyaz ve parlak kar çimenleri uzanıyordu her yanında. Beyaz yapraklara bürünmüş beyaz ağaçlardan korular vardı. Güneş parlıyordu, rüzgâr esmiyordu ve her şey beyazdı.

Getheren eldivenlerini çıkardı ve ellerine baktı. Kar gibi beyazdılar. Ama donmuş değillerdi artık, parmaklarını kullanabiliyordu ve ayakları üzerinde dikilebildi. Acı hissetmiyordu, soğuk ve açlık da.

Buz üzerinde, kuzey yönünde, Beylik Kulesi gibi beyaz bir kule gördü. Uzaktaki bu yerden biri çıkmış ona doğru geliyordu. Biraz sonra Getheren bu kişinin çıplak olduğunu gördü, derisi baştan aşağı beyazdı, saçları da beyazdı. Yaklaştı, konuşabilecek kadar yakınına geldi. Getheren sordu, "Kimsin?"

Beyaz adam yanıtladı, "Ben senin kardeşin ve kemmeringin Hode'yim."

Hode kendini öldüren kardeşinin adıydı. Ve Getheren bu beyaz adamın bedeninin ve yüzünün kardeşine ait olduğunu gördü. Ama göbeğinde dirim belirtisi yoktu artık, sesiyse buzun çıtırdaması gibi geliyordu.

Getheren sordu. "Burası neresi?"

Hode yanıtladı, "Burası tipinin içindeki yer. Biz, kendi canına kıyanlar burada kalırız. Burada sen ve ben sözümüzü tutacağız."

Getheren korkmuştu ve dedi ki, "Ben burada kalmayacağım. Eğer benimle Ocağı'mızdan ayrılıp güney toprağına gelmiş olsaydın birlikte kalabilir ve hiç kimse yasayı çiğnediğimizi bilmeden ömür boyu sözümüzü tutabilirdik. Ama sen sözünü tutmadın, hayatınla birlikte fırlatıp attın onu. Ve artık adımı söyleyemezsin."

Doğruydu bu. Hode beyaz dudaklarını kıpırdattı ama kardeşinin adını söyleyemiyordu.

Hızla Getheren'in üzerine atılıp onu tutmak için ellerini uzattı ve sol eliyle onu kavradı. Getheren sıyrılıp ondan uzaklaştı. Güneye doğru kaçtı ve koşarken karşısına yağan kardan bir beyaz duvarın dikildiğini gördü, buraya daldığında tekrar dizleri üzerine çöktü, koşamıyordu ama sürünüyordu.

Buz üzerine çıktığının dokuzuncu günü Shath'ın kuzeydoğusundaki Orhoch Ocağı'nın halkı, kendi topraklarında buldular onu. Kim olduğunu, nereden geldiğini bilmiyorlardı, onu bulduklarında açlıktan ölmek

üzereydi, kardan kör olmuş, yüzü güneşten ve buzdan yanmış bir halde sürünüyordu ve ilk başta konuşamadı. Yine de buz kesmiş olduğundan kesilmesi gereken sol eli dışında kalıcı bir yarası yoktu. Bazıları bunun adını işittikleri Shathlı Getheren olduğunu söyledi, kimileriyse o olamayacağını, Getheren'in güzün ilk tipisinde Buz'a gittiğini ve ölmüş olması gerektiğini söyledi. Adının Getheren olduğunu inkâr etti. Kendini toplayınca Orloch'dan ve fırtına sınırından ayrıldı ve kendine Ennoch adını vererek güneye doğru gitti.

Ennoch yaşlanıp da Rer Ovası'nda yaşarken kendi memleketinden birine rastladı ve ona "Shath Beyliği ne âlemde?" diye sordu. Öteki kişi Shath'ın durumunun kötü olduğunu söyledi. Ne Ocak'ta ne de hasatta bereket vardı, hastalık almış yürümüş, tohumlar ya donmuş ya çürümüştü ve yıllardır bu böyle sürüp gidiyordu. Sonra Ennoch ona "Ben Shathlı Getheren'im" dedi ve Buz'un üzerinde nereye gittiğini, orada neyle karşılaştığını anlattı. Hikâyesinin sonunda dedi ki, "Shath'dakilere adımı ve gölgemi geri aldığımı söyle." Çok geçmeden Getheren hastalandı ve öldü. Gezgin onun sözlerini Shath'a ulaştırdı ve derler ki o günden sonra beylik yeniden bereket yüzü gördü, tarlada, evde ve Ocak'ta her şey yolunda gitti.

3
Deli Kral

Geç saate kadar uyudum, kalktıktan sonra da sabahın geri kalan kısmını saray adabı üzerine aldığım notları ve haleflerim olan araştırmacıların Gethen psikolojisi ve âdetleri üzerine gözlemlerini okuyarak geçirdim. Kendimi okuduklarıma veremiyordum, pek fark etmiyordu zaten, çünkü bunları su gibi biliyordum ve sırf içimdeki *her şey ters gitti* deyip duran o sesi susturmak için okuyordum. Susturamayınca onunla tartışmaya giriştim. Estraven olmadan da pekâlâ işi götürebileceğimi, hatta belki de daha iyi yürütebileceğimi söyleyip duruyordum. Ne de olsa benim işim tek adamlık bir işti. Yalnızca bir Birinci Gezici vardır. Ekumen'den gelen ilk haber tek bir sesten aktarılır, bizzat orada olan tek bir adam, bizzat orada ve tek başına. Dört Taurus'taki Pellelge gibi öldürülebilir ya da Gao'da art arda üç Gezici'ye

olduğu gibi delilerin yanına tıkılabilir; ama yine de bu uygulama sürer gider, çünkü işe yarar. Hakikati söyleyen tek bir ses donanmalardan ve ordulardan daha büyük bir güçtür, zamanı varsa tabii; bol bol zamanı; ama zaman Ekumen'de en bol olan şey... *Fakat sende yok* dedi içimdeki ses, yine de susturabildim onu ve tam bir sükûnet ve kararlılıkla, İkinci Saat'te Kral'ın huzuruna çıkmak üzere Saray'a vardım. Kral'ın huzuruna çıkmadan, daha bekleme odasındayken içimdeki ses kesilmiş gitmişti.

Saray muhafızları ve mihmandarlar beni Kral'ın Evi'nin uzun salonlarından ve koridorlarından geçirerek kabul salonuna götürdüler. Mihmandarlardan biri beklememi rica etti ve yüksek, penceresiz odada beni yalnız bıraktı. Haşmetmaabı ziyaret için tepeden tırnağa hazır, dikilip bekledim. Dördüncü yakutumu da satmıştım: Araştırmacılar Gethenlilerin karbon elmaslarına en az Terralılar kadar değer verdiklerini rapor ettiklerinden Kış'a cebimi mücevherle doldurarak gelmiştim ve elime geçenin üçte birini dünkü geçit alayı ve bugünkü kabul için gereken giysilere harcamıştım; her şey yepyeniydi, çok ağırdı ve bütün Karhide giysileri gibi iyi dikilmişti, beyaz örme bir gömlek, dize kadar gri pantolon, uzun, cüppemsi bir kaftan, mavi yeşil deriden *hieb*, yeni bir kep, hiebin gevşek kemeri altına uygun şekilde yerleştirilmiş yeni eldivenler, yeni çizmeler... iyi giyinmiş olduğumu bilmem sükûnet ve güven duygumu artırıyordu. Sakin ve kararlı bir şekilde kendime bakıyordum.

Saray'ın her yanı gibi bu oda da yüksek, kırmızı, eski ve çıplaktı, esintiler sanki başka odalardan değil de başka yüzyıllardan geliyormuşçasına küflü bir ayaz vardı havada. Şöminede alevler parlıyordu ama bir faydası yoktu. Karhide'de ateş bedeni değil ruhu ısıtmak için yakılır. Karhide'nin mekanik-endüstriyel Keşif Çağı en

az üç bin yıl öncesine uzanıyor ve bu otuz asır boyunca buhar, elektrik ve diğer esaslara dayalı mükemmel ve ucuz merkezi ısıtma aygıtları geliştirmişler, ama bunları evlerine kurmuyorlar, belki de bunu yaparlarsa, sıcak kafeslerde yaşatıldıktan sonra salıverilince donan buzul kuşları gibi hava koşullarına karşı fizyolojik dirençlerini yitirebilirler. Ama, ben tropikal bir kuş olduğumdan üşüyordum; dışarısı bir tür soğuk, içerisi başka bir tür soğuk, bitmek bilmeyen ve az ya da çok şiddetli bir soğuk. Isınmak için bir aşağı bir yukarı yürüdüm durdum. Uzun kabul salonunda benden ve ateşten başka pek az şey vardı: Bir tabure ve üzerinde bir çanak süslü taş ile gümüş ve kemik işlemeli, tahtadan oyma, değerli bir zanaatkâr elinden çıkma eski bir radyo duran bir masa. Fısıltı halinde çalıyordu ve sesi açtığımda yayındaki şarkı ya da türkünün kesilip Saray Bülteni'nin verildiğini duydum. Karhideliler genelde pek okumazlar, haberlerini, edebiyatlarını görmeyi değil işitmeyi tercih ederler: Kitaplar ve televizyon cihazları radyolara nazaran pek yaygın değildir, gazete diye bir şeyse yoktur. Evimdeki radyoda sabah bültenini kaçırmıştım, şimdikini de aklım başka yerde, yarım kulakla dinliyordum ki birkaç kez geçen bir isim dikkatimi çekti. Estraven'den mi söz edilmişti ne? Bir duyuru okunuyordu.

"Estre in Kerm Lordu, Therem rem ir Estraven'in Kraliyet unvanları ve Kraliyet Meclislerindeki makamı bu duyuruyla feshedilmiş, Krallığı ve Kraliyet beyliklerini terk etmesi emredilmiştir. Üç gün içinde Krallık topraklarını terk etmediği ya da hayatı boyunca Krallığa yeniden döndüğü takdirde hiçbir sorgu ve yargıya gerek olmaksızın onu gören ilk kişi tarafından öldürülecektir. Karhide tebaasından hiç kimse Harth rem ir Estraven ile kati surette konuşmayacak, evinde ve toprağında barınmasına müsaade etmeyecek, aksi takdirde hapisle ce-

zalandırılacaktır. Karhide tebaasından hiç kimse Harth rem ir Estraven'e herhangi bir şekilde para veya mal vermeyecek, ona olan borçlarını ödemeyecek, aksi takdirde hapis ve para cezası ile cezalandırılacaktır. Tüm Karhide tebaası bilmelidir ki Harth rem ir Estraven'in sürgününe yol açan suç İhanet suçudur: Meclis'te ve Saray'da gerek gizlice, gerek alenen ve Kral'a hizmet iddiasının ardına saklanarak Karhide milletinin hükümranlık haklarından vazgeçmesini ve belli bir Halklar Birliği'nin tabi milleti haline gelerek iktidarını teslim etmesini savunmuştur. Herkes bilmelidir ki bu Halklar Birliği denen şey gerçekte var olmayıp ülkemizin gerçek düşmanları hesabına Karhide'nin ve Kral'ın otoritesini sarsmak isteyen birtakım komplocu hainin aleti ve asılsız yalanından başka bir şey değildir. Odguirni Tuwa, Sekizinci saat, Erhenrang Sarayı. ARGAVEN HARGE!"

Duyuru şehrin kapılarına ve yol kenarlarına asılmıştı, yukarıdaki bunlardan birinden kelimesi kelimesine alınmadır.

İlk tepkim basitti. Beni suçlamaya başlamasını durduracakmışçasına radyoyu kapattım ve kapıya seğirttim. Sonra, durdum tabii. Şöminenin kenarındaki masaya döndüm ve orada dikilip beklemeye başladım. Artık sakin ve kararlı değildim. Çantamı açmak, Yanıtlayıcıyı çıkarmak ve Hain'e bir Önemli/Acil! yollamak istiyordum. Bu düşünceyi de kafamdan attım, bu ilkinden de aptalcaydı, neyse ki başka tepki için zamanım olmadı. Holün öteki ucundaki iki kanatlı kapı açıldı ve yaver bana yol vererek adımı seslendi: "Genri Ai" –adım Genli, ama Karhideliler *I*'yi telaffuz edemiyorlar– sonra da beni Kızıl Salon'da Kral XV. Argaven ile baş başa bıraktı.

Kocaman, yüksek tavanlı, uzun bir salon, Kraliyet Sarayı'nın şu Kızıl Salonu. Şöminelere kadar yarım mil var. Yarım mil yüksekliğindeki kirişli tavandan aşağı yıl-

ların aşındırdığı tozlu perdeler ve süsler sarkıyor. Kalın duvarlarda pencereler dışında bir yarık ya da açık yok, ışık az ve solgun, lambalar yüksekte. Salon boyunca Kral'a doğru yürürken yeni çizmelerim *cıyk cıyk* edip duruyor. Bu yol altı ay sürdü sanki.

Argaven üç şömineden en büyüğünün önünde, alçak ve geniş bir platform ya da kürsü üzerinde dikiliyordu. Kırmızımsı loşluk içinde kısa görünüyordu, oldukça şiş göbekliydi, dimdik duruyordu ve başparmağındaki büyük mühürlü yüzük dışında pek dikkat çeker bir şeyi yoktu.

Platformun kenarında durdum ve bana öğretildiği gibi hiçbir şey yapmadım ve konuşmadım.

"Gelin Bay Ai. Oturunuz."

Dediğini yaptım ve ortadaki ocağın sağındaki sandalyeye oturdum. Bütün bunlar için eğitimliydim. Argaven oturmadı; kükreyen parlak alevlerin önünde, on ayak ötemde dikildi ve birden konuştu. "Bana söylemeniz gerekeni söyleyin, Bay Ai. Bir mesaj getirmişsiniz diyorlar."

Karşımdaki alev ve gölgelerle kırmızılaşmış ve girintili çıkıntılı bir şekil almış olan yüz, ayın yüzü, Kış'ın pas rengi ayının yüzü kadar düz ve zalimdi. Argaven uzakta ve etrafı saray nedimleriyle sarılı olmadığında daha az Kral gibi, daha az insan gibi görünüyordu. Sesi inceydi, çılgın kafasını tuhaf bir kibirle eğmişti.

"Efendimiz, söylemem gereken kafamdan uçtu gitti. Lord Estraven'in başına gelen talihsizliği haber aldım biraz önce."

Argaven gergin, küstah bir sırıtışla gülümsedi. Neşeli görünmeye çalışan sinirli bir kadın gibi tiz bir sesle kahkaha attı. "Lanet olsun ona" dedi. "Kendini beğenmiş, fiyakacı, dalavereci hain! Dün akşam onunla yemekteydiniz ha? Ve ne kadar güçlü bir herif olduğunu, Kral'ı

nasıl parmağının ucunda çevirdiğini, bana sizden bahsettiği için beni idare etmenizin ne kadar kolay olacağını söyledi ha? Bunları söyledi, değil mi, Bay Ai?"

Duraksadım.

"Bana sizin hakkınızda neler söylediğini anlatayım bir de, merak ediyorsanız tabii. Bana sizi kabul etmememi, bekletmemi, hatta Orgoreyn'e ya da Adalara postalamamı salık veriyordu. Yarım aydır bunları söyleyip duruyordu bana, lanet olası küstah! Orgoreyn'e postalanan o oldu sonunda, ha, ha, ha!" Gene o tiz, yapmacık kahkaha. Gülerken ellerini çırptı. Platformun kenarındaki perdelerin arasında sessizce bir muhafız beliriverdi. Argaven ona homurdanınca hemen kayboldu. Hâlâ gülen ve homurdanan Argaven yanıma geldi ve bana dik dik baktı. Koyu renk gözbebeklerinde hafif turuncu bir parıltı vardı. Sandığımdan daha çok korkutuyordu beni.

Bu tutarsızlıklar arasında açık olmak en iyi yol gibi geldi bana. "Size bir tek şunu sorabilirim efendim" dedim, "acaba Estraven'in komplosuna katılmakla suçlanıyor muyum?"

"Siz mi? Hayır." Beni daha da yakından süzmeye başlamıştı. "Ne halt olduğunuzu bilmiyorum, Bay Ai. Bir cinsel sapık mı, yapay bir canavar mı, yoksa Boşluk ülkelerinden gelen bir ziyaretçi mi? Ama bir hain olmadığınız kesin. Yalnızca bir haine alet oldunuz. Ben aletleri cezalandırmam. Ancak kötü bir ustanın elinde tehlikeli olabilir onlar. Size bir öğüt vereyim." Argaven bunu tuhaf bir vurguyla ve zevkle söylemişti. Yine de iki yıldır kimsenin bana öğüt bile vermediği geldi aklıma. Soruları cevaplıyorlardı, ama asla açık açık öğüt vermiyorlardı, bana en çok yardım eden Estraven bile. Bir şifgretor meselesi olmalı. "Kendinizi kimseye kullandırmayın, Bay Ai" diyordu Kral. "Hiziplerden uzak durun. Kendi yalanlarınızı söyleyin, kendi işlerinizle uğraşın. Ve kim-

seye güvenmeyin, tamam mı? Kimseye güvenmeyin. Lanet olsun o yalancı, o soğukkanlı haine, ona güvenmiştim. O kahrolası boynuna gümüş zincir takmıştım. Keşke o zincirle assaydım onu. Asla güvenmedim ona. Asla. Kimseye güvenmeyeceksin zaten. Mişnori lağımlarında çöp toplayarak açlıktan geberesice, bağırsakları dökülesice, asla" Kral Argaven sarsıldı, öksürdü, öğürürcesine nefesini tuttu ve bana sırtını döndü. Büyük ateşteki odunları tekmeledi, yüzüne, saçlarına, giysisine sıçrayan kıvılcımları elleriyle yakaladı.

Başını çevirmeden, tiz, acılı bir sesle konuştu: "Söyleyecek neyiniz varsa söyleyin, Bay Ai."

"Bir soru sorabilir miyim, efendim?

"Evet." Ateşin karşısında durmuş, iki ayağı üzerinde sallanıyordu. Sırtına doğru konuştum, ister istemez.

"Benim, olduğumu söylediğim şey olduğuma inanıyor musunuz?"

"Estraven bana sizin hakkınızda bir sürü doktor raporu göndermişti, aracınızın durduğu atölyelerdeki mühendislerin raporlarını da, daha bir sürü şey. Bunların hepsi de yalancı değil herhalde ve onlar da sizin insan olmadığınızı söylüyorlar. Ee, ne olmuş?"

"Bu demektir ki, efendim, benim gibi başkaları da vardır. Yani ben bir temsilciyim..."

"Birliğin, Otorite'nin temsilcisi, pekâlâ, pek güzel. Sizi ne yapmaya gönderdiler buraya, sormamı istediğiniz bu muydu?"

Argaven her ne kadar aklı başında ya da zeki olmasa da hayattaki temel amaçları yüksek düzeyde şifgretor ilişkisi elde etmek ve korumak olanların konuşmalarındaki kaçamaklar, meydan okumalar ve ince retorik konusunda deneyimliydi. Bu ilişki hâlâ benim için çok yabancıydı ama bunun rekabetçi, prestij elde etme peşindeki boyutları ve bundan doğabilecek sürekli bir

laf düellosu hakkında bir şeyler biliyordum. Benim Argaven'le düello etmeyip iletişim kurmaya çalıştığım gerçeği ise zaten iletişim dışı bir durumdu.

"Bunu asla gizli tutmaya çalışmadım, efendim. Ekumen Gethen'in milletleri ile bir ittifak kurmak istiyor."

"Ne için?"

"Maddi kazanç. Bilgi artışı. Akıllıca yaşama alanının karmaşıklık ve yoğunluğunun artması. Uyumun zenginleşmesi ve Tanrı'nın muzaffer olması. Merak. Macera. Haz."

İnsanları yönetenlerin, kralların, fatihlerin, diktatörlerin, generallerin diliyle konuşmuyordum, bu dilde sorusunun cevabı yoktu. Argaven dalgın ve umursamaz bir şekilde ağırlığını bir ayağından ötekine aktarıp ateşe bakmayı sürdürdü.

"Büyüklüğü ne kadar bu Boşluk'taki krallığın, şu Ekumen'in?"

"Ekumen'in kapsadığı alanda üzerinde hayat olan seksen üç gezegen var ve bunlarda da yaklaşık üç bin millet ya da antrotipik grup."

"Üç bin mi? Ha, anlaşıldı. Peki, söyleyin bakalım üç bine karşı tek başımıza bizim ne işimiz olsun ki bu Boşluk'ta yaşayan canavar milletlerle?

Bana bakmak için döndü, çünkü hâlâ düellodaydı, neredeyse şaka yapar gibi retorik bir soru yöneltmişti. Ama şaka fazla derine gitmemişti. Estraven'in beni uyardığı gibi huzursuzdu, paniğe kapılmıştı.

"Seksen üç dünyada üç bin millet, efendim; ama Gethen'e en yakın olanına bile gitmek ışık hızına yakın seyreden gemilerle on yedi yıl sürer. Gethen'in böyle komşulardan gelebilecek saldırı ve hücumlara maruz kalmasından endişeleniyorsanız ne kadar uzakta yaşadıklarını düşünün. Çatışmalar uzayda bunca derde değmez."

Savaş sözü etmemiştim doğal olarak; Karhide dilinde karşılığı yok.

"Ticaret ise değer. Yanıtlayıcıyla iletilen düşünceler ve teknikler; insanlı veya insansız gemilerle gönderilen mallar ve araçlar. Elçiler, âlimler ve tacirler, dışarıdan gelenler olabilir; sizden gidecekler olabilir. Ekumen bir krallık değil koordinatördür, ticaret ve bilgi için bir değiş tokuş yeridir; onsuz insan dünyaları arasında iletişim karmakarışık, ticaret riskli olurdu. İnsan ömrü dünyalar arasındaki zaman sıçramaları ile baş edemeyecek kadar kısa. Bir şebeke ve merkezlilik olmazsa denetim ve süreklilik olmaz; bu yüzden Ekumen'e üye oluyorlar... Bildiğiniz gibi hepimiz insanız, efendim. Hepimiz. İnsanlar tüm dünyalara eonlar önce aynı gezegenden, Hain'den gitti. Farklıyız, ama hepimiz aynı Ocak'ın çocuklarıyız..."

Bu sözlerin hiçbiri ne Kral'da merak uyandırdı ne de ona biraz olsun güven verdi. Onun veya Karhide'nin şifgretorunun Ekumen'in varlığı ile zedelenmeyip, bilakis güçleneceğini söylemeye çalıştım ama fayda etmedi. Argaven kafese kapatılmış bir dişi susamuru gibi orada dikiliyor, acılı bir sırıtışla dişlerini göstererek bir o ayağı bir bu ayağı üzerinde, bir öne bir arkaya sallanıp duruyordu. Konuşmayı kestim.

"Hepsi de sizin gibi kara mı?"

Gethenliler genellikle sarı kahverengi ya da kırmızı kahverengidir ama benim kadar esmer olanları da görmüştüm. "Bazıları daha koyudur" dedim; "her rengimiz var" ve yanıtlayıcımla bazı resimleri koyduğum (Kızıl Salon'a girmeden dört kez saray muhafızlarınca kibarca kontrol edilen) çantamı açtım. Resimler, filmler, fotoğraflar, tablolar, aktifler ve birkaç küp; küçük bir insan galerisi gibiydi; Hainliler, Chiffewarlılar ve Cetliler, S, Terra ve Alterralılar, Enuzaklılar, Kapteynliler, Ollullular. Dört Tauruslular, Rokananlılar, Ensbolular, Cime,

Gde ve Sheashel Limanı'ndan olanlar... Kral birkaçına ilgisizce baktı. "Bu nedir?"

"Bir Cimeli, bir dişi." Gethenlilerin sadece kemmerin doruğundaki kişiler için kullandıkları kelimeyi kullanmak zorunda kaldım, alternatifi ise dişi hayvan için kullanılan kelimeydi.

"Sürekli olarak mı?"

"Evet."

Küpü elinden düşürdü ve bir ayağından ötekine sallanarak bana ya da yakınımda bir yere bakakaldı, ateşin ışığı yüzünde oynaşıyordu.

"Hepsi böyle mi onların; senin gibi mi?"

Onlar için yüksekliğini azaltamayacağım bir engeldi bu. Eninde sonunda kendi kendilerine aşmaları gerekiyordu.

"Evet. Gethenlilerin cinsel fizyolojisi, bildiğimiz kadarıyla, insanlar arasında eşsiz."

"Yani bu başka gezegenlerdekilerin hepsi sürekli kemmerde, öyle mi? Sapıklar toplumu yani? Lord Tibe demişti de şaka yapıyor sanmıştım. Tamam, doğru olabilir ama iğrenç bu, Bay Ai. Buradaki insanların da böylesine tuhaf canavarlarla ne alıp vereceği olur bilmiyorum doğrusu. Ama, belki de seçim hakkımın olmadığını söylemeye geldiniz."

"Karhide adına seçim sizin, efendim."

"Ya sizi de sepetlersem?"

"Olur, giderim. Bir sonraki kuşakla yine deneyebilirim..."

Bu tam yerinden vurdu. Birden soruverdi, "Ölümsüz müsünüz?"

"Hayır, efendim, değiliz. Ama zaman sıçramasının da bazı yararları vardır. Gethen'e en yakın gezegene, Ollul'a gitmeye kalksam oraya varmam on yedi gezegen yılı alır. Zaman sıçraması ışık hızına yakın bir hızla yolculuk etme

yöntemidir. Sadece gidip gelsem, gemide geçirdiğim birkaç saat burada otuz dört yıla eşit olacaktır; böylece baştan başlayabilirim." Ama, Horden Adası balıkçılarından başbakana kadar şimdiye dek konuştuğum herkesi büyüleyen, yanıltıcı bir ölümsüzlük çağrışımı da olan zaman sıçraması fikri onu etkilemedi. Tiz, sinirli sesiyle sordu: "Şu nedir?" Yanıtlayıcıyı işaret ediyordu.

"Yanıtlayıcı iletişim aygıtı, efendim."

"Radyo mu?"

"Radyo dalgalarını ya da herhangi bir enerji biçimini kullanmaz. Dayandığı ilke eşzamanlılık sabitidir, bazı yönlerden yerçekimine benzer." Bir kez daha hakkımdaki her raporu okumuş olan ve bütün açıklamalarımı ilgiyle ve zekice dinleyen Estraven'le değil de sıkıntıdan patlamak üzere olan bir kralla konuşmakta olduğumu unutmuştum. "Bunun yaptığı şey efendim, aynı anda iki noktada eşzamanlı bir mesaj üretmektir. Herhangi bir yer olabilir. Noktalardan biri belirli bir kütlesi olan bir gezegende, sabit olmak zorundadır. Ama öteki uç taşınabilir. O uç bu. Koordinatları Birincil Dünya, Hain'e ayarladım. Bir NAFAL gemisi Gethen'den Hain'e 67 yılda gider, ama bu klavyede bir mesaj yazarsam yazdığım anda Hain'e ulaşır. Hain'deki Yerleşikler'le görüşmek istediğiniz bir şey var mıydı, efendim?"

"Boşlukça bilmiyorum" dedi Kral, sıkıntılı, hain sırıtışıyla.

"Karhidece bilen bir danışman hazır bekliyor olacak. Onlara haber vermiştim."

"Ne demek istiyorsun? Nasıl?"

"Bildiğiniz gibi, efendim, Gethen'e gelen ilk yabancı ben değilim. Benden önce bir araştırmacı ekibi geldi. Varlıklarını belli etmeden, elden geldiğince bir Gethenli gibi gözükerek bir yıl Karhide, Orgoreyn ve Takımada çevresinde dolaştılar. Sonra da Ekumen Konseyleri'ne

rapor verdiler. Kırk yıl kadar önceydi, büyükbabanız devrindeydi bu. Verdikleri rapor son derece olumluydu. Ben de topladıkları bilgileri inceledim, kaydettikleri dilleri çalıştım ve geldim. Aracın çalışmasını görmek ister miydiniz efendim?"

"Numaraları sevmem, Bay Ai."

"Numara değil. Bilginlerinizden bazıları inceledi ve..."

"Ben bir bilgin değilim."

"Siz bir kralsınız, lordum. Ekumen'in Birincil Dünyası'ndaki muadilleriniz sizden bir ses bekliyor."

Hiddetle bana baktı. Gururunu okşamaya ve ilgisini çekmeye çalışırken bir prestij kapanına sıkıştırmıştım onu. Her şey ters gidiyordu.

"Pekâlâ, makinenize sorun bakalım, bir adam neden hain olurmuş?"

Karhide karakterlerine uyarlanmış tuşlara yavaşça basarak yazdım: "Karhide Kralı Argaven, Hain'deki Yerleşikler'e soruyor: Bir adam neden hain olur?" Harfler küçük ekranda belirip kayboldu. Argaven seyrediyordu, sıkıntılı sallanışı bir an için durdu.

Bir duraklama oldu, uzun bir duraklama. Kuşkusuz yetmiş iki ışık yılı uzakta birileri Karhidece için bir dil bilgisayarına, hatta belki de bir felsefe arşiv bilgisayarına umutsuzca basıp duruyordu. Sonunda ekranda parlak harfler belirdi, bir süre kaldı ve yavaşça kayboldu: "Karhide Kralı Argaven'e, Gethen. Selamlar. Bir adamın neden hain olduğunu bilmiyorum. Kimse kendini bir hain olarak görmez: Bu da işleri zorlaştırıyor. Saygıyla. Spimolle G.F. Yerleşikler adına, Saire, Hain, 93/1491/45."

Bant kaydedilince onu çekip Argaven'e uzattım, masanın üzerine düşürdü, ortadaki ocağa doğru yürüdü, neredeyse içine girdi. Odunları tekmeledi ve kıvılcımları elleriyle silkeledi. "Öndeyicilerin birinden alabileceğim bir cevap ne kadar yararlıysa bu da o kadar. Cevaplar ye-

terli değil, Bay Ai. Kutunuz, şu makineniz de. Aracınız, geminiz de yetmez. Bir sürü numara ve bir numaracı. Masallarınıza ve mesajlarınıza inanmamı istiyorsunuz. Ama niye inanayım veya dinleyeyim? Oralarda bir yerde canavarlarla dolu seksen üç dünya var diyelim, eee ne olmuş yani? Onlardan bir şey istediğimiz yok. Biz kendi hayat tarzımızı seçmişiz ve uzun süredir bunu takip ediyoruz. Karhide yeni bir çağın eşiğinde, büyük bir yeni çağın. Biz kendi yolumuzdan gideceğiz." Lafının ucunu kaçırmışçasına durakladı; kendi lafları değildi muhtemelen. "Bu Ekumenler de bizden bir şey istiyor olsalardı sizi tek başınıza göndermezlerdi. Bir şaka bu, bir üçkâğıt. Yabancılar binler halinde gelirlerdi."

"Ama bir kapıyı açmaya bin adam gerekmez, lordum."

"Açık tutmak için gerekebilir."

"Ekumen siz açana kadar bekler efendim. Sizi hiçbir şeye zorlamayacaklar. Benden korkmamanız için buraya tek başıma gönderildim ve tek başıma kalacağım."

"Sizden korkmak mı?" dedi Kral gölgelenmiş yüzünü çevirerek ve sırıtarak, yüksek ve tiz bir sesle konuşuyordu. "Sizden korkmuyorum ki, Elçi. Sizi gönderenlerden korkuyorum. Yalancılardan korkuyorum, üçkâğıtçılardan korkuyorum ve en çok da acı hakikatten korkuyorum. Bu şekilde de ülkemi gayet iyi yönetiyorum. İnsanları yalnız korku yönetir çünkü. Başka hiçbir şey işe yaramaz. Başka hiçbir şey bu kadar sürmez. Olduğunuzu söylediğiniz siz, bir şaka, bir üçkâğıtsınız. Yıldızlar arasında boşluk, dehşet ve karanlıktan başka bir şey yoktur ve siz bunun içinden tek başınıza beni korkutmak için çıkageldiniz. Ama ben zaten korkuyorum ve ben kralım. Kral korkudur! Şimdi, tuzaklarınızı ve numaralarınızı alın ve gidin. Başka söze gerek yok. Karhide'de serbest kalmanızı buyurdum."

Böylece haşmetmaabın huzurundan ayrıldım *-cıyk, cıyk, cıyk-* salonun kızıl ışıltısı içinde upuzun kızıl döşeme boyunca, son çift kanatlı kapı da ardımdan kapanana dek.

Başaramamıştım. Hiçbir şey başaramamıştım. Ne var ki Kral'ın Evi'nden ayrılıp Saray bahçesine yürürken beni endişelendiren başarısızlığım değil, bunda Estraven'in oynadığı roldü. Kral neden onu Ekumen'in davasını savunduğu için (ki duyurudan böyle bir anlam çıkıyordu) sürgün etmişti, eğer (bizzat Kral'ın dediği gibi) tam tersini yapıyorduysa? Ne zaman Kral'a beni başından atmasını salık vermeye başlamıştı ve neden? Neden o sürgün edilmişti de ben serbesttim? Hangisi daha fazla yalan söylüyordu ve ne halt uğruna yalan söylüyorlardı?

Estraven kellesini kurtarmak için, diye düşündüm, Kral da unvanını kurtarmak için. Bu açıklamam makuldü. Fakat Estraven sahiden yalan söylemiş miydi bana? Bunu bilmediğimi fark ettim.

Köşeli Kırmızı Konut'un yanından geçiyordum. Bahçe kapıları açıktı. Karanlık gölcüğün üzerinde bembeyaz uzanan serem ağaçlarına, öğle sonrasının çiğ, gri ışığında ıssız duran pembe tuğladan patikalara baktım. Gölcüğün kenarındaki kayalarda hâlâ bir parça ince kar kalıntısı vardı. Estraven'i dün gece yağan kar altında orada beni beklerken gözümün önüne getirdim ve dünkü geçit alayında zırhının ve gücünün ağırlığı altında terli, ama müthiş görünen bu adam için; kariyerinin doruğunda güçlü ve görkemliyken birden gözden düşen işi bitmiş bu adam için saf bir acı saplandı yüreğime. Peşinde üç gün ara ile onu takip eden ölüm, sınıra doğru koşturuyordu şimdi ve onunla kimse konuşmuyordu. Karhide'de ölüm cezası pek verilmez. Kış'ta hayat zordur ve insanlar ölümü yasaya değil doğaya ve öfkeye havale ederler.

Estraven'in ardından kovalayan bu cezayla nasıl yolculuk edeceğini düşündüm. Arabayla gidemezdi çünkü burada bütün arabalar Saray'a aitti: Bir gemi ya da kara teknesi onu alır mıydı? Yoksa taşıyabildiği kadarını yüklenmiş, yayan mı yürüyordu? Karhideliler çoğunlukla yaya giderler; yük hayvanları, uçan taşıtları yoktur. Yılın büyük bir kısmı hava koşulları yüzünden motorlu araç trafiği çok yavaş işler ve onlar da aceleci insanlar değillerdir. Bu gururlu adamı adım adım sürgününe giderken tahayyül ettim. Körfez'de batı yolunda yavaşça ilerleyen küçük bir figür olarak. Köşeli Kırmızı Konut'u geçince bütün bunlar ve Estraven'le Kral'ın eylemleri ve amaçlarına ilişkin düşünceler kafamdan silindi gitti. Onlarla işim bitmişti. Başaramamıştım. Ya, şimdi?

Orgoreyn'e, Karhide'nin komşusu ve rakibine gitmeliydim. Ama oraya gittikten sonra Karhide'ye dönmem zor olabilirdi ve burada daha bitirilecek işlerim vardı. Ekumen için üstlendiğim göreve bütün ömrümü ayırmam gerekebileceğini ve ayırabileceğimi akıldan çıkarmamalıydım. Acele etmeye gerek yok. Karhide ve özellikle İnzivalar hakkında bir şeyler daha öğrenmeden Orgoreyn'e koşturmanın gereği yok. İki yıldır sorulara cevap veriyordum, şimdi ise ben bir şeyler soracaktım. Ama Erhenrang'da değil. Nihayet Estraven'in beni uyarmakta olduğunu ve uyarısına güvenmesem de görmezden gelemeyeceğimi anlamıştım. Dolaylı da olsa şehirden ve Saray'dan uzaklaşmamı söyleyip durmuştu. Her nedense Lord Tibe'nin dişleri geldi aklıma... Kral bana ülke içinde serbestlik tanımıştı: Bundan yararlanacaktım. Ekumen Okulu'nda söyledikleri gibi, eylem yarar sağlamıyorsa bilgi topla; bilgi yarar sağlamıyorsa, uyu. Daha uykum gelmemişti. Doğuya, İnzivalara gidecek ve belki de öndeyicilerden bilgi toplayacaktım.

4
On Dokuzuncu Gün

Gorinhering Ocağı'nda, Tobord Charhawa tarafından anlatılmış ve G. A. tarafından kaydedilmiş bir Doğu Karhide hikâyesi, 93/1492.

Lord Berosti rem ir İpe bir gün Thangering İnzivası'na geldi ve öndeyi karşılığında meyve bahçelerinin bir yıllık gelirinin yarısını ödeyeceğini söyledi ve bu bedel kabul edildi. Sorusunu Dokumacı Odren'e sordu. Soru şuydu: "*Ne gün öleceğim?*"

Öndeyiciler toplanıp hep birlikte karanlığa çekildiler. Karanlık bitince Odren cevabı bildirdi: "*Odstreth'de öleceksin*" (Herhangi bir ayın 19. günü).

"Hangi ay? Kaç yıl sonra?" diye haykırdı Berosti, ama bağ kopmuştu ve cevap yoktu. Çemberin içine daldı ve Dokumacı Odren'in gırtlağına yapışıp bağırarak cevap

alamazsa boynunu kıracağını söyledi. Güçlü kuvvetli bir adamdı, ama yine de ötekiler onu tutup çektiler. Ellerine sarıldı ve ağlamaya başladı, "Cevap verin bana."

Odren karşılık verdi: "Cevap verildi, bedeli ödendi. Git."

Bunun üzerine Berosti rem İpe çılgına dönmüş bir halde ailesinin Üçüncü Beyliği'ne, Kuzey Osnariner'de yoksul bir yer olan ve öndeyi bedeli yüzünden daha da yoksullaştırdığı Charuthe'ye döndü. Sağlam bir yere, Ocak kulesinin en yüksek adasına kapandı. Ne dosta ne düşmana göründü, ne ekine ne hasada çıktı, ne kemmere ne kavgaya gitti, bir ay geçti, bir ay daha geçti, bir ay daha geçti, altı ay geçti, on ay geçti, hâlâ bir mahkûm gibi odasına kapanmış bekliyordu. Onnetherhad'de ve Odereth'de (ayın 18. ve 19. günleri) ne yiyor, ne içiyor ne de uyuyordu.

Geganner kabilesinden Herbor diye birine kemmering sözü ve bağıyla bağlanmıştı. Herbor, Grende ayında Thangering İnzivası'na geldi ve Dokumacı'ya "Bir öndeyi istiyorum" dedi.

"Ödeyecek neyin var?" diye sordu Odren, çünkü bu adamın ne kadar yoksul giyimli ve hırpani olduğunu, kızağının ne kadar eski, her şeyinin ne kadar döküntü olduğunu görmüştü.

"Hayatımı veririm" dedi Herbor.

"Başka bir şeyiniz yok mu efendimiz?" diye sordu Odren, bir asilzade ile konuşur gibiydi bu kez. "Verecek başka bir şeyiniz?"

"Başka hiçbir şeyim yok" dedi Herbor. "Bilmiyorum, hayatımın bir değeri var mı burada?"

"Hayır" dedi Odren, "bizim için bir değeri yok."

Bunun üzerine Herbor utancın ve aşkın acısıyla diz çöktü ve Odren'e ağladı, "Yalvarırım soruma cevap ve-

rin, kendim için değil." "Kimin için öyleyse?" diye sordu Dokumacı.

"Lordum ve kemmeringim Ashe Berosti için" dedi adam ve ağlamaya başladı. "Buraya geldiği ve cevap olmayan o cevabı aldığı günden beri ne aşkı biliyor, ne neşeyi ne de lordluğunu. Bu yüzden ölecek."

"Elbette bu yüzden ölecek. Bir insan ölüm yüzünden ölmez de neden ölür?" dedi Dokumacı Odren. Ama Herbor'un tutkusu sonunda onu da etkiledi ve şöyle söyledi, "Sorduğun sorunun cevabını arayacağım Herbor ve karşılığında bir şey istemiyorum. Ama, iyi düşün... daima bir bedel vardır. Soru soran ödemesi gerekeni öder."

Herbor minnet içinde Odren'in ellerini kendi gözlerine bastırdı ve sonra öndeyi başladı. Öndeyiciler toplanıp karanlığa çekildiler. Herbor ortalarında durdu ve soruyu sordu. Soru şuydu: "*Ashe Berosti rem ir İpe ne kadar yaşayacak?*" Herbor böylece kaç gün ya da yıl kaldığını öğrenmeyi ve kesin bilgiyle sevdiğini rahatlatmayı umuyordu. Öndeyiciler karanlık içinde devindiler ve sonunda Odren acı içinde, eti yanarmışçasına haykırdı, "*Gegannerli Herbor'dan daha uzun yaşayacak.*"

Herbor'un umduğu cevap bu değildi, ama aldığı cevap buydu. Bulduğuyla yetinen bir insandı, bu cevabı alarak Grende'nin karlarını aşıp Charuthe'ye gitti. Beylik'e geldi, Berosti'nin çekildiği köşeyi buldu, kuleye tırmandı ve kemmeringini orada küllenmiş bir ateş gibi, kolları kızıl taştan bir masaya dayalı, başı omuzları arasına gömülü, aylak ve çaresiz oturur buldu.

"Ashe" dedi Herbor. "Thangering İnzivası'na gittim ve öndeyicilerden bir cevap aldım. Senin ne kadar yaşayacağını sordum onlara. Dediler ki Berosti, Herbor'dan uzun yaşayacak."

Berosti boynunun menteşeleri paslanmışçasına başını yavaşça kaldırıp baktı ona. "Yani, ne zaman öleceğimi mi sordun onlara?"

"Ne kadar yaşayacağını sordum!"

"Ne kadar mı? Bre salak! Öndeyiciler sorunu kabul ettiler, sense benim ne zaman, hangi yılın hangi ayında hangi gün öleceğimi, ne kadar ömrüm kaldığını sormadın onlara. Yalnızca *ne kadar* diye sordun. Bre aptal, koca aptal, senden uzun demek ha, evet, senden uzun!" Berosti kızıl taştan yapılma koca masayı bir kâğıt parçası gibi kaldırdı ve Herbor'un kafasına indirdi. Herbor yere yığıldı. Koca taş üzerindeydi. Berosti bir süre öyle kalakaldı. Sonra taşı kaldırdı ve Herbor'un başının ezilmiş olduğunu gördü. Taşı yerine koydu. Ölü adamın yanına uzandı. Sanki kemmerdeymişler ve her şey yolundaymış gibi ona sarıldı. Charuthe ahalisi sonunda kapıyı kırıp odaya daldıkları zaman onları öyle uzanmış yatar buldular. Berosti o günden sonra aklını kaçırmıştı ve bir yere kapatılması gerekti. Çünkü Herbor'un Beylik içinde bir yerlerde olduğunu sanıyor, durmadan onu arıyordu. Bir ay daha yaşadı ve Thern ayının on dokuzuncu günü, Odsreth'de kendini astı.

5 Önsezilerin Eğitilmesi

Doğu'ya yapacağım yolculuğu konuşkan bir adam olan ev sahibem ayarladı. "İnziva'yı ziyaret etmek isteyen kişi Kargav'ı geçmelidir. Dağları aşıp eski Karhide'ye, Rer'e, eski Krallar Şehri'ne gitmek gerekir. Şimdi bak, bir ocaktaşımın Eskar Geçidi'ne sefer yapan bir kara teknesi var ve dün bir fincan orş içmeye geldiğinde bana dediğine göre bu yaz ilk yolculuğu Getheni Osme'ye yapacaklarmış. Bahar ılık geçtiğinden Engohar'a kadar yol açıkmış ve kar süpürgeleri de geçidi iki gün içinde açacaklarmış. Şimdi, kendi hesabıma Kargav'ı geçmeyi düşünmem bile, benim yerim Erhenrang, burada başımı sokacak bir dam bulmuşum bir kere. Ama ben bir Yomeshta'yım, şan olsun dokuz yüz Taht Taşıyıcı'ya, şükürler olsun Meshe'nin sütüne, her yerde Yomeshta olunabilir. Bize sürekli katılanlar olur.

Efendim Meshe 2.202 yıl önce doğdu, ama Handdara'nın Eski Yolu bunun da on bin yıl öncesine dek gider. Eski Yol'u arıyorsan Eski Ülke'ye gitmelisin. Şimdi, bakın Bay Ai, ne zaman dönmek isterseniz bu adada sizin için bir odam var, ama bir süre olsun Erhanrang'dan uzaklaşmanızın akıllıca olduğunu düşünüyorum, çünkü Hain'in sarayda yanınızdan ayrılmadığını herkes gördü. Şimdi Kral'ın Kulağı Tibe olduğuna göre işler yine düzelir. Şimdi, Yeni Liman'a inerseniz ocaktaşımı bulursunuz ve ona sizi benim gönderdiğimi söyleyip..."

Bunun gibi şeyler işte. Dediğim gibi konuşkan bir adamdı ve şifgretordan nasibimi almadığımı anladığından beri, bana öğüt verip duruyordu. Gerçi bu öğütleri "hani, mesela"lar ardına saklamayı ihmal etmiyordu. Kaldığım adanın yöneticisiydi. Ona ev sahibem diyorum, çünkü yürürken iki yana sallanan şişman kalçaları, yumuşak tombul bir suratı ve meraklı, her şeye burnunu sokan, yardımsever bir karakteri vardı. Bana karşı iyi davranıyordu ve ben yokken de küçük bir ücret karşılığında meraklılara odamı gezdiriyordu: İşte Esrarengiz Elçi'nin odası. Görünüşü ve tavırları o kadar kadınsıydı ki bir keresinde kaç çocuk doğurduğunu sordum ona. Suratını astı. Hiç doğurmamıştı. Ama, dört çocuk babasıydı. Sık sık yaptığım karışıklıklardan biri. Yaşadığım kültür şoku, yılın altıda beşini hermafrodit nötr insanlar olarak geçiren bu kişiler arasında bir erkek olarak maruz kaldığım biyolojik şokun yanında solda sıfır kalır..

Radyo bültenleri yeni Başbakan Pemmer Harge rem ir Tibe'nin yaptıklarıyla doluydu. Haberlerin çoğu da kuzeyde, Sinoth Vadisi'ndeki meselelerle ilgiliydi. Tibe, belli ki Karhide'nin bu bölge üzerindeki iddialarını sürdürecekti: Medeniyetin bu evresindeki bir başka dünyada savaşa yol açacak bir meseleydi bu. Ama Gethen'de hiçbir şey savaşa yol açmıyordu. Kavgalar, cinayetler,

kan davaları, çatışmalar, öç almalar, suikastlar, işkenceler, zulümler, bütün bunları bilecek kadar gelişmişlerdi ama savaşmıyorlardı. Anlaşılan, *seferberlik* yetisinden yoksundular. Bu bakımdan hayvanlar gibi davranıyorlardı. Ya da kadınlar gibi. Erkekler veya karıncalar gibi hareket edemiyorlardı. En azından şimdiye kadar yapamamışlardı bunu. Orgoreyn hakkında öğrendiklerim ise orasının beş-altı asırdan beri gitgide daha çok seferber edilebilen bir toplum, gerçek bir millet-devlet olduğunu gösteriyordu. Şimdiye kadar daha çok ekonomik alanda süren itibar yarışı Karhide'yi, büyük komşusunu taklit ederek Estraven'in dediği gibi aile kavgası olmaktan çıkıp bir millet olmaya, gene Estraven'in dediği gibi yurtsever olmaya zorlayabilirdi oysa. O zaman Gethenliler savaşabilmek için mükemmel bir fırsat elde etmiş olurlardı.

Orgoreyn'e gidip tahminlerimin ne kadar doğru olduğunu görmek niyetindeydim, ama önce Karhide'de işimi bitirmek istiyordum; bunun için Eng Sokağı'ndaki yüzü yaralı kuyumcuya gidip bir yakut daha sattım ve para, Yanıtlayıcım, birkaç araç gereç ve yedek elbise dışında yanıma hiç eşya almadan yazın ilk ayının ilk günü bir ticari katarla yola koyuldum.

Kara tekneleri gün doğumunda Yeni Liman'ın rüzgârlı doklarından yola çıktılar. Kemerin altından geçip doğuya yöneldiler. Yirmi tane kocaman, sessiz, tırtıl paletli mavna benzeri kamyon, sabah karanlığında Erhenrang'ın geniş caddelerinde tek sıra halinde ilerliyordu. Sandık sandık mercekler, ses bantları, bakır ve platin bobinleri, Batı kesiminde yetiştirilip dokunmuş bitkisel iplikten giysiler, Körfez'den çıkarılmış kurutulmuş balık filetoları, dişli ve makine parçaları ve on kamyon dolusu Orgota kardik tahılı taşıyorlardı. Yükün tamamı Pering Fırtına Sınırı'na, ülkenin kuzeydoğu ucuna

gidiyordu. Büyük Kıta'da taşımacılık tamamen, nehir ve kanalları mavnalar üzerinde aşan bu elektrikle çalışan kamyonlarla yapılır. Karın çok yağdığı aylarda kayak ve insan gücüyle çekilen kızaklar dışında yegâne ulaşım aracı ağır giden paletli taşıtlar, motorlu kızaklar ve donmuş ırmaklar üzerinde düzensiz işleyen buz gemileridir; Thaw'da ise ulaşım hemen hemen imkânsızdır; bu yüzden yaz geldiğinde trafik hızlanır. O zaman yollar kervanlarla dolar. Trafik sürekli kontrol edilir, her araç ve kervan yol boyunca belirli denetim noktalarıyla radyo bağlantısını kesmeden gitmek zorundadır. Ne kadar kalabalık olsa da ulaşım saatte ortalama 25 mil (Terra mili) hızla aksamadan devam eder, Gethenliler araçlarının daha hızlı gitmesini sağlayabilirler ama yapmazlar bunu. Nedeni sorulduğunda da "Neden?" diye yanıt verirler. Tıpkı Terralılara araçlarımızın neden hep hızlı gittiği sorulduğunda "Neden olmasın?" diye yanıt vermeleri gibi. Zevkler tartışılmaz. Terralılar ileri gitmek, ilerlemek zorunda olduklarını düşünürler. Daima Bir Yılı'nda yaşayan Kış halkı içinse ilerleme, mevcudiyet kadar önemli değildir. Benim zevklerim Terra zevkleriydi ve Erhenrang'dan ayrıldığımızda kataran yavaşlığı beni sabırsızlandırıyordu; inip koşmak istiyordum. Kara, dik damlarla, bir sürü kuleyle dolu bu sokaklardan, şansımın dönüp yerini korku ve ihanete bıraktığı bu güneşsiz şehirden kurtulduğum için memnundum.

Kargav eteklerini tırmanırken kervan arada bir yol boyundaki hanlarda yemek molası veriyordu. Akşama doğru ilk kez bir tepe zirvesinden manzarayı tam olarak görebildik. Dört mil yüksekliğindeki Kostor'u gördük; batı eğimi, kuzeyindeki, bazıları otuz bin feet yüksekliğe kadar varan zirveleri gizliyordu. Kostor'un güneyinde renksiz bir göğün önünde art arda dikilen beyaz zirveler uzanıyordu; on üç tane saydım, sonuncusu güney-

de uzaklığın yarattığı sis içindeki belirsiz bir karaltıydı. Sürücü on üçünün de adını söyledi ve beni korkutmak için dostane bir gayretle çığlara, rüzgârın dağdan aşağı savurduğu kara teknelerine, ulaşılmaz yükseklikte haftalarca kara saplanıp kalan kızaklara dair bir sürü hikâye anlattı. Tam önündeki bir kamyonun bin feet yükseklikten aşağı nasıl yuvarlandığını anlattı. En ilginci de düşüşündeki yavaşlıkmış. Uçuruma yuvarlanmak neredeyse bütün bir akşamüstünü almış ve nihayet kamyonun hiç ses çıkarmadan dipteki kırk feet kara gömüldüğünü görünce rahatlamış.

Üçüncü saatte büyük bir handa akşam yemeği için mola verdik. Kocaman harlı alevlerin yandığı ocaklar ve güzel yemeklerin durduğu masalarla dolu, kocaman tavanları kirişli odaları vardı; ama gece kalmadık. Karavanımız yataklıydı ve sezon başlangıcında Pering Fırtına Bölgesi'ne ilk varıp kervandaki tacir-müteşebbislerin pazarın kaymağını toplaması için (Karhide usulü elden geldiğince) acele ediyorduk. Bataryalar yeniden dolduruldu, yeni sürücüler nöbeti devraldı ve yola devam ettik. Kervanın bir arabası yatmak içindi, ama yalnızca sürücüler için. Yolcular için yatak yoktu. Tepelerde bir handa gece yarısı verdiğimiz yemek molası dışında bütün geceyi soğuk arabada rahatsız koltukta geçirdim. Karhide rahat edilecek bir ülke değil. Şafakta uyandım ve kayalar, buz ve ışık dışında her şeyi geride bırakmış olduğumuzu ve dar yolun paletlerimizin altında biteviye uzanıp gittiğini gördüm.Tir tir titreyerek, insan ihtiyar bir kadın veya kedi değilse rahatı aşan şeylere ihtiyaç duyduğunu düşündüm.

Kar ve granitten oluşma bu ürkütücü eğimlerde başka han yoktu artık. Yemek zamanları kara tekneleri otuz derece kadar eğimli, karla örtülü bir düzlükte birbiri ardına yavaşça duraklıyor ve herkes vagonlardan inip

çanaklarla sıcak çorba, kurutulmuş ekmekelması dilimleri ve maşrapalar içinde acı bira ikram edilen yataklının etrafında toplanıyordu. Kara bata çıka yiyecek ve içeceklerimizi alıp kuru kar tozunun uçuştuğu keskin soğuğa geri dönüyorduk. Sonra doğru kara teknelerine ve yola devam. Gün ortasında Wehoth geçitlerinde, 14.000 feet yüksekte, sıcaklık güneşte 5, gölgede -10 dereceydi. Elektrik motorları o kadar sessizdi ki yirmi mil ilerideki yarıkların ötesinde uzanan devasa mavi eğimlerden yuvarlanan çığların sesi işitiliyordu.

Akşama doğru 15.200 feet yüksekte Eskar'daki zirveyi aştık. Gün boyu tırmanmaya çabaladığımız Kostor'un güney yüzünün eğimine baktığımda yolun çeyrek mil kadar yukarısında, tuhaf bir kayalık yapı, şato benzeri bir çıkıntı gördüm. "İnziva'yı görüyor musun?" dedi sürücü.

"Bir bina mı o?"

"Orası Ariskostor İnzivası."

"Ama kimse yaşayamaz ki orada."

"Aa, ihtiyarlar yaşayabilir. Geçen yaz Erhenrang'dan onlara yiyecek taşıyan bir katarda çalışmıştım. Elbette, yılın on, on bir ayı aşağı inemezler ama aldırmıyorlar. Yedi ya da sekiz sakin var orada."

Yükseklerin muazzam sessizliği içinde yalnız başına duran sert kayalardan oluşmuş yükseltilere baktım ve içimden sürücüye inanmak gelmedi; ama inançsızlığımı askıya aldım. Böyle dondurucu soğukta yaşabilecek birileri varsa onlar ancak Karhidelilerdir.

Kargav'ın doğu eğimi batısından daha dik olduğundan yol kuzey ve güney yönlerinden kıvrılarak uzanıyor, sert düşüşlerle basamaklar halinde düzlüklere, dağın eteğindeki yarıklı bloklara doğru iniyordu. Güneş batımında yedi bin feet altımızda muazzam uzun beyaz bir gölge boyunca ilerleyen küçük karartılar gördük: Bizden

bir gün önce Erhenrang'dan ayrılan bir kara teknesi katarı. Ertesi gün geç vakit biz de oraya inmiş ve çığa meydan vermemek için büyük bir dikkatle, ses çıkarmadan aynı karlı eğimi tırmanıyor olacaktık. Orada bir süre, aşağımızda ve ilerimizde doğuya doğru uzanan bulutlarla ve bulutların gölgesiyle kaplı, gümüş nehirlerle yarılmış geniş topraklara baktık. Rer Ovaları.

Erhenrang'dan ayrılışımızın dördüncü günü akşamında Rer'e vardık. İki şehir arasında bin yüz mil, millerce uzunlukta bir duvar ve iki-üç bin yıl var. Katar, Batı Kapısı'nın dışında durdu, oradan kanal mavnalarıyla taşınacaktı. Hiçbir kara teknesi veya araba Rer'e giremez. Karhideliler motorlu taşıtları kullanmaya başlamadan önce inşa edilmiş ve bunlar yirmi asırdır kullanılıyor. Rer'de hiç cadde yok. Kapalı, tünel benzeri, yazları içinde veya üzerinde, nasıl isterseniz gidebileceğiniz yollar var. Ocaklar, evler ve adalar her yere serpiştirilmiş, dağınık, karışık, apansız ihtişam doğuran bir kargaşa içinde (anarşinin Karhide'de yapacağı gibi): Karşı Saray'ın kan kırmızısı, penceresiz büyük kuleleri. On yedi asır önce inşa edilmiş bu kuleler bin yıl boyunca Karhide'nin kral-larını ağırlamış, ta ki I. Argaven Harge, Kargav'ı geçip Batı Şelalesi'nin büyük vadisine yerleşene dek. Rer'in tüm binaları olağanüstü sağlam, köklü, havaya ve suya dayanıklı. Kışın ovalardan esen rüzgâr şehrin karını temizliyor, ama tipi olup da kar biriktiğinde sokakları temizlemiyorlar, çünkü temizleyecek sokakları yok. Taş tünelleri kullanıyor ya da karın içinde geçici tüneller açıyorlar. Karlar evlerin neredeyse çatılarına dek ulaşıyor ve kış için çatı pencereleri gibi saçakların hemen altında, hatta damlarda kapılar açıyorlar. Bir sürü nehirle çevrili bu ovada Thaw en kötü zaman. Bu ayda tüneller rüzgâr tüneline dönüşüyor ve evlerin arasındaki boşluklar göl ya da kanal halini alıyor. Rer halkı işlerine küçük tekne-

lerle, kürekleriyle buz parçalarını iteleyerek gidiyor. Ve daima, yazın toz toprağı içinde, kışın çatılara ulaşan karın karmaşasında veya ilkyazın sellerinde Kızıl Kuleler şehrin tam ortasında, dimdik yükseliyor.

Kulelerin kuytusuna saklanmış kasvetli ve aşırı pahalı bir handa geceledim. Bir sürü kötü rüya gördükten sonra şafak vakti uyandım, yatak, kahvaltı ve gitmem gereken yöne dair muğlak tarifleri için zorba han sahibinin parasını ödeyip Otherhord'u, Rer yakınlarındaki eski bir İnziva'yı bulmak üzere yayan yola koyuldum. Handan elli yarda uzaklaşmadan yolumu kaybettim. Kuleleri arkama ve Kargav'ın beyaz yükseltisini sağıma alarak şehirden çıkıp güneye yöneldim ve yolda karşılaştığım bir köylü çocuğundan Otherhord'a nereden sapılacağını öğrendim.

Öğle vakti vardım. Yani öğle vakti bir yerlere vardım ama neresi olduğundan emin değildim. Bir orman ya da sık ağaçlıktı ama ağaçlar bu titiz ormancılar diyarı için bile fazla bakımlıydı ve patika, tepelik boyunca ağaçlar arasında uzanıyordu. Bir süre sonra sağımda yol kenarında bir ahşap kulübe olduğunu fark ettim, derken biraz daha solumda oldukça büyük ahşap bir bina gözüme çarptı; aralarda bir yerden leziz bir kızarmış balık kokusu geliyordu.

Yavaşça ve biraz huzursuzca patikayı izledim. Handdarata'nın turistler hakkında ne düşündüklerini bilmiyordum. Zaten onlar hakkında bildiğim şey çok azdı Handdara kurumları, rahipleri, hiyerarşisi, ibadeti, imanı olmayan bir din; Tanrısı olup olmadığından bile hâlâ tam emin değilim. Tarife sığmıyor. Hep başka bir yerlerde. Tek belirgin tezahürü bazı insanların geceyi geçirmek için ya da hayat boyu çekildiği birer sığınak olan İnzivalar. Bu tuhaf, ele gelmez kültün gizli yerlerine araştırmacıların cevapsız bıraktıkları sorunun cevabını

bulmak için dalmıştım: Öndeyiciler nedir ve gerçekte ne yaparlar?

Araştırmacıların kaldığından daha uzun bir süredir Karhide'deydim ve öndeyicilerle kehanetleri hakkında söylenenlere kuşkuyla bakıyordum. İnsanlığın tüm mekânlarında önceden görmeye dair efsaneler yaygındır. Tanrılar konuşur, ruhlar konuşur, bilgisayarlar konuşur. Falların muğlaklığı veya istatistiki olasılık bir sürü kaçamak sağlar ve tutarsızlıklar da iman ile halledilir. Gene de bu efsaneler araştırmaya değer gibi geliyordu bana. Daha hiçbir Karhideliyi telepatik iletişimin varlığına inandıramamıştım; "görmedikçe" inanmıyorlardı: Handdara'nın öndeyicileri karşısında benim konumum da aynıydı.

Patikayı izlerken bu meyilli ormana bütün bir köy ya da kasabanın serpiştirilmiş olduğunu fark ettim, tıpkı Rer gibi dağınıktı ama daha gizli, huzurlu ve kırsaldı. Her çatı ve patikada Kış'ta en sık rastlanan, çama benzer, sık, soluk kızılımsı iğneleri olan hemmen ağaçlarının dalları görülüyordu. Yol kenarları hemmen ağaçlarının kozalaklarıyla doluydu, rüzgârda hemmen polenleri uçuşuyordu ve tüm evler koyu renk hemmen kerestesinden inşa edilmişti. En sonunda hangi kapıyı çalmam gerektiğini düşünerek durduğumda ağaçlar arasında gezinen bir adam yanıma geldi ve beni kibarca selamladı. "Yatacak bir yer mi arıyorsunuz?" diye sordu.

"Öndeyicilere bir sorum var." Başlangıç için bir Karhideli olduğumu sanmalarını istiyordum. Araştırmacılar gibi ben de istediğimde buralı gibi görünmekte zorluk çekmemiştim; bir sürü Karhide lehçesi arasında aksanım dikkat çekmiyor ve cinsel kuraldışılığım da kat kat giysi sayesinde gizleniyordu. Gethenlilere özgü sık, çalı saçlardan ve aşağı çekik gözlerden yoksundum, çoğundan daha uzun ve esmerdim, ama bunlar olağan

farklılık sınırları içinde kalıyordu. Ollul'dan ayrılmadan önce sakalımı kökten aldırmıştım (daha o zamanlar Perunter'de yaşayan ve sadece sakalları değil Beyaz Terralılar gibi vücutlarının her yerinde kılları olan "postlu" kabilelerden habersizdik). Arada bir burnumun nasıl kırıldığını soruyorlardı; Gethenlilerin burunları uzun ve dar ve köprülüdür, donma noktasının altındaki havayı solumaya elverişlidir. Otherhord patikasındaki kişi hafif bir merak ifadesiyle burnuma baktı ve cevapladı: "Dokumacı'yla konuşmak istersiniz herhalde. Şu anda açıklıktadır, tahta kızaklarla gitmediyse tabii. Yoksa Bekârlar'dan biriyle mi konuşmak istersiniz."

"Bilemiyorum. Son derece cahilim."

Genç adam güldü ve eğilerek selam verdi. "Onur duydum!" dedi. "Üç yıldır burada yaşıyorum ama hâlâ sözünü etmeye değer bir cehalet edinemedim." Çok eğlenmişti ama tavrı nazikti. Okuduğum Handdara yazmalarını hatırlayıp farkında olmadan nasıl şişinmiş olduğumu kavradım, sanki ona gelip de "Ben son derece yakışıklıyım..." demiş gibi olmuştum.

"Yani, demek istedim ki öndeyiciler hakkında bir şey bilmiyorum."

"İmrendim doğrusu!" dedi genç Sakin. "İşte, bir yere varmak için düz karı ayak izlerimizle lekelememiz gerekiyor. Size yolu gösterebilir miyim? Adım Goss."

Bu bir ilk addı. "Genri" dedim "l"yi kullanmadan. Goss'un peşine takılıp ormanın içindeki gölgeliğe doğru yürüdüm. Dar patika sık sık yön değiştiriyor, eğimi çıkıp iniyor, orada burada, yolun kenarında veya uzağında hemmen yığınları arasında küçük, orman rengi evler uzanıyordu. Her şey kızıl ve kahverengiydi, nemli, durgun, ışıltılı ve parlaktı. Evlerin birisinden Karhide flütünün belli belirsiz, tatlı ıslığı duyuluyordu. Goss, bir kız gibi zarif, hafif ve hızlı adımlarla birkaç yarda önümde

yürüyordu. Birden beyaz gömleği parladı ve onu izleyerek gölgeden güneş ışığına, geniş yeşil bir otlağa çıktım.

Yirmi feet ötemizde biri duruyordu, dümdüz, hareketsiz, yan dönmüştü. Kırmızı hiebi ve beyaz gömleği otların yeşili önünde parlıyordu. Yüz yarda ilerisinde mavi ve beyazlar içinde başka bir heykel vardı; bu hiç kımıldamadı ve biz ötekiyle konuşurken başını çevirip bakmadı. Handdara'nın Mevcudiyet disiplinini uyguluyorlardı. Bir tür trans bu –olumsuzluklara meraklı Handdaratalar buna uyanıklık ya da trans olmama hali derler– aşırı duyusal algılama ve bilinç aracılığıyla özyitim (yoksa özbüyüme mi?) amaçlıyor. Bu teknik, çoğu mistisizm tekniğinin tam karşıtı olmasına rağmen sanırım gene de mistik bir disiplin, İçkinlik deneyimini hedefliyor: Ama Handdarataların hiçbir uygulamasını kesin kategorilere sokamıyorum. Goss kırmızılı adamla konuştu. Yoğun devinimsizliğinden kalktı, bize baktı ve yanımıza geldi. Bir an için ondan ürktüm. Öğle güneşi altında kendi ışığıyla parıldıyordu.

Benim kadar uzun boyluydu, inceydi, berrak, açık, güzel bir yüzü vardı. Göz göze gelince birden ona hitap etmek istedim, Kış'a geldiğimden beri hiç kullanmadığım ve henüz kullanmamam gereken zihin konuşmasıyla ona ulaşmaya çalıştım. Arzu kısıtlamaya ağır basıyordu. Hitabıma karşılık alamadım. Bağlantı kurulamadı. Hâlâ bana bakıyordu. Bir süre sonra gülümsedi, yumuşak ve oldukça tiz bir sesle konuştu, "Siz Elçi'siniz, değil mi?

Afalladım, "Evet" dedim.

"Benim adım Faxe. Sizi burada görmekten onur duyduk. Bir süre Otherhord'da bizimle kalır mısınız?

"Seve seve. Sizin öndeyi pratiğiniz hakkında bir şeyler öğrenmek istiyorum. Ve ne olduğum, nereden geldiğim filan hakkında size anlatacağım bir şeyler varsa..."

"Ne isterseniz" dedi Faxe durgun bir gülümseme ile "Uzay Okyanusu'nu aşıp sonra da yolculuğuna bin mil ve Kargav Geçidi'ni ekleyip buralara gelmiş olmanız hoş bir şey."

"Otherhord'a öndeyilerinin ünü için gelmek istedim."

"Bizi öndeyi sırasında seyretmek istersiniz belki. Yoksa sizin de bir sorunuz mu var?"

Berrak gözleri insanı hakikati söylemeye zorluyordu. "Bilmiyorum" dedim.

"*Nusuth*" dedi, "fark etmez. Belki bir süre kalırsanız sorunuz olup olmadığını anlarsınız. Öndeyiciler ancak belli zamanlarda bir araya gelebilir, yani her durumda bir süre bizimle kalmanız gerekecek."

Kaldım, güzel günlerdi bunlar. Komünal işler, arazideki çalışma, ağaç kesme, bakım gibi işler dışında zaman programlanmamıştı. Gruplardan birinin yardıma ihtiyacı olduğunda benim gibi konuklar da çalışmaya davet ediliyordu, iş dışında bazen hiç konuşmadan bütün bir günün geçtiği oluyordu; ben en çok genç Goss ile ve berrak bir su kuyusu gibi aydınlık ve ulaşılmaz olağanüstü kişiliğiyle bu yere kimlik kazandıran Dokumacı Faxe ile konuşuyordum. Akşamları bazen ağaçlarla çevrili alçak evlerden birinin ocak odasında toplanılıyordu; sohbet ediliyor, bira içiliyor bazen de müzik dinleniyordu. Karhide'nin coşkulu, melodik olarak basit ama ritim bakımından karmaşık, daima doğaçlama icra edilen müziği. Bir gece iki Sakin dans etti, çok yaşlı adamlardı, saçları bembeyazdı, bir deri bir kemiktiler, gözlerinin çevresindeki sarkıklar kara gözlerini yarı yarıya örtüyordu. Dansları yavaş, kusursuz, denetimliydi; gözü ve zihni etkiliyordu. Akşam yemeğinden sonra Üçüncü Saat'te dansa başladılar. İnce, aksak vuruşunu hiç kesmeyen davulcu dışında, müzisyenler istediklerinde katılıyor ve bırakıyorlardı. Gece yarısı, Altıncı Saat'te, beş Terra

saati geçtiğinde iki yaşlı dansçı hâlâ dans ediyordu. Dothe fenomenini -bizim "isterik kuvveti" dediğimiz şeyin isteğe bağlı ve denetimli kullanımını- ilk kez burada gördüm ve ondan sonra Handdara ihtiyarları hakkında anlatılanlara inanmaya hazır oldum.

İçe dönük bir yaşamdı, kendine yeterli, durgun Handdaratalar'ın değer verdiği kendine özgü "cehalet" ilkesi ve eylemsizlik ya da müdahale etmeme kuralına uygun bir yaşamdı. Bu kural (ki bunun en iyi ifadesi "fark etmez" diye çevirmek zorunda kaldığım, tam karşılığı olmayan *nusuth* sözüdür) bu kültün temeli ve ben de onu anlamış görünmeye çalışmıyorum. Ama Otherhord'da yarım ay geçirdikten sonra Karhide'yi daha iyi anlamaya başladım. Bu ülkenin siyasetinin, geçit alaylarının, tutkularının altında eski bir karanlık, Handdara'nın edilgin, anarşik, suskun, doğurgan karanlığı yatıyor.

Bu suskunluğun içinden ise öndeyicilerin akla sığmaz sesi yükseliyor.

Bana rehberlik etmekten hoşlanan genç Goss, Öndeyiciler'e soracağım sorunun herhangi bir şeyle ilgili olabileceğini ve istediğim gibi ifade edilebileceğini söyledi. "Soru ne kadar belirli ve sınırlı olursa cevap da o kadar kesin olur" dedi. "Belirsizlik belirsizliği doğurur. Ve tabii bazı sorular cevaplanamaz."

"Ya böyle bir soru sorarsam ne olur?" diye üsteledim. Bu kaçınma karmakarışıktı, fakat yabancı gelmiyordu. Ne var ki verdiği cevabı hiç beklemiyordum: "Dokumacı soruyu geri çevirir. Cevaplanamaz sorular bazı öndeyici gruplarını mahvetti."

"Mahv mı etti?"

"Asen İnzivası Öndeyicileri'ni, "*Hayatın anlamı nedir?*" sorusunu cevaplamaya zorlayan Short Lordu'nun hikâyesini bilir misiniz? Evet, birkaç bin yıl önce olmuş

bu. Öndeyiciler altı gün ve gece karanlıkta kalmışlar. Sonunda Bekârlar'ın hepsi kaskatı kesilmiş kalmış. Kaçıklar ölmüş. Sapkın da Short Lordu'nun kafasına bir taş indirip öldürmüş. Dokumacı ise... Meshe adında bir adamınış."

"Yomesh kültünün kurucusu mu?"

"Evet" dedi Goss ve hikâyeyi çok eğlenceli bulurmuşçasına güldü, ama bana mı yoksa Yomeshta'ya mı güldüğünü anlamadım.

Cevabın belirsizliğini ve karanlığını bir ölçüde azaltacak bir evet –veya– hayır türü soru sormaya karar verdim. Faxe, Goss'un anlattığı bir hususu onaylayarak sorunun Öndeyiciler'in tamamen bilgisiz olduğu bir konuda olabileceğini söyledi. Bu yıl S'nin kuzey yarıküresinde hoolm hasadının iyi olup olmayacağını sorabilirdim ve onlar da S diye bir gezegenin varlığından bile habersiz oldukları halde buna cevap verebilirlerdi. Bu, meseleyi civanperçemi sapı ve delikli akçelerle bakılan saf rastlantı falı ile aynı düzleme koyuyordu. "Hayır" dedi Faxe. Kesinlikle rastlantıyla ilgisi yoktu. Süreç baştan sona rastlantının tam tersiydi.

"Öyleyse zihin okuyorsunuz."

"Hayır" dedi Faxe, durgun ve içten gülümsemesi ile.

"Belki de farkında olmadan zihin okuyorsunuz."

"Bu neye yarardı ki? Soruyu soran cevabını bilse bedelini ödemezdi."

Cevabını kesinlikle bilmediğim bir soru seçtim. Eğer her duruma uyan şu profesyonel kehanetlerden biri değilse öndeyinin doğru veya yanlış olduğunu sadece zaman gösterebilirdi. Bayağı bir soru değildi. Bu işin Otherhordlu dokuz öndeyici için ne kadar güç ve tehlikeli olduğunu öğrenince yağmur ne zaman duracak gibisinden zırva bir soru sormaktan vazgeçtim. Soru soran için bedel yüksekti –yakutlarımdan ikisi İnziva'nın sandığı-

na gitti– ama cevaplayan için daha da yüksekti. Faxe'yi tanıdıkça profesyonel bir sahtekâr olduğuna inanmak gittikçe güç geliyordu. Dürüst ve kendini kandıran bir sahtekâr olduğuna inanmak daha da zordu; zekâsı yakutlarım kadar sert, berrak ve parlaktı. Ona tuzak kurmaya yeltenmedim. En çok bilmek istediğim şeyi sordum.

Onnetherhad'da, ayın on sekizinde, çoğunlukla kilitli tutulan büyük binada dokuzu bir araya geldi. Taş döşeli ve soğuk, bir çift pencere yarığı ve uçtaki derin ocaktan gelen ışıkla aydınlanmış, yüksek tavanlı bir salondaydık. Cüppe ve kapüşonlar giyip çıplak taş üzerinde bir çember oluşturarak oturdular. Uzaktaki ateşin hafif ışığında bir çember halinde duran mehirlere benziyorlardı. Goss'la genç Sakinlerden ikisi ve en yakın beylikten gelen bir hekim, ocağın yanında oturmuş sessizce seyrederken kalkarak çemberin ortasına girdim. Hava resmiyet dışı ve gergindi. Aralarına girdiğimde kapüşonlu şekillerden biri başını kaldırıp baktı, gözlerini bana çevirmiş dik dik bakan, tuhaf ve sert hatlı bir yüz gördüm.

Bağdaş kurmuş oturan Faxe hiç kımıldamadan, fakat hafif, yumuşak sesine adeta bir elektrik akımı veren bir güçle seslendi. "Sor" dedi.

Çemberin ortasında dikilip sorumu sordum. "Gethen dünyası beş yıl içinde Ekumen'e üye olacak mı?"

Sessizlik. Sessizlikle örülmüş bir örümcek ağının ortasında dikiliyordum.

"Cevaplanabilir" dedi Faxe yavaşça.

Herkes rahatladı. Kapüşonlu taşlar hareket ederek yumuşamış gibiydi; bana tuhaf tuhaf bakmış olan, yanındakine bir şeyler fısıldamaya başladı. Çemberden ayrıldım ve ocağın yanındaki seyircilere katıldım.

Öndeyiciler'den ikisi içlerine çekilmişti. Konuşmuyorlardı. İçlerinden biri arada bir elini kaldırıp on yirmi

kez hafifçe ve yumuşakça yere vuruyor ve tekrar kıpırdamadan duruyordu. İkisini de daha önce hiç görmemiştim; "Bunlar kaçıklar" dedi Goss. Deliydiler. Goss onlara "zaman bölenler" diyordu. Şizofren olabilirlerdi. Karhide psikologları zihin konuşmasından habersiz, dolayısıyla da kör cerrahlardan farksız olmalarına karşın ilaç, hipnoz, anlık şok, kronik dokunuş gibi çeşitli zihinsel terapilerde çok becerikliydiler: Bu iki psikopatın tedavi edilip edilemeyeceğini sordum "Tedavi mi?" dedi Goss. "Bir şarkıcının sesini tedavi eder miydin?"

Çemberin içindeki diğer beş kişi Otherhord Sakinleri, Handdara'nın Mevcudiyet disiplinlerinin müritleriydi ve Goss'un anlattığına göre öndeyici oldukları sürece bekâr kalıyorlar, cinsel erk devrelerinde eşleşmiyorlardı. Bu Bekârlar'dan biri öndeyi sırasında kemmerde olmalıydı. Kemmerin ilk evresinin göstergesi olan zor seçilir fiziksel yoğunluğu, bir tür parlaklığı fark edebiliyordum artık.

Kemmerdekinin yanında Sapkın oturuyordu.

"Hekimle birlikte Spreve'den geldi" dedi Goss. "Bazı öndeyici gruplar normal insanlara seanstan günler önce erkek ya da dişi hormonları aşılayarak sapkınlık yaratırlar. Doğal olması daha iyidir. Kendi isteğiyle geldi; kendini belli etmekten hoşlanıyor."

Goss, kemmerde eril roldeki insan için kullanılan zamiri değil eril hayvan için olan zamiri kullanmıştı. Biraz utanmış gibiydi. Karhideliler cinsellikle ilgili konuları rahatça tartışırlar, Kemmerden bahsetmekten hoşlanırlar, ama sapkınlıkları konuşmaya çekiniyorlar –ya da en azından benim yanımda konuşmak istemiyorlar–. Kemmer devresinin aşırı uzaması, erkek ya da dişi yönde sürekli bir hormon dengesizliği, sapkınlık olarak niteledikleri şeyi doğuruyor; az rastlanan bir şey değil: Yetişkinlerin yüzde üç dört kadarı sapkın ya da anormal

–bizim standartlarımıza göre normal– olabiliyor. Toplumdan dışlanmıyorlar, fakat birçok biseksüel toplumda eşcinsellere davranıldığı gibi, aşağılayıcı bir hoşgörü ile karşılanıyorlar. Karhide argosunda onlara *yarıölü* deniyor. Doğurganlıkları yok.

Grubun Sapkını bana yönelttiği o ilk, uzun ve tuhaf bakış dışında kimseye aldırmamıştı, bir tek yanındaki kemmerciyle ilgileniyordu. Sapkın'ın sürekli, abartılı erkekliği onun giderek artan, etkin cinselliğini daha da kışkırtmış ve sonuçta tümüyle dişi cinsel kapasite kazanmıştı. Sapkın, ona pek az karşılık veren ve geri çekilir bir havadaki kemmerciye doğru eğilmiş yavaşça konuşuyordu. Diğerleri uzun bir süredir susuyor ve şu anda Sapkın'ın fısıltısı dışında hiçbir ses duyulmuyordu. Faxe kımıldamadan Kaçıklar'dan birini seyrediyordu. Sapkın, elini hızlı ve yumuşak bir hareketle kemmercinin eli üzerine koydu. Kemmerci, korku ya da tiksintiden, telaşla elini kaçırdı, yardım istercesine Faxe'ye baktı. Faxe kımıldamadı. Kemmerci yerinden ayrılmadı ve Sapkın ona yeniden dokunduğunda hiç hareket etmedi. Kaçıklar'dan biri başını kaldırdı, uzun, yapmacık, melodik bir kahkahayla güldü: "Hah-hah-hah-hah..."

Faxe elini kaldırdı. Çemberi oluşturan her bir kafa, sanki Faxe onların bakışlarından bir demet ya da deste yapıyormuş gibi, ona döndü.

Salona girdiğimiz vakit öğleden sonraydı ve yağmur yağıyordu. Saçakların altındaki pencere yarıklarından sızan gri ışık çok geçmeden söndü gitti. Şimdi beyaz ışık şeritleri duvarlarda ve döşemede, odadakilerin yüzleri üzerinde hayali yelkenler, uzun üçgenler ve dörtgenler halinde geziniyordu; dışarıda, ormanın üzerindeki aydan gelen ışık şeritleri ve kırıntıları vardı. Ateş çoktan sönmüştü ve çemberden süzülüp, bir yüzü, bir eli, kımıldamadan duran bir sırtı bir an için aydınlatan bu solgun

şeritler ve düzlemler dışında hiç ışık yoktu. Bir süre tozlu ışıkta renksiz bir taş gibi kaskatı duran Faxe'nin profilini gördüm. Ay ışığının diyagonali kayarak kara bir tümseğin, başını dizleri üstüne eğmiş, elleri yere dayalı, gövdesi karanlıkta, çemberin içinde yeri döven Kaçık'ın tekrarlayıp durduğu devinimin ritmi ile sarsılan kemmercinin üstüne düştü. Birbirlerine bağlanmışlardı, hepsi birden, tıpkı bir örümcek ağının bağlantı noktaları gibiydiler. İsteyerek -veya isteğim dışında- bağlantıyı, merkez o olduğu için, Dokumacı Faxe aracılığıyla süren ve yine Faxe'nin düzenlemeye, denetlemeye çalıştığı sözsüz ve dilsiz iletişimi hissettim. Solgun ışık titredi ve doğu duvarını tırmanıp yok oldu. Gücün, gerilimin, sessizliğin ağı büyüdü.

Öndeyiciler'in zihinleri ile bağlantımı kesmeye çalıştım. Bu sessiz elektrik gerilimi, içe çekilip sürüklenme, kalıbın, ağın içinde bir nokta, bir şekil olma hissi beni huzursuz etmişti. Ama engel koyduğumda daha da kötü oldu; kesilip atıldığımı, zihnimin içten görüş ve dokunuş halüsinasyonlarıyla, yabanıl imgeler ve kavramlardan oluşan bir bulamaca, cinsellikle dolu ve grotesk biçimde şiddetli, ani görüler ve duyumlarla, kızıl kara için için kaynayan bir erotik hiddete kapıldığını hissettim. Kızgın dudakları olan, yutkunan kuyularla, vajinalarla, yaralarla, cehennem ağızlarıyla çevriliydi her yanım, dengemi kaybettim, düşüyordum... Bu kaosu dışımda tutamazsam sahiden düşecektim, delirecektim ve kaosu dışlamanın bir yolu yoktu. Cinsel sapkınlık ve tatminsizlikten, zamanı çarpıtan delilikten, tam bir yoğunlaşma ve dolaysız gerçekliğin tümden algılanışına dayalı ürkütücü bir disiplinden doğup yükselen empatik ve söz ötesi güçler, denetimimin dışındaydı. Gene de denetleniyorlardı: Merkez hâlâ Faxe'ydi. Saatler ve saniyeler geçti. Ay ışığı yanlış duvarda ışıdı, ay ışığı yoktu, sadece

karanlık vardı, bütün karanlığın merkezinde de Faxe: Dokumacı: Bir kadın, ışığa bürünmüş bir kadın. Işık gümüştü, gümüş zırhtı, elinde kılıç olan zırhlı bir kadındı. Işık birden yandı, dayanılmaz oldu. Uzuvlarını kaplayan ışık, ateş ve kadın yılgı ve acıyla haykırdı. "Evet, evet, evet!"

Kaçık'ın şakıyan kahkahası başladı. "Hah-hah-hah-hah" daha yükseldi, yükseldi, inip çıkan ve zaman boyunca hiçbir çığlığın süremeyeceği kadar uzun bir çığlığa dönüştü. Karanlığın içinde bir hareket, bir kımıltı ve hışırtı oldu, asırların yeniden dağılımı, belirtilerin kaçışı. "Işık, ışık" dedi yoğun bir ses, bir ya da sayısız kez yinelenen muazzam hecelerle: "Işık. Ateşe biraz odun. Işık." Spreveli hekimdi. Çemberin içine girmişti. Çember dağılmıştı. Hekim en narinlerin kaynaşma noktalarının, Kaçıklar'ın yanında diz çökmüştü; her ikisi de yerde dertop yatıyordu. Kemmerci başını Faxe'nin dizlerine yaslamış hâlâ titreyerek yutkunuyor ve soluyordu; Faxe'nin elleri varla yok arası bir incelikle adamın saçlarını okşadı. Sapkın bir köşeye çekilmişti, kendi başınaydı, dalgın ve bitkindi. Oturum bitmiş, zaman her zamanki gibi geçmiş, gücün ağı da dağılarak yerini aşağılanma ve bitkinliğe bırakmıştı. Benim cevabım neredeydi, falın bilmecesi, muğlak kehanet sözü?

Faxe'nin yanına çöktüm, berrak gözleriyle bana baktı. O anda onu karanlıkta gördüğüm gibi, ışığın zırhına bürünmüş, ateşte yanan, "Evet" diye haykıran kadın olarak gördüm.

Faxe'nin yumuşak sesi görüntüyü bitirdi. "Cevabını aldın mı, Sorucu?"

"Cevabımı aldım, Dokumacı."

Sahiden cevap almıştım. Beş yıla kadar Gethen Ekumen'e üye olacak, evet. Bilmece yok, kaçamak yok. O zaman bile bu cevabın niteliğini fark etmiştim, kehanet-

ten çok gözlem. Cevabın doğru olduğunu düşünmeden edemiyordum. Bir içe doğuşun buyruksu berraklığındaydı.

NAFAL gemilerimiz, ânında aktarımımız ve zihin konuşmamız var, ama önsezileri koşum takacak denli eğitemedik henüz; bu numara için Gethen'e gitmemiz gerekiyor.

"Ben bir fitil işlevi görüyorum" dedi Faxe öndeyiden bir iki gün sonra. "Enerji bizi oluşturuyor ve içimizde oluşuyor, gidip geliyor, her seferinde itkiyi artırıyor, sonunda açığa çıkıp içimde ışık oluyor, çevremde ışık oluyor, ben ışık oluyorum... Arbin İnzivası'ndaki ihtiyar bir keresinde demişti ki; 'Dokumacı yanıt ânında bir boşluğun içine konsa yıllarca yanar.' Yomeshtalar Meshe'nin bunu yaptığına inanıyor; geçmişi ve geleceği sadece bir an için değil, Short'un sorusundan sonra hayatı boyunca apaçık görmüş. İnanması zor. Bir insan buna dayanabilir mi, bundan kuşkuluyum. Neyse, fark etmez. ..."

Nusuth, Handdara'nın her anlama gelen, muğlak olumsuzu.

Yan yana yürüyorduk ve Faxe bana baktı. Yüzü, gördüğüm en güzel insan yüzlerinden biri, taştan oyulmuş gibi sert ve zarifti. "Karanlıkta" dedi, "on vardı, dokuz değil. Bir yabancı vardı."

"Evet öyleydi. Size karşı engel kuramadım. Siz bir Dinleyici'siniz Faxe, doğal bir empatik ve muhtemelen güçlü bir doğal telepatiksiniz. Bunun için Dokumacı'sınız siz, gerilim kopana ve kalıp size ulaşıp cevabı bulduruna kadar grubun gerilimlerini kendi kendine, büyüyen bir kalıp içinde sürdüren sizsiniz."

Derin bir ilgiyle dinliyordu. "Kendi disiplinimin gizemlerini dışarıdan, sizin gözlerinizle görmek garip oluyor. Ben onları sadece içeriden, bir mürit olarak gördüm."

"İzin verirseniz... İsterseniz, Faxe, sizinle zihin konuşması ile iletişim kurmak istiyorum." Doğal bir iletişimci olduğundan emin olmuştum artık; rıza gösterir ve biraz pratik yaparsak farkında olmadan koyduğu engeli kaldırabilirdik.

"Bunu yaptıktan sonra artık başkalarının ne düşündüğünü duyar mıyım?"

"Hayır, hayır. Halen bir empatik olarak yaptığınızdan daha fazla değil. Zihin-konuşması iletişimdir. İsteğe bağlı gönderilir ve alınır."

"Öyleyse neden sesli konuşmuyorsunuz?"

"Konuşurken yalan söylenebilir."

"Zihin-konuşmasında söylenmiyor mu?"

"Bile bile söylenemiyor."

Faxe bir süre düşündü. "Kralların, politikacıların, işadamlarının ilgisini çekmiş olmalı bu disiplin."

"Zihin konuşmasının öğretilebilir bir yetenek olduğu ilk keşfedildiğinde işadamları buna karşı çıktılar; on yıllar boyu yasaklattılar."

Faxe gülümsedi. "Ya krallar?"

"Artık kral yok bizde."

"Evet anlıyorum... Neyse, teşekkür ederim, Genri. Ama benim işim öğrenmemek, öğrenmek değil. Hem dünyayı tümüyle değiştirecek bir sanatı şimdilik öğrenmesem daha iyi olur."

"Ama sizin kendi öndeyinize göre bu dünya değişecek, hem de beş yıl içinde."

"Ben de onunla birlikte değişeceğim, Genri. Ama onu değiştirmek gibi bir niyetim yok."

Yağmur yağıyordu. Gethen yazının uzun, hoş yağmuru.

İnziva'nın yukarısındaki yolu olmayan eğimlerde, hemmen ağaçlarının altında yürüyorduk. Kara dallar arasından gri ışık sızıyor, ağaçların kırmızı iğne yaprak-

larından yağmur damlaları düşüyordu. Hava serin, ama yumuşaktı, yağmur sesiyle doluydu.

"Söylesenize Faxe. Siz Handdarata, her dünyada her insanın elde etmek için kıvrandığı bir yeteneğe sahipsiniz. Sizde var bu. Geleceği bilebiliyorsunuz. Gene de bizler gibi yaşayıp gidiyorsunuz. *Fark etmezmiş* gibi."

"Nasıl fark edebilirdi, Genri?"

"Mesela şöyle: Karhide ile Orgoreyn arasındaki bu rekabeti, Sinoth Vadisi ihtilafını alalım. Karhide bu son haftalarda epey itibar kaybetti anladığım kadarıyla. Peki, neden Kral Argaven öndeyicilerine danışıp hangi yolu izlemesi, kimi başbakan yapması gerektiği gibi şeyleri sormuyor?"

"Böyle soruları sormak zordur."

"Neden zor olsun? Bütün yapacağı gidip 'Bana başbakan olarak en iyi kim hizmet edebilir?' gibisinden bir şey sormak."

"Bunu yapabilir. Ama *kendisine en iyi hizmet etme*'nin ne demek olduğunu bilemez. Seçilen adamın vadiyi Orgoreyn'e bırakması, sürgüne gitmesi ya da krala suikast düzenlemesi anlamına da gelebilir bu; ummadığı ve istemediği birçok anlama gelebilir."

"Sorusunu çok kesin bir biçimde ifade edebilir."

"Evet. Bu durumda birçok soru sorulması gerekir. Krallar bile bedel ödemek zorundadır."

"Onun için yüksek mi olur bu bedel?"

"Çok yüksek." dedi Faxe sükûnetle. "Soru soran ödeyebildiğince öder. Arada bir krallar da Öndeyiciler'e gelir; ama çok sık olmaz bu..."

"Ya bizzat Öndeyiciler'den biri güçlü bir adam olursa?"

"İnziva Sakinleri'nin hiçbir rütbeleri ya da unvanları yoktur. Ben de Erhanrang'a, kiorremi'ye seçilebilirim; gidecek olursam unvanımı ve gölgemi geri alırım, ama

öndeyiciliğim biter. Kiorremi'deyken soracak bir şeyim olursa oradaki Organi İnzivası'na gider, bedeli öder, cevabımı alırım. Ama, biz Handdara'dakiler cevap istemeyiz. Onlardan kaçınmak zordur, ama uğraşırız."

"Faxe, hiç anlayamıyorum."

"Bizler, buraya, İnziva'ya en çok hangi soruların sorulmayacağını öğrenmek için geliriz."

"Ama sizler cevap verenlersiniz."

"Hâlâ anlamadınız mı, Genri? Öndeyi sanatını neden geliştirdiğimizi anlamadınız mı?"

"Hayır..."

"Yanlış soruların cevabını bilmenin ne kadar yararsız olduğunu göstermek için."

Yağmurun altında, Otherhord Ormanı'nın kara dalları altında yan yana yürürken uzun uzun düşündüm. Beyaz kapüşon içinde Faxe'nin yüzü yorgun ve suskundu, ışığı azalmış gibiydi. Yine de biraz ürkütüyordu beni. Berrak, nazik, aydınlık gözleriyle bana baktığında on üç bin yıllık bir gelenekten bakıyordu; öylesine eski, öylesine köklü, bir insana vahşi bir hayvanın özbilinçsizliğini, yetkesini, tamlığını verecek denli bütünsel ve tutarlı bir düşünce ve hayat tarzı bakıyordu size, ebedi şimdisi içinden gözlerini size dikmiş muhteşem, garip bir yaratık gibi bakıyordu...

"Bilinmeyen" dedi Faxe'nin ormanda çınlayan yumuşak sesi, "önceden görülmeyen, kanıtlanmayan, hayat bunlar üzerine kuruludur. Cehalet düşüncenin temelidir. Kanıtsızlık eylemin temelidir. Tanrı'nın olmadığı kanıtlansaydı dinler olmazdı, ne Handdara, ne Yomeshta, ne de ocak tanrıları, hiçbiri. Ama Tanrı'nın olduğu kanıtlansaydı da gene dinler olmazdı... Söylesenize, Genri, nedir bilinen? Kesin, tahmin edilen, kaçınılmaz olan sizin ve benim geleceğimize dair bildiğimiz tek kesin şey nedir?"

"İkimizin de öleceğimiz."

"Evet, işte, cevabı olan tek bir soru var, Genri ve o yanıtı da zaten biliyoruz. Hayatı mümkün kılan şey sürekli, dayanılmaz belirsizliktir; yani bir sonra ne olacağını bilememek."

6
Orgoreyn'e Bir Yol

Her zaman erkenden gelen aşçı beni uyandırdı; çok derin uyurum, bu yüzden beni sarsıp kulağıma seslenmesi gerekti: "Uyanın, Lord Estraven, uyanın, Kral'ın sarayından bir ulak gelmiş!" Sonunda anlayabildim, uykudan ve aceleden sersemlemiş bir halde telaşla kalkıp habercinin beklemekte olduğu odaya doğru gittim ve böylece sürgünüme yeni doğmuş bir bebek gibi çırılçıplak ve şaşkın bir halde başlamış oldum.

Ulağın bana verdiği kâğıdı okurken bu denli erken olmasa da, bunu beklediğimi geçiriyordum kafamdan. Ama adamın o lanet olası kâğıdı evin kapısına çivilemesini seyrederken çiviler gözlerime saplanıyormuş gibi geldi ve hiç beklemediğim bir acıyla bomboş ve kederli, çaresiz bir halde kalakaldım.

Her şey olup bitmişti, işe koyuldum ve gonglar Dokuzuncu Saat'i vurduğunda Saray'dan ayrıldım. Alabildiğim her şeyi aldım. Mülklerime ve paralarıma gelince, iş yaptığım insanları tehlikeye atmadan bunları paraya çeviremezdim ve benim ne denli yakın arkadaşımsalar o denli tehlikede olacaklardı. Eski kemmeringim Ashe'ye çocuklarımızın yetişmesinde kullanmak üzere bazı değerli şeylerden nasıl kazanç sağlayabileceğini yazdım, ama kesinlikle bana para göndermeyi denememesini, zira Tibe'nin sınırı gözaltında tutacağını söyledim. Mektubu imzalamadım. Birisine telefon etmek onu hapse göndermek demek olacaktı ve iyi niyetli bir arkadaşım beni ziyarete gelip de dostluğunun mükâfatı olarak parasından ve özgürlüğünden olmasın diye de bir an önce gitmek için çabaladım.

Şehrin batısına doğru yöneldim. Bir sokak geçidinde durdum ve düşündüm. Neden doğuya doğru gidip, yoksul bir yaya olarak Kerm Diyarı'na giden dağları ve ovaları aşıp doğduğum memleketime, Estre'ye, bir dağ eteğindeki o taş eve dönmeyeyim, neden eve dönmeyeyim? Üç ya da dört kez böyle durup baktım arkama. Her seferinde sokaktaki kayıtsız yüzler arasında benim Erhenrang'dan çıktığımı izlemek için gönderilmiş bir casusa ait olabilecek bir yüze rastladım ve her seferinde eve dönmemin ne kadar delice bir şey olacağını düşündüm. Kendimi öldürmek demek olacaktı bu. Sürgünde yaşamak için doğmuştum anlaşılan ve eve dönmenin tek yolu ölmekti. Ben de batıya doğru gittim ve bir daha arkama dönmedim.

Bir aksilik çıkmadığı takdirde üç gün içinde en fazla Körfez'deki Kuseben'e, seksen beş mil öteye kadar gidebilirdim. Çoğu sürgüne Sürgün Emri gelmeden bir gece önce uyarı gönderilir ve onlar da gemi sahiplerini yardakçılık suçlamasına maruz bırakmadan Sess'den

bir gemiye atlayabilirler. Böyle bir âlicenaplık Tibe'nin kanında yoktu. Artık hiçbir gemi sahibi beni almaya cesaret edemezdi; limandakilerin hepsi de tanıyordu beni, limanı Argaven için ben inşa ettirmiştim. Hiçbir kara teknesi beni almazdı ve kara sınırı, Erhenrang'dan dört yüz mil uzaktaydı. Kuseben'e yürümekten başka çarem yoktu.

Aşçı fark etmişti bunu. Onu hemen göndermiştim ama ayrılmadan önce bulabildiği bütün hazır yiyeceği üç günlük kaçışımın yakıtı olarak paketlemişti. Bu iyilik kurtardı beni, cesaretimi de tabii. Zira yolda o meyve ve ekmekten her yiyişimde "Hain olmadığıma inanan bir kişi olsun var, bana bunu vermezdi yoksa" diye düşündüm.

Hain olarak adlandırılmanın ne kadar zor olduğunu anladım. Bu kadar zor olması tuhaf, çünkü başka bir adama vermesi kolay bir ad bu, yapışıp kalan, tıpatıp uyan ve inandırıcı bir ad. Ben bile inanmıştım yarı yarıya.

Üçüncü günün akşamında Kuseben'e geldim. Endişeliydim ve ayaklarım sızlıyordu, çünkü Erhenrang'daki gücümü kaybetmiştim ve küçük kasabanın kapısında Ashe beni bekliyordu.

Yedi yıldır kemmering idik ve iki oğlumuz olmuştu. Onun teninden doğdukları için onun adını taşıyorlardı: Foreth rem ir Osboth ve o, Kabileocağı'nda yetişmişlerdi. Üç yıl önce Organi İnzivası'na gitmişti ve şimdi Öndeyiciler'in altın Bekârlık zincirini taşıyordu. Bu üç yıl boyunca birbirimizi hiç görmemiştik, alacakaranlıkta, taş kemerin altında onun yüzünü görünce sanki daha dün ayrılmışızcasına o eski aşk alışkanlığım depreşti ve onu benim yıkımımı paylaşmaya çağıran sadakati fark ettim. Bu yersiz bağın beni sardığını hissederek kızdım; çünkü Ashe'nin aşkı hep kendi yüreğime ters davranmaya zorlamıştı beni.

Yanından geçip gittim. Acımasız olmam gerekiyorsa nazik görünmeye çalışarak bunu saklamanın hiç gereği yoktu. "Therem" diye seslendi ve peşimden geldi. Kuseben'nin yokuşlarını hızla inerek rıhtıma doğru yürüdüm. Denizden esen güney rüzgârı bahçelerdeki kara ağaçları sallıyordu ve bu ılık fırtınalı yaz karanlığında bir caniden kaçar gibi kaçıyordum ondan. Fazla hızlı gidemeyecek denli bitkin olduğumdan beni yakaladı. "Therem, seninle geleceğim" dedi bana.

Cevap vermedim.

"On yıl önce bu Tuwa ayında sözlenmiştik."

"Ve üç yıl önce sen bu sözü bozarak beni bıraktın, akıllıca bir seçimdi doğrusu."

"Verdiğimiz sözü asla bozmadım Therem."

"Doğru. Bozacak söz yoktu. Yalancı bir sözdü o, ikinci sözdü. Biliyorsun, o zaman da biliyordun. Verdiğim tek sadakat sözü hiç konuşulmadı ve konuşulamazdı, bu sözü verdiğim adam öldü ve söz yıllar önce ortadan kalktı. Ne senin bana bir borcun var ne de benim sana. Bırak beni."

Konuştukça öfkem ve kırgınlığım Ashe'den uzaklaşıyor kendime ve tutulmamış bir söz gibi ardımda uzanan kendi hayatıma yöneliyordu. Ama Ashe bunu bilmiyordu ve gözleri yaşarmıştı. "Bunu alır mısın Therem?" dedi. "Sana bir borcum yok, ama seni çok seviyorum." Bana küçük bir paket uzattı.

"Hayır. Param var Ashe. Bırak gideyim. Yalnız gitmem gerek."

Yoluma devam ettim, o da beni takip etmedi. Ama kardeşimin gölgesi izliyordu beni. Ondan söz etmekle hata etmiştim. Her şeyde hata etmiştim.

Talih beni limanda beklemiyormuş. Limanda, Orgoreyn'den binebileceğim ve bana söylendiği gibi gece yarısından önce Karhide toprağını terk edebilece-

ğim tek bir gemi bile yoktu. Rıhtımda birkaç kişi vardı sadece, bunlar da eve dönme telaşı içindeydiler; bulabildiğim tek adam teknesinin motoruyla uğraşan bir balıkçıydı; bana bir kez baktı ve konuşmadan arkasını döndü. Bu beni korkuttu. Adam beni tanıyordu; uyarılmış olmasaydı tanıyamazdı. Tibe, beni durdurmak ve süre dolana dek Karhide'de tutmak için adamlarını seferber etmişti. Şimdiye kadar acıyla ve öfkeyle baş başaydım ama korkuyla uğraşmamıştım. Sürgün Emri'nin, aslında idamım için bir bahaneden başka bir şey olmadığı hiç aklıma gelmemişti. Altıncı Saat vurunca Tibe'nin adamları için uygun bir av olacaktım ve kimse cinayetten söz edemeyecek yalnızca adaletin yerine getirildiği söylenecekti.

Limanın rüzgârlı ışıltısı ve karanlığı içinde bir kum torbası yığını üzerine çöktüm. Deniz iskeleyi yalayıp dövüyor, balıkçı tekneleri yerlerinde sallanıyor, uçta mendirekte bir ışık yanıyordu. Oturdum ve ışığın denizin üstünde karanlığı yarışını seyrettim. Bazıları tehlikeyle karşılaşınca güçlenir, ben öyle yapamam. Benim yeteneğim öndüşünüştür. Tehlikenin bu kadar yaklaşmasıyla sersemlemiş, bir kum torbası üzerine çökmüş Orgoreyn'e yüzülüp yüzülemeyeceğini düşünüyordum. Charusine Körfezi'nin buzu bir iki ay önce çözülmüştü, suda bir süre sağ kalınabilirdi. Orgota kıyısı yüz elli mil uzaktaydı, ben yüzme bilmiyordum. Gözümü denizden ayırıp Kuseben sokaklarına çevirdiğimde beni hâlâ takip ediyordur umuduyla Ashe'yi aradığımı fark ettim. O anda duyduğum utanç sersemliğimi yendi ve düşünebildim.

Dokun iç kısmında hâlâ teknesinde oturmuş işini gören o balıkçıyla anlaşabilmek için iki yol vardı; rüşvet ya da şiddet. Bozuk bir motor için ikisine de değmez gibiydi. Geriye hırsızlık kalıyordu. Ama balıkçı teknelerinin motorları kilitliydi. Kilitli devreyi harekete geçirmek,

motoru çalıştırmak, fener ışıklarının altında tekneyi limandan çıkarıp sonra da Orgoreyn'e götürmek, hayatımda hiç motorlu tekne kullanmadığımı düşünürsem, aptalca ve umutsuz bir macera gibi görünüyordu. Hiç motorlu tekne kullanmamıştım ama Kerm'deki Buzayak Gölü'nde kürek çekmiştim; dokun dışında bir sandal bağlı duruyordu. Görür görmez çalmaya karar verdim. Işıltılı lambaların altında fırladım, tekneye atladım, ipleri çözdüm, kürekleri suya indirdim ve ışıkların kara dalgalar üzerinde kayıp titrediği denize doğru kürek çekmeye başladım. İyice uzaklaştığıma kanaat getirdikten sonra iyi oturmamış bir küreği düzeltmek için durdum. Ertesi gün bir Orgota devriyesi ya da balıkçısı tarafından kurtarılmayı umsam da epey uzun süre kürek çekmem gerekiyordu. Küreğe doğru eğildiğimde bütün bedenimde bir güçsüzlük hissettim. Bayılmak üzere olduğumu düşündüm ve oturaklardan birinin üzerine iki büklüm uzandım. Korkaklık hastalığı beni pençesine alıyordu. Ama korkaklığımın midemde bu kadar ağırlık yapacağını da bilemezdim. Başımı kaldırdım ve iskelenin ucunda, uzaktan gelen elektrik ışığında sıçrayan iki karaltı gördüm. O zaman korkudan değil çok uzak menzilli bir silah yüzünden bayılmakta olduğumu anladım.

İçlerinden birisinde bir çatışma silahı olduğunu görebiliyordum. Tahminimce gece yarısını geçmiş olsaydı onu ateşleyip öldürecekti beni; ama çatışma silahı çok ses çıkaracağı, bu da açıklama gerektireceği için sonik tabanca kullanmışlardı. Bayıltmaya ayarlı bir sonik tabanca sadece yüz feetlik bir menzilde rezonans alanı kurabilir. Öldürücü ayarda menzilini bilmiyorum, ama hasta bir bebek gibi iki büklüm olduğuma göre pek uzağında değildim. Güçlükle nefes alıyordum, silahın zayıflamış olan etkisi beni göğsümden yakalamıştı. Motorlu bir teknenin peşime düşüp işimi bitirmesi çok sürmezdi,

bu yüzden küreklerin üzerine eğilip yutkunarak geçirecek vaktim yoktu. Ardımda ve teknenin önünde karanlık uzanıyordu ve karanlığa doğru kürek çekmeliydim. Güçten düşmüş kollarımla kürek çektim, ellerimin neyi kavradığını hissedemediğimden kürekleri bırakmadığımdan emin olmak için ellerime bakıyordum. Böylece dalgalı sulara ve açık Körfez'in ötesinde uzanan karanlığa vardım. Orada durmam gerekti. Her kürek çekişimde kollarımın uyuşukluğu artıyordu. Kalp atışlarım düzensizleşmiş, ciğerlerim hava alamaz olmuştu. Kürek çekmeye çalıştım ama kollarımın hareket edip etmediğini bilmiyordum artık. O zaman kürekleri teknenin içine çekmeye çalıştım ama beceremedim. Bir liman devriye botunun projektörleri kurum üzerine düşmüş bir kar tanesi gibi beni karanlığın içinden çekip çıkardığında kamaşan gözlerimi ışıktan kaçıracak kadar bile dermanım kalmamıştı.

Kürekleri ellerimden alıp beni tekneden çıkardılar ve zoka yutmuş bir balık gibi devriye botunun güvertesine yatırdılar. Onların bana baktığını hissediyor ama ne söylediklerini anlayamıyordum, bir kişi dışında. Ses tonundan kaptan olduğu anlaşılan biri "Daha Altıncı Saat olmadı" dedi ve başka birine de cevap verdi "Bana ne bundan. Kral onu sürgün etti. Ben Kral'ın emirlerine uyarım, daha alttakilere değil."

Böylece Tibe'nin kıyıdaki adamlarından gelen radyo talimatına ve cezalandırılmaktan korkan arkadaşının karşı koymasına rağmen Kuseben devriyesinin bu subayı beni Charisune Körfezi'nden geçirdi ve Orgoreyn'deki Shekt Limanı'nda sağ salim karaya çıkardı. Bunu silahsız bir adamı öldürecek olan Tibe'nin adamlarına karşı şifgretor nedeniyle mi yaptı yoksa iyilik olsun diye mi, bilmiyorum, *Nusuth*. "Takdir edilecek olan izah edilemeyendir."

Orgota sahili sabah sisinde belirmeye başlayınca ayağa kalktım, bacaklarımı hareket ettirmeyi becerdim ve gemiden inip Shelt'in su boyunca uzanan sokaklarına doğru yürüdüm. Fakat bir yerlerde yeniden yere düştüm. Ayıldığımda Sennethni, Yirmi Dördüncü Commensallık, Charisune Dördüncü Sahil Bölgesi Commensal Hastanesi'ndeydim. Bunu çok iyi biliyorum, çünkü Orgota yazısıyla yatağın başucuna, komodindeki lamba altlığına, komodin üzerindeki metal bardağa, komodine, hemşirelerin başlıklarına, hieblerine, çarşaflara ve üzerimdeki hasta önlüğüne yazılmıştı bu. Bir doktor gelip sordu. "Neden dotheye karşı koydun?"

"Dothede değildim" dedim, "sonik alan içindeydim."

"Gösterdiğin semptomlar dothenin gevşeme evresine direnen birinin semptomları." Dediği dedik bir yaşlı doktordu ve sonunda kürek çekerken felce karşı koymak için farkında olmaksızın dothe gücü kullanmış olabileceğimi kabul ettirdi bana; sonra da, bu sabah hiç hareket edilmemesi gereken *thangen* evresinde ayağa kalkıp yürümüş ve bu yüzden ölüm tehlikesi atlatmıştım. Bütün bunlar istediği şekilde kabullenilince bir iki gün içinde taburcu olacağımı söyledi ve yanımdaki yatağa doğru gitti. Onun ardından Denetçi geldi.

Orgoreyn'de herkesin ardından Denetçi gelir.

"İsim?"

Ben onun adını sormadım. Orgoreyn'dekilerin yaptığı gibi gölgeler olmadan yaşamasını öğrenmem gerekiyor; alınmadan, gereksiz yere kimsenin alınmasına yol açmadan. Ama memleket adımı vermedim ona, hiçbir Orgoreynliyi ilgilendirmez bu.

"Therem Harth mı? Bu bir Orgota adı değil. Hangi Commensallık'tansın?

"Karhide."

"Orası Orgoreyn'in Commensallığı değil. Giriş ve kimlik belgelerin nerede?"

Belgelerim neredeydi?

Birisi beni hastaneye taşıyana dek uzun süre Shelt sokaklarında yuvarlanıp durmuştum anlaşılan. Hastaneye geldiğimde ne belgelerim, ne eşyalarım, ne paltom, ne ayakkabılarım ne de param kalmış. Bunu duyduğumda öfkeye kapılmadım ve kahkahayla güldüm; uçurumun dibinde öfke kalmaz artık. Denetçi gülmemden alınmıştı. "Parasız ve kaydedilmemiş bir yabancı olduğunun farkında değil misin? Karhide'ye neyle dönmeyi düşünüyorsun?"

"Tabutla."

"Resmi sorulara uygunsuz cevaplar vermemelisin. Eğer ülkene kendi isteğinle dönmezsen suçluların, yabancıların ve kaydedilmemiş kişilerin bulunduğu bir Gönüllüler Çiftliği'ne gönderileceksin. Orgoreyn'de serseriler ve suçlular için başka bir yer yoktur. Üç gün içinde Karhide'ye dönme niyetinde olduğunu beyan etsen senin için daha iyi olur, yoksa..."

"Karhide'den sınır dışı edildim."

Adımı duyunca yanımdaki yataktan başını çeviren doktor, Denetçi'yi bir kenara çekip onunla bir süre fısıldaştı. Denetçi kötü bira gibi ekşi bir suratla bakakaldı ve yanıma geldiğinde uzun uzun duraklayarak ve her lafından önce yutkunarak konuştu. "Bu durumda bir Commensallık ya da Belde'nin birimi olarak istihdam edilmek ve Orgoreyn'e sürekli ikamet izni almak için büyük Commensallık'a başvurma niyetini beyan edeceksin sanırım."

"Evet" dedim. Bu sürekli sözüyle işin şakası kalmamıştı artık.

Beş gün sonra "isteğim üzerine" Mişnori Beldesi'nde birim olarak kaydımı onaylayan *sürekli* ikamet iznini

aldım, bu şehre gitmem için gerekli geçici kimlik belgeleri çıkarıldı. O yaşlı doktor beni hastanede tutmasaydı bu beş gün aç kalırdım. Koğuşunda bir Karhide Başbakanı'nın olması hoşuna gidiyordu. Başbakan da ona minnettardı.

Mişnori'ye Shelt'ten taze balık taşıyan bir katarda hamallık yaparak gittim. Güney Mişnori'nin büyük pazarlarında son bulan hızlı ve kokulu bir yolculuktu. Orada da çok geçmeden buzhanelerde iş buldum. Dayanıksız maddelerin taşınması, paketlenmesi ve depolanması işleri oldukça, böyle yerlerde yaz aylarında daima iş bulunabilir. Daha çok balıklarla uğraşıyor ve buzhanedeki diğer iş arkadaşlarımla birlikte Pazar'ın yakınındaki bir adada kalıyordum. Ama günün çoğunu soğutulmuş depoda geçirmemi sağladığı için bu işten memnundum. Mişnori yazın hamam gibidir. Tepelerdeki kapılar kapalıdır, nehirler kaynar, insanlar terler. Ockre ayında on gün ve on gece boyunca sıcaklık altmış derecenin altına düşmedi ve hatta bir gün 85 dereceye kadar çıktı. Gün bitiminde soğuk sığınağımdan çıkıp bu kaynar kazana dalmam gerektiğinde birkaç mil yürür, birkaç ağacın bulunduğu ve büyük nehrin, girilemese de görüldüğü Kunderer Yakası'na giderdim. Orada geç saatlere kadar dolanır ve sonunda ateş gibi yanan kızgın geceye, Balık Adası'na dönerdim. Mişnori'nin benim kaldığım kısımlarında, karanlık işler görebilmek için sokak lambalarını kırmışlardı, ama gene de Denetçiler'in arabaları ışıklarıyla bu karanlığı yararak ve yoksul insanların elindeki tek özel şeyi, geceyi de onlardan alarak dolaşıp duruyorlardı.

Karhide ile yürütülen gölge dövüşünde bir hamle olarak Kur ayında çıkartılan yeni Yabancılar Yasası iznimi geçersiz kılarak beni işimden etti ve yarım aylık bir süreyi bir sürü Denetçi'nin kapısında bekleyerek geçirdim. İş arkadaşlarım bana borç verdiler ve yemem için balık

çaldılar, bu sayede yeniden kaydedilene kadar açlıktan ölmemeyi becerdim; ama dersimi almıştım. Bu sağlam ve sadık adamları seviyordum, ama çıkışı olmayan bir kapanda yaşıyordu onlar ve ben artık daha az sevdiğim insanlar arasında iş yapmak zorundaydım. Üç aydır ertelediğim görüşmeleri yaptım.

Ertesi gün, benim gibi çıplak ya da yarı çıplak birkaç kişiyle birlikte Balık Adası'nın avlusundaki çamaşırhanede kir pas, balık kokusu, buhar ve su şakırtıları arasında gömleğimi yıkarken birinin beni memleket adımla çağırdığını işittim: Commensal Yegey çamaşırhanede tam karşımda duruyordu, birkaç ay önce Erhenrang'daki sarayın Merasim Salonu'nda Takımadalar Elçisi onuruna verilen resepsiyondaki gibiydi aynı. "Gelin çıkalım bu yerden, Estraven" dedi. Mişnori zenginlerinin tiz, yüksek ve genizden gelen sesiyle. "Şu pis gömleği de bırakın."

"Başka gömleğim yok."

"O çorbadan çıkarın onu ve gelin. Dışarısı sıcak."

Zengin bir adam olduğunu fark eden diğerleri garip bir merakla süzdüler onu. Ama bir Commensal olduğunu bilmiyorlardı. Buraya gelmesi hoşuma gitmedi, beni çağırmak için başkasını göndermeliydi. Orgotalılar kibarlıktan pek nasiplerini almamışlardır. Onu bir an önce dışarı çıkarmak istiyordum. Gömlek ıslakken işime yaramazdı, ben de avluda gezinen bir ocaksız delikanlıya ben gelene kadar gömleği sırtına geçirmesini söyledim. Borçlarım ve kiram ödenmişti, belgelerim hiebimin cebindeydi; gömleksiz olarak Pazarlardaki adadan ayrıldım ve Yegey ile birlikte güçlülerin arasına döndüm.

Orgoreyn kayıtlarına onun "Sekreteri" sıfatıyla, bu kez bir birim olarak değil bağımlı olarak yeniden kaydedildim. Adlar işe yaramıyor, etiketler olmalı ve kendisi görmeden cinsini söyleyebilmeliler. Bu kez etiket tam

uymuştu, bağımlıydım, çok geçmeden beni buraya getirip başka bir adamın ekmeğini yemek zorunda bırakan amacı lanetler oldum. Üstelik bir ay geçtiği halde ulaşmak istediğim amaca Balık Adası'ndayken olduğumdan daha yakın olduğuma dair en ufak bir işaret bile almamıştım.

Yazın son günü yağmurlu bir akşam Yegey beni çalışma odasına çağırttı. Odaya girdiğimde Erhenrang'daki Orgota Deniz Ticaret Komisyonu'na başkanlık ettiği zamandan tanıdığım Sekeve Bölgesi Commensalı Obsle ile konuşurken buldum onu. Dümdüz bir yüzü, küçük üçgen gözleri olan, şişman, kısa ve hafif kambur bu adam baştan aşağı zarafet ve sertlik sergileyen Yegey'in yanında tuhaf duruyordu. İkisi zıt kardeşler gibiydi, ama bundan öte bir şeydiler. Orgoreyn'i yöneten otuz üç kişiden ikisiydi bu adamlar; yine de hepsi bu kadar değildi.

Karşılıklı nezaket gösterilerinden ve bir dirhem Sith hayat suyu içildikten sonra Obsle içini çekip bana döndü. "Şimdi, Sassinoth'da yaptığınız şeyi neden yaptığınızı bana söyler misiniz, Estraven? Zira bir eylemin zamanlamasında veya şifgretor meselesinde asla hataya düşmeyeceğine inandığım bir adam varsa o da sizdiniz."

"Korkum ihtiyatıma ağır bastı, Commensal."

"Neyin korkusu bu? Neden korkuyorsunuz, Estraven?"

"Şu anda olandan. Sinoth Vadisi'nde prestij mücadelesinin sürmesinden; Karhide'nin aşağılanmasından, bu aşağılanmanın doğurduğu öfkeden; Karhide yönetiminin bu öfkeyi kullanmasından."

"Kullanması mı? Ne amaçla?"

Obsle nezaketten hiç nasibini almamıştı; Yegey zarafet ve incelikle söze girdi: "Commensal, Lord Estraven benim konuğumdur ve bu sorulara katlanmak zorunda değildir."

"Lord Estraven sorulara uygun gördüğü zaman ve istediği şekilde cevap verir, hep yaptığı gibi." dedi Obsle yağ kavanozu içine saklı bir iğne gibi sırıtarak, "Burada dostlar arasında olduğunu biliyor."

"Dost bulduğum sürece dost edinirim Commensal, ama artık çok uzun süreli dostluklar kuramıyorum."

"Görüyorum. Ama, Eskeve'de dediğimiz gibi kemmering olmadan da bir kızağı birlikte çekebiliriz, değil mi? Aslında neden sürgün edildiğinizi çok iyi biliyorum dostum: Karhide'yi Kral'dan daha çok sevdiğiniz için."

"Ya da Kral'ı kuzeninin onu sevdiğinden daha çok sevmekten belki de."

"Ya da Karhide'yi Orgoreyn'den daha çok sevmekten" dedi Yegey. "Hatalı mıyım, Lord Estraven?"

"Hayır, Commensal."

"Yani sizce" dedi Obsle, "Tibe Karhide'yi bizim Orgoreyn'i yönettiğimiz gibi etkin bir şekilde yönetmek istiyor öyle mi?"

"Öyle. Tibe'nin Sinath Vadisi anlaşmazlığını kullanıp bunu ihtiyacına göre keskinleştirerek bir yıla kalmadan son bin yılda olandan daha büyük bir değişiklik gerçekleştirebileceğini sanıyorum. Önünde bir de model var: Sarf. Ve Argaven'in korkularını kullanmayı çok iyi biliyor. Bu benim yapmaya çalıştığım gibi Argaven'in cesaretini artırmaktan daha kolay. Eğer Tibe başarılı olursa, siz beyler, kendinize denk bir düşman bulmuş olacaksınız."

Obsle başını salladı. "Şifgretoru unutmayın" dedi Yegey, "nereye varmaya çalışıyorsunuz, Estraven?"

"Şuraya: Büyük Kıta iki Orgoreyn'i kaldırabilir mi?"

"Ha, tamam, tamam, aynı düşünce" dedi Obsle, "aynı düşünce: Bunu çok önceleri kafama soktunuz Estraven ve hiç aklımdan çıkartamadım onu. Gölgemiz çok uzadı. Karhide'yi de kaplayacak. İki Klan arasında bir kan da-

vası, tamam; iki şehir arasında çatışma, tamam; bir sınır çatışması ve birkaç yakıp yıkma ve cinayet, o da tamam; ama, ya iki millet arasında bir kan davası? Elli milyon hayatın ortaya konduğu bir kavga? Ey, Meshe'nin tatlı sütü, kimi geceler uykularımı ateşe boğan bir manzara bu, beni kan ter içinde uyandıran bir manzara... Emniyette değiliz, emniyette değiliz. Bunu siz de biliyorsunuz, Yegey, birçok kez kendi tarzınızda söylediniz bunu."

"Şimdiye dek on üç kez Sinoth Vadisi anlaşmazlığını şiddetlendirmemek yönünde oy kullandım. Ama neye yaradı? Tahakküm hizbinin daha şimdiden yirmi oyu hazır ve Tibe'nin her hareketi Sarf'ın bu yirmi oy üzerindeki denetimini sağlamlaştırıyor. Vadi boyunca bir çit inşa ettiriyor, çit boyunca ellerinde çatışma silahları olan muhafızlar yerleştiriyor; çatışma tabancaları! Bunların sadece müzelerde saklandığını sanırdım. Tahakküm hizbi ne zaman bir meydan okumaya ihtiyaç duysa Tibe bunu sağlıyor onlara."

"Ve böylece Orgoreyn'i güçlendiriyor. Ama Karhide'yi de. Kışkırtmalarına verdiğiniz her karşılık, Karhide üzerine dayattığınız her aşağılama, her prestij kazancınız Karhide'yi güçlendirmeye yarayacak, ta ki size eşit olana dek; Orgoreyn gibi tek bir merkezden kontrol edilene dek. Ve Karhide'de çatışma tabancalarını müzelerde saklamazlar. Kral'ın muhafızları bunlardan taşıyor."

Yegey bir dirhem hayat suyu daha doldurdu. Orgota asilleri beş bin mil uzaklıktaki Sith'in sisli denizlerinden getirilen bu değerli ateşi bira gibi içerler. Obsle ağzını sildi ve gözlerini kırpıştırdı.

"Pekâlâ" dedi, "bütün bunlar daha önce düşündüğüm ve hâlâ düşünmekte olduğum şeyler. Ve birlikte çekmemiz gereken bir kızak olduğunu düşünüyorum. Ama, koşumları takmadan önce bir sorum var, Estraven. Başlığımı gözlerimin üstüne geçirdiniz tamamen.

Şimdi söyleyin: Ay'ın öteki tarafından gelen Elçi hakkında bütün bu gürültü patırtı, bütün bu lafügüzaf nereden çıkıyor?"

Demek Genli Ai, Orgoreyn'e girmek için izin istemişti.

"Elçi mi? Olduğunu söylediği kişi o."

"Yani..."

"Başka bu dünyadan gelen bir elçi."

"Artık bırakın bu lanet olası karanlık Karhide teşbihlerini, Estraven. Şifgretora çağırıyorum. Dikkate almıyorum bunu. Bana cevap verecek misiniz?"

"Verdim."

"Yabancı bir yaratık mı o?" dedi Obsle ve Yegey ekledi. "Ve Kral Argaven onu huzuruna mı kabul etti?"

İki soruya da evet cevabını verdim. Bir an sessiz kaldılar, sonra ikisi aynı anda meraklarını saklamaya çalışmadan konuşmaya başladılar. Yegey lafı dolandırıp duruyordu ama Obsle doğrudan konuya girdi: "Peki onun planlarınızdaki yeri neydi? Öyle görünüyor ki ona dört elle sarıldınız ve başaramadınız. Neden?"

"Çünkü Tibe tongaya bastırdı beni. Gözlerimi yıldızlara diktim ve içine daldığım çamuru göremedim."

"Astronomiyle mi ilgilenmeye başladınız azizim?"

"Hepimiz astronomiyle ilgilensek iyi olurdu, Obsle."

"Bizim için bir tehdit mi, şu Elçi?"

"Sanmıyorum. Halkının iletişim, ticaret, anlaşma ve ittifak önerilerini getiriyor sadece. Tek başına geldi, silahı ve savunması yok. Bir iletişim cihazından ve baştan aşağı incelememize izin verdiği gemisinden başka bir şeyi yok. Ondan korkmamak gerekiyor sanırım. Yine de çıplak elleriyle Krallığın ve Commensallıkların sonunu getirebilir."

"Neden?"

"Yabancılara kardeşlerimiz gibi davranmaktan başka nasıl davranabiliriz? Gethen seksen dünyanın oluştur-

duğu bir birliğe tek bir dünya gibi davranmaktan başka nasıl davranabilir?"

"Seksen dünya mı?" dedi Yegey ve sinirli sinirli güldü. Obsle ise ters ters baktı bana. "O delinin sarayında çok fazla kaldığınızı ve delirdiğinizi düşünmek isterdim... Meshe adına! Ne demek oluyor bu yok güneşle ittifak, yok ayla antlaşma lafları? Bu herif nasıl geldi buraya, kuyrukluyıldıza mı bindi? Meteorlara mı atladı? Bir gemi ha, hangi gemi gökte yüzebilir ki? Bomboş uzayda? Yine de daha öncekinden daha fazla deli değilsiniz Estraven, yani kurnaz bir deli, akıllı bir deli. Bütün Karhideliler deli. Buyrun Lordum, sizi dinliyorum, yolunuza devam edin!"

"Bir yere gittiğim yok, Obsle. Nereye gidebilirim ki? Ama siz bir yerlere gidebilirsiniz. Elçi'yi biraz olsun dinlerseniz size Snath Vadisi'nden çıkış yolunu gösterebilir, hapsolduğumuz şer yolundan çıkışı."

"Çok güzel. Bu yaştan sonra astronomiye başlayayım. Peki nereye götürür bu beni?"

"Yüceliğe doğru, eğer benim gittiğimden daha akıllıca giderseniz. Elçi'yle birlikte oldum, içinde boşluğu aştığı gemisini gördüm ve bu dünyanın dışında bir yerden gelen bir elçi ve haberci olduğunu tam ve kesin olarak biliyorum. Bu başka yerle ilgili anlattıklarının doğruluğuna ve çağrısının samimiliğine gelince, bunu kimse bilemez: Sadece herhangi birisi hakkında hükme varır gibi hüküm verebiliriz hakkında; eğer bizden biri olsaydı onun dürüst bir adam olduğunu söylerdim. Buna kendiniz karar vermelisiniz belki de. Ama şurası kesin: Onun varlığında yeryüzüne çizilmiş çizgiler ne sınır oluşturmaya yarıyor ne de savunmaya. Orgoreyn'in kapılarında Karhide'den daha büyük bir meydan okuma var. Buna ilk karşılık veren, dünyanın kapılarını ilk açan adam hepimizin lideri olacaktır. Hepsinin! Üç kıtanın: Bütün

dünyanın lideri. Sınırımız artık iki tepe arasındaki çizgi değil gezegenimizin güneş etrafında çizdiği çizgi. Böyle bir durumda şifgretor meselesi çıkarmak aptallık olur."

Yegey'i elde etmiştim, ama Obsle şişman gövdesi içine gömülmüş küçük gözleriyle beni süzerek öylece oturuyordu. "Buna inanmam en az bir ay alacak" dedi. "Ve bu sizden başkasının ağzından çıksaydı Estraven, bunun bir üçkâğıt, gururumuz için atılan yıldız tozundan örülmüş bir ağ olduğunu düşünürdüm yalnızca. Ama sizin belkemiğinizin kaskatı olduğunu bilirim, bizi kandırmak uğruna bir sahtekârlık önünde eğilmeyecek kadar katı. Söylediklerinizin doğru olduğuna inanamıyorum, ama yalan söylemeyeceğinizi de biliyorum... Pekâlâ, tamam. Sizinle konuştuğu gibi, bizimle de konuşur mu?"

"Onun da istediği bu: Konuşmak, kendini dinletmek. Orada veya burada. Karhide'de gene konuşmak istediğinde Tibe onu susturacaktır. Onun için korkuyorum, oysa bu tehlikenin farkında değilmiş gibi görünüyor."

"Bildiklerinizi bize söyleyecek misiniz?"

"Söyleyeceğim; ama buraya gelip kendisinin anlatmaması için bir neden var mı?"

Yegey kibarca tırnaklarını yiyerek yanıtladı: "Sanırım yok. Commensallık'a girmek için bir talepte bulundu. Karhide itiraz etmiyor, isteği incelemede..."

7
Cinsiyet Sorunu

Gethen/Kış'a iniş yapan ilk Ekumen ekibinin Araştırmacısı Ong Tot Oppong'un alan araştırma notlarından. Devre 93 E.Y. 1448.

1448 gün 81. Bir deney olmalı onlar. Bu düşünce rahatsız edici. Ama, Terra Kolonisi'nin bir deney olduğu ve bir Hain Normal grubunun protohominid otoktonların yaşadığı bir dünyaya yerleştirilmiş olması ihtimali çok yüksek. İnsani genetik manipülasyonun Kolonizatörler tarafından uygulandığı neredeyse kesin gibi; S'nin hilfleri veya Rokanon'un dejenere kanatlı hominidleri başka türlü açıklanamaz: Gethenlilerin cinsel fizyolojisi de başka türlü açıklanabilir mi? Rastlantı, belki; doğal seleksiyon, pek muhtemel değil. İkicinsliliklerinin adaptasyon değeri hemen hemen hiç yok.

Bir deney için neden böylesine zorlu bir dünya seçilmiş? Bunun cevabı yok. Tinibossol, Koloni'nin büyük bir Buzulararası dönemde kurulduğunu düşünüyor. İlk 40 ya da 50.000 yıl boyunca buradaki iklim koşulları oldukça ılıman seyretmiş olabilir. Zamanla buzlar yeniden oluşmuş. Hainliler tümüyle çekilmiş ve Kolonizatörler yarıda bırakılmış bir deney olarak kendi başlarına kalmış olmalılar.

Gethenlilerin cinsel fizyolojileri hakkında teoriler kuruyorum. Oysa tam olarak ne biliyorum bu konuda? Otie Nim'in Orgoreyn'den gönderdiği mesajlar daha önceki bazı hatalarımı düzeltmeme yaradı. Önce bildiklerimi sıralayayım, sonra da teorilerimi. Her şey sırasıyla.

Cinsel çevrim ortalama 26 ila 28 gün sürüyor (ay çevrimine göre ortalayarak 26 gün diye alıyorlar bunu). 21 ya da 22 gün kişi somer durumunda, yani cinsel bakımdan aktif değil, gizil. 18. güne doğru hipofiz aktivitesiyle hormonal değişimler başlıyor ve 22. ve 23. günde kişi *kemmer*'e, estrus'a giriyor. Kemmerin ilk evresinde (Karhidece *secher*) tümüyle androjen durumdalar. Cinsiyet ve cinsel güç yalıtılmış haldeyken edinilmiyor. Kemmerin ilk evresindeki bir Gethenli tek başına ya da kemmer devresinde olmayan birileriyle birlikte kaldığı takdirde birleşme yetisini kazanamıyor. Yine de bu evrede cinsel itkiler aşırı güçlü ve tüm kişiliği denetliyor, diğer tüm itkileri kendine tabi kılıyor. Kişi kemmer devresinde bir eş bulduğunda hormon salgısı artıyor (en çok dokunmayla-salgı mı? Koku mu?) ve bu, eşlerden birinde erkek ya da dişi hormonları baskın olana dek sürüyor. Jenital organ duruma göre büyüyor ya da ufalıyor, cinsel ilgi yoğunlaşıyor ve bu değişiklikten etkilenen diğer kişi öteki cinsel rolü üstleniyor (hiç istisnasız mı? Kemmereşlerinin aynı cinsiyeti almasıyla sonuçlanan istisnalar olsa bile dikkate alınmayacak denli nadir). Kemmerin

bu ikinci evresi (Karh. *thorharmen*), karşılıklı cinsiyet ve arzu oluşturma süreci tahminen iki ila yirmi saat arasında bir süreyi kapsıyor. Eşlerden biri tam kemmerdeyse diğer eşin evresi kısalabiliyor: İkisi kemmere birlikte giriyorlarsa bu daha uzun sürüyor. Normal bireylerin kemmerde şu veya bu cinsel role yönelik bir eğilimleri yok; erkek mi yoksa dişi mi olacaklarını bilemiyorlar ve bir seçim yapamıyorlar (Otie Nim, Orgoreyn bölgesinde istenen cinsiyeti elde etmek için hormon kullanımının yaygın olduğunu yazmıştı ama Karhide'nin kırsal bölgelerinde buna hiç rastlamadım). Cinsiyet bir kez belirlendi mi kemmer periyodu boyunca değişmiyor. Kemmerin son evresi (Karh. *thokemmer*) iki ila beş gün kadar sürüyor ve bu evrede cinsel arzu ve kapasite maksimum düzeye ulaşıyor. Oldukça ani bir biçimde sona eriyor ve eğer gebelik olmamışsa birey birkaç saat içinde sommer evresine dönüyor (Not: Otie Nim bu "dördüncü evre"nin âdet çevrimine eşdeğer olduğunu düşünüyor) ve çevrim yeniden başlıyor. Birey dişi rolündeyse ve gebe kalmışsa hormon aktivitesi kuşkusuz devam ediyor ve 8.4 aylık gebelik dönemiyle ve 6 ila 8 aylık emzirme döneminde dişi olarak kalıyor. Erkek cinsel organları (sommerde olduğu gibi) ufalmış olarak kalıyorlar, göğüsler biraz daha irileşiyor ve pelvis çevresi genişliyor. Emzirmenin bitmesiyle dişi yeniden sommere giriyor ve tekrar tam bir androjen oluyor. Hiçbir fizyolojik alışkanlık oluşmuyor ve birkaç çocuk doğurmuş bir ana daha sonra başka çocukların da babası olabiliyor.

Toplumsal gözlemler; henüz çok üstünkörü; tutarlı toplumsal gözlemler yapamayacak denli çok koşuşturdum.

Kemmer daima çiftler halinde gerçekleşmiyor. Çiftleşme yaygın bir âdet gibi, ama kasaba ve şehirlerde bulunan kemmer evlerinde gruplar oluşabiliyor ve grubun

erkek ve dişileri arasında ilişki serbest. Bu uygulamanın tam karşısında ise uygulama ve amaç bakımından tekeşli evliliğe denk düşen *kemmer sözü* (Karh. *askyommer*) yer almakta. Yasal bir statüsü yok, ama toplumsal ve ahlaki bakımdan eski ve güçlü bir kurum. Karhide Klan Ocakları'nın ve Beylikler'in tüm toplumsal yapısı hiç kuşkusuz tekeşli evlilik kurumu üzerine kurulu. Genel olarak boşanma kuralları hakkında pek bilgim yok; burada Osnoriner'de boşanma var, ama boşanma veya eşin ölümünden sonra yeniden evlenilemiyor; yalnızca bir kez kemmer sözü verilebiliyor.

Gethen'in her yerinde soy, tabii ki anadan, "tensel ebeveyn"den (Karh.*amha*) geliyor.

Aynı kandan gelenler arasında, hatta kemmer sözü vermiş bir çiftten olma öz kardeşler arasında, bazı kısıtlamalarla enseste izin veriliyor. Ancak kardeşlerin kemmer sözü vermeleri veya eşlerden birinin çocuk doğurmasından sonra kemmeringi sürdürmelerine izin yok. Kuşaklar arası ensest kesinlikle yasak (Karhide / Orgoreyn'de böyle; ama Antarktik Kıta'da, Perunter kabileleri arasında buna izin verildiği söyleniyor. İftira da olabilir).

Kesin olarak bildiğim başka ne var? Sanırım hepsi bu kadar.

Bu kuraldışı düzenlemenin bir özelliği var ki adaptasyon açısından değer taşıyor olabilir. Birleşme sadece doğurganlık döneminde gerçekleşebildiğinden gebelik ihtimali estrus çevrimi olan tüm memelilerdeki gibi çok yüksek. Bebek ölüm oranının yüksek olduğu sert iklim şartlarında ırkın sürebilmesi açısından önemli olabilir bu. Şimdi Gethen'in medenileşmiş bölgelerinde bebek ölümleri de doğum oranı da yüksek değil. Tinibossol, üç kıtanın toplam nüfusunun 100 milyonu geçmediği kanısında ve en az bin yıldır bunun değişmediğini düşü-

nüyor. Ritüel ve ahlak gereği cinsel birleşmeden kaçınma ve doğum kontrol araçlarının kullanımı bu istikrarın korunmasında önemli rol oynamış gibi.

Bu ikicinsliliğin bazı yönleri var ki sadece gözlemleyebilir ve tahmin edebilir, ancak belki de hiç anlamayabiliriz. Kemmer fenomeni biz araştırmacıların tümünü şaşkına çeviriyor elbette. Bizi şaşırtıyor ama Gethenlileri yönetiyor, onlara hükmediyor. Toplum yapıları, sanayi, tarım ve ticaretin yürütülüş şekli, yerleşim birimlerinin boyutu, hikâyelerinin konuları, her şey somer-kemmer çevrimine uygun biçimlenmiş. Herkes ayda bir tatil yapıyor; hiç kimse, hangi konumda olursa olsun kemmer sırasında çalışmaya zorlanmıyor. Hiç kimse, ne kadar yoksul veya yabancı olursa olsun kemmer evlerinden dışlanmıyor. Belirli aralıklarla tekrarlanan bu azap ve tutku şenliği öncesinde her şey duruyor. Bunun anlaşılması kolay bizler için. Bizlere anlaşılmaz gelen şey bu insanların zamanın beşte dördünde hiçbir cinsel itki duymamaları. Cinselliğe yer veriliyor, hem de fazlasıyla; ama ayrı bir yer. Gethen toplumu gündelik işleyişi ve sürekliliği içinde cinsellikten yoksun bir toplum.

Düşünün: Herkes her şeyi becerebilir. Basit gibi geliyor bu, ama psikolojik etkileri saymakla bitmez. On yedi ile otuz beş yaş arasındaki herkesin (Nim'in deyişiyle) "çocuk bakımına bağlanabilir" durumda olması, aslında burada hiç kimsenin, kadınların başka yerlerde olabileceği gibi çocuk bakımına –psikolojik ve fiziksel olarak– sıkı sıkıya bağlanmadığı anlamına geliyor. Zahmet ve ayrıcalık oldukça eşit paylaşılıyor; herkes aynı riske veya seçim hakkına sahip. Bu yüzden de burada hiç kimse başka yerlerdeki özgür erkekler kadar özgür değil.

Düşünün: Çocukların anne ve babayla hiçbir psikoseksüel ilişkisi yok. Kış'ta Ödip mitosu yok.

Düşünün: Karşılıklı istemeyince cinsellik yok, tecavüz yok. İnsan dışındaki memelilerde olduğu gibi birleşme ancak karşılıklı istek ve davet sonucu gerçekleşebiliyor; aksi takdirde mümkün olmuyor. Baştan çıkarma mümkün, ama son derece iyi zamanlanması gerek.

Düşünün: İnsanlık güçlü ve zayıf, koruyucu/korunan, hükmeden/hükmedilen, sahip olan/sahip olunan, aktif/pasif diye ikiye bölünmemiş. Kış'ta insan düşünüşünü belirleyen o düalizm eğilimi tümüyle azalmış ya da değişmiş durumda.

Aşağıda söyleyeceklerim son talimatlarıma eklenmeli: Bir Gethenli ile karşılaştığınızda bir biseksüelin doğal olarak yaptığını yapamaz, ona Erkek ya da Kadın rolü biçip aynı veya karşıt cinsin mensupları arasındaki olası davranış kalıplarına ilişkin beklentilerinize denk düşen bir tavır takınamazsınız ve takınmamalısınız. Toplumsal-cinsel etkileşim kalıplarımızın hiçbiri yok burada. Onlar bu oyunu oynayamazlar. Onlar birbirlerini kadın ya da erkek olarak görmezler. Bizler için tahayyül edilemez bir şey bu. Yeni doğmuş bir bebek hakkında ilk sorduğumuz soru nedir?

Yine de Gethenlileri cinsiyetsiz nesneler olacak düşünemezsiniz. Onlar nötr değiller. Potansiyel ya da entegral onlar. Somerdeki kişiler için kullanılan Karhide dilinin kişi zamiri dilimizde yok. Bu yüzden aşkın bir Tanrı için kullandığımız eril zamiri kullanmak zorundayım onlar için; buysa nötr veya dişi zamire göre daha tanımsız, daha belirsiz. Ama düşüncemde bu zamiri kullandıkça karşımdaki Karhidelinin bir adam değil bir adamkadın olduğunu unutup duruyorum.

Eğer bir Gezici gönderilecek olursa şu konuda uyarılmalı: Kendinden çok emin ya da fazla yaşlı değilse gururu incinecektir. Bir erkek erkekliğinin dikkate alınmasını ister, bir kadın kadınlığının takdir edilmesini ister, bu

dikkat ve takdir ne kadar örtülü, ne kadar dolaylı olsa da. Kış'ta böyle bir şey olamaz. Bir insan sadece insan olarak dikkate alınır ve değerlendirilir, ürkütücü bir deneyim bu.

Teorime döneyim. Gerçekten böyle bir deney olduysa, bunun sebepleri nedir diye kafa yordum ve belki de Hainli atalarımızı, yaşayan varlıkları birer eşya yerine koymak gibi barbarca bir davranışın yükünden kurtarmak için aşağıda anlattığım bazı tahminlerde bulundum.

Somer-kemmer çevrimi bize alçaltıcı bir şey, aşağı türdeki memelilerin estrus çevrimine dönüş, insanların cinsel kızgınlığın mekanik itkilerine bağlanması gibi geliyor. Oysa belki de deneyi yapanlar sürekli cinsel erkten yoksun insanların hâlâ akıllı ve kültürlü olup olmayacaklarını öğrenmek istemişlerdi.

Öte yandan, cinsel güdülerin süreksiz bir zaman dilimiyle sınırlanması ve androjeni ile "eşitlenmesi" dürtünün sömürülmesini ya da tatmin edilmeden kalmasını büyük ölçüde engellemektedir. Cinsel tatminsizlik olsa da (gerçi toplum bunu engellemek için her şeyi sağlıyor; toplumsal birim belirli bir zamanda birden fazla insanın kemmerde olabileceği kadar büyük oldukça, cinsel ihtiyaç her zaman karşılanabiliyor) kalıcı değil; kemmer bittiğinde bitiyor. Gayet güzel; bir sürü ziyandan ve delilikten korunmuş oluyorlar; ama ya somerden ne kalıyor geriye? Yüceltilecek ne kalıyor? Bir hadımlar toplumu nereye varabilir? Ama tabii, somerde hadım değiller, daha çok ergenlik öncesini andırıyorlar; iğdiş değil gizil.

Hipotetik deneyin amacına dair bir diğer tahmin: Savaşın ortadan kaldırılması. Eski Hainliler insan dışında hiçbir memelide rastlanmayan sürekli cinsel kapasite ve örgütlü toplumsal saldırganlık özelliklerinin birer neden ve sonuç olduğunu mu düşünmüşlerdi? Yoksa, Tumass

Song Angot gibi savaşın tamamen eril bir yer değiştirme etkinliği, muazzam bir ırza geçme olduğunu düşünerek deneylerinde ırza geçen erkekliği ve ırzına geçilen kadınlığı mı yok etmeye çalıştılar? Tanrı bilir. Gerçek şu ki Gethenliler rekabete son derece yatkın olsalar da (prestij rekabeti, vs. için sağlanan gelişkin toplumsal kanallarda görülüyor bu) çok saldırgan görünmüyorlar; en azından savaş adını verdiğimiz şeyi hiç yaşamamışlar şimdiye kadar. Birbirlerini birer ikişer öldürebiliyorlar; nadiren onar yirmişer olabiliyor ama asla yüzlerce, binlerce öldürme yok. Neden?

Androjen psikolojileriyle hiç ilgisi olmayabilir bunun. Ne de olsa çok kalabalık değiller. Sonra iklim var. Kış'ın hava şartları öylesine tahammül edilmez, soğuğa uyum göstermelerine rağmen dayanma sınırına öylesine yakın ki, belki de savaşçı ruhlarını soğukla savaşmaya hasrediyorlar. Marjinal halklar, zorlukla ayakta kalabilen ırklar savaşçı olmazlar çoğu kez. Ve sonuçta Gethenlilerin hayatındaki baskın etken cinsellik veya herhangi insani bir şey değil! Çevre koşuları, soğuk dünyaları. Burada insan kendisinden bile acımasız olabilen bir düşmanla karşı karşıya.

Ben barışçıl Chiffewar'dan gelen bir kadınım ve şiddetin çekiciliği ya da savaşın doğası üzerine uzmanlığım yok. Bu konuda başkaları da düşünmeli. Ama, Kış'ta bir kış geçirip Buz'un yüzünü gördükten sonra bir insanın zafer ve fetihlere değer vereceğinden kuşkuluyum.

8
Orgoreyn'e Başka Bir Yol

Yaz mevsimini bir Gezici'den çok bir Araştırmacı gibi Karhide ülkesinde şehirden şehire, Beylik'ten Beylik'e gezerek, seyrederek ve dinleyerek geçirdim. Bunlar hem bir canavar hem de bir mucizeyken ve sonsuza dek gösteri halinde olması gereken bir Gezici'nin ilk etapta yapamayacağı şeylerdi. Kırlık ocaklarda ve köylerde beni ağırlayanlara kim olduğumu anlatıyordum; çoğu, hakkımda radyodan bir şeyler duyarak az çok fikir sahibi olmuştu. Hepsi de meraklıydı. Birkaçı benden korktu ya da zenofobik tiksinti gösterdi. Karhide'de bir yabancı, düşman, işgalci değildir. Bilinmeyen yabancı bir konuktur. Asıl düşmanınız komşunuzdur.

Kus ayı boyunca Doğu kıyısında, Gorinhering adlı bir Klan-Ocak'ta, Hodomin Okyanusu'nun uçsuz bucaksız sisine bakan bir tepeye kurulu bir ev-kasaba-kale-çiftlikte

kaldım. Burada yaklaşık beş yüz kişi yaşıyordu. Dört bin yıl önce gelmiş olsam onların atalarını aynı yerde, aynı tür evlerde yaşarken bulurdum. Bu dört bin yıl içinde elektrikli motor bulunmuş, radyo, motorlu dokuma tezgâhı, motorlu araçlar ve tarım makineleri kullanıma girmiş ve bir sanayi devrimi olmadan, hiçbir devrim olmadan bir Makine Çağı yavaş yavaş başlamıştı. Kış, Terra'nın bir zamanlar üç yüz yılda yaptığını üç bin yılda yapamamıştı ama Terra'nın ödediği bedeli de ödememişti.

Kış düşman bir dünyadır, en ufak bir yanlışın cezası kesin ve ani olur: Soğuktan ya da açlıktan ölüm. Ne hata payı var ne bağışlanma. Bir insan şansına güvenebilir ama bir toplum güvenemez; ve mutasyon gibi kültürel değişme işleri rizikolu olabilir. Bu yüzden çok yavaş gitmişler. Tarihlerinde herhangi bir noktaya bakan aceleci bir gözlemci, hiçbir teknolojik ilerleme ve farklılaşma olmadığını söyleyebilir. Böyle değil oysa. Sel ile buzulu kıyaslayın. Her ikisi de gittiği yere varır eninde sonunda.

Gorinhering'in yaşlılarıyla bol bol konuştum, çocuklarla da. İlk kez bu kadar çok Gethenli çocuğu görebiliyordum, çünkü Erhenrang'da hepsi özel ya da kamusal ocaklarda ve okullardadır. Yetişkin kentsel nüfusun üç ya da dörtte biri tam gün çocuk bakımı ve eğitimiyle uğraşır. Burada ise klan kendi çocuklarıyla kendi ilgileniyor; hem hiç kimse onlardan sorumlu değil hem de herkes sorumlu. Çocuklar vahşi bir sürü gibiydi, sis bürümüş tepeler ve kumsallarda koşturup duruyorlardı. İçlerinden birini yakalayıp konuşma fırsatı bulduğumda ise utangaç, gururlu ve son derece güven dolu olduklarını gördüm.

Ana babalık içgüdüleri Gethen'de de her yerde olduğu kadar çeşitlilik gösteriyor. Genelleme yapılamıyor. Bir kez bile bir Karhideliyi bir çocuğu döverken görmedim. Birini bir çocukla çok kızgın konuşurken gördüm. Çocuklarına, onları hemen hiç sahiplenmeksizin büyük ve

etkili bir şefkatle davrandıklarına tanık oldum. Herhalde "analık içgüdüsü" dediğimiz içgüdüden farklı olan, bir tek bu sahiplenmeme tavrı. Analık ve babalık içgüdüsü arasında sözünü etmeye değer bir fark olduğundan kuşkuluyum: Ana babalık içgüdüsü, koruma, kollama isteği cinsiyete bağlı bir özellik değil...

Hakkanna başlarında Gorinhering'de statik cızırtılarla dolu Saray Bülteni'nden Kral Argaven'in bir veliaht beklediğini öğrendik. Kemmeringden olma değil, kralın böyle yedi çocuğu vardı zaten, bedenden olma bir varis, kral oğul. Kral hamileydi.

Bu bana komik geldi, Gorinhering klanları da komik buluyorlardı bunu, ama farklı nedenlerle. Çocuk sahibi olmak için çok yaşlı olduğunu söylediler ve dalga geçtiler. Yaşlılar günlerce bunu konuştu durdu. Kral'a gülüyorlardı ama bunun dışında fazla da ilgilenmiyorlardı. "Beylikler Karhide'dir" demişti Estraven ve yeni şeyler öğrendikçe hep Estraven'in söylediklerini hatırlıyordum. Yüzyıllardır birlik içindeki bu sözde millet, aslında koordine olmamış prenslikler, kasabalar, köyler, "sözde feodal kabile türü ekonomik birimler" yığınından, üzerine silik bir otoritenin hafif ve sarsak gölgesi düşmüş güçlü, yetkin, kavgacı kişiliklerin didişip çatışmasından başka bir şey değildi. Hiçbir şeyin Karhide'yi bir millet haline getiremeyeceğini düşündüm. Neredeyse kaçınılmaz biçimde milletçiliği doğurduğu varsayılan hızlı iletişim araçlarının yaygınlaşması da bunu gerçekleştirememişti. Ekumen bu insanlara tek bir toplumsal birim, seferber edilebilir bir bütünlük olarak yaklaşamazdı; daha çok onların gelişmemiş de olsa güçlü insanlık ya da birlik duygularına seslenmeliydi. Bunu düşündüğümde oldukça heyecanlandım. Hatalıydım elbette; yine de Gethenliler hakkında uzun vadede işime yarayacak bir şeyler öğrenmiştim.

Bütün yılı Eski Karhide'de geçirmek istemiyorsam Kargav geçitleri kapanmadan Batı'ya dönmem gerekiyordu. Burada, kıyıda bile yazın son ayında iki kez kar serpiştirmişti. Pek içimden gelmese de tekrar batıya doğru yola koyuldum ve güzün ilk ayı olan Gor'da Erhenrang'a geldim. Argaven, Warrever'deki yazlık saraya çekilmiş, gebeliği ve lohusalığı süresince Pemmer harge rem ir Tibe'yi kral naibi tayin etmişti. Tibe gücünün doruğundaydı. Erhenrang'a varışımın üzerinden birkaç saat geçmeden Karhide tahlillerimde ne kadar hatalı olduğumu gördüm –çok eskimişlerdi– ve burada kendimi rahatsız, hatta güvensiz hissetmeye başladım.

Argaven deliydi; kafasındaki korkunç bulanıklık başkentin havasını daha da karartıyordu; o ise korkuyla besleniyordu. Saltanatı sırasında bütün iyi işler, bakanları ve kiorremi tarafından yapılmıştı. Ama fazla zarar da vermemişti. Kendi karabasanları ile boğuşması krallığı sarsmamıştı. Kuzeni Tibe ise başka bir cinsti, onun deliliğinde bir mantık vardı. Tibe ne zaman ve nasıl harekete geçeceğini biliyordu. Yalnızca, ne zaman duracağını bilmiyordu.

Tibe sık sık radyoda konuşmalar yapıyordu. Estraven yönetimdeyken böyle yapmazdı. Karhidelilerin alışkanlıklarında yoktu bu: Hükümranlıkları halka açık değildi; örtük ve dolaylıydı. Tibe ise nutuklar atıyordu. Radyoda sesini duyduğumda gene o uzun dişli sırıtışı ve çizgilerle örtülü suratı geldi gözümün önüne. Nutukları uzun ve yüksek perdedendi; Karhide övgüleri, Orgoreyn aşağılamaları, "hain hiziplerin" yerilmesi, "Krallığın birlik ve bütünlüğü" lafları, tarih, ahlak ve ekonomi dersleri, pohpohlamaya, dalkavukluğa varan karmakarışık, heyecanlı bir tonda okunuyordu. Bol bol ülkenin onurundan ve anavatan sevgisinden söz ediyor, ama şifgretor, kişisel gurur ya da itibar konularına pek girmiyordu. Kar-

hide, Sinoth Vadisi'nde bundan söz edemeyecek denli itibar kaybına mı uğramıştı? Hayır; çünkü sık sık Sinoth Vadisi'nden söz ediyordu. Şifgretordan özellikle bahsetmediği, çünkü daha temel, kontrol edilemez türden duygular uyandırmak istediği sonucuna vardım. Tüm şifgretor kalıplarının üzerinde yükselecek, kendini yüceltecek bir şeyler istiyordu. Dinleyicilerinin korkmasını ve öfkelenmesini istiyordu. Bu sözleri ne kadar çok kullansa da, kullandığı temalar gurur ve sevgi değildi aslında, bu kelimeler onun ağzında kendini beğenmişlik ve nefret anlamına geliyordu. Gerçekten de çokça söz ediyordu, kendi deyişiyle "medeniyetin üstünü örten yaldızı kazıyordu."

Kullanışlı, her anlama çekilebilen, aldatıcı bir metafordu bu derindeki soylu gerçekliği örten yaldız (ya da boya, cila her neyse). Bir yığın yanlışı hasır altı edebilirdi. Bunların en tehlikelilerinden biri de medeniyetin yapay, doğa dışı, yani ilkelliğin karşıtı olduğu iması... Elbette, yaldız filan yok aslında, hepsi bir büyüme süreci, ilkellik de medeniyet de aynı şeyin farklı dereceleri. Eğer medeniyetin bir karşıtı varsa, savaştır bu. Bunlardan ya biri olur ya öteki, ikisi birden olamaz. Tibe'nin bitmek bilmez, ateşli nutuklarını dinlerken korkutarak ve ikna yoluyla yapmaya çalıştığı şeyin, halkını daha tarih başlamadan yaptıkları bir seçimi, bu iki karşıt arasında yaptıkları seçimi değiştirmeye zorlamak olduğunu düşünüyordum.

Zaman gelmişti belki de. Maddi ve teknolojik ilerlemeleri yavaş olduğundan "ilerleme"ye kendi başına fazla bir değer atfetmemişlerdi. Sonuçta iklimlerinin insafına kalmış da değillerdi; mahsul kötü olunca bütün bir bölge açlıktan kırılmıyor ya da ağır geçen bir kış bir şehrin dışarıyla bağlantısını yok etmiyordu artık. Bu maddi istikrar temelinde Orgoreyn, birleşmiş ve gitgide merkezi-

leşen bir devleti adım adım inşa etmişti. Şimdi Karhide de kendini toplayıp aynı şeyi yapacaktı; ve bunu yapmanın yolu gurura seslenmek, ticareti artırmak ya da yolları, çiftlikleri, okulları falan geliştirmek değildi, hiçbiri değil; bunlar Tibe'nin elinin tersiyle ittiği medeniyetti, yaldızdı. Daha garantili bir şeyin peşindeydi o, halkını bir millete dönüştürmek için garantili, hızlı ve kalıcı bir yol: Savaş. Bu konuda düşünceleri pek açık değildi ama oldukça kesindi. Halkı hızla ve tümüyle seferber etmenin başka bir yolu daha vardı; yeni bir din. Bu da elinin altında olmadığına göre bunu savaşla yapacaktı.

Otherhord'un öndeyicilerine sorduğum soruyu ve aldığım cevabı belirten bir not yazıp Naip'e gönderdim. Tibe karşılık vermedi. Bunun üzerine Orgota Elçiliği'ne gittim ve Orgoreyn'e girmek için izin istedim.

Bu küçük ülkenin başka bir küçük ülkedeki elçiliğinde Ekumen'in Hain'deki Yerleşik ofislerinde çalışandan daha çok insan çalışıyor. Hepsi de metrelerce uzunlukta ses bantları ve kayıtlarla donanmış. Ağırdılar, titizdiler; hiçbirinde Karhide resmiyetinin belirtisi o kayıtsız kibir ve ukalalıktan eser yoktu. Ben beklerken formları doldurdular.

Bekleyiş kolay olmadı. Erhenrang sokaklarındaki Saray Muhafızları ve polis sayısı her gün artıyordu; silahlıydılar, hatta üniforma benzeri bir şey giymeye başlamışlardı. İşler yolundaydı, refah yaygındı ve iklim yumuşaktı ama şehrin havası iç karartıcıydı. Hiç kimse benimle fazla bir alışverişi olsun istemiyordu. "Ev sahibem" artık odamı ziyaretçilere göstermiyor, sık sık "Saraydan gelenler" tarafından rahatsız edildiğinden yakınıyor ve bana onur verici bir seyirlikten çok bir siyasi suçlu gibi davranıyordu. Tibe Sinoth Vadi'sindeki çatışma hakkında bir konuşma yaptı: "Karhide'nin kahraman çiftçileri, gerçek yurtseverler" Sassinoth'un güney sınırı-

nı aşmış, bir Orgota köyüne saldırıp yakarak dokuz köylüyü öldürmüş ve cesetleri Ey Nehri'ne atmışlardı. "İşte" diyordu Tibe, "milletimizin düşmanlarının gömüleceği mezar bu!" Bu yayını kaldığım adanın yemek salonunda dinledim. Dinleyenlerin bazıları huzursuz, bazıları ilgisiz, diğerleriyse memnun görünüyordu, ama bütün bu farklı ifadelerde ortak bir unsur vardı; daha önce olmayan küçük bir tik ya da bir yüz buruşması, endişe ifadesi.

O akşam odama biri geldi. Erhenrang'a döndüğümden beri ilk ziyaretçimdi bu. İnce yapılı, yumuşak tenli, mahcup tavırlı bir adamdı ve Öndeyiciler'in altın zincirini taşıyordu. Bekârlık yemini edenlerden biri. "Size dostluk etmiş birinin dostuyum" dedi çekingen insanların aceleciliğiyle, "onun için bir iyilik yapmanızı istemeye geldim."

"Faxe'yi mi kastediyorsunuz?"

"Hayır, Estraven."

Yüzümdeki yardıma hazır ifade birden değişmiş olmalı. Kısa bir sessizlikten sonra yabancı sözüne devam etti, "Hain Estraven. Onu hatırlıyorsunuz herhalde."

Çekingenlik yerini öfkeye bırakmıştı. Ziyaretçim benimle şifgretor oynayacaktı. Ben de oynamak istiyorsam şöyle bir şey söylemeliydim: "Emin değilim; biraz onu anlatın bana." Ama oynamak niyetinde değildim ve artık Karhidelilerin volkanik karakterlerine alışmıştım. Öfkesine alttan alarak karşılık verdim. "Elbette hatırlıyorum."

"Ama dostlukla değil." Koyu renkli, çekik gözleri bana dikiliydi.

"Daha çok minnetle ve düş kırıklığıyla. Sizi o mu gönderdi?"

"Hayır."

Kendini anlatmasını bekledim.

"Özür dilerim" dedi. "Haddimi bilemedim; küstahlığımın sonuçlarına katlanmalıyım."

Kapıya gitmeye yeltenen sert, küçük adamı durdurdum. "Lütfen; kim olduğunuzu ve ne istediğinizi bilmiyorum. Reddetmedim, sadece evet demedim. Makul bir ihtiyat göstermeye hakkım olduğunu kabul edersiniz. Estraven burada üstlendiğim göreve destek olduğu için sürgün edildi."

"Kendinizi bunun için borçlu hissediyor musunuz?"

"Evet, bir bakıma. Ancak yerine getirmem gereken görev her türlü kişisel borç ve sadakatin üzerindedir."

"Öyle ise" dedi yabancı hiddetli bir kesinlikle, "ahlakdışı bir görevdir bu."

Durakladım. Ekumen'in bir Sözcüsü gibi konuşuyordu ve cevap veremedim. "Öyle olduğunu sanmıyorum" dedim sonunda; "bir hata varsa mesajı taşıyandadır, mesajda değil. Ama, lütfen ne yapmamı istediğinizi söyleyin bana."

"Dostumun servetinden geriye kalanlardan toplayabildiğim biraz para, kira ve alacak var. Orgoreyn'e gitmek üzere olduğunuzu işitince ona bu parayı götürmenizi sizden isteyebileceğimi düşündüm, onu bulabilirseniz eğer. Bildiğiniz gibi bu ceza gerektiren bir suçtur. Hatta faydasız da olabilir. Estraven belki Mişnori'dedir, belki o lanet olası çiftliklerden birinde ölmüş de olabilir. Bunu öğrenmem imkânsız. Orgoreyn'de hiç arkadaşım yok ve buradakilerden de böyle bir şey istemeye cesaret edemem. Sizin politikanın üzerinde, serbestçe gidip gelebilecek biri olduğunuzu düşündüm. Elbette, kendi politikanız olabileceği aklıma gelmemişti. Aptallığım için özür diliyorum."

"Pekâlâ, parayı ona götüreceğim. Ama öldüyse ya da onu bulamazsam kime vereyim?"

Bana baktı. Yüzü değişti, yutkunup hıçkırdı. Karhidelilerin çoğu kolayca ağlayıverir, kahkaha gibi gözyaşlarından da utanç duymazlar. "Teşekkür ederim" dedi. "Adım Foreth. Orgni İnzivası'nda kalıyorum."

"Estraven'in klanından mısınız?"

"Hayır. Foreth rem ir Osboth. Onun kemmeringiydim."

Estraven'i tanıdığımda kemmeringi filan yoktu ama bu adam hakkında kuşkulanmak gereksizdi. Farkında olmadan başka birinin amaçlarına da hizmet ediyor olabilirdi, ama samimiydi. Ve bana bir ders vermişti: Şifgretor etik düzeyinde oynanabilir ve usta oyuncu kazanır. İki hamleyle köşeye sıkıştırmıştı beni. Parayı yanında getirmiş ve bana vermişti, Karhide Kraliyet Ticari Senetleri halinde yüklü bir miktar. Hiçbir belge ve tabii o parayı harcamama engel hiçbir şey olmaksızın.

"Onu bulacak olursanız" duraksadı.

"Bir mesaj mı?"

"Hayır, sadece ben bilirsem..."

"Onu bulursam size haber göndermeye çalışırım."

"Teşekkür ederim" dedi ve Karhide'de pek sık yapılmayan bir dostluk jestiyle iki elini bana uzattı. "Görevinizde başarılar dilerim Bay Ai. O –Estraven– buraya iyi amaçlarla geldiğinize inanıyordu. Biliyorum. Buna yürekten inanıyordu."

Bu adam için Estraven'den başka bir şey yoktu dünya üzerinde. Hayatta bir kere sevmeye mahkûm olanlardandı. "Ona söylemek istediğiniz bir şey yok mu?" dedim gene.

"Çocukların iyi olduklarını söyleyin ona" dedi ve bir an duraksadıktan sonra yavaşça ekledi, "*Nusuth*, boş verin" ve gitti.

İki gün sonra Erhenrang'dan ayrıldım ve bu kez kuzeybatı yoluna koyuldum yaya olarak. Orgoreyn'e giriş iznim Orgota Elçiliği görevlilerinin ve benim umduğumdan çok önce gelmişti; belgeleri almaya gittiğimde, birisinin araya girmesiyle protokol ve kuralların benim için bir kenara bırakılmasından ötürü duydukları kızgınlıkla

ve düşmanca bir saygıyla karşıladılar beni. Karhide'de ülkeyi terk etmek hiçbir kurala tabi olmadığından derhal yola çıktım. Yaz boyunca Karhide'nin yürümek için ne kadar uygun bir yer olduğunu öğrenmiştim. Yollar ve hanlar motorlu taşıtlar kadar yaya trafiğine de uygun yapılmıştır ve hanlar olmasa bile hiç şaşmayan konukseverlik kuralına güvenebilirsiniz. Alt Beylik ahalisi ve köylüler, çiftçiler ya da herhangi bir Beylik'in lordu bir gezgine yatacak yer ve yiyecek vermeye hazırdır. Kural gereği üç günlüktür bu, ama uygulamada çok daha uzun sürebilir ve işin en iyi yanı her zaman, sanki sizi bekliyorlarmış gibi iyi karşılarlar.

Sess ve Ey arasındaki eğimli arazide, hiç acele etmeksizin ve kimi sabahlar masrafımı çıkarmak üzere, hava dönmeden harmanı kaldırabilmek için her bir el, alet ve makinenin altın renkli ekinleri biçmeye koyulduğu büyük beyliklerin tarlalarında çalışarak yol aldım. O yürüyüş haftası boyunca her şey ılıman, her şey altınrengiydi. Geceleri uykudan önce rüzgârlı güz karanlığında uzak kentler gibi yanıp sönen yıldızlara bakmak için karanlık çiftlik evinden ya da kaldığım Ocak Binası'ndan çıkarak kurumuş ekin sapları arasında dolaşıyordum.

Aslında, Elçi'ye ne denli kayıtsızsalar bir yabancıya da o kadar iyi davranan bu ülkeden ayrılmak istemiyordum. Her şeye yeniden başlayıp haberlerimi yeni dinleyicilere yeni bir dilde tekrarlamaktan ve belki de tekrar başaramamaktan korkuyordum. Batıya doğru değil de kuzeye doğru gittim ve yol değiştirmeme sebep olarak Sinoth Vadisi bölgesini, Karhide ile Orgoreyn arasındaki rekabet sahasını merak edişimi gösterdim kendi kendime. Hava açıktı gerçi ama soğumaya başlamıştı ve sonunda sınır hattında çit olduğunu ve oradan pek kolay çıkamayacağımı hatırlayıp batıya yöneldim. Burada sınır Ey tarafından belirleniyordu: Dar, fakat gürül gürül,

Büyük Kıta'nın tüm nehirleri gibi buzullardan beslenen bir nehir. Bir köprü bulabilmek için geri dönüp birkaç mil güneye yürüdüm ve iki küçük köyü, gürültülü Ey'in iki yakasında birbirine sessizce bakıp duran Karhide tarafındaki Passere ile Orgoreyn yakasındaki Siuwensin'i birleştiren bir köprü buldum.

Karhideli köprü bekçisi yalnızca o gece tekrar Karhide'ye dönüp dönmeyeceğimi sordu ve beni karşıya geçirdi. Orgota yakasında pasaport ve belgelerimi denetlemek için bir Denetçi çağrıldı ve bu bir saat, bir Karhide saati kadar sürdü. Pasaportumu alıp ertesi sabah uğramamı söyledi ve onun yerine Siuwensin Commensal Transit Evi'nde yatacak yer ve yemek bulabilmem için bir izin kâğıdı verdi. Transit Evi yöneticisinin odasında belgelerimi okumasını ve izin kâğıdımın doğruluğunu anlamak için Commensal Sınır Karakolu'ndaki denetçiye telefon etmesini beklerken bir saat daha geçirdim.

Burada "Commensal" ya da "Commensallık" diye tercüme edilen Orgotaca kelimeyi tam olarak tanımlayamıyorum. "Birlikte yemek" anlamındaki kökten gelen bu kelime bir bütün olarak Devlet'ten onu oluşturan otuz üç alt devlet veya Bölge'ye, alt devletlerden belde yönetimlerine, komünal çiftliklere, madenlere ve fabrikalara kadar birçok şey için kullanılıyor ve bunların hepsini kapsıyor. Bir sıfat olarak bunların tümü için kullanılıyor; "Commensal" şeklindeyse genellikle Orgoreyn'in Büyük Commensallığı'nın yönetim organını, yasama ve yürütmeyi oluşturan otuz üç Bölge Başkanı'nı ifade ediyor ama aynı zamanda yurttaşlar, halk anlamına da gelebiliyor. Kelimenin en belirgin anlamı genel ve özgül kullanış arasındaki bu tuhaf karışıklıkta, kelimenin hem bütün hem de parça anlamına kullanışında, bu belirsizlikte saklı.

Nihayet Dördüncü Saat'e doğru belgelerim ve girişim onaylandı ve erkenden yaptığım kahvaltıdan beri ilk kez yemek yiyebildim: Kadik lapasıyla, dilimlenmiş soğuk ekmekelması. Bütün o resmi görevli alayına rağmen Siuwensin küçük ve yalın bir kırlık yerdi. Commensal Transit Evi çok küçüktü. Yemek odasında bir masa, beş sandalye vardı ve ateş yanmıyordu; yemek köydeki aşçı dükkânından getiriliyordu. Öteki oda ise yatakhaneydi: Altı yatak, bir yığın toz, biraz küf. Tek başımaydım. Siuwensin'deki herkes yemekten sonra erkenden yatmaya gitmiş olmalıydı. Ben de aynısını yaptım. İnsanın kulaklarını çınlatan o yoğun kır sessizliği içinde uykuya daldım. Bir saat kadar uyuduktan sonra patlamalar, işgaller, cinayetler ve alevlerle dolu bir karabasanın ortasında uyandım.

Çok kötü bir rüyaydı, evler ardımda alev alev yanarken ve çocuklar çığlık çığlığa bağırırken suratları olmayan insanlarla dolu garip bir sokakta koşturup durduğumu gördüm.

Sonra açık bir araziye geldim, siyah bir çitin kenarında bir tahıl yığınının yanında duruyordum. Yukarıda bulutlar arasında kıpkırmızı yarımay ve birkaç yıldız görünüyordu. Rüzgâr çok soğuk esiyordu. Yakınımda karanlıkta bir yerde büyük bir ambar vardı, ardında rüzgârda uçuşan küçük mermi kıvılcımları gördüm.

Bacaklarım ve ayaklarım çıplaktı, gömleğim vardı ama pantolon, hieb ve palto yoktu üzerimde, yine de torbam yanımdaydı. Elbiselerimle yakutlarım, param, belgelerim ve yanıtlayıcım torbadaydı, seyahat ettiğimde uyurken başımın altından ayırmazdım onu. Anlaşılan kötü rüyalarda bile sımsıkı yapışıyorum ona. Torbadan ayakkabılarımla içi kürklü hiebimi çıkardım ve Siuwensin yarım mil ardımda alevler içinde yanarken soğuk ve karanlık kır sessizliği içinde giyindim. Sonra bir yol ara-

maya başladım ve hemen buldum bir tane. Yolda başka insanlar da vardı. Benim gibi mültecilerdi onlar da ama nereye gittiklerini biliyorlardı. Siuwensin'den uzaklaşmak dışında gidecek bir yönüm olmadığından onları takip ettim; yürürken de Siuwensin'in köprünün öte yakasındaki Passere'den bir saldırıya uğramış olduğunu kavradım.

Saldırmış, her yeri ateşe vermiş ve geri çekilmişlerdi, çatışma olmamıştı. Ardımızda uzanan karanlıkta birdenbire ışıklar parladı ve yolun kenarına çöküp yirmi vagonlu bir kervanın tam hızla batı yönünden gelip şimşek gibi yanımızdan geçerek Siuwensin'e doğru gidişini seyrettik, tekerleklerin gürültüsü yirmi kez yankılandı; sonra yeniden sessizlik ve karanlık çöktü.

Çok geçmeden bir komünal çiftlik merkezine vardık. Orada durdurulup sorguya çekildik. Yol boyunca takip ettiğim gruptan ayrılmamaya çalışıyordum ama şansım yoktu. Kimlikleri yanlarında olmayanların da şansı yoktu. Kimliksizler ve pasaportsuz bir yabancı olan ben, topluluktan ayrıldık ve geceyi geçirmek için bir ambarda ayrı bölmelere yerleştirildik. Tek kapısı üstümüzden kilitlenen kocaman, penceresiz, taştan mahzenimsi bir yerdi. Arada bir kapı açılıyor ve Gethen sonik "tabancası" taşıyan çiftlik polislerinden biri yeni bir mülteci getiriyordu. Kapı kapandığında, tam bir karanlık çöküyordu; hiç ışık yoktu. Gözler göremez olunca karanlıkta yıldız ve ateşten lekeler uçuşmaya başlıyordu. Hava soğuktu, toz ve tahıl kokusuyla ağırlaşmıştı. Kimsede el feneri yoktu, bunlar benim gibi yataklarından kaldırılıp getirilmiş insanlardı; bir ikisi tam anlamıyla çıplaktı ve yolda ötekilerin verdiği battaniyelere sarınmışlardı. Hiçbir şeyleri yoktu. Bir şeyleri olsa belgeleri olurdu. Orgoreyn'de belgesiz olmaktansa çıplak olmak daha iyidir.

Derin, büyük ve tozlu karanlık içinde dağınık bir şekilde oturuyorlardı. Arada bir iki kişi kısa bir süre, alçak sesle konuşuyordu. Birlikte hapsedilmiş olmanın verdiği yakınlık duygusu yoktu. Şikâyet eden yoktu.

Solumdan gelen bir fısıltı duydum: "Sokakta, kapımın önünde gördüm onu. Kafası uçmuştu."

"Metal parçaları fırlatan o tabancalardan kullanıyorlar. Çatışma tabancaları."

"Tiena onların Passerer'den değil Ovord Beyliği'nden olduklarını söyledi. Kamyonla gelmişler."

"Ama Ovord ile Siuwensin arasında bir anlaşmazlık yok ki..."

Anlamıyorlardı, şikâyet de etmiyorlardı. Üzerlerine ateş açılıp evleri yakıldıktan sonra kendi yurttaşları tarafından bir mahzene kapatılmaya karşı çıkmıyorlardı. Başlarına gelenlerin sebebini merak etmiyorlardı. Karanlıkta arada bir ve hafifçe duyulan, Karhidece'nin yanında teneke kutudaki taşların gürültüsü gibi kaldığı dolambaçlı Orgota dilindeki fısıltılar çok geçmeden sonra erdi. Uyumaya başladılar. Karanlıkta bir bebek kendi ağlayışının yankısından korkup ağlayarak bir süre debelendi.

Kapı gürültüyle açıldığında gün doğmuştu, güneş ışığı parlak ve ürkütücüydü, göze saplanan bir bıçak gibi keskindi. Kalabalığın ardına takılıp makine gibi onları izlerken adımı seslendiklerini duydum. Başta anlayamadım; çünkü Orgotalılar l'yi telaffuz edebiliyorlardı. Kapı açıldığından beri birisi adımı tekrarlayıp duruyordu.

"Lütfen buraya gelin Bay Ai" dedi kırmızı giymiş telaşlı bir kişi. Böylece mülteci olmaktan çıktım. Karanlık bir yolda birlikte koşuşturduğum ve gece boyu karanlık bir odada kimliksizliği paylaştığım diğer isimsizlerden ayrılmıştım artık. Bir adım olmuştu, biliniyordum, tanınıyordum; var olmuştum. Beni çok rahatlattı bu . Liderimi memnuniyetle takip ettim.

Yerel Commensal Çiftlik Merkezi'nin bürosu özensiz ve dağınıktı, ama benimle ilgilendiler ve bir gece önceki karışıklık için özür dilediler. "Keşke Commensallık'a Siuwensin'den girmeseydiniz" dedi şişman bir Denetçi, "keşke alışılmış yolu izleseydiniz!" Kim olduğumu ve bana neden özel ilgi gösterilmesi gerektiğini bilmiyorlardı; bunu bilmedikleri belliydi ama hiç fark etmiyordu. Elçi Genli Ai'in özel bir muamele görmesi gerekiyordu. Görüyordu. Akşama doğru Sekizinci Bölge, Doğu Homsvashom Commensal Çiftlik Merkezi'nce bana tahsis edilmiş olan arabayla Mişnori yoluna koyulmuştum. Yeni bir pasaportum, yol üzerindeki tüm Transit Evler için geçerli serbest kalma iznim ve Giriş Yolları ve Limanlar Birinci Commensal Bölge Komiseri Bay Uth Shusgis'in Mişnori'deki evine davetiyem vardı cebimde.

Küçük arabanın radyosu motorla birlikte çalıştı ve yol boyunca susmadı; ben de yol boyu Doğu Orgoreyn'in çitsiz (çünkü hiç sürü hayvanı yoktur) ve derelerle dolu tarlaları boyunca giderken durmadan radyo dinledim. Hava durumundan, hasattan, yol şartlarından söz ediyor, dikkatli sürmem için beni uyarıyor, otuz üç bölgenin her birinden çeşitli haberler, bir sürü fabrikanın üretimi ve çeşitli deniz ve limanlardan taşımacılıkla ilgili bilgiler veriyor, bazı Yomesh şarkıları söylüyor ve gene hava durumunu anlatıyordu. Erhenrang'da radyoda dinlediğim patırtı gürültüden sonra oldukça sakin geldi bana. Siuwensin'e yapılan saldırıdan hiç bahsedilmedi; anlaşılan Orgota hükümeti heyecanı yatıştırmak istiyordu, kışkırtmak değil. Sık sık tekrarlanıp duran kısa resmi bültende Doğu Sınırı'nda düzenin sağlandığı ve korunacağı söyleniyordu sadece. Bu hoşuma gitti; güven verici ve sakinleştiriciydi, Gethenlilerde hep hayran olduğum o suskun sertlik vardı: Düzen korunacaktır... Karhide'den, paranoid hamile bir kral ve egomanyak bir

Naip tarafından şiddete sürüklenen bu karışık ülkeden uzaklaştığım için memnundum artık. Berrak boz bir göğün altında, dümdüz ekili tarlalar boyunca saatte yirmi beş mil hızla, hükümeti Düzen'e inanan bir başkente doğru sükûnet içinde yol almaktan memnundum.

Hep yolu sormak ya da tahmin etmek zorunda kaldığınız işaretsiz Karhide yollarının aksine yol üzerinde bolca işaret levhası vardı; filanca Commensal Bölge Denetim Karakolu'nda durmaya hazırlanın gibi. Bu ülke içi gümrük karakollarında kimlik belgelerinin gösterilmesi ve geçişin kaydedilmesi gerekiyordu. Belgelerim geçerliydi ve son derece kısa bir duraklamadan sonra nazikçe devam etmem işaret ediliyordu. Uyumak ya da yemek istiyorsam en yakın Transit Evi'nin ne kadar mesafede olduğu söyleniyordu. Saatte 25 mil hızla Mişnori yolu oldukça uzun sürüyordu. İki gecemi yolda geçirdim. Transit Evler'deki yemekler sıradan, fakat boldu, yatacak yerler rahattı, ama özel hayat diye bir şey yoktu buralarda. Yol arkadaşlarımın ketumluğu sayesinde bu bile bir ölçüde sağlandı. Bu molaların hiçbirinde, birkaç kez denememe karşın arkadaş edinemedim, ciddi bir sohbet bile yapamadım. Orgota halkının arkadaş canlısı olmamasından değil, meraksız olmalarından kaynaklanıyordu bu durum; renksiz, gösterişsiz, sakindiler. Onları sevdim. Karhide'de iki yıl bolca renk, ateş ve tutku görmüştüm. Biraz değişiklik iyi geliyordu.

Büyük Kunderer Nehri'nin doğu yakasını izleyip Orgoreyn'e varışımın üçüncü sabahında Mişnori'ye, bu dünyanın en büyük şehrine vardım.

Güz yağmurları arasındaki soluk gün ışığında tuhaf görünüşlü bir şehirdi: Çok yüksekte az sayıda dar pencereleri olan binaları, kalabalıkların ufacık göründüğü geniş caddeleri, tuhaf biçimde yüksek direklere yerleştirilmiş sokak lambaları, dua etmek için açılmış eller gibi

eğimli çatıları, yerden on sekiz feet yüksekte bulunan evlerden büyük ve işe yaramaz kitap rafları gibi uzanan balkonları ile gün ışığında orantısız, grotesk bir şehir. Gün ışığı için inşa edilmemişti. Kış için inşa edilmişti. Kışın bu sokakların on feet yüksekliğe kadar yoğun karla dolduğunu, dik eğimli çatılardan buzlar sarktığını, balkonların altına kızakların park ettiğini, dar pencere pervazlarının sulusepken karda sarı sarı parladığını düşündüğünüz zaman şehrin ne kadar uyumlu, ne kadar ekonomik, ne kadar güzel olduğunu görüyordunuz.

Mişnori, Erhenrang'dan daha temiz, daha büyük ve aydınlıktı, daha açık ve daha etkileyiciydi. Şehrin görüntüsüne sarımsı beyaz taş yapılar hâkimdi: Aynı kalıptan çıkma resmi binalar, Commensal Hükümet daireleri ve Commensallık tarafından resmen desteklenen Yomesh kültüne ait belli başlı tapınaklar vardı. Hiçbir karışıklık, düzensizlik hissi ya da Erhenrang'da olduğu gibi daha yüksek ve görkemli bir şeyin gölgesi altında olma duygusu yoktu; her şey yalın, son derece anlaşılır ve düzenliydi. Karanlık bir çağdan gelmiş olduğum hissine kapıldım ve Karhide'de iki yıl harcadığım için neredeyse pişmanlık duydum. Oysa burası Ekumen Çağı'na girmeye çoktan hazır bir ülke gibiydi.

Bir süre şehirde gezindikten sonra arabayı ilgili Bölge Ofisi'ne iade ettim ve yürüyerek Giriş Yolları ve Limanlar Birinci Commensal Bölge Komiseri'nin evine gittim. Davetin bir rica mı yoksa nazik bir emir mi olduğundan hâlâ emin değildim. *Nusuth.* Ekumen adına konuşmak için gelmiştim Orgoreyn'e ve burada da her yerde yaptığım gibi başlayabilirdim.

Orgotalıların ketumluk ve özdenetimleri hakkındaki düşüncelerim Komiser Shusgis'i görünce sarsıldı. Gülümseyerek ve haykırarak bana doğru yürüdü, Karhidelilerin çok yoğun kişisel duygu anları için sakladıkları

bir hareketle iki elimi kavradı, motorumu çalıştırmak istercesine kollarımı bir aşağı bir yukarı salladı ve Gethence Bilinen Dünyaların Ekumeni'nin Büyükelçisi'ne saygılarını sundu.

Bu şaşırtıcıydı, çünkü yolda belgelerimi inceleyen on iki ya da on dört Denetçi'den hiçbiri adımdan ya da Elçi, Ekumen gibi terimlerden haberdar olduklarına dair en ufak bir belirti göstermemişti. Karşılaştığım Karhidelilerdense pek azı bir şeyler biliyordu bu konularda. Karhide'nin benimle ilgili haberlerin sızmasına meydan vermediğini ve beni ulusal bir sır olarak saklamaya çalıştığını sanıyordum.

"Büyükelçi değil, Bay Shusgis. Sadece bir elçi."

"Geleceğin Büyükelçisi öyleyse. Evet, Meshe adına!" İrikıyım, toplu bir adam olan Shusgis beni baştan aşağı süzüp tekrar güldü. "Beklediğim gibi değilsiniz Bay Ai! Hiç ilgisi bile yok. Sokak lambası gibi uzun demişlerdi. Kızak demirleri gibi zayıf, kurum gibi kapkara ve çekik gözlü bir buz umacısı bekliyordum, bir canavar! Hiç alakası yok. Sadece çoğumuzdan daha esmersiniz."

"Toprak renkli" dedim.

"Demek baskının olduğu gece Siuwensin'deydiniz ha? Meshe'nin göğüsleri adına! Ne biçim bir dünyada yaşıyoruz. Buraya gelmek için bütün uzayı aştıktan sonra Ey Köprüsü'nü geçerken öldürülecektiniz neredeyse. Vay, vay, vay! İşte buradasınız. Ve bir sürü insan sizi görmek, dinlemek ve nihayet sizi Orgoreyn'de ağırlamak istiyor."

Hiç itiraza fırsat bırakmadan beni apar topar evine yerleştirdi. Yüksek bir görevli ve hali vakti yerinde bir adamdı; Karhide'de büyük beyliklerin lordları arasında bile eşi olmayan bir şatafat içinde yaşıyordu. Shusgis'in evi bütün bir adaydı, yüzden fazla adam çalışıyordu burada; müstahdem, hizmetçi, memur, teknik danışman, vesaire. Ama hiç hısım ya da akrabası yoktu evde. Ocak

ve beyliklerin geniş aile klanları sistemi Commensal yapısı içinde hâlâ biraz iz bırakmış olsa da birkaç yüzyıl önceden "millileştirilmişti" Orgoreyn'de. Bir yaşını doldurmuş hiçbir çocuk ana babası ile birlikte yaşamıyor; Commensal Ocaklar'da büyütülüyor. Rütbe, miras yoluyla geçmiyor. Özel vasiyetler yasal olarak mümkün değil: Ölen bir adamın malvarlığı devlete kalıyor. Herkes başlangıçta eşit. Ama belli ki böyle eşit devam etmiyorlar. Shusgis zengindi ve eli açıktı. Odalarım Kış'ta varlığından bile habersiz olduğum lükslerle doluydu; örneğin bir duş, gürül gürül yanan bir şömine ve elektrikli ısıtıcı vardı. Shusgis güldü; "Elçi'yi sıcak tutun dediler bana, sıcak bir dünyadan geliyor o, fırın gibi bir dünyadan ve bizim soğuğumuza dayanamaz. Gebeymiş gibi davranın ona, yatağına kürkler, odasına ısıtıcılar koyun, banyo suyunu ısıtın ve pencerelerini sıkı sıkıya kapatın. Olmuş mu? Rahat edebilecek misiniz? Başka istediğiniz bir şey varsa söyleyin lütfen."

Rahat! Karhide'de hiç kimse hiçbir şartta rahat olup olmadığımı sormamıştı bana.

"Bay Shusgis" dedim minnetle, "kendimi son derece rahat hissediyorum."

Yatağa presthri kürkünden bir battaniye daha koyup şömineye biraz daha odun attıktan sonra içi rahat etti. "Nasıl olduğunu bilirim" dedi, "ben hamileyken bir türlü ısınamıyordum, ayaklarım buz gibi oluyordu, bütün o kış boyunca ateş üzerinde oturdum. Çok eskidendi elbette, ama hatırlıyorum!" Gethenliler genç yaşta doğurma eğilimindedirler; yirmi dört, yirmi beş yaşını geçtikten sonra bir çoğu doğum kontrolüne başvurur ve kırktan sonra dişi evrede doğurganlıklarını yitirirler. Shusgis elli yaşlarındaydı, "eskidendi elbette" deyişi bu yüzdendi; sahiden de onu genç bir anne olarak düşünmek zordu. Yaptığı iyilikler kendi çıkarlarına hiz-

met eden ve çıkarları da kendisi olan cin gibi, işbilir bir politikacıydı. Bu tip tüm insanlığa özgüdür. Dünya'da rastladım ona. Hain'de de, Ollul'da da. Cehennem'de de rastlarım sanıyorum.

"Görünüşüm ve zevklerim hakkında oldukça bilgi sahibisiniz, Bay Shusgis. Şımartıyorsunuz beni; şöhretimin benden önce geleceğini sanmıyordum."

"Hayır, gelmedi zaten" dedi, beni çok iyi anlayarak, "Orada, Erhenrang'da sizi bir kar yığını altına gömmeyi yeğlerlerdi değil mi? Ama bıraktılar sizi, bıraktılar ve işte o zaman sizin o Karhideli delilerden biri değil, gerçek biri olduğunuzu anladık."

"Sizi anladığımı sanmıyorum."

"Çok basit, Argaven ve tayfası sizden korktu, Bay Ai; sizden korktular ve gitmenize sevindiler. Size kötü davranacak, sizi susturacak olurlarsa hesap sorulacağından korktular. Uzaydan gelen saldırı ha! Bu yüzden dokunmadılar size. Ve sizi duyurmamaya çalıştılar. Çünkü sizden, Gethen'e getirdiğiniz şeyden korkuyorlardı."

Abartıyordu; Karhide'de sansür edilmemiştim kesinlikle, en azından Estraven iktidarda olduğu sürece. Ama her nedense benim hakkımdaki haberlerin Orgoreyn'e ulaşmadığından kuşkulanıyordum ve Shusgis de bu kuşkumu haklı çıkarmıştı.

"O halde sizler Gethen'e getirdiğim şeyden korkmuyorsunuz."

"Hayır sayın bayım, korkmuyoruz!"

"Bazen ben korkuyorum da."

Şen bir tavırla gülmeyi seçti buna. Sözlerime dikkat etmiyordum. İlkellere ilerleme satan bir satıcı değilim ben. Görevim başlamadan önce eşit olarak karşılıklı anlayış ve içtenlikle bir araya gelmemiz gerekiyor.

"Bay Ai, sizinle tanışmak için bekleyen bir sürü insan var, kodamanlar ve küçükler ve bazıları da burada

konuşmak isteyeceğiniz türden insanlar, sözü geçenler. Sizi ağırlama onurunu üstlenmek istedim, çünkü büyük bir evim var ve tarafsız biri olarak tanınıyorum. Ne Tahakkümcü'yüm, ne Serbest Ticaretçi. Sadece kendi işini yapan ve sizi evinizde kaldığınız kişi yüzünden türlü lafa maruz bırakmayacak, kendi halinde bir Komiserim ben." Güldü. "Ama bu demektir ki sık sık dışarda yemek yiyeceksiniz, sizce mahzuru yoksa."

"Size tabiyim, Bay Shusgis."

"Öyleyse bu akşam Vanake Slose sizin için ufak bir yemek verecek."

"Kuwera, Üçüncü Bölge Commensalı değil mi?" Elbette, gelmeden önce dersime çalışmıştım biraz. Komiser ülkesi hakkında bir şeyler öğrenme çabama övgüler düzmeye başladı. Buradaki âdetler Karhide'den çok farklıydı; orada böyle övgüler ya onun ya da benim şifgretorumuzu aşağılamak anlamına gelir; hangisi, emin değilim, ama ikisinden biri. Zaten hemen hemen her şey şifgretora dokunur orada.

Güzelim Erhenrang giysimi Siuwensin baskınında kaybettiğimden yemek daveti için uygun bir elbiseye ihtiyacım vardı. Ben de o akşamüstü bir devlet taksisine atlayıp şehir merkezine indim ve bir Orgota kılığı aldım. Hieb ve gömlek, Karhide'dekilerden hemen hemen farksızdı, ama yazlık dize kadar pantolon yerine dar ve yüksek tozluklar giyiyorlardı; renkleri parlak mavi veya kırmızıydı, kumaş, kesimi ve dikimi biraz kabacaydı. Standartlaşmış işti. Elbiseler bu etkileyici, kocaman şehirde neyin eksik olduğunu gösterdi bana: Zarafet. Zarafet aydınlanma karşılığı ödenen küçük bir bedeldir ve ben bunu seve seve ödüyordum. Sonra, Shusgis'in evine döndüm ve sıcak suyun yakıcı bir buharla gürül gürül aktığı duşa girdim. Geçen yaz Doğu Karhide'de içinde tir tir titrediğim soğuk teneke küvetleri, Erhen-

rang'daki odamın kenarı buz tutmuş lavabosunu düşündüm. Zarafet bu muydu? Yaşasın konfor! Gösterişli kırmızı elbisemi üzerime geçirdim ve Shusgis'le birlikte onun şoförlü özel arabasıyla yemek davetine gittim. Orgoreyn'de Karhide'de olduğundan fazla hizmetçi ve hizmet var. Çünkü tüm Orgotalılar devlet için çalışırlar; devlet tüm yurttaşlara iş bulmak zorundadır ve bunu yapar. Bu, her ne kadar ekonomik açıklamaların çoğu gibi asıl noktayı gözden kaçırsa da hiç olmazsa en çok kabul gören açıklama.

Commensal Slose'nin ışıltılı, yüksek tavanlı, beyaz kabul salonunda yirmi otuz kadar konuk vardı. Bunlardan üçü Commensal'dı ve diğerleri de görünüşe göre şu veya bu derecede yüksek görevlilerdi. "Yabancı yaratığı" görmek isteyen bir grup Orgotalıdan öte bir şeydi bu. Karhide'de geçirdiğim bir yıl boyunca olduğum gibi bir canavar değildim burada; tuhaf bir yaratık, bir bilmece değildim. Bir anahtar gibiydim daha çok.

Hangi kapıyı açacaktım? Beni coşkuyla karşılayan bu devlet adamları ve görevlilerden bazılarının bir fikri vardı, ama benim yoktu.

Yemek boyunca keşfedemedim bunu. Kış'ın her yerinde, buzlar içindeki barbar Perunter'de bile, yemek yerken iş konuşmak çok büyük bir kabalık sayılır. Yemek servisi derhal başladığından sorularımı sonraya bırakıp lapa kıvamındaki balık çorbası ile ev sahibi ve konuklardan başka bir şeyle ilgilenmedim. Slose narin, gençten bir adamdı, dikkat çekecek kadar parlak, ışıltılı gözleri ve derinden gelen bir sesi vardı; bir idealist, kendini adamış bir insan gibi görünüyordu. Hali, tavrı hoşuma gitti, fakat kendini neye adamış olduğunu merak ediyordum. Solumda bir başka Commensal oturuyordu; Obsle adında tombul suratlı bir adam. İriyarı, cana yakın ve meraklıydı. Daha çorbasından üçüncü yudumu almadan soru-

lar yağdırmaya başlamıştı: Gerçekten başka bir dünyada mı doğmuştum -nasıl bir yerdi orası- Gethen'den daha sıcak diyorlardı; ne kadar sıcaktı?

"Terra'da bu enlemde de hiç kar yağmaz."

"Hiç kar yağmaz ha? Hiç kar yağmaz!" Okkalı bir yalana gülen bir çocuk gibi, içten bir neşeyle güldü ve böylece sohbeti teşvik etmiş oldu.

"Alt kutup bölgelerimiz sizin yaşanabilir bölgelerinize oldukça benzer; son Buz Çağı'ndan çıkalı sizden daha çok zaman oldu, ama tümüyle çıkmadık gördüğünüz gibi. Esas olarak Terra ve Gethen birbirine çok benziyor. Üzerinde yaşam olan bütün dünyalar benzer. İnsan çok sınırlı bir ortamda yaşayabilir; Gethenlilerin ortamı en uçta..."

"Öyleyse sizinkinden de sıcak dünyalar var."

"Çoğu daha sıcaktır. Bazıları çok sıcaktır; Gde mesela. Kum ve kaya çölleriyle kaplıdır. Başlangıçta ılıkmış, ama elli, altmış bin yıl önce sömürücü bir medeniyet doğal dengesini altüst etmiş, ormanları yakmış, sırf yakacak uğruna. Orada hâlâ yaşayanlar var, -ama ne demek istendiğini tam anlatabildin mi bilmiyorum- Yomesin inancında hırsızların öldükten sonra gittikleri yere benziyor."

Bu sözüm üzerine Obsle hafifçe sırıttı, sessiz, onaylayıcı bir sırıtıştı bu ama adam hakkındaki düşüncelerimi birden değiştirdi.

"Bazı alt kültürlerin inancına göre ölümden sonraki bu ara yaşamlar aslında başka dünyalarda, gerçek evrenin başka gezegenlerinde de devam ediyormuş. Bunu hiç duymuş muydunuz, Bay Ai?"

"Hayır; değişik şekillerde tasvir edildim, ama şimdiye kadar kimse bir hayalet olduğumu söylememişti." Konuşurken sağıma bir göz attım ve tam da hayaletten söz ederken bir tanesini gördüm. Karanlık, koyu renk

giysiler içinde, sessizliğe gömülmüş bir halde, tam yanımda oturuyordu akşam yemeğindeki hayalet.

Obsle'nin dikkati öbür yanında oturan adama yönelmişti ve masadakilerin çoğu başta oturan Slose'yi dinliyordu. Alçak sesle konuştum "Sizi burada görmeyi ummuyordum, Lord Estraven."

"Hayatı mümkün kılan umulmayan şeylerdir" dedi.

"Size bir mesaj vermem istendi."

Soru sorar gibi baktı.

"Para şeklinde -bir kısmı size ait- Foreth rem ir Osboth gönderdi. Bay Shusgis'in evinde bıraktım. Elinize geçmesini sağlayacağım."

"Çok iyisiniz, Bay Ai."

Suskun, içe kapalı, çekingendi; yabancı bir diyarda aklını kullanarak yaşayabilen bir sürgün. Benimle konuşmaya pek istekli görünmüyordu, ben de onunla konuşmamaktan memnundum. Yine de bu uzun, gevezelik dolu akşam yemeği boyunca, bütün dikkatimi benimle dostluk kurmak ya da beni kullanmak isteyen bu karmaşık ve güçlü Orgotalılara vermiş olmama rağmen arada bir kesin biçimde onun varlığının, suskunluğunun, başka taraflara çevirdiği karanlık yüzünün farkına varıyordum ister istemez. Ve bunun ne kadar saçma olduğunu düşünsem de Mişnori'ye Commensallarla balık filetosu yemek için kendi isteğimle gelmediğimi ya da beni onların getirtmediklerini düşünmeden edemiyordum. O getirtmişti beni.

9
Hain Estraven

Gorinhering'de Tobord Chorhawa tarafından anlatılan ve G.A. tarafından kaydedilen bir Doğu Karhide masalı. Öykünün değişik versiyonları bilinmekte ve buna dayalı bir "habben" temsili Kargav'ın doğusunda gezgin kumpanyalarca sahnelenmektedir.

Evvel zaman içinde, Karhide'yi tek bir krallık haline getiren Kral I. Argaven'in devrinden çok önce Kerm diyarında Stok Beyliği ile Estre Beyliği arasında bir kan davası vardı. Kan davası üç kuşaktan beri saldırılar ve kavgalar halinde sürüyor ve bir türlü çözülemiyordu. Çünkü bir toprak kavgasıydı bu. Kerm'de verimli toprak azdır ve bir beyliğin itibarı, sınırlarının uzunluğu ile ölçülür. Ve Kerm diyarının lordları gururlu adamlardır, gölgeleri kapkara, alıngan adamlardır.

Bir gün Lord Estre'nin tensel varisi olan bir genç adam Irrem ayında Buzayak Gölü'nde pestri avlarken erimekte olan bir buz tabakasına rastgelip göle düşmüş. Gerçi kayaklardan birini sağlam bir buza dayayıp sudan çıkabilmiş, ama suyun içindeki kadar berbat durumdaymış, hava *kurem** imiş ve karanlık bastırıyormuş. Sekiz mil uzaklıktaki Estre'ye ulaşma umudu yokmuş, böylece gölün kuzeyindeki Ebos köyüne doğru yola koyulmuş. Karanlık bastırdıkça sis buzullardan inmiş ve tüm gölü kaplamış, artık ne nereye gittiğini görebiliyormuş ne de kayaklarını nereye koyabileceğini. Buzun eriyebileceği korkusuyla yavaş gitmekle birlikte, gene de acele ediyormuş, çünkü soğuk iliklerine kadar işlemiş ve hiç hareket edemeyecek hale gelmesine bir şey kalmamış. Nihayet sis ve gece içinde bir ışık görebilmiş. Göl kıyısı engebeli ve yer yer karsız olduğundan kayaklarını çıkarmış. Ayaklarında hiç derman yokmuş artık ve elinden geldiğince çabalamış ışığa varmak için. Ebos yolundan çok uzaklardaymış. Burası Kerm ülkesinin ormanlarını kaplayan thore ağaçlarıyla dolu bir ormanın kenarına kurulu küçük bir evmiş, etrafı ise yükseklikleri evin çatısına kadar varan thore ağaçlarıyla çevriliymiş. Kapıyı çalmış ve seslenmiş ve biri kapıyı açıp onu ateşin yanına almış.

Başka biri yokmuş orada, sadece bu adam, tek başınaymış. Estraven'in buzdan demire dönmüş elbiselerini çıkarmış, onu kürklere sarmış. Kendi vücudunun sıcaklığıyla Estraven'in ayaklarındaki, ellerindeki ve yüzündeki buzları çözmüş ve içmesi için ona sıcak bira vermiş. Sonunda genç adam kendine gelmiş ve kendisine yardım edene bakmış.

Kendisi kadar genç bir yabancıymış bu. Birbirlerini süzmüşler. Her ikisi de güçlü, kuvvetli, sağlam, yakışıklı

* Kurem: 15-25 derece arası nemli hava.

ve esmer kişilermiş. Estraven diğerinin yüzünde kemmer ateşini görmüş.

"Ben Estreli Arek'im" demiş.

"Ben de Stoklu Therem'im" demiş öteki.

Derken Estraven gülmüş. Çünkü hâlâ halsizmiş ve demiş ki "Beni öldürmek için mi ısıttın, Stokven?"

Öteki "Hayır" demiş.

Elini uzatmış ve artık donmuş olmadığını göstermek istercesine Estraven'in eline dokunmuş. Dokunma sırasında, kemmerine daha bir iki gün olmasına rağmen Estraven aynı ateşi kendi içinde de duymuş. Böylece bir süre el ele kalmışlar.

"Hiç fark yok" demiş Stokven ve avcunu açarak bunu göstermiş Estraven'e: Elleri aynı uzunlukta ve aynı biçimdeymiş, parmakları adamın avuç avuca bakan iki eli gibiymiş.

"Seni daha önce görmemiştim" demiş Stokven. "Bizler can düşmanıyız." Ayağa kalkmış ve ocaktaki ateşi canlandırdıktan sonra Estraven'in yanına oturmuş.

"Can düşmanıyız" demiş Estraven. "Seninle kemmering sözü vermek istiyorum."

"Ben de seninle" demiş öteki. Sonra da kemmering sözü vermişler. Bu sadakat sözü Kerm diyarında şimdi olduğu gibi o zaman da bir daha bozulmaz, bir daha yenilenmezmiş. O geceyi ve ertesi günü ve ertesi geceyi donmuş gölün kıyısındaki kulübede geçirmişler. Ertesi sabah Stok'tan bir grup adam gelmiş kulübeye. İçlerinden biri Estraven'i tanıyormuş. Tek bir söz söylememiş, hiç uyarmadan bıçağını çekmiş, Stokven'in gözleri önünde Estraven'in gırtlağını ve göğsünü yarmış. Genç adam kanlar içinde sönmüş ocağın kenarına düşüp ölmüş.

"O Estre'nin varisiydi" diye mırıldanmış katil.

Stokven "Onu kızağına koy ve gömülmesi için Estre'ye götür." demiş.

Stok'a geri dönmüş. Adamlar kızağa Estraven'in cesedini yükleyip yola koyulmuşlar, fakat thore ormanında cesedi vahşi hayvanlara bırakıp o gece Stok'a dönmüşler. Therem tensel ebeveyni Lord Harish em ir Stokven'in karşısına çıkmış ve adamlara sormuş "Söylediğimi yaptınız mı?", "Evet" diye yanıtlamışlar. Therem demiş ki "Yalan söylüyorsunuz, Estre'den sağ dönemezdiniz. Bu adamlar emrime karşı geldiler ve itaatsizliklerini gizlemek için yalan söylediler; cezalandırılmalarını istiyorum." Lord Harish bunun için söz vermiş ve adamlar Ocak'ın ve yasanın dışına çıkartılmışlar.

Çok geçmeden Therem, bir süre Rotherer İnzivası'nda kalmak istediğini söyleyip Beylik'ten ayrılmış ve bir yıl Stok'a dönmemiş.

Estre Beyliği'nde ise dağlarda ve ovalarda Arek'i arıyorlar ve onun için ağlıyorlarmış; yaz ve güz boyu ağlayanlar arttıkça artmış, çünkü lordun tek tensel çocuğuymuş o. Ama Thern ayının sonunda, kış bastırınca dağdan bir adam gelmiş kayalıklara. Estre kapısındaki muhafıza kürklere sarılı bir bohça vermiş, demiş ki "Bu Therem'dir, Estre'nin oğlu." Sonra da kimsenin aklına onu yakalamak gelmeden suyun üstünde seken bir taş parçası gibi kayaklarıyla dağa kaçmış.

Kürk yığını içinde ağlayan yeni doğmuş bir bebek varmış. Çocuğu Lord Sorve'ye getirmişler ve yabancının söylediklerini iletmişler; ve acı içindeki yaşlı lord bu bebekte kayıp oğlu Arek'i görmüş. Çocuğun İç Ocak'ın bir oğlu olarak büyütülmesini ve adının Therem koyulmasını emretmiş. Oysa Estre klanının hiç kullanmadığı bir admış bu.

Çocuk büyümüş, güzelleşmiş ve güçlenmiş; karanlık ve sessiz bir tabiatı varmış, yine de herkes kayıp Arek'e ne kadar benzediğini görebiliyormuş. Büyüyünce, Lord Sor-

ve vasiyetiyle onu Estre'nin varisi tayin etmiş. Sorve'nin kemmering oğulları, uzun süredir lordluk için bekleyen bütün o güçlü adamlar kızmışlar ona. İrrem ayında pesthri avına çıkan genç Therem'e pusu kurmuşlar. Ama o silahlı ve hazırlıklıymış. Karlar çözülürken Buzayak Gölü'nü kaplayan sis içinde Ocak kardeşlerinden ikisini vurmuş, üçüncüsü ile de bıçak bıçağa dövüşüp öldürmüş. Ancak kendisi de göğsünden ve boynundan derin yaralar almış. Sonra da buzun üstüne inen sis içinde kardeşinin ölüsü yanında durmuş ve gecenin bastırdığını görmüş. Yaralarından kan akıyormuş, zayıf ve halsiz düşmüş, o da yardım istemek için Ebos köyüne gitmeye karar vermiş; ama karanlık bastırınca yolunu kaybetmiş ve gölün doğu yakasına gitmiş. Orada terk edilmiş bir kulübe görüp içine girmiş ve bir ateş yakacak hali kalmadığından ocağın soğuk taşları üzerine uzanmış, yaraları sarılamadan öylece kalakalmış.

Gece karanlığında birisi çıkagelmiş, tek başına bir adam. Kapıda durmuş, öylece durmuş ve ocağın kenarında uzanan adama bakmış. Sonra telaşla içeri girmiş, eski bir dolaptan çıkardığı kürklerle bir yatak yapmış, ateş yakmış, sonra Therem'in yaralarını temizleyip sarmış. Genç adamın ona baktığını görünce demiş ki, "Ben Stoklu Therem'im."

"Ben de Estreli Therem'im."

Bir süre konuşmamışlar. Sonra genç adam gülümsemiş ve demiş ki, "Beni öldürmek için mi sardın yaralarımı, Stokven?"

"Hayır!" demiş daha yaşlı olan.

Estraven sormuş, "Nasıl oluyor da sen Stok Lordu burada, ihtilaflı arazide tek başına geziyorsun?"

"Buraya sık sık gelirim." diye yanıt vermiş Stokven.

Elini tutarak genç adamın nabzına ve ateşine bakmış ve bir an avcunu Estraven'in avcuna dayamış; her iki elin

her bir parmağı tam tamına birbirine uyuyormuş, tıpkı bir adamın iki eli gibi.

"Biz can düşmanlarıyız" demiş Stokven.

Estraven yanıtlamış. "Biz can düşmanlarıyız. Yine de seni daha önce görmemiştim."

Stokven ona doğru dönmüş. "Bir kez gördüm seni, çok önceleri" demiş. "Keşke ailelerimiz barışabilseydi."

"Seninle barış sözü vereceğim" demiş Estraven.

Böylece söz vermişler ve başka bir şey söylememişler ve yaralı adam uyuyakalmış. Sabah Stokven gitmiş, ama Ebos köyünden bir grup adam gelmiş ve Estraven'i evine, Estre'ye götürmüş. Artık kimse ihtiyar lordun vasiyetine karşı çıkamamış. Bunun haklılığı üç adamın kanıyla donmuş gölün üstünde yazılıymış ve Sorve'nin ölümünden sonra Therem Estre Lordu olmuş. Bir yıla kalmamış, ihtilaflı toprakların yarısını Stok Beyliği'ne verip eski kan davasını bitirmiş. Bunun için ve Ocak kardeşlerini öldürdüğü için Hain Estraven denmiş ona. Yine de Therem adı hâlâ bu Beylik'teki çocuklara verilir durur.

10
Mişnori'de Konuşmalar

Ertesi sabah Shusgis'in evindeki dairemde geç saatte kahvaltı ederken ev telefonu ince ince çaldı. Ahizeyi kaldırdığımda karşımdaki Karhide dilinde konuştu: "Ben Therem Harth, gelebilir miyim?"

"Lütfen."

Karşılaşmanın bir an önce gerçekleşmesinden memnundum. Estraven ile benim aramda tahammül edilebilir bir ilişkinin olamayacağı açıktı. Uğradığı aşağılanma ve sürgün görünüşte benim yüzümden de olsa, bunun için sorumlu tutulamaz ve rasyonel bir suçluluk duygusuna kapılamazdım. Erhenrang'dayken ne davranışlarını ne de amaçlarını açıklamıştı bana ve ona güvenemiyordum. Görünüşe göre beni benimsemiş olan Orgotalılarla fazla içli dışlı olmamasını diliyordum. Varlığı işleri karıştırıyordu ve utanç vericiydi.

Ev hizmetlilerinden biri onu odaya getirdi. Onu büyük, kat kat yastıklı koltuklardan birine oturttum ve kahvaltılık bira önerdim. İstemedi. Tavrı sıkıntılı değildi –çekingenliğini gerilerde bırakmıştı– fakat denetimliydi; dikkatli ve uzak duruyordu.

"İlk gerçek kar" dedi ve sıkı sıkıya kapalı pencereye göz attığımı görerek ekledi, "Dışarı bakmadınız mı yoksa?"

Baktım ve karın hafif rüzgârla sokağa düştüğünü çatıları kaplayıp, beyaza boyadığını gördüm; gece boyunca iki üç inç yüksekliğe ulaşmıştı. Odarhad Gor'du, güzün ilk ayının 17. günü. "Daha erken" dedim bir an karın büyüsüne kapılarak.

"Bu yıl kış sert geçecek diyorlar."

Perdeleri açık bıraktım. Dışarıdan gelen soluk ışık, esmer yüzüne düştü. Yaşlanmış görünüyordu. Erhenrang Sarayı'nın Köşeli Kırmızı Konutu'ndaki kendi şöminesinin yanında gördüğümden beri çok zor günler yaşamıştı.

"Size getirmem istenen şey burada" dedim ve o telefon ettikten sonra masanın üstüne koyduğum ince deriye sarılı para kesesini verdim. Aldı ve teşekkür etti. Ben oturmamıştım. Bir an keseyi elinde tuttuktan sonra o da ayağa kalktı.

Vicdanım sızlıyordu biraz ama aldırmadım. Bir daha gelmemesi için cesaretinin kırılmasını istiyordum. Bunun için onu aşağılamam gerekmesi talihsizlikti.

Gözünü bana dikti. Benden kısaydı, elbette kısa bacaklı ve ufak tefekti, ırkının kadınları kadar bile uzun değildi. Yine de bana bakarken hiç de aşağıdan bakar bir hali yoktu. Gözlerinin içine bakamadım. Dalgın bir ilgiyle masanın üstündeki radyoyu inceledim.

"Burada radyoda işittiğiniz her şeye inanamazsınız" dedi hoş bir şekilde. "Yine de Mişnori'de biraz bilgi ve tavsiyeye ihtiyacınız olacak gibi geliyor bana."

"Bunu sağlamaya hevesli çok kişi var görünüşe göre."

"Sayıların çokluğunda da güven vardır, değil mi? On kişi, bir kişiden daha güvenilirdir. Bağışlayın beni. Karhidece'yi kullanmamalıydım, unutmuştum." Orgota dilinde sözünü sürdürdü, "Sürgünler asla anadillerinde konuşmamalı; onların ağzında daha acı oluyor. Hem bu dil de bu hain için daha uygun bence; insanın dişlerinden şekerli şerbet gibi dökülüyor. Bay Ai, size teşekkür etmeye hakkım var. Hem bana hem de eski dostum ve kemmeringim Ashe Foreth'e iyilik ettiniz, ikimiz adına da teşekkür hakkımı kullanıyorum. Benim teşekkürüm tavsiye biçiminde olacak." Durdu; bir şey söylemedim. Böyle keskin, inceden inceye bir nezaketle konuşurken hiç görmemiştim onu ve bunun ne anlama geldiği hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Devam etti, "Mişnori'deyken Erhenrang'da olduğunuz şey değilsiniz. Orada öyle olduğunuzu söylüyorlardı. Buradaysa olmadığınızı söyleyecekler. Bir hizbin aletisiniz. Kendinizi onlara kullandırırken dikkatli olmanızı öğütlerim. Düşman hizbin ne olduğunu, kimler olduğunu öğrenmenizi ve kendinizi kullandırmamanızı öğütlerim. Çünkü iyi kullanmayacaklar sizi."

Sözünü kesti. Daha açık konuşmasını isteyecektim ki "Hoşçakalın, Bay Ai" dedi, döndü ve gitti. Öylece kalakaldım. Bu adam bir elektrik şoku gibiydi, tutunacak bir şey bulamıyor ve size neyin çarptığını anlamıyordunuz.

Kahvaltı boyunca süren o huzurlu rahatlık havasını bozmuştu bir kere. Dar pencereye gittim ve dışarı baktım. Kar biraz hafiflemişti. Güzeldi, yurdumda, doğum yerim Borland'ın dağlarında bahar rüzgârı estiğinde çiçek bahçelerinde kiraz yapraklarının savrulması gibi bembeyaz yığınlar halinde savrulup duruyordu kar. Arz'daki gibi, baharda ağaçların çiçek açtığı sıcak Arz'daki gibi. Birden yalnızlık duygusuna, sıla özlemine kapıldım. İki yılımı bu lanet olası gezegende geçirmiştim ve daha güzün geçtiğini fark edemeden kış gelmişti;

aylar ve aylar boyunca bitmek bilmez soğuk, sağanaklar, buz, rüzgâr, yağmur, kar, soğuk, içeride soğuk, dışarıda soğuk, kemiklere, iliklere işleyen soğuk. Ve hep kendi başıma, yabancı ve yalnız, güvenecek kimsem olmadan. Zavallı Genli, ağlayalım mı şimdi? Estraven'in aşağıda uzanan sokağa çıktığını gördüm, karın dümdüz, silik gri beyazı içinde kara ve kısa bir figür. Etrafına bakındı, hiebinin kemerini bağladı, palto giymiyordu. Ustalıklı ve kesin bir zarafetle ve o an onu Mişnori'deki tek canlı şey gibi gösteren bir hızla uzaklaştı.

Ilık odaya döndüm. Burası, ısıtıcı, kat kat yastıklı koltuklar, kürklerle döşeli yatak, battaniyeler, örtüler, perdeler gibi konforlarla tıka basa doluydu.

Kışlık paltomu giydim ve tahammül edilmez bir ruh halinde, tahammül edilmez bir dünyada dolaşmaya çıktım.

O gün Commensal Obsle, Commensal Yegey ve önceki gece tanıştığım diğerleri ile öğle yemeğine gidecek ve henüz tanışmadığım birileriyle tanışacaktım. Öğle yemeği çoğunlukla açık büfedir ve ayakta yenir, belki de tüm günü masada oturarak harcadığınızı düşünmemeniz için. Ancak bu resmi davet için bir masa hazırlanmıştı. Büfe müthişti, on sekiz, yirmi kadar sıcak ve soğuk yemek çeşidi vardı. Çoğu da sube yumurtası ve ekmekelması üzerine çeşitlemelerdi. Yemeğe otururken, konuşma tabusu yürürlüğe girmeden önce, tabağını una bulanıp kızartılmış sube yumurtaları ile dolduran Obsle bana döndü: "Mersen adındaki kişi Erhenranglı bir casustur, şurdaki Gaum da açıkça Sarf'ın ajanıdır." Sıradan bir sohbetteymiş gibi konuştu ve komik bir karşılık vermişim gibi güldükten sonra salamura balığa uzandı.

Sarf'ın ne olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu.

Herkes oturmaya başlamışken gençten biri ev sahibi Yegey'in yanına gelip bir şeyler söyledi ve o da bize dö-

nerek: "Karhide'den haber var" dedi. "Kral Argaven bu sabah doğurmuş ve çocuk bir saat içinde ölmüş."

Bir sessizlik, sonra da bir vızıltı oldu ve ardından Gaum adlı yakışıklı adam bira kupasını kaldırarak bağırdı: "Dilerim Karhide'nin tüm kralları böyle uzun ömürlü olsun!" Bazıları onunla birlikte kadeh kaldırdı, ama çoğunluk katılmadı. "Meshe adına, bir çocuğun ölümüne gülmek ha" dedi yanıma çökmüşçesine oturan mor giysili şişman bir adam. Dizlikleri kalçalarının etrafında etek gibi toplanmıştı. Yüzünde tiksinti ifadesi vardı.

Argaven'in kemmering oğullarından hangisini veliaht tayin edeceği -zira kırkını çoktan aşmıştı ve kendi teninden hiç çocuğu yoktu- ve Tibe'yi daha ne kadar Naiplik görevinde bırakacağı konusunda bir tartışma başladı. Bazıları Naipliğin hemen sona ereceğini iddia ediyordu, ötekilerse bundan şüpheliydi. "Siz ne düşünüyorsunuz, Bay Ai?" diye sordu Mersen adındaki, Obsle'nin bir Karhide casusu olduğunu söylediği ve muhtemelen Tibe'nin adamlarından biri olan kişi. "Erhenrang'dan yeni döndünüz, Argaven'in ilan etmeksizin tahttan feragat ettiği ve yerini kuzenine bıraktığına dair söylentiler doğru mu?"

"Evet, böyle söylentiler kulağıma geldi."

"Sizce aslı var mı bunların?"

"Hiçbir fikrim yok" dedim ve bu anda ev sahibi havadan bahsedip araya girdi; çünkü yemeğe başlanmıştı.

Hizmetçiler tabakları ve dağ gibi yığılmış ızgara ve salamura artıklarını büfeden kaldırdıktan sonra hep birlikte uzun masanın çevresine oturduk: Küçük fincanlarda keskin likör ikram edildi, hayat suyu diyorlardı buna insanların çoğu kez yaptığı gibi. Sonra da bana sorular sormaya başladılar.

Erhenranglı doktorlar ve bilim insanları tarafından incelenmemden bu yana sorularına cevap vermemi isteyen gruplarla karşılaşmamıştım. İlk aylarımı birlikte

geçirdiğim balıkçılar ve çiftçiler hatta Karhideliler arasında bile soru sormaya bu kadar istekli olan pek az kişi vardı. Onlar kapalı, içe dönük, dolaylıydılar; soruları ve cevapları sevmiyorlardı. Otherhord İnzivası'nı Dokumacı Faxe'nin sorular ve cevaplar hakkında söylediklerini düşündüm... Uzmanların soruları bile, Gethen normundan farklılık gösterdiğim hormon ve dolaşım sistemleri gibi kesinkes fizyolojik konularla sınırlıydı. Sözgelimi benim ırkımın sürekli cinselliğinin toplumsal kurumları nasıl etkilediğini veya "sürekli kemmer"le nasıl başa çıktığımızı bir tanesi bile sormamıştı. Onlara anlattığımda dinliyorlardı; psikologlar da zihin konuşmasından söz ettiğimde dinlemişlerdi; ama hiçbiri Terra ya da Ekumen toplumu hakkında fikir sahibi olmalarına yarayacak bir soru sormamıştı, Estraven hariç sanırım.

Burada itibar ve gurur meselelerine o kadar fazla takılmamışlardı ve anlaşılan sorular da ne soran ne de cevaplayan açısından aşağılayıcıydı. Ne var ki soru soranlardan bazılarının amacının açığını yakalamak, bir sahtekâr olduğumu kanıtlamak olduğunu fark ettim. Bu bir an için dengemi sarstı. Karhide'de kuşkuyla karşılaşmıştım, elbette, ama kuşkulu bir kararlılıkla pek karşılaşmamıştım. Erhenrang'daki geçit alayı sırasında Tibe tam bir "üçkâğıt işte canım" gösterisi düzenlemişti, ama bunun Estraven'i gözden düşürmek için giriştiği oyunun bir parçası olduğunu biliyor ve aslında bana inandığını düşünüyordum. Ne de olsa gemimi, beni o gezegene indiren küçük iniş aracını görmüştü; herkes gibi o da mühendislerin gemi ve yanıtlayıcı hakkındaki raporlarını okuyabilirdi. Bu Orgotalıların hiçbiri gemiyi görmemişti. Onlara Yanıtlayıcıyı gösterebilirdim ama bir Yabancı yaratığın aracı olarak pek ikna edici değildi, ne gerçekliğe ne de üçkâğıda uyacak kadar karmaşıktı. Eskiden kalma Kültürel Ambargo Yasası bu aşamada tahlil edilebilir ve taklit edilebilir ürünlerin

getirilmesini yasaklıyordu, bu yüzden gemi ve Yanıtlayıcıdan, bir kutu resimden, vücudumun kuşku götürmez farklılığından ve zihnimin kanıtlanamaz tekilliğinden başka bir şeyim yoktu. Resimler masada elden ele dolaştı ve bir başkasının aile albümüne bakan insanların yüzünde gördüğünüz o ilgisiz ifadeyle incelendi. Sorular sürdü. Ekumen nedir diye sordu Obsle: Bir dünya mı, dünyalar birliği mi, bir yer mi, yoksa hükümet mi?

"Hem hepsi hem hiçbiri. Ekumen bizim Terra dilinde bir kelimedir; ortak dilde Ev denir; Karhide dilinde Ocak diye karşılanabilir sanıyorum. Orgota dilinde karşılığı ne olabilir, kestiremiyorum. Bu dili daha tam öğrenemedim. Ama Commensallık olmaz sanırım, her ne kadar Commensal Yönetim ve Ekumen arasında benzerlikler olsa da. Ama Ekumen aslında bir yönetim değildir. Mistik ile politiği birleştirme girişimidir ve bu anlamda büyük ölçüde başarısız olmuştur; ama bu başarısızlık insanlık için daha önceki başarılardan çok daha yararlı oldu. Bir toplumdur ve en azından potansiyel olarak bir kültürdür. Bir eğitim biçimidir; bir bakıma büyük bir okuldur; hem de çok büyük. Temeli iletişim ve işbirliği motifleridir ve bir bakıma da bir dünyalar birliğidir. Bir ölçüde merkezileşmiş geleneksel örgütlenmesi vardır. Şu anda temsil etmekte olduğum bu görünümüdür, yani bir Birlik. Politik bir bütünlük olarak Ekumen hükmederek değil işbirliği ilkesiyle işler. Hiçbir yasa koymaz; kararlar emirle ve oylamayla değil danışma ve rızayla alınır. Ekonomik bir bütünlük olarak son derece etkindir, dünyalar arası iletişim sağlamaya çalışır. Seksen Dünya arasında ticaret dengesini korur. Tam olarak seksen dört, Gethen de Ekumen'e girecek olursa..."

"Yasa koymaz derken kastettiğiniz nedir?" diye sordu Slose.

"Hiçbir yasası yoktur. Üye devletlerin kendi yasaları vardır, bunlar uyuşmazsa Ekumen aracılık yapar, yasal veya etik bir düzenleme, uzlaşma ya da tercih için uğraşır. Şimdi bir süperorganik denemesi olan Ekumen, zaman içinde başarılı olamazsa barışı koruyan bir güç olmak zorunda kalacak, bir polis örgütü kurması gerekecek, bunun gibi şeyler. Ancak şimdilik buna gerek yok. Merkezi dünyaların hepsi hâlâ yüzyıllar önceki bir felaket döneminin etkilerini silmeye çalışıyor, kaybedilmiş yetileri ve düşünceleri canlandırmaya çalışıyor, yeniden konuşmasını öğreniyorlar..."

Savaş anlamına gelen bir kelimesi olmayan insanlara Düşmanlık Çağı'nı ve onun sonuçlarını nasıl anlatabilirdim?

"Gerçekten çok etkileyici, Bay Ai" dedi keskin bakışlı zarif, şık, oturaklı bir adam olan ev sahibi Commensal Yegey. "Ama bizden ne istediklerini bir türlü anlayamıyorum. Yani seksen dördüncü bir dünyanın onlara ne gibi özel yararı olabilir? Üstelik zeki bir dünya da değil bu. Bizim onlar gibi uzay gemilerimiz falan yok."

"Hainliler ve Cetliler gelene kadar hiçbirimizin yoktu. Ve Ekumen sizin burada Açık Ticaret dediğiniz şeyin kurallarını koyana dek yüzyıllar boyunca bazı dünyalara izin verilmedi." Bunun üzerine bir kahkaha koptu, çünkü bu Commensallık içinde Yegey'in partisinin ya da hizbinin adıydı. "Benim burada kurmaya çalıştığım şey tam da bu Açık Ticaret'tir. Sadece mal ticareti değil elbette, bilgi, teknoloji, düşünce, felsefe, sanat, tıp, bilim, teori, bütün bunların değiş tokuşu. Gethen'in öteki dünyalara fiziksel olarak pek fazla gidip geleceğini sanmıyorum. Buraya en yakın Ekumen dünyası, sizin Asyomse dediğiniz yıldızın gezegeni Ollul on yedi ışık yılı uzakta; en uzağıysa iki yüz elli ışık yılı ötede ve onun yıldızını göremezsiniz bile. Yanıtlayıcı iletişim aygıtı aracılığıy-

la komşu şehirle telsizle konuşur gibi konuşabilirsiniz. Ama o dünyadaki insanlarla karşılaşacağınızı sanmıyorum... Bahsettiğim türden bir ticaret son derece kazançlı olabilir, ama nakliyeden çok yalın iletişimle ilgili bir ticaret bu. Buradaki görevim de aslında, sizin insanlığın geri kalan kısmı ile iletişime geçmeyi isteyip istemediğinizi anlamak."

"Siz" diye tekrarladı Slose öne doğru eğilerek: "Bu Orgoreyn anlamına mı geliyor? Yoksa bütün Gethen mi?"

Bir an duraksadım, böyle bir soru beklemiyordum.

"Burada ve şu anda Orgoreyn anlamına geliyor. Ama sözleşme başkalarını dışlayıcı olamaz. Eğer Sith veya Ada ülkeleri veya Karhide Ekumen'e katılmaya karar verirse katılabilirler. Bu her zaman bireysel tercih sorunudur. Sonra da genellikle Gethen gibi yüksek gelişme düzeyindeki bir gezegende çeşitli antrotiplerin veya bölgelerin veya milletlerin o gezegen ve öteki gezegenler arasında koordinatörlüğünü üstlenen bir temsilciler sistemi kurulur. Buna biz Yerel Yerleşik diyoruz. Böyle başlanırsa çok zaman kazanılır; masraf paylaşıldığı için para da. Sözgelimi kendinize ait bir yıldız gemisi yapmaya karar verirseniz."

"Meshe'nin sütü" dedi yanımdaki şişman Humeri. "*Bizim de* Boşluğa fırlamamızı mı istiyorsunuz, yani? Ah!" Bir akordiyonun tiz sesleri gibi tiksinti ve neşeyle inledi.

Gaum söze karıştı: "*Sizin* geminiz nerede, Bay Ai?" Bu soruyu son derece incelikle ve bu inceliğin fark edilmesini istermişçesine yumuşak bir şekilde, bıyık altından gülümseyerek sormuştu. Tüm standartlara ve tüm cinsiyetlere göre son derece yakışıklı bir insandı ve cevap verirken ona bakmadan edemiyordum, bu arada Sarf'ın ne olabileceğini düşünüyordum hâlâ. "Bu bir

sır değil; Karhide radyosunda çok bahsedildi bundan. Beni Horden Adası'na indiren roket şu anda Zanaatkâr Okulu'nun Kraliyet Atölyesi Deposu'nda; birçok kısmı daha doğrusu; çeşitli uzmanlar inceledikten sonra bazı parçalarını götürdüler sanıyorum."

"Roket mi?" diye sordu Humeri, çünkü Orgota dilinde kestane fişeği anlamına gelen kelimeyi kullanmıştım.

"İniş yapan kara teknesinin itiş prensibi böyle tanımlanır, efendim."

Humery biraz daha kıkırdadı. Gaum ise sadece gülümsedi: "Öyleyse, geldiğiniz yere, her neresiyse, geri dönmek için bir aracınız yok, öyle mi?"

"Hayır, var. Yanıtlayıcıyla Ollul'u arar beni alması için bir NAFAL gemisi göndermelerini isteyebilirim. Buraya gelmesi on yedi yıl alır. Ya da beni sizin güneş sisteminize getiren yıldız gemisini arayabilirim. Şu anda güneşiniz çevresinde yörüngeye girmiş durumda. Birkaç gün içinde buraya gelir."

Bunun yarattığı heyecan görülebiliyor ve işitilebiliyordu Gaum bile şaşkınlığını saklayamadı. Burada bir farklılık vardı. Karhide'deyken, Estraven'den bile sakladığım önemli bir şeydi bu. Eğer beni inandırmaya çalıştıkları gibi Orgota benim hakkımda sadece Karhide'nin onlardan gizlemediklerini biliyor olsaydı bu şaşırtıcı şeylerden sadece biri olacaktı, oysa onları çok şaşırtmıştı bu.

"Gemi nerede, efendim?" diye sordu Yegey.

"Güneşin yörüngesinde, Gethen ile Kuhurn arasında bir yerde."

"Buraya nasıl indiniz?"

"Kestane fişeği ile" dedi yaşlı Humeri.

"Kesinlikle. Açık iletişim veya ittifak kurulmadıkça yıldızlararası gemileri, üzerinde yaşam olan bir gezegene indirmiyoruz. Bu yüzden küçük bir roket tekne ile geldim ve Harden Adası'na indim."

"Ve sıradan bir telsiz kullanarak Şeyle –büyük gemiyle– bağlantı kurabilirsiniz demek, Bay Ai." Bunu soran Obsle'ydi.

"Evet." Roketten fırlatıp yörüngelerine soktuğum küçün yansıtıcı uydudan şimdilik söz etmemeyi tercih ettim; semalarının benim çöpümle dolu olduğunu düşünmelerini istemiyordum. "Oldukça güçlü bir verici gerekir bunun için. Ama sizde bunlardan çok var."

"Öyleyse geminizle telsiz bağlantısı kurabiliriz?"

"Evet, eğer uygun sinyali verirseniz. Gemidekiler bizim statis dediğimiz, sizinse kış uykusu diye adlandırabileceğiniz bir durumdalar. Böylece benim burada işimi bitirmemi beklerken yıllar kaybetmiyorlar. Uygun dalga boyunca uygun bir sinyal onları stasis durumundan çıkararak makineleri harekete geçirir; sonra da telsizle veya Ollul'u yansıtıcı merkez olarak kullanıp yanıtlayıcı ile beni bulurlar."

Birisi çekinerek sordu, "Kaç kişiler?"

"On bir."

Ufak bir rahatlama, bir gülüş doğurdu bu. Gerilim azalmıştı biraz.

"Ya hiç sinyal vermezseniz?" diye sordu Obsle.

"Otomatik olarak stasis durumundan çıkarlar, yaklaşık dört yıl içinde."

"Sonra da peşinizden mi gelirler?"

"Hayır, benden bir haber almadıkça gelmezler. Yanıtlayıcı aracılığıyla Ollul ve Hain'deki Yerleşiklerle bağlantı kurarlar. Büyük bir ihtimalle yeniden denemeye karar verirler; birisini daha elçi olarak gönderirler. Çoğunlukla ikinci elçinin işi birincisinden daha kolay olur. Daha az açıklama yeterlidir ve insanlar daha kolay inanırlar."

Obsle sırıttı. Ötekilerin çoğuysa hâlâ düşünceli ve ürkek bir şekilde bakıyorlardı. Gaum hazırcevaplığımı tak-

dir edercesine başını hafifçe eğerek bana havalı bir selam, bir komplocu selamı verdi. Slose gözlerini fal taşı gibi açmış, gergin gergin düşünüyordu. Sonra birden bana döndü, "Sayın Elçi, Karhide'de geçirdiğiniz iki yıl boyunca onlara bu gemiden hiç söz etmediniz mi sahiden?"

"Hiç söz etmediğini nereden biliyoruz?" diye sordu Gaum gülümseyerek.

"Bunu gayet iyi biliyoruz, Bay Gaum" dedi Yegey, o da gülümseyerek.

"Söz etmedim" dedim. "Şunun için: Yukarıda bir geminin beklediğini düşünmek onları korkutabilirdi. Bazılarınız için de böyle olduğunu sanıyorum. Karhide'de ilişki kurduğum kişilere gemiden söz etme riskini göze alacak kadar güvenmedim. Sizinse hakkımda düşünecek daha çok zamanınız oldu; beni açıkça herkesin ortasında dinlemeye hazırsınız; korku size o kadar hükmetmiyor. Bu riski göze aldım, çünkü göze alma zamanının geldiğini düşündüm, bunun yeri de Orgoreyn'di."

"Haklısınız, Bay Ai, haklısınız!" diye atıldı Slose. "Bir ay içinde o gemiye haber göndereceksiniz ve bu, yeni bir çağın gözle görülür işareti ve başlangıcı olarak karşılanacak Orgoreyn'de. Şimdi görmeyenlerin gözleri de açılacak."

Oturduğumuz yerde akşam yemeği servisi yapılana kadar böylece sürdü. Yedik, içtik ve eve döndük. Yorgunluktan bitmiştim fakat işlerin gidişinden de memnundum. Dikkat edilmesi gereken karanlık noktalar yok değildi ama... Slose beni bir din haline getirmek istemişti. Gaum beni rezil etmek istemişti. Mersen benim bir Karhide ajanı olduğumu kanıtlayarak kendisinin ajan olmadığını kanıtlamak istermiş gibi davranmıştı. Ama, Obsle, Yegey ve diğer bazıları daha yüksek düzeyde iş görüyorlardı. Yerleşiklerle iletişim kurmak ve Orgoreyn

Commensallığı'nı Ekumen'le ittifaka girmeye ikna etmek ya da zorlamak için NAFAL gemisinin Orgota'ya inmesini istiyorlardı. Bu sayede Orgoreyn'in Karhide karşısında büyük ve kalıcı bir prestij zaferi kazanacağını ve bu zaferin mimarı olan Commensalların da kendi yönetimlerinde prestij ve güç elde edeceğini düşünüyorlardı. Otuz Üçler içinde bir azınlık olan Açık Ticaret hizbi, Sinoth Vadisi ihtilafının sürdürülmesine karşı çıkıyor, saldırgan ve milliyetçi olmayan, muhafazakâr bir politika savunuyordu. Uzun süredir iktidardan uzaklaştırılmışlardı ve iktidara dönüş yollarının, bazı risklerine rağmen benim gösterdiğim yoldan geçtiğini düşünüyorlardı. Bundan ötesini görememeleri, benim görevimin onlar için bir amaç değil araç olması, o kadar zararlı değildi. Bir kere bu yola girdiler mi bunun nereye gittiğini biraz olsun anlayabilirlerdi, ileri görüşlü olmasalar da gerçekçiydiler.

Diğerlerini ikna etmeye çalışırken Obsle şöyle konuşmuştu: "Ya Karhide bu ittifakın bize kazandıracağı güçten korkacak -ki Karhide'nin yeni yollardan ve yeni fikirlerden oldum olası korktuğunu unutmayın- ve geri çekilip, arkada kalacak ya da Erhenrang Hükümeti cesaretini toplayıp bizim ardımızdan, ikinci olarak katılmak isteyecek. Her iki durumda da Karhide'nin şifgretoru zedelenmiş olacak; ve her iki durumda da kızağı biz sürüyor olacağız. Şu anda bu üstünlüğü ele alma cesaretini kullanabilirsek bu sürekli ve kesin bir üstünlük olacaktır!" Sonra da bana döndü, "Ama Ekumen bize yardım etmeye istekli olmalı, Bay Ai. Halkımıza göstermemiz için daha çok şey lazım. Sizden, Erhenrang'da zaten tanınan tek bir adamdan daha çok şey."

"Anlıyorum, Commensal. Güzel, gösterişli bir kanıt istiyorsunuz ve ben de bir tane önermek isterim. Ama geminin güvenliği ve sizin içtenliğiniz sağlama alınmadan gemiyi indiremem. Hükümetinizin onayına ve gü-

vencesine ihtiyacım var. Bu da Commensallar Heyeti'nin tümü tarafından ve halka ilan edilerek verilmelidir."

Obsle bozulmuş görünüyordu, ama "Oldukça makul" dedi.

Öğleden sonra olup bitenlere şakrak kahkahası dışında hiç katılmayan Shusgisle birlikte eve dönerken sordum, "Bay Shusgis, nedir bu Sarf?"

"İç İdare'nin Sürekli Bürolarından biri. Sahte giriş izinleri, izinsiz seyahatler, iş ikamesi, kalpazanlık gibi çerçöpü takip eder. Zaten Orgota argosunda sarf bu anlama gelir, çerçöp. Bir lakaptır."

"Öyleyse Denetçiler Sarf ajanları."

"Eh, bazıları."

"Ya polis, herhalde bir ölçüde onlar da Sarf'ın yönetiminde?" Soruyu dikkatle sordum ve aynı şekilde karşılık aldım. "Sanırım öyle. Ben Dış İdare'deyim, İç Büroların hepsini bilemem tabii."

"Sahiden kafa karıştırıcı bunlar; mesela Su Ofisi nedir?" Böylece elimden geldiğince Sarf konusunu kapatmaya çalıştım. Bu konuda Shusgis'in söylediği şeyler Hain'den ya da talihli Chiffewar'dan gelen biri için hiçbir anlam taşımayabilirdi belki, ama ben Arz'da doğmuştum. Cani atalara sahip olmak o kadar da kötü bir şey değilmiş. Kundakçı bir büyükbabanız varsa yangın kokusunu daha çabuk alıyorsunuz.

Burada Gethen devletlerinde Terra'nın eski tarihine bu kadar benzer şeyler bulmak daha önce gülünç ve şaşırtıcı geliyordu: Bir monarşi, gerçek ve gelişkin bir bürokrasi. Bu yeni gelişme de şaşırtıcıydı ama o kadar eğlenceli değildi. Daha az ilkel bir toplumda felaketin daha büyüğünün belirmesi tuhaftı.

Demek benim bir yalancı gibi görünmemi isteyen Gaum, Orgoreyn gizli polisinin bir ajanıydı. Obsle'nin

bunu bildiğini biliyor muydu? Hiç şüphem yok. Bir kışkırtıcı ajan mıydı öyleyse? Obsle'nin hizbinin yanında mı, yoksa karşısında mı yer alıyordu? Otuz Üçler Yönetimi'ndeki hiziplerden hangisi Sarf'ı kontrol ediyor ya da hangisi Sarf tarafından kontrol ediliyordu? Bunları öğrenmem gerekiyordu ama o kadar kolay değildi bu. Bir an için açık ve umutlu görünen yolum şimdi Erhenrang'daki gibi sırlarla dolu ve dolambaçlı görünmeye başlamıştı. Her şey yolunda gibiydi, diye düşündüm, ta ki dün akşam Estraven yanı başımda belirene kadar.

"Lord Estraven'in buradaki konumu nedir?" diye sordum sarsılmadan sakin sakin giden arabanın köşesinde uykulu uykulu arkasına yaslanmış Shusgis'e.

"Estraven mi? Burada Harth deniyor ona. Orgoreyn'de unvanlar yoktur. Yeniçağ'la birlikte hepsi terk edildi. Commensal Yegey'in himayesinde anladığım kadarıyla."

"Orada mı yaşıyor?"

"Sanırım."

Dün Slose'nin evine gelmesine rağmen bugün Yegey'in verdiği yemekte olmamasının tuhaf olduğunu söyleyecektim ki, o sabah yaptığımız kısa konuşmayı hatırlayınca bunun hiç de o kadar da tuhaf olmadığını fark ettim. Yine de bilerek benden uzak durduğunu düşünmek beni rahatsız ediyordu.

"Onu Güney'de bir tutkal fabrikası mı, balık konserve fabrikası mı öyle bir yerde buldular" dedi Shusgis koca kalçalarını koltuğa yayarak. "Sonra da lağımdan çıkarttılar. Açık Ticaretçilerden bazıları yani. Zamanında kiorremi'deyken ve başbakanken onlara az yararı dokunmamıştı, şimdi onlar da kendisine destek oluyorlar. Aslında bunu Mersen'i huzursuz etmek için yapıyorlar bence. Ha, ha! Mersen, Tibe'nin casusu ve elbette bunu kimsenin bilmediğini sanıyor, ama herkes biliyor ve o Hart'ı görmeye bile tahammül edemiyor; onun ya bir

hain ya da ikili ajan olduğunu düşünüyor ama hangisi olduğunu bir türlü bulamıyor ve bunu bulmak için şifgretoru riske atamıyor, ha, ha!"

"Sizce Harth bunlardan hangisi, Bay Shusgis?"

"Bir hain, Bay Ai. Bu kadar basit. Tibe'nin iktidara gelmesini engellemek için kendi ülkesinin Sinoth Vadisi'ndeki çıkarlarını sattı, ama bunu da beceremedi. Burada sürgünden daha beter bir ceza ile karşı karşıya. Meshe'nin memeleri! Kendi takımınıza karşı oynarsanız bütün oyunu kaybedersiniz.Yurt sevgisinden nasibini almamış, yalnızca kendini seven kimseler bunu göremiyor işte. Gerçi nerede olduğunun Harth için pek fark ettiğini sanmıyorum ya, yeter ki bir parça iktidar kırıntısı elde etme şansı olsun. Beş aydır durumu pek fena değil, gördüğünüz gibi."

"Pek fena değil."

"Siz de güvenmiyorsunuz ona, değil mi?"

"Güvenmiyorum."

"Bunu duyduğuma sevindim, Bay Ai. Yegey ve Obsle'nin bu adama neden bu kadar takıldıklarını anlamıyorum. Bir hain olduğunu herkes biliyor, bunu çıkarı için yaptığını da. Sonra da gelip sizin kızağınıza asılmaya çalışıyor, Bay Ai, ta ki kendi başına gidebilinceye kadar, bence işin aslı bu. Ama gelip bana da yalvarsa onu bedava taşır mıydım, bilmiyorum." Shusgis kendi kanaatini onaylarcasına oflayıp başını salladı ve erdemli bir adamın bir diğer erdemli adam karşısındaki mütebessim ifadesi ile baktı bana. Araba geniş, aydınlık caddelerden ilerliyordu. Sabah yağan kar lağım çukurlarının kenarlarındaki pis tümsekler dışında erimişti; şimdi yağmur yağıyordu, soğuk, hafif bir yağmur.

Mişnori şehir merkezinin büyük yapıları, hükümet binaları, okullar ve Yomesh tapınakları, yüksek sokak lambalarının akışkan ışığı altında yağmurla bulanık-

laşarak eriyormuş gibi görünüyordu. Köşeleri belirsiz, cepheleri küflü, lekeliydi. Monolitlerden oluşmuş bu şehrin, parçaya da bütüne de aynı adı veren bu monolitik devletin ağırlığında akışkan, gevşek bir şeyler vardı. Ve şen ev sahibim, ağır, oturaklı bir adam olan Shusgis de köşelerin ve kenarların arasında, bir parça belirsiz, bir parça gerçekdışıydı.

Dört gün önce Orgoreyn'in geniş, parıltılı caddelerine arabayla çıkıp Mişnori'nin derinliklerine ilerlemeye başladığımdan beri bir şeyler eksikti. Ama ne? Kendimi yalıtılmış hissediyordum. Bir süredir soğuğu hissetmez olmuştum. Burada odaları sıcak tutuyorlardı. Bir süredir yediğimden zevk alamaz olmuştum. Orgota yemekleri tatsızdı, tamam, bunun zararı yok. Ama neden karşılaştığım insanlar iyi ya da kötü, nasıl davranırlarsa davransınlar tatsız geliyorlardı? Aralarında etkileyici kişilikler de vardı –Obsle, Slose, yakışıklı ve iğrenç Gaum– yine de her birinde eksik olan bir nitelik, bir varlık boyutu vardı, inandırıcı değillerdi. Yeterince oturmuş değillerdi.

Sanki gölgeleri yoktu diye düşündüm.

Böyle havalarda uçan spekülasyon işimin önemli bir parçasıdır. Bu kapasiteye sahip olduğum için Gezici olabildim ve Hain'de bunun eğitimini gördüm. Orada uzaklara uzanma derler buna. Uzaklara uzanırken aradığınız şey ahlaki bir bütünselliğin sezgisel algısıdır; ve rasyonel simgelerle değil metaforlarla ifade edilir. Ben hiçbir zaman çok usta bir uzaklara uzanıcı olamadım ve bu akşam çok yorgun olduğumdan sezgilerime güvenmiyordum. Daireme döner dönmez sıcak duşa sığındım. Ama orada bile pek rahat edemedim. Sanki sıcak su bile tümüyle gerçek değildi, güvenilmezdi.

11

Mişnori'de Kendi Kendine Konuşmalar

Mişnori, Streth Susmi. Umutlu değilim, oysa olup biten her şey umut verici gibi. Obsle diğer Commensallarla çekişip duruyor. Yegey herkesin gönlünü almaya çalışıyor. Slose taraftar kazanmaya çabalıyor ve onlara katılanların sayısı artıyor. Hepsi de kurnaz adamlar ve hiziplerine hâkim durumdalar. Otuz Üçlerden yalnızca yedisi güvenilir Açık Ticaretçi; geri kalandan on kişinin daha destek verebileceğini düşünüyor Obsle. Böylece az bir farkla çoğunluğu ele geçirebilirler.

İçlerinden biri Elçi'ye samimi bir ilgi besliyor gibi; Sarf için çalışırken Erhenrang'dan yaptığımız yayınları sansür etmekle görevlendirildiğinden beri Yabancı Misyon'u merak eden, Eynyen Bölgesi'nden Commensal Ithepen. Bu yasaklar vicdanına yük olmuş sanki. Otuz Üçlerin Yıldızgemisi'ne yaptıkları çağrıyı sadece

yurttaşlarına değil Karhidelilere de duyurmalarını ve Argaven'den de Karhide adına çağrıya katılmasını istemeyi önerdi Obsle'ye. Saygıdeğer bir plan. Ve kabul edilmeyecek. Karhide'nin hiçbir şeye katılmasını istemeyeceklerdir.

Sarf'ın Otuz Üçler içindeki adamları elbette Elçi'nin varlığı ve göreviyle ilgili her fikre karşı çıkıyorlar. Obsle'nin kendi tarafına çekmeyi umduğu tarafsızlara ve sempatiyle yaklaşanlara gelince, sanırım Argaven'in ve saraydaki birçoğunun yaptığı gibi Elçi'den korkuyor onlar; bir farkla ki Argaven onun kendi gibi deli olduğunu düşünmüştü, bunlarsa kendileri gibi yalancı olduğunu düşünüyor. Büyük bir üçkâğıdı, Karhide'nin bile reddettiği bir üçkâğıdı, hatta belki de Karhide'nin düzenlediği bir üçkâğıdı herkesin önünde yutmuş olmaktan korkuyorlar. Çağrı yapıyorlar, hem de herkese duyurarak yapıyorlar; ama Yıldızgemisi diye bir şey yoksa şifgretorları ne olacak?

Genli Ai ise aşırı bir güven bekliyor bizden.

Ona göre hiç de aşırı değil belli ki.

Obsle ile Yegey, Otuz Üçlerin çoğunun ona güvenmeye ikna edilebileceğine inanıyor. Neden onlar kadar umutlu olmadığımı anlamıyorum; belki de Orgoreyn'in Karhide'den daha aydın olduğunu göstermesini, riske girip saygı kazanmasını ve Karhide'yi gölgede bırakmasını istemiyorum. Eğer yurt sevgisinden doğan bir kıskançlıksa bu, çok geç artık. Tibe'nin beni harcamasına az kaldığını anlar anlamaz Elçi'nin Orgoreyn'e gelmesi için elimden geleni yaptım, burada sürgündeyken de onu benimsemeleri için elimden geleni yaptım.

Ashe'den getirdiği para sayesinde yeniden kendi başıma yaşayabiliyorum, bir "bağımlı" olarak değil "birim" olarak. Artık ziyafetlere gitmiyorum. Obsle ya da Elçi'nin öteki destekçileriyle birlikte ortalıkta gözükmü-

yorum ve yarım aydan fazla bir zamandır, Mişnori'ye gelişinin ikinci gününden beri Elçi'yi de görmedim.

Ashe'nin parasını, bir kiralık katile ücretini ödermiş gibi verdi bana. Bu kadar kızdığım nadirdir. Bilerek hakaret ettim ona. Kızdığımı fark etti ama hakarete uğradığını anladı mı emin değilim; veriliş tarzına rağmen tavsiyemi kabul etmiş göründü; sakinleşince fark ettim bunu ve endişelendim. Erhenrang'dayken hep tavsiyemi almak istemiş de bunu bana nasıl söyleyeceğini bilememiş olması mümkün mü? Eğer öyleyse Kilit taşı töreninin gecesinde, Saray'da şöminenin kenarında ona söylediklerimin yarısını yanlış anlamış, yarısını hiç anlamamış olmalı. Onun şifgretoru sağlam, sarsılmaz ve bizlerden çok farklı herhalde; ben onunla açık ve dobra dobra konuştuğumu sanırken, o beni sinsi ve muğlak bulmuş olabilir.

Onun anlayışsızlığı bilgisizliğinden geliyor. Küstahlığı bilgisizliğinden geliyor. O bizi bilmiyor, biz de onu. O tam bir yabancı, bense tam bir aptalım, onun bize getirdiği umut ışığının üstüne gölgemi düşürdüm. Fani gururumu bastırıyorum, yoluna çıkmıyorum: Böyle olmasını istediği besbelli. Hakkı var. Sürgün edilmiş bir Karhideli hain onun davasına hiçbir şey kazandırmaz.

Orgota yasalarına göre her "birim" çalışmak zorunda olduğu için Sekizinci Saat'ten öğleye kadar bir plastik fabrikasında çalışıyorum. Kolay iş: Plastik parçalarını bir araya getirip yapıştırarak küçük saydam kutular yapan bir makineyi çalıştırıyorum. Kutuların neye yaradığını bilmiyorum Öğleden sonra sıkıntıdan Rotherer'de öğrendiğim eski disiplinleri denedim. Dothe gücü toplama ve uyanıklığa geçme yeteneğimi kaybetmemiş olduğumu görünce sevindim; ama uyanıklıktan çıkmakta biraz zorlandım, sakinlik ve oruç yeteneklerine gelince, sanki onları hiç öğrenmemiş gibiyim. Küçük bir çocuk

gibi baştan başlamam gerekiyor. Bir gün oruç tuttum mu midem bir hafta ağrıyor. Bir ay!

Geceler dondurucu oluyor artık; bu gece keskin rüzgârla buz yağmuru bastırdı. Akşam boyu hep Estre'yi düşündüm ve rüzgârın sesi orada esen rüzgârın sesi gibi geldi. Bu gece oğluma uzun bir mektup yazdım. Yazarken sürekli Arek'in varlığını hissediyordum, arkamı dönsem onu görecekmişim gibiydi. Bu notları neden tutuyorum sanki? Oğlumun okuması için mi? Ona pek yararı olmaz. Kendi dilimde yazmış olmak için yazıyorum belki de.

Harhahad Susmi. Hâlâ radyoda Elçi'den söz edilmedi, tek kelime bile. Acaba Genli Ai, Orgoreyn'de devlet aygıtının o muazzam görünürlüğüne rağmen hiçbir şeyin açıkça yapılmadığının, hiçbir şeyin açıkça söylenmediğinin farkında mı? Bu düzen bütün o düzenekleri saklıyor aslında.

Tibe Karhide'ye yalan söylemeyi öğretmek istiyor, dersini de Orgoreyn'den alıyor, en iyi okuldan. Ama, bana kalırsa bu kadar uzun süre hakikatin etrafında hiç yalan söylemeden ama hakikati de bulmadan dolaşıp durma sanatıyla uğraştıktan sonra yalan söylemesini öğrenmemiz kolay olmayacak.

Dün Ey'in ötesine büyük bir Orgota baskını oldu; Tekember'in ambarlarını yaktılar. Tam Sarf'ın ve Tibe'nin istediği gibi. Ama nereye kadar sürecek bu?

Slose, Elçi'nin dediklerini Yamesh mistisizmine uyarlayıp Ekumen'in dünyaya gelişini Meshe'nin Hükmü'nün başlaması olarak yorumluyor ve amacımızı gözden kaybediyor. "Yeni insanlar gelmeden *önce* Karhide ile olan rekabeti sona erdirmeliyiz" diyor. "Onların gelişi için ruhlarımızı arındırmalıyız. Şifgretoru bir yana bırakmalı, bütün öç eylemlerini yasaklamalı ve tek bir Ocağın kardeşleri gibi birleşmeliyiz."

Ama onlar gelene kadar nasıl? Çemberden nasıl çıkılır?

Guirni Susmi. Slose buradaki kamu kemmer evlerinde oynanan açık saçık oyunları yasaklamaya çalışan bir komiteye başkanlık ediyor: Karhide'deki *huhuth* gibi bir şey olmalı bunlar. Slose bunlara bayağı, kaba ve müstehcen oldukları için karşı çıkıyor.

Bir şeye karşı koymak onu sürdürmektir.

"Bütün yollar Mişnori'ye çıkar" diye bir söz var burada. Elbette, Mişnori'ye arkanızı dönüp uzaklaşsanız da hâlâ Mişnori yolundasınızdır. Bayağılığa muhalefet de ister istemez bayağılık olur. Başka bir yere gitmelisiniz, başka bir amacınız olmalı; o zaman başka bir yolda yürürsünüz.

Bugün Yegey Otuz Üçler Kurulu'nda: "Karhide'ye uygulanan tahıl ambargosuna ve bunu doğuran rekabet ruhuna kesinlikle karşıyım" dedi. Doğru olmasına doğru, ama bu yolda giderek Mişnori yolundan çıkamaz. Bir alternatif önermesi gerek. Orgoreyn de, Karhide de izledikleri yolda gitmeyi durdurmalılar, hangi yön olursa olsun: Başka bir yere gitmeleri ve çemberi kırmaları gerek. Bence Yegey sadece Elçi hakkında konuşmalı.

Ateist olmak da Tanrı'yı sürdürmektir. Varlığı da yokluğu aynı anlama gelir kanıtlama düzleminde. Bu yüzden Tanrı'yı bir olgu, kanıt ya da inanç konusu bir şey olarak görmeyen Handdara'da arasında kanıt sözü pek sık kullanılmıyor; çemberi kırmış onlar, özgürce gidebiliyorlar.

Hangi soruların cevaplanamaz olduğunu öğrenmek ve *onları cevaplamamak:* Gerilim ve karanlık dönemlerinde en gerekli yetenek bu.

Tormenbod Susmi. Huzursuzluğum artıyor: Merkez Büro Radyosu hâlâ Elçi hakkında tek bir söz etmedi. Erhenrang'da hakkında yayımladığımız haberlerden

hiçbiri duyulmadı burada ve yasadışı dinlenen sınır ötesi radyosundan çıkan söylentilerle, gezginlerin ve tacirlerin hikâyeleri pek fazla yayılmıyor. Sarf, iletişim üzerinde bildiğimden ve sandığımdan daha sağlam bir denetim kurmuş. Korkutucu. Karhide'de kral ve kiorremi, insanların yaptıklarını gayet iyi denetleyebilir ama işittiklerini pek az, söylediklerini ise hiç denetleyemezler. Burada devlet sadece eylemi değil, düşünceyi de kontrol edebiliyor. Hiç kimsenin başkaları üzerinde böylesi bir güce sahip olmaması gerek oysa.

Shusgis ve ötekiler Genli Ai'yi şehirde saklamadan dolaştırıyorlar. Bu açıklığın aslında onun gizlendiği gerçeğini gizlediğini fark ediyor mu acaba? Onun burada olduğunu bilen yok. Fabrikada birlikte çalıştığım işçilere soruyorum, hiç haberleri yok ve deli bir Yomesh softasından filan söz ettiğimi sanıyorlar. Bilgi yok, ilgi yok. Ai'nin davasına yardım edecek ya da hayatını koruyacak hiçbir şey yok.

Bize bu kadar benzer olması çok yazık. Erhenrang'dayken sokakta onu gösterenler olurdu, çünkü hakkında bir şeyler duymuşlardı ve orada olduğunu biliyorlardı. Buradaysa varlığı gizli tutulduğundan kişiliği dikkat çekmiyor. Onu benim ilk gördüğüm gibi görüyorlar kuşkusuz: Kemmere girmek üzere olan çok uzun boylu, iri ve esmer bir genç olarak. Geçen yıl hekimlerin raporlarını incelemiştim. Bizden farklı yanı çok. Bunlar önemsiz şeyler değil. Yabancı olduğunu anlamak için onu tanımak gerekiyor.

Neden saklıyorlar onu öyleyse? Neden Commensallardan biri işin üstüne gitmiyor ve radyoda veya halk huzurunda konuşurken ondan söz etmiyor? Neden Obsle bile sessiz kalıyor? Korkudan.

Benim kralım Elçi'den korkuyordu; bunlarsa birbirlerinden korkuyorlar.

Bir yabancı olduğum için Obsle'nin güvendiği tek kişi olduğumu düşünüyorum. Benimle olmaktan haz duyuyor (benim duyduğum gibi), birkaç kez şifgretoru bırakıp açıkça tavsiyemi sordu. Ama ona bu konuda konuşmasını önerdiğimde ya da hizip entrikalarından korunmak için halkın ilgisini uyandırmasını söylediğimde beni dinlemiyor bile.

"Tüm Commensallık'ın gözleri Elçi'nin üzerinde olursa Sarf ona dokunmaya cesaret edemez" diyorum, "size de dokunamazlar."

Obsle içini çekiyor. "Evet, evet, ama bunu yapamayız, Estraven. Radyo, basılı bültenler, bilimsel yayınlar, hepsi Sarf'ın elinde, ne yapabilirim ki? Fanatik bir rahip gibi sokak ortasında vaaz mı vereyim?"

"İnsanlarla konuşulabilir, söylentiler yayılabilir; geçen yıl ben de Erhenrang'da buna benzer bir şey yaptım. İnsanların cevabı sizde olan sorular sormasını sağlayın, yani bizzat Elçi hakkında sorular."

"Şu lanet olası gemisini buraya indirseydi halka gösterecek bir şey olurdu elimizde! Ama, işte..."

"İyi niyetle hareket ettiğinizden emin olmadan gemisini indirmeyecektir."

"İyi niyetle hareket etmiyor muyum yani?" diye haykırıyor Obsle, kocaman bir hab balığı gibi şişinerek. "Geçen ay her saniyemi bu işe harcamadım mı? İyi niyet, ha! Söylediği her şeye inanmamızı bekliyor, ama o bize güvenmiyor!"

"Güvenmeli mi?"

Obsle oflayıp pufluyor ve cevap vermiyor.

Tanıdığım bütün Orgota yetkililerinden daha yakın dürüstlüğe.

Odgetheni Susmi. Sarf'ta yüksek bir makama geçmek için ileri düzeyde aptal olmak şart herhalde. Gaum bunun en iyi örneği. Benim, onları Ekumen'den gelen

Elçi üçkâğıdına inandırarak Orgoreyn'in büyük bir itibar kaybına uğraması için çalışan bir Karhide ajanı olduğumu sanıyor; başbakanlığım sırasında tüm vaktimi bu üçkâğıdı hazırlamakla geçirdiğimi düşünüyor. Tanrı bilir ya, ayaktakımıyla şifgretor oynamaktan daha iyi işlerim var yapacak. Ama onun göremeyeceği kadar basit bir şey bu. Şimdi de Yegey açıkça beni terk ettiğine göre satın alınabileceğimi düşünüyor. Beni satın almak için kendi tuhaf yöntemleriyle hazırlık yapmış. Beni o kadar yakından izledi ya da izlemiş ki, Posthe veya Tormenbad'da kemmere girmek üzere olduğumu öğrenmiş; dün akşam da tam kemmer halinde –hormonla uyarılmış olmalı hiç kuşku yok–, beni baştan çıkarmaya geldi. Pinefen Sokağı'nda bir rastlaşma. "Harth! Yarım aydır görüşmedik, nerelerde saklanıyordun? Gelsene, bir fincan bira içelim."

Commensal kamu kemmer evlerinden birine bitişik bir birahane seçti. Ama bira değil, hayat suyu ısmarladı. Zaman kaybetmek istemiyordu besbelli. Bir bardaktan sonra elini elimin üstüne koydu ve yüzünü yaklaştırıp fısıldadı: "Karşılaşmamız rastlantı değildi, seni bekliyordum; bu gece seninle kemmering almak için çıldırıyorum" sonra da bana konan adla çağırdı beni. Dilini kesmediysem Estre'den ayrıldığımdan beri bıçak taşımadığım için. Sürgündeyken kemmerden kaçınma niyetinde olduğumu söyledim. İç çekti, hıçkırdı ve ellerime sarıldı. Hızla bir kadın olarak tam evreye giriyordu. Gaum kemmer sırasında çok güzel oluyor, o da güzelliğine, ısrarcılığına güveniyor ve sanırım bir Handdarata olarak kemmer önleyici ilaçlar kullanmayacağımı bildiğinden kendimi tutamayacağımı düşünüyordu. Nefretin ilaçlar kadar etkili olduğunu unutmuştu. Beni ister istemez etkileyen asılmasından kurtuldum ve bitişikteki kamu kemmer evine gitmesini önerip ayrıldım. Acınası

bir nefretle baktı bana; amacı ne kadar düzmece de olsa gerçekten kemmerdeydi ve çok uyarılmıştı.

Birkaç kuruşa beni satın alabileceğini mi sandı sahiden? Herhalde çok huzursuz olduğumu düşünüyor ve bu da beni huzursuz ediyor.

Lanet olsun bu pis adamlara. Bir tane bile temiz adam yok aralarında.

Odsordni Susmi. Bu akşamüstü Genli Ai, Otuz Üçler Kurulu'nda bir konuşma yaptı. Oturum kapalıydı ve yayın yapılmıyordu, ama daha sonra Obsle beni çağırıp kendi kayıtlarını dinletti. Elçi iyi bir konuşma yapmıştı, etkileyici bir içtenlik ve uyarıyla. Bana yabancı ve aptalca gelen bir masumiyet var onda; bir yandan da bu masumiyet beni ürküten bir amaç yüceliği ve bilgi disiplini sergiliyor. Onun ağzından konuşan akıllı ve yüce bir halk, derin, eski müthiş ve tasavvur edilemez derecede zengin bir hayat deneyiminin bilgeliğinde birleşmiş bir halk. Ama kendisi genç; sabırsız ve deneyimsiz. Bizden daha yüksekte duruyor ve daha uzağı görüyor, ama kendisi yalnızca bir adam boyunda.

Artık Erhenrang'da olduğundan daha iyi konuşuyor, daha yalın ve daha ince; işini yaparken öğrenmiş, bizler gibi.

Konuşması ikide bir Başkan'ın bu manyağı susturmasını, dışarı atmasını ve gündeme geçmesini haykıran Tahakküm hizbinin üyelerince kesiliyordu. Commensal Yemembey son derecede yaygaracı ve muhtemelen de içtendi. "Bu *giçi miçi*'yi yutacak mısınız?" diye kükreyip duruyordu Obsle'ye. Kaydı anlaşılmaz kılan planlı müdahaleler ise, Obsle'nin dediğine göre Kaharasile tarafından yönetiliyordu. Akılda kalanlardan:

Alshel (divan başkanı): Sayın Elçi, Sayın Obsle, Sayın Slase, Sayın Ithepen, Sayın Yegey ve arkadaşlarınca yapılan bu teklifi ve verilen bilgiyi son derece ilginç ve ya-

rarlı buluyoruz. Ama biraz daha fazla bilgi gerekmiyor mu? (Gülüşmeler). Karhide Kralı sizin geldiğiniz aracı göremeyeceğimiz bir yere kapattığına göre, önerildiği gibi sizin o şeyi indirmeniz mümkün değil mi; Yıldızgemisi miydi neydi? Siz ne diyordunuz ona?

Ai: Yıldızgemisi uygun bir ad, efendim.

Alshel: Ya? Siz ne diyordunuz?

Ai: Teknik adı insanlı yıldızlararası Cet tasarımı NAFAL-20.

Bir ses: Aziz Pethethe'nin kızağı olmasın? (Gülüşmeler).

Alshel: Lütfen susalım. Evet, bu gemiyi toprağa -sağlam toprağa diyelim- indirebilirseniz elimizde bazı somut...

Bir ses: Somut balık boku!

Ai: Gemiyi indirmeyi çok istiyorum, Sayın Alshel. Karşılıklı iyi niyetimizin bir kanıtı ve tanığı olarak. Yalnızca bu olayı resmen halka duyurmanızı bekliyorum.

Kaharasile: İşte, görmüyor musunuz, Commensallar? Aptalca bir şaka olmakla kalmıyor bu. Şu anda karşımıza çıkan bu adamın inanılmaz bir yüzsüzlükle tezgâhladığı bir oyun bu, saflığımızı, aptallığımızı, sersemliğimizi herkese göstermek için düzenlenmiş bir numara. Onun Karhide'den geldiğini siz de biliyorsunuz. Onun bir Karhide ajanı olduğunu siz de biliyorsunuz. Karhide'de Karanlık Kült'ün etkisiyle tedavi edilmeyen, hatta Kâhinlerin orjileri için özellikle yaratılan türden bir cinsel sapık olduğunu görüyorsunuz. Ama "Ben dış uzaydan geldim" deyince gözlerini kapatıp, sağduyularına kulak vermeyenler, ona *inananlar* var içinizde! Aklımdan bile geçirmezdim böyle bir şeyin olabileceğini, vs, vs.

Kayıtlardan anlaşıldığına göre Ai alay ve hakaretleri sabırla karşılıyor. Obsle kendine çok iyi hâkim olduğunu

söylüyor. Otuz Üçler oturumundan çıktıklarında salonun dışında bekliyordum. Ai'nin sert, kasvetli bir hali vardı. Gerçekten öyle olabilir.

Çaresizliğim dayanılmaz hal aldı. Bu makineyi çalıştıran bendim, şimdiyse işleyişini denetleyemiyorum. Başlığımı gözlerime kadar indirip Elçi'yi görebilmek için sokaklarda gezinip duruyorum. Bu boş, sefil yaşam için erkimi, paramı ve dostlarımı terk ettim. Ne kadar salaksın Therem.

Neden gönlümü olabilecek bir işe bağlayamıyorum hiçbir zaman?

Odeps Susmi. Genli Ai'nin Obsle'ye teslim ederek Otuz -Üçler'e verdiği aktarım cihazı da onları etkilemeyecek. Kuşkusuz anlattığı şeyleri yapıyor ama Kraliyet Matematikçisi Shorst "Prensiplerini anlayamadım" dedi mi tamam, hiçbir Orgotalı mühendis veya matematikçi daha fazlasını yapamaz artık, ne bir şey kanıtlanabilir ne de yanlışlanabilir. Bütün dünya Handdara'nın bir inzivası olsaydı hayran olunacak bir sonuç olurdu bu. Ama ne yazık ki, yeni karlarla boğuşarak ilerlemek zorundayız, kanıtlayarak ve yanlışlayarak, sorarak ve cevaplayarak.

Bir kere daha Obsle'ye Ai'nin Yıldızgemisi'ni arayıp gemidekileri uyandırmasının ve Otuz Üçler Salonu'na asılı bir radyodan Commensallarla konuşturmasının yararlı olabileceğini anlatmaya çalıştım. Bu sefer itirazı hazırdı. "Bakınız, azizim Estraven, Sarf tüm radyoları kontrol altında tutuyor, bunu siz de biliyorsunuz artık. İletişimle uğraşan adamlardan hangilerinin Sarf'tan olduğunu bile bilmiyorum, çoğunluğu öyledir herhalde, çünkü teknisyenlerden tamircilere kadar her düzeyde tüm alıcı ve vericileri kontrol ettiklerini gayet iyi biliyorum. Bize gelecek her mesajı -gelirse tabii- engelleyebilir ve çarpıtabilirler ve bunu yapacaklardır. O zaman kurulda neler olur tahayyül edebiliyor musunuz? Biz

"Dış uzaycılar" kendi tertibimizin kurbanı oluruz, oturup çıtırtı ve parazitlere kulak kesilmekten başka iş yapamayız, ne cevap, ne mesaj."

"Peki, size bağlı teknisyen tutacak ya da onlardan bazılarını satın alacak paranız yok mu?" diye sordum ama işe yaramadı. Kendi itibarı adına korkuyor. Bana karşı davranışı da değişti artık. Bu akşam Elçi onuruna verdiği resepsiyonu iptal ederse işler kötü gidiyor demektir.

Odarhad Susmi. Resepsiyonu iptal etti.

Bu sabah Elçi'yi görmeye gittim. Orgota usulüne uygun gittim, yani, Shusgis'in, kendisi de dahil Sarf ajanlarıyla kaynadığını sandığım evine giderek değil, sokakta, tesadüfen karşılaşarak Gaum'un usulüyle saklanarak ve sürünerek. "Bay Ai, beni dinler misiniz biraz?"

Şaşkın bir halde bakındı ve beni tanıyarak paniğe kapıldı. Bir an durup, patladı, "Neden? Ne yararı olacak ki, Bay Harth? Biliyorsunuz, Erhenrang'dan sonra; artık söylediklerinize güvenemem."

Dinlemeye açık olmasa da içtendi bu; dinlemeye de açıktı ya; ona tavsiyede bulunmak istediğimi, ondan bir şey istemeyeceğimi ve gururumu kurtarmak için konuştuğumu biliyordu.

Cevap verdim. "Burası Erhenrang değil, Mişnori, ama içinde bulunduğumuz tehlike aynı. Geminizdekilerin, güvenliklerini de tehlikeye atmadan açıklamalarınızı desteklemeleri için telsizle bağlantı kurmalısınız. Bunun için Obsle veya Yegey'i ikna edemezseniz kendi aracınızı, yanıtlayıcıyı kullanın ve hemen gemiyi indirin. Bunun riski tek başınıza üstlendiğiniz riskten çok daha az."

"Commensalların mesajlarımla ilgili tartışmaları gizliydi. 'Açıklamalarım' hakkında nasıl bilgi edindiniz, Bay Harth?"

"Benim işim bu..."

"Burada değil, efendim. Orgoreyn Commensallarının işi bu."

"Hayatınızın tehlikede olduğunu söylüyorum size, Bay Ai." dedim; buna karşılık vermedi, ben de ayrıldım.

Günler önce konuşmalıydım onunla. Artık çok geç. Bir kez daha korku yüzünden onun görevi ve benim umudum sarsılıyor. Yabancı korkusu, dünya dışı olandan korku değil bu, en azından burada öyle değil. Bu Orgotalılarda gerçekten ve tümüyle yabancı olandan korkacak kadar ne kafa var ne de ruh. Bunu göremiyorlar bile. Başka bir dünyadan gelmiş bir adama bakıyorlar ve ne görüyorlar? Bir Karhide casusu, bir sapık, bir ajan, kendileri gibi küçük, çaresiz bir siyasi Birim.

Bir an önce gemisine haber göndermezse çok geç olacak; belki de oldu bile.

Benim hatam. Hiçbir şeyi doğru yapamadım.

12

Zamana ve Karanlığa Dair

Yaklaşık 900 yıl önce Kuzey Orgoreyn'de Başrahip Tuhulme'nin Deyişleri'nden, derlenmiş olan Yomesh Kutsal Kitabı'ndan.

Meshe Zamanın Merkezidir. O otuz yıl yeryüzünde yaşadı ve yaşamında öyle bir an geldi ki birden her şeyi berrak bir şekilde gördü ve bundan sonra Görme yaşamın merkezine düşsün diye otuz yıl daha yaşadı yeryüzünde. Ve Görme öncesi tüm çağlar Zamanın Merkezine düşen Görme'den sonra gelen tüm çağlar kadar uzundu. Ve bu merkezde geçmiş zaman yoktur, gelecek zaman yoktur. Olmuş değildir, olacak değildir. Olmaktır. Hepsi budur.

Hiçbir şey yoktur ki görülmesin.

Sheney'in yoksulu gelip Meshe'ye ağladı. Teninden olma çocuklarına verecek bir lokma yiyeceği bile yok-

tu. Toplayacağı hasadı yoktu. Çünkü yağmur tohumları çürütmüştü ve tüm ocak halkı açlıktan kırılıyordu. Meshe dedi ki: "Tuerresh'in taşlıklarını kaz, orada gümüş ve değerli taşlardan bir define bulacaksın; bir kralın onu gömdüğünü görüyorum çünkü, on bin yıl önce, bir komşu ülke kralı kendisine kan güdüyordu."

Sheney'in yoksulu Tuerresh'in taşlıklarını kazdı ve Meshe'nin gösterdiği yerde çok eskiden kalma bir yığın elmas buldu, bunu görünce sevinçle haykırdı. Ama yanında duran Meshe bunu görünce ağlamaya başladı ve dedi ki, "Bir adamın bu işlemeli taşlardan biri için ocak kardeşini öldürdüğünü görüyorum. Bundan on bin yıl sonra, öldürülen adamın kemikleri definenin durduğu bu mezara gömülecek. Ey Sheneyli, senin mezarının nerede olduğunu da biliyorum; seni orada yatarken görüyorum."

Her adamın yaşamı Zamanın Merkezindedir, çünkü her şey Meshe'nin Görüşünde görülmüştür ve her şey onun Gözündedir. Bizler onun Gözünün bebekleriyiz. Bizim yaptığımız onun Görmesidir: Bizim varlığımız onun Bilmesidir.

Yüz mil uzunluğunda, yüz mil genişliğindeki Omen Ormanı'nın yüreğinde bir hemmen ağacı vardı, kocamış, yüce bir ağaçtı, yüz dalı, her dalında bin sürgünü, her sürgününde yüz yaprağı vardı. Kök salmış varlığıyla ağaç şöyle dedi: "Bütün yapraklarım görülüyor, bir tek bu karanlıkta duran diğerlerinin gölgesinde kalıyor. Bu tek yaprağı kendime saklıyorum. Yapraklarımın karanlığında kim görecek onu? Ve kim bunları tek tek sayacak?"

Meshe'nin yolu Omen Ormanı'na düşmüştü ve o ağaçtan o tek yaprağı kopardı.

Güz fırtınalarında yere düşen tek bir yağmur damlası bile yoktur ki daha önce düşen bir yağmur damlası ile aynı olsun. Ve tüm yılların tüm güzlerinde yağmur yağmıştır, yağmaktadır ve yağacaktır. Meshe her bir damla-

yı, nereye düştüğünü, düşmekte olduğunu ve düşeceğini gördü.

Bütün yıldızlar Meshe'nin Gözündedir ve yıldızların arasındaki karanlıklar, Meshe'nin gözündedir: Ve hepsi de ışıl ışıldır.

Short Lordu'nun Soru'sunu cevaplarken, Görme ânında Meshe tüm göğü tek bir güneşmiş gibi gördü. Yerin üstünde ve altında tüm gökküre güneşin yüzeyi gibi parlaktı ve karanlık yoktu. Olmuşu değil, olacağı değil, olanı gördü. Kaçışan ve ışıklarını alıp götüren yıldızlar hep onun gözündeydiler ve tüm ışıkları o anda parlıyordu.*

Karanlık, yalnızca gördüğünü sanan, ama görmeyen ölümlü gözde vardır. Meshe'nin görüşünde karanlık yoktur.

Bu yüzden karanlığa seslenenler** küçümsenir ve Meshe'nin ağzından tükürülür. Çünkü onlar olmayanı adlandırır, ona Kaynak ya da Son derler.

Köken yoktur, son yoktur, her şey Zamanın Merkezindedir. Geceleyin düşen tek bir yağmur damlası nasıl tüm yıldızları yansıtabilirse, tüm yıldızlar da o yağmur damlasını yansıtırlar. Karanlık yoktur, ölüm yoktur. Çünkü her şey An'ın ışığındadır ve sonu, başlangıcı birdir.

Bir merkez, bir görme, bir yasa, bir ışık. Meshe'nin Gözüne bak şimdi!

---

* Bu, ilk olarak dört bin yıl önce Sith Matematik Okulu tarafından ileri sürülen ve daha sonraki kozmologlar arasında da genel kabul gören genişleyen evren hipotezini desteklemek için kullanılan bir teorinin mistik anlatımıdır. Ancak Gethen'in meteorolojik koşulları nedeniyle yeterli gözlem yapılamadığından bu teorinin astronomik kanıtlarla desteklenmesine imkân vermemektedir. Genişleme oranı (Hubble sabiti; Rerherek sabiti) gece gökteki ışığın gözlemlenen oranından kalkarak tahmin edilebilir; burada asıl mesele şudur: Evren genişliyor olmasaydı geceleyin gökyüzü karanlık görünmezdi.

** Handdarata.

13 Çiftlikte

Estraven'in birdenbire ortaya çıkışı, işlerimi bu kadar yakından bilmesi ve ikazlarındaki acelecilik beni telaşlandırmıştı. Estraven'in nasıl bu kadar çok şey bildiğini ve neden birdenbire beliriverip Obsle'nin dün söylediğinin tam tersini yapmamı öğütlediğini sormak için bir taksi çevirip doğru Obsle'nin adasına gittim. Commensal evde yoktu, nereye gittiğini ve ne zaman geleceğini bilmiyorlardı. Yegey'in evine gittim, ne var ki şansım burada da yaver gitmedi. Güz'den bu yana ilk kez böylesine şiddetlenen kar yüzünden taksi şoförü, kar teçhizatı olmadığını söyleyerek Shusgis'in evinden daha ileri gitmedi. O akşam ne Obsle'ye, ne Yegey'e, ne de Slose'ye telefonla erişebildim.

Akşam yemeğinde Shusgis açıklama yaptı: Bir Yomesh bayramı vardı, Azizler ve Taht Taşıyıcılar Günü.

Ve Commensallık'ın üst düzey görevlilerinin tapınaklarda görülmeleri icap ediyordu. Estraven'in davranışını da oldukça akla yakın bir şekilde, bir zamanlar iktidar sahibi olan ama şimdi düşmüş bir adamın, insanları ve olayları biraz olsun etkilemek için her fırsatı kullanması olarak açıkladı. Shusgis'e göre Estraven zamanın geçtiğinin ve gitgide çaresiz bir bilinmezliğe gömüldüğünün farkındaydı ve her seferinde daha az akıllıca ve daha umutsuzca davranıyordu. Estraven'in o kaygılı, adeta delice tavrının ardında yatanın bu olabileceğini kabul ettim. Ne var ki bu kaygı bana da bulaşmıştı. O uzun ve ağır yemek boyunca bir türlü rahatlayamadım. Shusgis benimle ve o gece masasına oturan görevlilerle, yaverlerle ve dalkavuklarla konuştu durdu; bu kadar dayanıklı, bu kadar sohbete düşkün olduğunu hiç bilmiyordum. Yemek bittiğinde tekrar dışarı çıkılmayacak kadar geç olmuştu, hem bütün Commensalların gece yarısına kadar ayinde olacağını söyledi Shusgis. Gece Yemeği'ni atlamaya karar verdim ve erken yattım. Gece yarısı ile şafak arasında yabancılar tarafından uyandırıldım, tutuklandığım söylendi ve silahlı bir muhafız tarafından Kundershaden Hapishanesi'ne götürüldüm.

Kundershaden eski bir bina. Mişnori'de kalan birkaç eski binadan biri. Şehri dolaşırken sık sık gözüme çarpardı. Commensal yapılarının soluk yığınları arasında hemen dikkat çeken bir sürü yüksek kuleli, ürkütücü görünüşlü bir yer. Nasıl görünüyorsa öyle, adı da tam konmuş. Bir kodes. Başka bir şeyin ön cephesi, bir şeyin yüzeyi değil, bir takma ad değil. Gerçek, sapına kadar gerçek, sözcüklerin ardındaki şey.

Bir yığın muhafızdan oluşan kaba saba bir kalabalık tarafından koridorlardan ite kaka geçirilip çok pis ve çiğ ışıklı, küçük bir odada yalnız başıma bırakıldım. Birkaç dakika sonra yetkili olduğu tavırlarından belli olan

ince yüzlü bir adamla birlikte yeni bir grup geldi. Adam iki muhafız dışında kalanları gönderdi. Commensal Obsle'ye bir haber gönderip gönderemeyeceğimi sordum ona.

"Commensal tutuklandığınızı biliyor."

"Biliyor mu?" dedim aptalca.

"Üstlerimin talimatı bu. Otuz Üçlerin emri. Şimdi sorguya çekileceksiniz."

Muhafızlar kollarımdan yakaladı. Karşı koyup hiddetle söylendim, "Soracaklarınıza cevap vermeye hazırım, gözdağına gerek yok!" İnce yüzlü adam aldırmadı, bir muhafız daha çağırdı. Üçü birden beni bir masa üzerine yatırdılar ve iğne yaptılar. Gerçeği söyleten ilaçlardan biri sanırım.

Sorgunun ne kadar sürdüğünü ve neyle ilgili olduğunu hatırlamıyorum. Çünkü başından sonuna kadar şu veya bu derecede ilacın etkisindeydim ve hiçbir şey hatırlamıyorum. Kendime geldiğimde ne kadar süredir Kundershaden'de olduğumu bile bilmiyordum; fizik durumumdan dört veya beş gün olduğunu çıkardım ama emin değildim. Bu olaydan sonra, bir süre hangi ayın hangi gününde olduğumu bilemedim, zamanla yavaş yavaş çevremi algılamaya başladım.

Bir karavan vagondaydım, beni Kargav'dan Rer'e getirenin aynısıydı. Ama sürücü mahallinde değil kapalı kasadaydım. Benimle birlikte yirmi-otuz kişi daha vardı, tam sayısını söylemek zor çünkü hiç pencere yoktu ve içerideki tek ışık, dört kat çelik levhayla kaplı kapının altından sızan ışıktı. Ben ayılana kadar bayağı bir yol almış olmalıydık, zira herkesin yeri az çok belli olmuş, dışkı, kusmuk ve ter kokusu azalıp çoğalmayan bir yoğunluk kazanmıştı. Kimse birbirini tanımıyordu, nereye götürüldüğümüzü bilen yoktu. Pek konuşulmuyordu. İkinci kez hiç yakınmayan ve umutlanmayan Orgoreyn-

lilerle birlikte karanlık bir yere kapatılıyordum. Bu ülkedeki ilk günümde aldığım işareti çözebiliyordum artık. O karanlık mahzeni unutmuş ve Orgoreyn'in özünü yukarıda, gün ışığında arayıp durmuştum. Boşuna değil hiçbir şey gerçek gibi görünmemişti.

Hep doğuya gidiyormuşuz gibi geldi bana ve batıya, Orgoreyn'in içlerine doğru gittiğimiz belli olduktan sonra bile bu izlenimden bir türlü kurtulamadım. İnsanın manyetik ve yön duyuları başka gezegenlerde çalışmıyor; bu arıza zekâyla telafi edilemezse büyük bir bulanıklık yaşanıyor, her şey kelimenin tam anlamıyla yerinden çıkmış gibi geliyor.

O gece bir kişi öldü. Midesine bir darbe yemişti. Ağzından ve anüsünden kan boşalarak öldü. Kimse onun için bir şey yapmadı; yapılacak bir şey yoktu. Bir süre önce bize bir plastik sürahi dolusu su verilmişti, ama çoktan boşalmıştı. Adam hemen sağımda yatıyordu, başını dizlerime koyup onu biraz rahatlattım, öylece öldü. Hepimiz çıplaktık, ama o andan itibaren adamın kanı bir giysi gibi üzerimde, bacaklarımda, kalçalarımda ve ellerimdeydi: Hiç ısıtmayan kuru, katı ve kahverengi bir giysi.

Gece hava daha da soğudu ve ısınmak için birbirimize sokulmak zorunda kaldık. Bize verecek bir şeyi kalmayan ceset, gruptan atıldı, dışlandı. Geri kalanlarla birbirimize sokulup gece boyu hep birlikte sarsılıp durduk. Çelik kutumuzun içinde tam bir karanlık vardı. Ülke içi yollardan birindeydik ama bizi izleyen başka araç yoktu; yüzümü yere dayayıp kapı aralığından bakmaya çalıştığımda bile karanlık ve kardan başka bir şey görünmüyordu.

Yağan kar; yeni yağmış kar; çok önceden yağmış kar; yağmurla sulanmış kar; sulanıp donmuş kar... Orgota ve Karhide dillerinde bunların her biri için ayrı bir kelime

var. Karhidece'de (bunu Orgota dilinden daha iyi biliyorum) karın çeşitli türleri, aşamaları, evreleri için tam altmış iki kelime saymıştım; yağmış kar için yani. Kar yağışı çeşitleri için bir dizi başka kelime daha var; buz için de ayrı bir dizi; ısı menzilini, rüzgârın esme gücünü, yağış türünü belirten yirmi küsur kelimelik bir başka dizi. Gece boyu oturup kafamda bu kelimelerin listesini çıkardım. Yeni bir kelime aklıma geldiğinde onu alfabetik sırasına sokup listeyi baştan tekrarlıyordum.

Şafaktan sonra araç durdu. Birileri kapı aralığından seslenip içeride bir ölü olduğunu ve gelip almalarını söyledi. Art arda bağırıp seslendik. Kapıyı ve duvarları, içeride kendimizin dahi tahammül edemediği bir gürültü çıkararak yumrukladık. Gelen olmadı. Araç birkaç saat kımıldamadan durdu. Nihayet dışarıdan sesler geldi, vagon buza sürtünerek hareket etti. Kapı aralığından güneşli bir sabah vakti olduğu ve ormanlık tepelere doğru ilerlediğimizi anlayabiliyorduk.

Üç gün ve üç gece daha bu şekilde yola devam ettik, ayıldığımdan bu yana dört gece geçmişti. Araç denetim noktalarında durmadı ve sanırım hiçbir kasaba veya şehirden geçmedi. Düzensiz ve gelişigüzel bir güzergâh izliyordu. Arada bir sürücü değiştirmek ya da aküleri doldurmak için mola veriliyordu, bazen de bizim içeride sebebini anlayamadığımız daha uzun duraklamalar oluyordu. Üç günün ikisinde öğle vaktinden karanlık bastırana kadar terk edilmiş gibi hiç hareket etmedi araç. Yolculuğa gece devam etti. Günde bir kez öğle vakti kapıdaki bir kapaktan büyük bir sürahi ile su veriliyordu.

Ceset dahil yirmi altı kişiydik, yani iki on üç. Gethenliler genellikle on üçlükler, yirmi altılıklar, elli ikiliklerle düşünürler. Takvim aylarını belirleyen ve cinsel çevrimlerini düzenleyen 26 günlük ay çevriminden ötürü olmalı. Ceset, soğukta kalması için kutumuzun arka

duvarını oluşturan çelik kapının kenarına yaslanmıştı. Geri kalanlar olarak gece olana kadar her birimiz kendi yerimizde, kendi bölgemizde, kendi beyliğimizde iki büklüm oturuyor, soğuk bastırınca yavaş yavaş birbirimize yaklaşarak ortası sıcak, kenarları soğuk bir mekânı işgal eden tek bir bütünlük haline geliyorduk.

İyilik vardı. Ben ve birkaç kişinin, bir ihtiyar ve kötü öksüren bir adamın soğuğa çok daha az dirençli olduğumuz anlaşılmıştı ve geceleri bizler en sıcak yerde, yirmi beşlik bütünlüğün ortasında oturuyorduk. Sıcak yer için mücadele etmiyorduk, geceleri orada oturuyorduk o kadar. Korkunç bir şey bu, insanların kaybetmediği bu iyilik. Korkunç çünkü en sonunda karanlıkta ve soğukta çırılçıplak kaldığımızda elimizde başka bir şey olmuyor. Öylesine zengin, öylesine güçlü olan bizlerin elinde bir tek bu kalıyor, verecek başka bir şeyimiz yok.

Tıkış tıkışlığa ve geceleri birbirimize sokulmamıza rağmen aracın içinde birbirimizden uzaktık. Bazıları verilen ilaçlar yüzünden sersemlemişti. Bazılarıysa zihinsel ve toplumsal olarak özürlüydü muhtemelen, hepsi de kötü muamele görmüş ve korkmuştu; yine de yirmi beş kişiden bir tanesinin bile hiç konuşmaması, hatta lanet etmemesi garipti. İyilik vardı, dayanma gücü de, ama sessizce, hep sessizlik içinde. Hepimizin paylaştığı ölümlülük içinde acı karanlığa gömülmüş, üst üste yığılmış, iç içe geçmiştik, soluklarımız birbirine karışıyordu, bedenlerimizin ısısını ateşin ısısı gibi ortaya koyuyorduk ama hep birbirimize yabancıydık. İçeridekilerden bir tanesinin bile adını öğrenemedim.

Bir gün, üçüncü gündü sanırım, araç saatlerce hareket etmeyince bizi boş bir yerde çürümeye mi terk ettiler diye düşünüyordum ki bir tanesi benimle konuşmaya başladı. Güney Orgoreyn'de çalıştığı bir atölyeyi ve ustabaşı ile nasıl bozuştuğunu anlatıp durdu. Yumuşak, bi-

teviye sesiyle durmaksızın konuşuyor ve ilgimi yitirmediğimden emin olmak istercesine elini elimin üzerine koyup duruyordu. Güneş batımızda kalmaya başlamıştı ve duvarlara yaslanmış otururken araç bir sapağı döndü, eşikten bir anlık ışık sızdı, kısa bir süre de olsa onu görebildim. Bir kız gördüm, pislik içinde, sevimli şaşkın, bitkin, konuşurken gözümün içine bakan, mahcup mahcup gülümseyen, teselli arayan bir kız. Genç Orgotalı kemmerdeydi ve benden hoşlanmıştı. İçlerinden biri ilk kez benden bir şey istiyordu ve ben onu veremiyordum. Kalkıp hava almak istermiş gibi kapı aralığına gittim, dışarı bakındım ve uzun süre yerime dönmedim.

O gece vagon bir sürü yokuş indi, çıktı. Ara sıra, her nedense duraklıyordu. Her duraklamada kutumuzun çelik duvarlarının ötesinde donuk, hiç bozulmayan bir sessizlik uzanıyordu, muazzam yitik toprakların, yükseklerin sessizliği. Kemmerdeki, hâlâ benim yanımdaki yerdeydi ve bana dokunmaya çalışıyordu. Uzun bir süre yeniden başımı çelik pervaza dayayıp gırtlağımı ve ciğerlerimi ustura gibi kesen temiz havayı soluyarak ayakta durdum. Metal kapıya dayalı ellerim hissizleşmişti. Sonunda donmak üzere olduklarını fark ettim. Soluğum dudaklarımla kapı arasında buzdan küçük bir köprü yapmıştı. Dönmeden önce bu köprüyü parmaklarımla kırmam gerekti. Diğerlerine sokulduğumda soğuktan titremeye başladım. Daha önce hiç yaşamadığım bir titremeydi bu, yerimde sıçrıyordum, yüksek ateşin verdiği spazmlar gibi bir titremeydi. Araç yeniden hareket etti. Gürültü ve hareket o derin, buzul sessizliğini bozmuş, bir sıcaklık yanılsaması doğurmaya başlamıştı, ama ben uyuyamayacak denli üşümüştüm. Gecenin büyük bir kısmında çok yüksek yerlerden geçiyormuşuz gibi geldi bana ama tam bilemiyorum. Bu koşullarda insanın soluğu ve kalp atışı güvenilir göstergeler değildir.

Daha sonra öğrendim ki o gece Sembensyenler'i aşarak dokuz bin feet yüksekteki geçitlere tırmanmış olmalıyız.

Açlığı fazla sorun etmiyordum. Yediğimi hatırladığım son yemek Shusgis'in evindeki o uzun ve ağır yemekti; Kundershaden'de bana yemek yedirmiş olmalılar ama hiç hatırlamıyorum. Yemek, bu çelik kutu içindeki varoluşun bir parçası değildi sanki ve çoğu kez aklıma bile gelmiyordu. Susuzluksa sürekli yaşam koşullarından biriydi. Günde bir kez, durduğumuzda arka kapıda belli ki bu amaçla yapılmış bir kapak açılıyor, içimizden biri plastik su kabını uzatıyor ve kap biraz bulanık, buzlu suyla doldurularak geri veriliyordu. Suyu aramızda bölüşmek için hiçbir ölçü yoktu. Sürahi elden ele geçiyor ve her birimiz, bir diğeri payına düşen suyu almak için uzanana kadar üç dört yudum içiyordu. Ne birisi ne de bir grup, suyun bölüşümünü denetlemek için girişimde bulunmadı; öksüren adam için biraz su ayırmayı da kimse akıl etmiyordu, üstelik artık ateşlenmişti. Bir kez bunu önerdim ve etrafımdakiler onayladılar, ama yapılmadı. Su az çok eşit paylaşılıyor -kimse hakkından fazla almaya çalışmamıştı- ve birkaç dakikada bitiyordu. Bir keresinde kutunun ön duvarına yakın oturan üç kişiye su kalmadı, sürahi onlara geldiğinde boşalmıştı. Ertesi gün içlerinden ikisi sıranın başına geçmek istedi ve geçtiler. Üçüncüsü ise köşede sessizce oturuyordu ve ona su bırakmak kimsenin aklına gelmedi. Ben neden demedim bunu? Bilmiyorum. Dördüncü gündü. Beni de atlamış olsalardı payımı almak için hiç çaba gösterir miydim, bilmiyorum. Onun da, hasta adamın da, ötekilerin de ne kadar susamış olduklarının, acı çektiklerinin farkındaydım, kendi susuzluğumun ve acımın farkında olduğum gibi. Bu acılar için bir şey yapamıyordum ve onlar gibi ben de bu durumu sükûnetle kabul ettim.

Biliyorum, insanlar benzer koşullarda çok farklı da davranabilirler. Bunlarsa Orgotalılardı, doğuştan itibaren işbirliği, itaat ve yukarıdan dayatılan grup amacına boyun eğme disiplini ile yetiştirilmiş insanlardı. Bağımsızlık ve karar alma vasıfları zayıflamıştı. Öfke duymaya yetecek güçleri kalmamıştı. Bir bütün oluşturuyorlardı ve ben de aralarındaydım; her biri hissediyordu bunu ve herkesin diğerlerinden hayat aldığı bu iç içe geçmiş grubun bütünlüğü, gecenin içindeki tek rahatlık ve sığınaktı. Ama bütünün bir sözcüsü yoktu, başsızdı, edilgindi.

Daha keskin iradeli insanlar daha iyisini yapabilirdi belki de; daha çok konuşur, suyu daha adilce paylaştırır, hastalara kolaylık sağlar ve cesaretlerini kırmazdı. Bilmiyorum. Tek bildiğim o vagonun içinde olanlar.

Gözümü o vagonda açtığımın beşinci sabahı, eğer doğru saydıysam tabii, durduk. Dışarıda konuşmalar ve koşuşturmalar işittik. Çelikten arka kapılar dışarıdan çekilerek açıldı.

Sırayla çelik kutunun açık ucuna doğru sürünmeye başladık, bazıları elleri ve dizleri üzerindeydi ve yere atladık ya da yuvarlandık. Yirmi dördümüz yaptık bunu. İki adam, o cesetle yeni birisi, iki gündür su içemeyen, sürüklenerek çıkarıldı.

Dışarısı soğuktu, öylesine soğuk ve beyaz karlar üzerinde ışıldayan güneşle öylesine göz kamaştırıcıydı ki vagonun leş kokulu korunağından ayrılmak çok zor oldu ve bazılarımız ağladı. Hepimiz çıplaktık, pislik içindeydik, daha tam gecenin etkisinden kurtulamamışken acımasız parlak gün ışığına çıkıp aracın yanında toplanmış, ayakta dikiliyorduk. Bizi ayırdılar, sıraya soktular ve birkaç yüz yarda ilerideki binaya doğru yürüttüler. Binanın metal duvarları ve karla kaplı çatısı, çevremizdeki dümdüz uzanan karlar, tepedeki güneşin altında uzanıp

giden dağlar, devasa gökyüzü, hepsi de aşırı ışıktan titriyor ve bulanıklaşıyor gibiydi.

Bir kulübedeki büyük yalakta yıkanmak üzere sıraya sokulduk; sırası gelen herkes önce banyo suyundan içerek başladı. Sonra bizi ana binaya götürdüler ve çamaşır, gri keçeden gömlek, pantolon ve keçeli papuç verdiler. Bir gardiyan listeden isimlerimizi kontrol ettikten sonra yemekhaneye girdik ve orada gri giysili yüz kadar insanla birlikte yere çivilenmiş masalara oturup kahvaltıya başladık; tahıl lapası ve bira. Daha sonra hepimizi, eski ve yeni mahkûmları on iki kişilik mangalara ayırdılar. Benim mangam çitle çevrili bahçeye, ana binanın birkaç yüz yarda arkasındaki bıçkıhaneye götürüldü. Çitin biraz ötesinde sıra sıra tepeleri kaplayan göz görebildiğince kuzeye uzanıp giden orman başlıyordu. Gardiyanımızın talimatlarıyla kesilmiş ve tornadan çıkmış kalasları kış boyu kereste depolanan büyük depoya taşıdık.

Vagonun içinde geçen günlerden sonra yürümek, eğilip kalkmak, yük taşımak hiç de kolay değildi. Boş durmamıza fırsat tanımıyorlar ama daha fazla çalışmamız için de zorlamıyorlardı. Gün ortasında bize birer tas mayalanmamış orş verdiler; güneş batmadan tekrar barakalara götürüldük ve biraz sebze, lapa ve biradan oluşan akşam yemeğini yedik. Gece olunca ışığın hiç sönmediği yatakhaneye kapatıldık. Oda duvarlarındaki iki katlı, beş feet derinlikte gömme raflarda yatıyorduk. Eski mahkûmlar üst ranzaları kapmıştı, ısı yukarı çıktığından bunlar daha elverişliydi. Kapıda herkese birer uyku tulumu verildi. Başka adamların ter kokusunun sindiği tulumlardı, ama iyi koruyor ve sıcak tutuyorlardı. Benim için en büyük dezavantajları ise kısa olmalarıydı. Orta boylu bir Gethenli kafasını tulumun içine sokabiliyordu ama bana kısa geldi, yatak rafına da sığışamadım.

Buranın adı Pulefen Commensallığı Üçüncü Gönüllü Çiftlik ve Yerleşim Dairesi'ydi. Otuzuncu Bölge Pulefen, Orgoreyn'in yaşanabilir alanlarının kuzeydoğu ucundadır. Sembensyen Dağları, Esagel Irmağı ve kıyıyla çevrilidir. Çevrede çok az insan yaşar ve hiç büyük şehir yoktur. En yakınımızdaki yer birkaç mil güneybatıdaki Turuf'tur. Orayı hiç görmedim. Çiftlik, yerleşim alanı olmayan büyük bir orman bölgesinin, Tarrenpeth'in bitişiğindeydi. Hemmen, serem veya karavate gibi büyük ağaçların yetişemeyeceği kadar kuzeyde olan orman thore denilen, on-on iki feet boyunda, budaklı, gri iğne yapraklı bodur ağaçlarla kaplıydı. Kış'ta yetişen gerek bitki gerekse hayvan türleri çok az olmasına karşın her türün çok sayıda değişik üyesi vardır; bu ormanda da binlerce mil karelik alan sadece thore ağaçlarıyla kaplıydı. Burada boşluk bile çok dikkatle düzenlenmişti ve ormandan yüzyıllardır kereste elde edilmesine rağmen hiçbir boşluk, açıklık yoktu. Tek bir ağaç bile boşa harcanmıyor, tek bir yonga bile değerlendiriliyordu. Çiftlik'te küçük bir atölye vardı ve hava durumu kimsenin ormana gitmesine elvermediğinde bıçkıhanede veya bu atölyede çalışıyor, dalları, keresteleri ve yongaları çeşitli şekillere sokuyor, kurutulmuş thore iğnelerinden plastik yapımında kulanılan bir reçine çıkarıyorduk.

İş sıkıcı değildi ve bizi fazla zorlamıyorlardı. Biraz daha çok yiyecek ve daha iyi giysi verseler zevkli bile sayılabilirdi, ama çoğu kez en ufak bir zevk alamayacak kadar açtık ve üşüyorduk. Gardiyanlar nadiren sert davranıyorlardı ve hiçbir zaman zalim değillerdi. Vurdumduymaz, adamsendeci, ağır ve bana göre efemine bir havaları vardı; incelik filan anlamında değil, tersine, kaba, dümdüz, hiçbir çıkıntı veya köşesi olmayan bir et yığını gibiydiler. Diğer mahkûmları da hesaba katınca

kadınlar ya da hadımlar arasındaki tek erkek olma gibi bir duyguyu ilk kez Kış'ta tadıyordum. Mahkûmlarda da aynı yumuşaklık ve gevşeklik vardı. Birbirlerinden ayırt edilmeleri zordu, duygusal tonları hep düşüktü, konuşmaları bayağıydı. Başlangıçta bu yaşam ve farklılık yokluğunu yiyecek, sıcaklık ve özgürlükten yoksun kalmalarına bağlamıştım ama çok geçmeden daha özgün bir nedeni olduğunu fark ettim: Kemmerden korunmaları için bütün mahkûmlara verilen ilaçların sonucuydu bu.

Gethenlilerde cinsel çevrimlerinin üretkenlik evresini azaltan veya tümüyle ortadan kaldıran ilaçların var olduğunu biliyordum: Âdetler, tıbbi tedavi veya ahlak gereği kemmerden kaçınmak gerektiğinde bunlara başvuruluyordu. Bu şekilde hiçbir yan etki olmaksızın bir veya birkaç kemmer önlenebiliyordu. Bu tip ilaçların kullanımı gönüllü kabul ediliyordu ve yaygındı. Kişilere istekleri dışında da uygulanabileceği hiç aklıma gelmemişti.

Bunun makul sebepleri vardı. Kemmerdeki bir mahkûm çalışma gruplarında ortalığı karıştırıcı bir unsur olurdu. Üstelik çalıştırılmasa bile ne yapacaktı? Özellikle de o sırada kemmerde olan başka mahkûm yoksa. Topu topu 150 kişi olduğumuz için ihtimal dahilindeydi bu. Bir eş bulamadan kemmere girmek bir Gethenli için çok zordur: Bu derdi ve iş zamanı kaybını tümden ortadan kaldırmak, hiç kemmere girmemek daha iyi geliyordu.

Birkaç yıldan beri orada olan mahkûmlar psikolojik ve sanırım fiziksel bakımdan bu kimyasal kastrasyona uyum göstermiş gibiydiler. İğdiş edilmiş boğalar kadar cinsiyetsizdiler. Melekler gibi, utanç ve arzu duymuyorlardı. Ama utanç ve arzu duymamak insanca değildir.

Doğa tarafından böyle kesin bir biçimde tanımlanan ve sınırlanan Gethenlilerin cinsel itkilerine toplum pek müdahale etmez, cinselliğin kodlanması, aktarılması ve

bastırılması, bildiğim tüm biseksüel toplumlardan çok daha az. Cinsellikten kaçınma tamamen isteğe bağlı, serbestlik çok fazla. Cinsel korku da tatminsizlik de çok nadir. Toplumsal amacın cinsel itkiye ters düşmesine ilişkin gördüğüm ilk örnek buydu. Bir bastırma değil, önleme olduğundan tatminsizlik doğurmuyor fakat uzun vadede belki de daha tehlikeli bir şeye yol açıyordu: Edilgenlik.

Kış'ta komünal yaşayan böcek türleri yok. Terralıların aksine Gethenliler dünyalarını bu çok daha eski toplumla, gruba, bütüne itaat dışında hiçbir içgüdüye sahip olmayan bu küçük cinsiyetsiz işçilerin oluşturduğu sayısız toplulukla paylaşmıyorlar. Kış'ta karıncalar olsaydı Gethenliler çok önceden onları taklit etmeye kalkışırlardı. Gönüllü Çiftlik rejimi çok yeni bir şey, gezegendeki tek bir ülkeye özgü ve başka yerde hiç bilinmiyor. Ama cinsel denetim karşısında bu kadar güçsüz olan bir toplumun gidebileceği yön konusunda çok uyarıcı.

Pulefen Çiftliği'nde, söylediğim gibi, yaptığımız işe göre yetersiz besleniyorduk ve giysilerimiz, özellikle de ayaklarımızdaki donanım kış şartlarına uygun değildi. Çoğunluğunu mahkûmların oluşturduğu gözaltına alınma cezasına çarptırılmış gardiyanların durumu da daha iyi değildi. Bu yerin ve rejimin amacı cezalandırmaktı, ama yok etmek değildi ve bence ilaçlar ve muayeneler olmasa daha dayanılır olurdu.

Mahkûmlardan bazıları on ikilik gruplar halinde muayeneye gidiyordu, bütün yaptıkları bir tür günah çıkarmayla vaazdan ve antikemmer ilaçları almaktan ibaretti. Diğerleri, siyasi mahkûmlar ise her beş günde bir ilaçlarla sorguya çekiliyorlardı.

Ne tür ilaçlar kullandıklarını bilmiyorum. Sorgunun amacını bilmiyorum. Bana ne sordukları hakkında hiçbir fikrim yok. Birkaç saat sonra, yatakhanede ayıl-

dığımda, kimi benim gibi uyanmış, kimi hâlâ ilaçların etkisinde altı yedi kişi ile birlikte raflardan birinde yatarken buluyordum kendimi. Ayağa kalkar kalkmaz gardiyanlar bizi çalışmaya götürüyorlardı; üç dört kez tekrarlandıktan sonra artık ayağa kalkamaz oldum. Beni kendi halime bıraktılar ve ertesi gün, sallanarak da olsa çalışma mangamla birlikte işbaşı yaptım. Bir sonraki muayeneden döndüğümde iki üç gün hiç kalkamadım. Ya antikemmer hormonlar ya da hakikat ilaçları Gethenlilerden farklı olan sinir sistemimde toksik etki yapmış olmalıydı ve bu etki şimdi açığa çıkıyordu.

Bir sonraki muayenede Denetçi'ye nasıl yalvaracağımı planladığımı hatırlıyorum. Soracağı her şeyi, ilaçlar olmadan doğru cevaplayacağıma yemin ederek başlayacak ve sonra şunları söyleyecektim: "Sayın Bayım, görmüyor musunuz yanlış soruların cevabını bilmenin ne kadar yararsız olduğunu?" Sonra Denetçi birden Faxe'ye dönüşecekti, boynunda Öndeyiciler'in altın zinciri asılı olacak ve onunla uzun, güzel sohbetler yapacaktık. Tabii ki, bizi muayene ettikleri odaya gelir gelmez Denetçi'nin yamağı kolumu sıvamış ve daha ben tek laf edemeden iğneyi yapmıştı, bu oturumdan tek hatırladığım, belki de daha öncekilerden kalma bir anı bu bilmiyorum, kirli tırnaklı, yorgun görünüşlü genç bir Orgotalı olan Denetçi'nin bana söyledikleri: "Sorularıma Orgotaca cevap vermelisin, başka dil konuşamazsın. Orgotaca konuşman gerekiyor."

Revir filan yoktu. Çiftliğin ilkesi "ya çalış ya öl" idi; ama uygulamada bazı aksamalar oluyordu; gardiyanlar tarafından sağlanan ölüm ile çalışma arasındaki boşluklar.

Dediğim gibi, acımasız değillerdi; iyi de değillerdi. Aldırışsızdılar ve başlarına dert açılmadığı sürece pek takmıyorlardı. Beni ve benim gibi bir diğer mahkûmu

yatakhaneden çıkarmadılar, ayağa kalkamadığımız anlaşılınca bizi görmemiş gibi yaparak uyku tulumlarımız içinde bırakıp gittiler. Son muayeneden sonra çok hastaydım; öteki, orta yaşlı adamınsa böbreklerinde bir bozukluk vardı ve ölmek üzereydi, hemen ölemediği için bir süre uyku rafında kalmasına izin vermişlerdi.

Pulefen Çiftliği'ndeki her şeyden daha net hatırlıyorum onu. Fizik olarak tipik Büyük Kıta kökenli bir Gethenliydi. Tıknaz yapılı, kısa bacaklı ve kısa kolluydu, hastalık esnasında bile gövdesine yumuşak bir yuvarlaklık veren derisinin altı yağ tabakasıyla kaplıydı. Elleri ve ayakları küçük, kalçaları geniş, göğsü derindi, memeleri benim ırkımın erkeklerine göre biraz daha gelişkindi, teni koyu kahverengiydi, kara saçları sık ve kürk gibiydi. Geniş, sert hatları ve çıkık elmacık kemikleri olan bir yüzü vardı. Kutup bölgelerinde, çok yükseklerde yaşayan yalıtılmış Terralı gruplardan çok farklı değildi. Adı Asra'ydı, marangozdu.

Konuştuk.

Asra, sanırım ölmeye pek isteksiz değildi, ama ölmekten korkuyordu; korkusundan kaçmaya çalışıyordu.

Tek ortak yanımız ölüme olan yakınlığımızdı ve bunun hakkında konuşmak istemiyorduk; böylece uzun süre birbirimizi pek anlayamadık. Onun için fark etmiyordu. Ben, daha genç ve şüpheci olduğumdan anlamak, kavramak, açıklamak istiyordum. Ama hiçbir açıklama yoktu. Konuştuk.

Gece olduğunda yatakhane aydınlanıyor, kalabalık ve gürültülü oluyordu. Gündüz ışıklar söndürülüyordu, büyük oda loş, boş ve sessizdi. Uyku rafında yan yana yatıyor ve yavaşça konuşuyorduk. Asra en çok Kunderer Vadisi'nde, Mişnori sınırını geçerken gördüğüm o geniş, muazzam ovadaki bir Commensal çiftlikte geçen gençlik yıllarından söz etmeyi seviyordu. Şivesi çok be-

lirgindi, anlamını bilmediğim bir sürü isim, yer, âdet, araçtan bahsediyordu, bu yüzden hatıratının pek azını anlayabildim. Genellikle öğle üzeri kendini daha rahat hissettiğinde ondan bir mitos ya da masal anlatmasını istiyordum. Gethenlilerin çoğunda böyle hikâye boldur. Edebiyatları, yazılı biçimde de olmakla birlikte esasta hâlâ canlı sözel geleneğe dayanıyor, bu anlamda hepsi okuryazar. Asra belli başlı Orgota yapıtlarını, Meshe'nin Kısa Öykülerini, Parsid masalını, büyük destanların bazı kısımlarını ve romana benzeyen Deniz Tacirleri söylencesini biliyordu. Yumuşak, heceleri yutan şivesiyle böyle şeyleri ve çocukluğundan kalma halk hikâyelerini anlatıyor, sonra yorulduğunda benim bir öykü anlatmamı istiyordu. Bir yandan ağrılar, sancılar içindeki bacaklarını ovalarken "Karhide'de neler anlatıyorlar?" diye soruyordu ve mahcup, çekingen, sabırlı tebessümüyle bana bakıyordu.

Bir keresinde, "Başka bir dünyada yaşayan insanlara dair bir öykü biliyorum" dedim.

"Nasıl bir dünyaymış bu?"

"Aynı bunun gibi, her şeyi aynı; yalnız o güneşin etrafında dönmüyor. Selemi dediğimiz yıldızın etrafında dönüyor. Güneş gibi sarı bir yıldız o da ve o dünyada, o güneşin altında başka insanlar yaşıyor."

"Sanovi'nin öğretilerinde de var bu öteki dünya hakkında şeyler. Küçükken benim ocağıma gelen yaşlı bir Sanovi deli rahibi vardı, çocuklara böyle şeyler anlatırdı. Yalancılar öldükten sonra nereye gider, intiharcılar nereye gider, hırsızlar nereye gider biz de oraya gidiyoruz, sen, ben bu yerlerden birine, öyle değil mi?"

"Hayır, anlattığım bu dünya bir ruhlar dünyası değil. Gerçek bir dünya. Üzerinde yaşayanlar gerçek insanlar, canlı, tıpkı buradakiler gibi. Ama çok, çok önceleri uçmayı öğrenmişler."

Asra sırıttı:

"Kollarını çırparak değil, tabii. Araba gibi makinelerle uçuyorlarmış." Ama bunu Orgotaca söylemek güçtü, bu dilde "uçmak" fiilinin tam karşılığı yoktur, en yakın anlama gelen söz "kaymak" gibi bir şey. "Evet, tıpkı bir kızağın karda gitmesi gibi havada giden makineler yapmayı öğrenmişler. Bir süre sonra da bunları daha uzağa, daha hızlı gidecek şekilde yapmaya başlamışlar. Sonunda yerden havaya fırlatılan bir taş gibi havada, bulutların üzerinde gitmeye başlamış, başka bir güneşin etrafında dönen başka bir dünyaya gitmiş ve orada da insanlarla karşılaşmışlar..."

"Havada kayarak mı?"

"Belki evet, belki de hayır... Benim dünyama geldiklerinde biz de havada gitmeyi biliyorduk. Ama onlar bize bir dünyadan ötekine gitmeyi öğrettiler. Henüz bunu yapabilen makinelerimiz yoktu."

Anlatıcının birden masala dahil olması Asra'yı şaşırtmıştı. Ateşim vardı, ilaçların kollarımda ve göğsümde açtığı yaralar beni rahatsız ediyordu, bu hikâyenin arkasını nasıl getireceğimi bilemiyordum.

"Devam et" dedi anlamaya çalışarak, "Havada gitmekten başka ne yapıyorlarmış?"

"Oh, buradaki insanların yaptığı şeyleri. Ama her zaman kemmerdeymiş onlar."

Kıkırdadı. Bu hayatta gizli kalmanın yolu yok elbette ve gerek mahkûmlar gerek gardiyanlar arasında lakabım "Sapkın" olmuştu. Ama arzu ve utancın olmadığı yerde anormallikler de dikkat çekmez sanırım. Asra bu kavramla ben ve özelliklerim arasında hiçbir bağlantı kurmadı. Bunu eski bir tema üzerine bir çeşitlemeden ibaret gördü bu yüzden biraz kıkırdadı ve sordu, "Her zaman kemmerde ... Bir ödül yeri mi burası? Yoksa bir ceza yeri mi?"

"Bilmiyorum, Asra. Bu dünya hangisi?"

"İkisi de değil, çocuğum. Burası dünya sadece. Olduğu kadar. Burada doğarsın ve... her şey olduğu gibidir."

"Ben burada doğmadım. Buraya geldim, ben seçtim."

Sessizlik ve karanlık sardı bizi. Çevremizdeki, barakaların ötesindeki kır sessizliği içinde bir testere gürültüsünden başka ses yoktu.

"Ah, peki, peki..." diye mırıldandı Asra ve iç çekti, sonra da ayaklarını ovup farkında olmadığı hafif bir inilti çıkardı. "Biz, hiçbirimiz seçmeyiz" dedi.

Bir ya da iki gece sonra komaya girdi ve hemen öldü. Pulefen Çiftliği'ne ne için, hangi suçtan, bir kabahatten mi yoksa evrağındaki bir düzensizlik yüzünden mi gönderildi, bilmiyorum. Tek bildiğim bir yıldan az bir süredir Pulefen Çiftliği'nde olduğu.

Asra'nın ölümünün ertesi günü beni muayeneye çağırdılar; bu sefer beni taşımaları gerekti. Daha sonrasını hatırlamıyorum.

14 Kaçış

Obsle ile Yegey kenti terk edince ve Slose'nin kapıcısı beni içeri almayınca artık düşmanlarıma gitme zamanının geldiğini anlamıştım; çünkü dostlarımdan fayda yoktu. Komiser Shusgis'e gidip ona şantaj yaptım. Onu satın alacak param olmadığından şöhretimi kullanmam gerekti. Hainlerin arasında hain adı başlı başına bir sermayedir. Karlhide'deki Soylular Hizbi'nin ajanı olarak Orgoreyn'de bulunduğumu, Tibe'ye karşı bir suikast planladıklarını ve kendisinin Sarf'la bağlantı kurmam için seçilmiş olduğunu söyledim; ihtiyaç duyduğum bilgiyi vermeyi reddederse Erhenrang'daki dostlarıma onun bir ikili ajan olduğunu, Açık Ticaret Hizbi için çalıştığını bildirecektim ve bu laf da dönüp dolaşıp Mişnori'ye geri dönüp Sarf'ın kulağına gidecekti tabii; zavallı aptal bana inandı. Bilmek istediğimi he-

men anlattı bana: Hatta onaylayıp onaylamadığımı bile sordu.

Dostlarım Obsle, Yegey ve diğerleri benim için acil bir tehlike oluşturmuyorlardı. Elçi'yi kurban ederek kendi güvenliklerini satın almışlardı ve benim ne onlar ne de kendim için dert olacağıma inanıyorlardı. Shusgis'e gidene dek Gaum haricinde Sarf'tan hiç kimse beni önemsememişti, ama bundan sonra açığımı gözleyeceklerdi. İşimi bitirip gözden kaybolmam gerekiyordu. Mektuplar okunduğu, telefon ve telsizler dinlendiği için Karhide'de kimseyle doğrudan haberleşme imkânım yoktu, ben de ilk kez elçiliğe gittim. Saraydan gayet iyi tanıdığım Sardon rem ir Chenewich burada görevliydi. Elçi'ye ne olduğunu ve nerede hapsedildiğini bildiren bir mesajı Argaven'e iletmeyi kabul etti. Zeki ve dürüst bir adam olan Chenewich'in mesajı aldıktan sonra ne yapacağını kestiremiyordum. Ai'nin Yıldızgemisi birdenbire bulutlar arasından inecek olursa Argaven'in bundan haberdar olmasını istiyordum; zira Sarf onu yakalamadan önce Ai'nin gemisine haber verdiğini umut ediyordum hâlâ.

Şimdi tehlikedeydim, hele elçiliğe girdiğim görüldüyse acilen tehlikedeydim. Çıkar çıkmaz doğru Güney yakasındaki karavan limanına gittim ve Mişnori'yi geldiğim gibi terk ettim: Bir vagonda hamal olarak. Eski izin kâğıtlarım yanımdaydı, ufak değişikliklerle yeni işime uydular. Orgoreyn'de belge tahrifatı riskli iştir. Çünkü günde kırk kez kontrol ederler, ama gene de yapılır bu iş. Balık Adası'ndaki dostlarım bunun inceliklerini öğretmişlerdi bana. Sahte ad kullanmak hoşuma gitmez ama kurtulmam ve Orgoreyn'den Batı Denizi'ne ulaşmam için başka bir yol yoktu.

Katar sarsıla sarsıla Kunderer Köprüsü'nden geçerken aklım Mişnori'de değil batıdaydı. Güz kışa dön-

meye başlamıştı, yollar hızlı trafiğe kapanmadan ve hâlâ bir yararı olabilecekken hedefime varmam gerekiyordu. Sinoth İdaresi'ndeyken Komsvashom'daki bir Gönüllü Çiftliği'ni görmüş ve çiftliklerde kalmış eski mahkûmlarla konuşmuştum. O zaman gördüklerim ve duyduklarım şimdi beni kaygılandırıyordu. Sıcaklık sıfırın biraz altındayken bile palto giyecek kadar soğuğa dayanıksız olan Elçi, Pulefen'in kışından sağ çıkamazdı. Hızlı gitmem gerekiyordu ama bir kuzeye bir güneye sapan, şehirden şehire gezen, her yerde yük doldurup boşaltan katar yavaş gidiyordu. Bu yüzden Esagel Nehri'nin ağzındaki Ethwen'e varmam yarım ay sürdü.

Ethwen'de şansım yaver gitti. Konukevindeki adamlarla konuşurken nehrin yukarısında kürk ticareti yapıldığını, ruhsatlı kapancıların kızak veya buz tekneleriyle nehirde dolaştıklarını, Tarrenpeth Ormanı'na girerek Buz'un yakınlarına kadar gittiklerini öğrendim. Kapanlarla ilgili konuşmaları dinlerken planımı kurmuştum. Kerm toprağında da Gobrin çevresinde de olduğu gibi beyaz kürklü pesthriler vardır; onlar buzulun altında kalan yerleri sever. Gençliğimde Kerm'in thore ormanlarında avlanırdım, şimdi de neden Pulefen'in thore ormanlarında avlanmayacaktım?

Orgoreyn'in uzak batı ve kuzeyindeki bu yerlerde, Sembensyen'in batısındaki vahşi topraklarda insanlar istedikleri gibi dolaşabilirler ve hepsini kontrol edebilecek kadar Denetçi yoktur. Oralarda Yeni Çağ'a rağmen eski özgürlükten bir şeyler kalmış. Ethwen Esagel Körfezi'nin gri kayaları üzerine kurulu gri bir liman; sokaklarında nemli bir deniz rüzgârı esiyor, insanlarıysa açıksözlü, dobra dobra denizciler. Şansımın döndüğü Ethwen'i sevgiyle anıyorum.

Kayaklar, kar ayakkabıları, tuzaklar ve erzak satın aldım. Commensallık Bürosu'ndan gerekli av izni ve

kimlik belgelerini çıkardıktan sonra başlarında Mavrira adlı bir yaşlı adamın bulunduğu bir avcı grubuyla birlikte Esagel'e doğru yayan yola koyuldum. Bu bölgede yılın son ayında bile kardan çok yağmur yağdığı için nehir daha donmamıştı. Avcıların çoğu kışın iyice bastırmasını bekliyor ve Esagel'e Thern ayında buz teknesiyle gitmeyi yeğliyorlardı. Ancak Mavrira erkenden kuzeye varmak ve kış için pestrileri ormana gelir gelmez avlamak niyetindeydi. Mavrira Buz Bölgesi'ni, Kuzey Sembensyen'i ve Ateş Tepeleri'ni çok iyi biliyordu, o günlerde nehri izlerken ondan öğrendiklerim sonraları çok işime yaradı.

Turuf adlı kasabaya varınca hasta olduğumu söyleyip gruptan ayrıldım. Onlar kuzeye doğru yola devam ettiler, bense kuzeydoğuya sapıp Sembensyen Dağları'nın eteklerine daldım. Birkaç günümü araziyi öğrenmeye çalışarak ve sonra da taşıdığım her şeyi Turuf'tan on iki, on üç mil uzaklıktaki bir vadide zulalayarak geçirdim. Kasabaya geri dönüp bu kez güney tarafından girdim ve Konukevine uğradım. Avlanmak için hazırlık yapıyormuş gibi yeniden kayaklar, kar ayakkabıları, erzak, bir kürk tulum ve kış giysileri aldım; ayrıca bir Chabe ocağı, çok katlı bir çadır ve bunları yüklemek için hafif bir de kızak aldım. Artık yağmurun kara, çamurun buza dönüşmesini beklemekten başka yapacak bir şeyim kalmamıştı; bu çok sürmedi, çünkü Mişnori'den Turuf'a gelmem bir aydan fazla zaman almıştı zaten. Arhad Thern'de her yer donmuş ve beklediğim kar yağmaya başlamıştı.

Pulefen Çiftliği'nin elektrikli tellerini akşamüstü erken bir saatte geçtim, ardımda bıraktığım ayak izleri kısa sürede karla örtüldü. Kızağı, çiftliğin doğusunda kalan ormanın girişinde akıntı ağzında bıraktım ve kar ayakkabılarını ayağıma geçirip çiftliğin ön kapısına giden yolu yürüdüm. Kapıda, Turuf'ta beklerken yeni

baştan düzenlediğim belgeleri gösterdim. Artık "mavi damgalı"ydılar ve benim Thener Benth adlı cezası affedilmiş bir hükümlü olduğumu belirtiyorlardı. İlişikte de iki yıl süreli muhafızlık görevi için en geç Eps Thern'e kadar Pulefen Commensallığı Üç Numaralı Gönüllü Çiftlik'e başvurmamı söyleyen bir talimat vardı. Dikkatli bir Denetçi bütün bu belgelerin düzmece olduğunu anlayabilirdi, ama burada dikkatli kişi pek azdır.

Hapse girmekten daha kolay bir şey yokmuş. Dışarı çıkma konusunu da sağlama bağladığıma inanıyordum.

Başgardiyan çağrıda belirtilen tarihten bir gün geç geldiğim için beni fırçaladıktan sonra barakalara yolladı. Akşam yemeği yenmişti ve talihim varmış ki benim iyi cins elbiselerime el koyup yerine resmi üniforma ve çizme vermek için vakit çok geçti. Bana tabanca vermediler ama bir parça yiyecek bir şey istemek bahanesiyle mutfakta dolanırken bir tane bulabildim. Aşçı kendi tabancasını ekmek fırınlarının arkasındaki bir çivide asılı tutuyordu. Onu çaldım. Öldürücü ayarı yoktu; muhtemelen gardiyanlardan hiçbirinin tabancasında yok. Çiftliklerde insanları öldürmezler; bu işi açlığa, kışa ve umutsuzluğa havale ederler.

Otuz, kırk kadar gardiyanla yüz elli, yüz altmış kadar mahkûm vardı, hiçbiri de pek iyi görünmüyordu. Daha henüz Dördüncü Saat'i geçmiş olmasına rağmen çoğu derin uykudaydı. Genç bir gardiyan beni gezdirip uyuyan mahkûmları gösterdi. Uyudukları odanın parlak ışığında onlara baktım ve az kalsın o gece şüpheleri üzerime çekmeksizin harekete geçme umudumu yitirecektim. Hepsi de rahimdeki bebekler gibi ranzalarında tulumların içinde saklıydılar, görünmez ve ayırt edilmez şekilde. Bir tanesi hariç, ileride yatan, saklanamayacak kadar uzun boylu, bir kurukafa gibi esmer yüzlü, gözleri kapalı ve dalgın, uzun saçları keçeleşmiş biri.

Ethwen'de dönen şans şimdi tüm dünyayı elimin altına koymuştu. Tek bir yeteneğim vardır benim; talih çarkının ne zaman dönmeye başladığını bilmek ve eyleme geçmek. Geçen yıl Erhenrang'da bu öngörüyü kaybettiğimi ve bir daha asla elde edemeyeceğimi sanıyordum. Bu kesinliği yeniden hissetmek, zorlu, tehlikeli bir zamanda şansıma güvenebileceğimi bilmek büyük bir hazdı.

Yerinde duramayan, meraklı bir avanak rolü oynayıp ortada aylak aylak gezindiğimden bana gece nöbeti yazdılar. Gece yarısı olduğunda içeride benden ve öteki nöbetçiden başka uyanık kimse kalmamıştı. Ara sıra ranzaların arasında bir aşağı, bir yukarı gezinerek volta atmayı sürdürdüm. Planımı hazırlamıştım, dothe ile irademi ve vücudumu hazırladım, zira karanlıktan gelen gücün yardımı olmaksızın kendi gücüm yeterli olamazdı. Şafak vaktine doğru tekrar yatakhaneye gittim ve aşçının tabancasını saniyenin yüzde birine ayarlayıp Genli Ai'yi bayılttım, sonra onu tulumuyla birlikte sırtıma yükleyip gardiyanların odasına götürdüm. "Ne oluyor?" diye seslendi öteki nöbetçi yarı uykulu bir halde, "Kim o?"

"Ölmüş."

"Bir tane daha mı? Hay, Meshe'nin bağırsakları, daha kış yeni geldi." Sırtımdan aşağı sarkan Elçi'nin yüzüne bakmak için başını çevirdi. "Şu sapık değil mi bu? Göz adına. Bu adamı görmesem Karhideliler hakkında söylenenlere inanmazdım. Çirkin canavar. Bütün hafta boyunca ranzada inleyip durdu ama böyle öleceğini sanmıyordum doğrusu. Neyse, dışarı götür onu da gün ağarana kadar orada dursun, turd çuvalı sırtlamış hamal gibi bekleme burada..."

Koridordan geçerken Denetim Bürosu'na uğradım, gardiyan olduğum için kimse beni durdurmadı, içeri girip alarm ve düğmelerle dolu duvar panelini arayıp

buldum. Hiçbirinin üzerinde ne olduğu yazmıyordu, ama gardiyanlar acil durumlarda hafızalarını harekete geçirebilmek için düğmelerin yanına harfler kazımışlardı; e.t.'nin elektrikli teller anlamına geldiğini düşünerek düğmeyi çevirip çiftliğin dış savunma hattına giden akımı kestim ve Ai'yi omuzlarından sürükleyerek yola devam ettim. Kapıda, gözetim odasında nöbet tutan gardiyanla karşılaştım. Cesedi zar zor taşıyormuş gibi yaptım, çünkü hâlâ dothe gücündeydim ve kendimden ağır bir adamı nasıl kolaylıkla taşıdığımı görmesini istemiyordum. "Mahkûmlardan biri ölmüş" dedim. "Onu dışarı çıkarmamı söylediler. Nereye koyayım?"

"Ne bileyim ben. Dışarı çıkar. Bir saçak altına koy, yoksa kara gömülüp bir dahaki bahara pis kokularla çıkar ortaya. Kar *peditia* yağıyor." Kastettiği bizim *cove kar* dediğimiz iri taneli yağıştı, benim için çok iyi haberdi bu. "Tamam, tamam" dedim ve yükümü alıp dışarı sürükledim, binanın köşesini geçip görüş alanından çıktım. Ai'yi tekrar sırtlanıp birkaç yüz yarda kadar kuzeydoğu yönüne yürüdüm, elektriği kesili tellere tırmandım, yükümü aşağı savurdum, ellerim serbest atladıktan sonra Ai'yi tekrar sırtladım. Bütün hızımla ırmağa doğru koşmaya başladım. Tellerden biraz uzaklaşmıştım ki bir düdük çaldı ve ışıldaklar yanmaya başladı. Beni saklayacak kadar kar vardı, ama birkaç dakikada ayak izlerimi örtecek kadar yağmıyordu. Gene de nehre ulaştığımda hâlâ izimi bulamamışlardı. Ağaçların altındaki açıklıktan, açıklık kalmayınca da suyun içinden kuzeye doğru yürüdüm. Esagel'in hızlı hızlı akan küçük kollarından biri olan ırmak hâlâ donmamıştı. Gün ağarmaya başlamıştı, ben de hızlandım. Dothe'de olduğum için yükümü taşımak zor olsa da bana hiç ağır gelmiyordu. Ormana giden akıntıyı izleyerek kızağımı sakladığım oyuğu buldum. Elçi'yi kızağa bağladım, ne varsa üstüne örterek onu gizledim;

sonra elbise değiştirip bir şeyler atıştırdım. Uzun süre dothe etkisinde kalmak insanı çok acıktırıyor. Sonra ana Orman Yolu'nu izleyerek kuzeye yöneldim. Çok geçmeden bir çift kayaklı adamla karşılaştım.

Bir kapancı gibi giyinmiş ve donanmıştım ve onlara Grende'nin sonuna doğru kuzeye giden Mavrira'ya yetişmeye çalıştığımı söyledim. Mavrira'yı tanıyorlardı ve kapancı ruhsatıma bir göz attıktan sonra hikâyeme inandılar. Kaçakların kuzeye gideceğine ihtimal vermiyorlardı, çünkü Pulefen'in kuzeyinde ormandan ve Buz'dan başka bir şey yoktur; belki kaçakları bulmak umurlarında bile değildi. Neden olsun ki? Yollarına devam ettiler, bir saat geçmeden çiftliğe geri dönerlerken gene karşılaştık. Adamlardan biri de gece birlikte nöbet tuttuğum gardiyandı. Gecenin yarısını karşı karşıya geçirmiş olmamıza rağmen yüzümü hiç görmemişti.

İyice uzaklaşmalarını bekleyip yön değiştirdim ve gün boyu çiftliğin doğusundaki ormana ve tepelere doğru bir yarım daire çizerek yedek donanımımı zulaladığım Turuf'un yukarısındaki gizli yere döndüm. O engebeli arazide kendi ağırlığımdan daha ağır bir kızağı çekmek zordu ama kar kalındı ve hâlâ dothe'deydim. Bu durumu sürdürmem gerekiyordu, çünkü dothe'nin verdiği güç bitti mi hiçbir şey yapacak dermanı kalmaz insanın. Daha önce dothe'yi bir saatten fazla sürdürdüğüm olmamıştı, ama Eskilerden bazılarının bu durumu bir gün ve gece boyu, hatta kimi zaman daha uzun sürdürebildiklerini biliyordum ve o andaki durum da bu eğitimime destek oluyordu. Dothe'deyken insan fazla endişelenmez, benim de tek kaygım ona verdiğim hafif sonik dozun etkisinden çoktan kurtulup uyanmış olması gereken Elçi'ydi. Hiç uyanmadı ve benim de onunla ilgilenebilecek zamanım olmadı. Yoksa, yapısı bize hafif gelen bir felcin onun için ölüm demek olacağı kadar bizlerden farklı mıydı? Çark

elinizin altında dönerken sözlerinize dikkat etmeniz gerekir; oysa ben iki kez onun ölü olduğunu söylemiş ve bir ölü gibi taşımıştım onu, arada bir bütün o tepeler boyunca bir ölüyü taşımakta olduğumu, şansımın ve onun hayatının tükenip gittiği düşüncesi aklıma takılıyordu. O zaman ter basıyor küfrediyordum ve dothe gücü de çatlak bir testiden boşalan su gibi akıp gidiyormuş gibi geliyordu. Ama yoluma devam ettim ve güç beni terk etmeden tepenin eteğindeki zulaya vardım. Çadırı kurup Ai için elimden geleni yaptım. Hipergıda küpü kutularından birini açtım. Çoğunu ben yedim, kalanlardan bir kısmını sulandırıp ona içirdim, zira açlıktan ölecekmiş gibi görünüyordu. Kollarında ve göğsünde içinde yattığı pis uyku tulumu yüzünden hiç kapanmamış yaralar vardı. Bu yaraları temizleyip onu, kışın ve vahşi hayatın saklayabileceği kadar saklayıp ılık kürk tulumun içine yatırdıktan sonra yapabileceğim başka bir şey kalmadı. Gece bastırmıştı, bedenin tüm gücünü kullanmanın gönüllü bedeli olan büyük karanlık üstüme çöküyordu, kendimi karanlığa teslim etmeliydim, onu da.

Uyuduk. Kar yağdı. Gece ve gündüz boyu ve benim *thangen* uykumun gecesi boyunca kar yağmış olmalı. Tipi değil, ama kışın ilk büyük karı. Nihayet kalkıp dışarı baktığımda çadırın yarı yarıya kara gömülmüş olduğunu gördüm. Güneş ışığı ve mavi gölgeler karın üzerinde titreşiyordu. Uzakta, yükseklerde, Ateş Tepeleri'nin bize en yakın olanı Udenushreke'nin dumanı, boz bir yükselti halinde göğün parlaklığını gölgeliyordu. Çadırın çevresi bembeyaz ve bozulmamış karla, tümsekler, tepecikler, girinti ve çıkıntılarla kaplıydı.

Hâlâ nekahat devresinde olduğumdan çok bitkin ve uykuluydum, ama her kalktığımda Ai'ye yiyecek verdim, her seferinde az bir miktar; ve o günün akşamında, kendine gelemese de yaşama dönebildi. Oturmuş, büyük bir

dehşet içindeymişçesine ağlıyordu. Yanına çöktüğümde benden uzaklaşmak için çırpındı ve o çabayla bitkin düşüp bayıldı. O gece hiç bilmediğim dillerde uzun uzun konuştu. Yabancılığın karanlık sessizliğinde, başka bir dünyada öğrendiği dilden sözler sarf etmesini duymak tuhaftı. Ertesi gün daha zor oldu, çünkü ne zaman onunla ilgilenmeye kalksam, sanırım beni çiftlikteki gardiyanlardan biri zannediyor ve ona ilaç vereceğimi düşünerek korkuya kapılıyordu. Orgota ve Karhidece'yi çaresizce birbirine karıştırıp mırıldanarak "yapmamam" için yalvardı ve paniğin verdiği güçle bana karşı koydu. Tekrar tekrar aynı şey oldu, hâlâ thangende olduğum ve güç ve istem olarak zayıf düştüğüm için onunla doğru dürüst ilgilenemedim. Ona ilaç vermekle kalmayıp zihnini değiştirdiklerini, onu bir deliye ya da geri zekâlıya çevirdiklerini düşündüm. Keşke thore ormanındayken kızakta ölseydi ya da şansım yaver gitmeyip Mişnori'den ayrılır ayrılmaz tutuklansaydım ve kendi lanetimi yaşamak üzere bir çiftliğe gönderilseydim diye düşündüm bir an.

Uyandığımda, beni seyrediyordu:

"Estraven?" dedi şaşkınlık dolu bir fısıltıyla hafifçe.

O zaman cesaretim yerine geldi. Onu rahatlatabildim, ihtiyaçlarını gördüm ve o gece ikimiz de iyi uyuduk.

Ertesi gün daha toparlanmıştı ve yemek yemek için doğrulup oturdu. Vücudundaki yaralar iyileşiyordu, bunların ne olduğunu sordum.

"Bilmiyorum. Sanırım ilaçlar yüzünden; sürekli iğne yapıp durdular.."

"Kemmeri önlemek için mi?" Gönüllü çiftliklerden kaçmış veya salıverilmiş adamlardan öğrenmiştim bunu.

"Evet. Ayrıca başka ilaçlar da. Ne olduklarını bilmiyorum, bir tür gerçeği söyletici ilaç. Bunlar yüzünden hastalandım, ama ilaç vermeyi sürdürdüler. Ne öğrenmeye çalışıyorlardı, onlara ne söyleyebilirdim ki?"

"Amaçları seni sorgulamak değil evcilleştirmek de olabilir."

"Evcilleştirmek mi?"

"Orgrevi'den elde edilen bir ilaca bağımlı olmanı sağlayarak seni uysallaştırmak. Bu uygulama Karhide'de bilinir. Ya da sen ve ötekiler üzerinde bir deney yürütüyor olabilirler. Zihin değiştirme ilaçlarını ve tekniklerini çiftliklerdeki mahkûmlar üzerinde denediklerini duymuştum. O zaman buna inanmamıştım; ama şimdi anlıyorum."

"Karhide'de de bu çiftliklerden var mı?"

"Karhide'de mi?" dedim. "Hayır."

Sinirli sinirli alnını sıvazladı. "Mişnori'de de Orgoreyn'de böyle yerler olmadığını söylüyorlardır herhalde."

"Tam aksi. Bunlarla övünürler, sapkınların rehabilite edildiği ve yok olmaya yüz tutmuş kabile gruplarının yerleştirildiği Gönüllü Çiftlikler'in resimlerini, bantlarını gösterirler herkese. Mişnori'nin hemen dışındaki Birinci Bölge Gönüllü Çiftliği'ni gezdirirler, her bakımdan iyi bir gösteri yeridir. Karhide'de çiftlikler olduğunu düşünüyorsanız Bay Ai, bizi cidden fazla önemsiyorsunuz. Bizler gelişmiş bir halk değiliz."

Uzun bir süre gözlerini, içeriyi ısıtmak için iyice açtığım Chabe ocağına dikti, sonra bana döndü.

"Bu sabah söylemiştiniz, biliyorum, ama aklım başımda değildi sanırım. Şu anda neredeyiz, buraya nasıl geldik?"

Tekrar anlattım.

"Yani... benimle birlikte yürüyüp çıktınız, hepsi bu, ha?"

"Bay Ai, mahkûmlardan herhangi biri de veya hepiniz birden oradan yürüyüp çıkabilirdiniz, herhangi bir gece. Aç, bitkin, umutsuz ve ilaçlı olmasaydınız; ve kış giysiniz olsaydı; ve gidecek bir yeriniz tabii... İşte tuzak

burada. Nereye gidebilirdiniz ki? Bir şehre mi? Hiçbir belgeniz yok, işiniz bitik. Boş araziye mi? Hiçbir korunağınız yok, işiniz bitik. Yazları Pulefen Çiftliği'ndeki gardiyan sayısını artırıyorlardır sanırım. Kışlarıysa gardiyanlığı kışa yaptırıyorlar."

Pek dikkatle dinlemiyordu. "Beni yüz feet bile taşıyamazsınız, Estraven. Bırakın taşımayı, hem de karanlıkta millerce yolu koşarak almak..."

"Dothe'deydim."

Duraksadı. "Kendi isteğinizle mi?"

"Evet."

"Siz... Handdarata'dan mısınız?"

"Handdara arasında büyüdüm ve iki yıl Rotherer İnzivası'nda kaldım. Kerm Toprağı'nda İç Ocağa mensup olanların çoğu Handdarata'dandır."

"Dothe devresinden sonra aşırı enerji akımı yüzünden bir tür baygınlık yaşandığını duymuştum."

"Evet; thangen deniyor ona, karanlık uyku. Dothe devresinden çok daha uzun sürer ve nekahat evresine girdikten sonra buna karşı direnmek çok tehlikeli olabilir. İki gece deliksiz uyudum. Şu anda hâlâ thangen'deyim; tepeyi aşamadım. Açlık da bunun bir parçası, bir hafta idare edebileceğimi düşündüğüm yiyeceğin çoğunu bitirdim."

"Pekâlâ" dedi tedirgin bir telaşla. "Tamam, size inanıyorum başka çarem yok zaten. Ben buradayım, siz buradasınız... Ama anlamıyorum, bunu ne için yaptığınızı anlamıyorum."

O anda kendimi kaybedecek gibi oldum, bir süre gözlerimi yanımda duran buz bıçağına dikip kalakalmışım, öfkemi kontrol edene kadar ona bakmadım ve karşılık vermedim. Neyse ki yüreğimde hâlâ fazla ateş ve telaş yoktu, kendi kendime onun cahil bir adam, bir yabancı olduğunu, kötülük gördüğünü ve korktuğunu tekrarlayıp durdum. Sonunda adilce düşünmeyi başa-

rıp ona cevap verdim: "Orgoreyn'e ve sonunda Pulefen'e gelmenizin kısmen benim hatam yüzünden olduğunu düşünüyorum. Kendi hatamı düzeltmeye çalışıyorum."

"Orgoreyn'e gelmemin sizinle bir ilgisi yok."

"Bay Ai, aynı olayları farklı gözlerle gördük; ikimize de aynı görüneceklerini sanmakla hata etmişim. Geçen bahara dönelim. Kilit taşı törenine yarım ay kala Kral Argaven'e beklemesini, siz ya da göreviniz hakkında bir karara varmamasını salık vermeye başlamıştım. Onunla görüşmeniz çoktan planlanmıştı ve hiçbir sonuç beklenmese de bunun yapılması uygun görüldü. Bütün bunları anlamış olduğunuzu düşünmüştüm, yanılmışım. Her şeyi fazla kolay sanmışım; size saygısızlık etmek, tavsiyede bulunmak istemedim; Pemmer Harge rem ir Tibe'nin kiorremi içindeki hızlı yükselişinin doğurduğu tehlikeyi anladığınızı düşündüm. Tibe'nin sizden korkması için iyi bir sebep olsaydı sizi bir hizip adına çalışmakla suçlayabilir ve kolaylıkla korkuya kapılan Argaven sizi katlettirirdi. Tibe yukarıda ve güçlüyken sizin aşağıda ve güvenlik içinde olmanızı istedim. Tesadüfen ben de sizinle birlikte aşağı gittim. Düşüşüm kaçınılmazdı ama bunun tam da sizinle konuştuğumuzun gecesinde olacağını bilmiyordum; oysa hiç kimse uzun süre Argaven'in başbakanı olarak kalamaz. Sürgün Emri elime geçtikten sonra sizinle temas kuramazdım. Çünkü sizi de onursuz durumuma bulaştırmak ve içinde bulunduğunuz tehlikeyi artırmak istemiyordum. Buraya, Orgoreyn'e geldim. Size Orgoreyn'e gelmenizi salık vermeye çalıştım. Otuz üç Commensal arasında en az kuşkulandığım adamları size giriş izni sağlamaları için ikna etmeye çalıştım; onların yardımı olmaksızın o izni alamazdınız. Sizde iktidara giden bir yol gördüler, Karhide ile süregelen rekabeti sona erdirip Açık Ticaret'i yeniden kurmak ve böylece belki de Sarf'ın etkisini kırabilmek için

sizden yararlanmayı umdular, ben de böyle düşünmeye iteledim onları. Ama aşırı ihtiyatlı adamlar onlar, eyleme geçmeye korkuyorlar. Sizi herkese ilan etmek yerine gizlediler ve şanslarını kaybettiler. Sonra da kendi postlarını kurtarmak için sizi Sarf'a sattılar. Fazla güvendim onlara, bu yüzden hata bende."

"Ama ne için -bütün bu entrikalar, bu gizlilik, iktidar kavgası ve komplolar- ne için Estraven? Neyin peşindeydiniz?"

"Siz neyin peşindeyseniz ben de onun peşindeydim: Dünyamla sizin dünyalarınız arasında ittifak kurulması. Ne sanmıştınız?"

Bir çift tahtadan bebek gibi, alev alev yanan ocağın üzerinden birbirimizi süzüyorduk.

"Yani ittifakı yapan Orgoreyn olsa bile mi?"

"Orgoreyn olsa bile. Çok sürmez, Karhide de aynı yoldan giderdi. Hepimiz için, yurttaşlarım için bunca şey söz konusuyken şifgretor oyunu oynayacağımı mı düşündünüz? Hepimiz uyandıktan sonra hangi ülkenin önce uyanmış olması ne fark eder?"

"Söylediklerinize nasıl inanabilirim ki!" diye patladı birden, bedensel zayıflık bu aşağılamayı artırıyor ve keskinleştiriyordu. "Bütün bunlar doğru olsaydı daha önce de bir şeyler açıklayabilirdiniz, geçen baharda ve bu Pulefen seyahatinden korumuş olurdunuz bizi. Benim adıma giriştiğiniz çabalar..."

"Başarılı olamadı. Ve sizin için acı, utanç ve tehlike doğurdu. Biliyorum. Ama sizin için Tibe'yle mücadele etmeye kalksaydım şimdi burada olamazdınız. Erhenrang'da bir mezarda olurdunuz. Şu anda Orgoreyn'de ve Karhide'de hikâyenize inanan birkaç kişi var, çünkü bana kulak verdi onlar. Hâlâ da size yardımcı olabilirler. Benim en büyük hatam, dediğiniz gibi, size açılmamak oldu. Buna pek alışık değilim. Ne

öğüt vermeye ne almaya alışığım, ne de suçlamaya ve suçlanmaya."

"Size haksızlık etmek istememiştim, Estraven."

"Ama ettiniz. Garip bu. Tüm Gethen'de size tamamen güvenen tek adam benim ve tüm Gethen'de sizin güvenmeyi reddettiğiniz tek adam yine benim."

Başını elleri arasına aldı. "Çok üzgünüm Estraven" dedi sonunda. Hem özürdü hem de itiraf.

"Mesele şu ki" dedim, "size inandığım gerçeğine inanamıyor ve inanmak istemiyorsunuz." Ayaklarım uyuşmaya başlamıştı, kalktım, öfke ve yorgunluktan titrediğimi fark ettim. "Bana zihin konuşmanızı öğretin" dedim, rahatlıkla ve sinirlenmeden konuşmaya çalışarak, "Yalana yer vermeyen şu lisanınız. Bana öğretin onu, sonra da yaptığım şeyleri neden yaptığımı sorun."

"Bunu yapmak isterdim, Estraven."

15
Buz'a Doğru

Uyandım. Şimdiye kadar, böyle bir sıcaklık içinde uyanmak, hayatta ve artık Pulefen Çiftliği'nden uzakta bir çadırın içinde olduğumu fark etmek tuhaf, inanılmaz geliyordu. Oysa bu kez uyanışımda tuhaflık değil güzel bir huzur duygusu vardı. Yerimde doğrulup esnedim ve parmaklarımla karmakarışık olmuş saçlarımı taramaya çalıştım. Birkaç feet ötemde uyku tulumu içinde uzanmış deliksiz bir uyku çeken Estraven'e baktım. Üzerinde pantolonundan başka bir şey yoktu, içerisi onun için fazla sıcaktı. Karanlık ve gizemli yüzü ışığa, bakışlarıma dönüktü. Estraven uykudayken uykudaki herkes gibi biraz aptal görünüyordu; gevşemiş ve dalmış, değirmi, güçlü bir yüz, üstdudağı ve kalın kaşlarının üzerinde küçük ter tanecikleri. Erhenrang'daki geçit alayı sırasında, rütbe ve gün ışığı zırhı içinde nasıl terle-

yip durduğunu hatırladım. Şimdiyse onu daha soğuk bir ışıkta savunmasız ve yarı çıplak olarak görüyordum ve onu ilk kez olduğu gibi görüyordum.

Geç ve yavaş uyandı. Sonunda esneyerek doğruldu, gömleğini giydi, havanın nasıl olduğuna bakmak için başını dışarı uzattı sonra da bana bir tas orş isteyip istemediğimi sordu. Dün gece ocağın üzerinde bıraktığı suyu kaynatıp orş'u pişirmiştim, ona uzattığım tası aldı, teşekkür etti ve oturup içmeye başladı.

"Buradan nereye gideceğiz, Estraven?"

"Nereye gitmek istediğinize bağlı Bay Ai. Ve ne tür bir yolculuğu kaldırabileceğinize bağlı."

"Orgoreyn'den en çabuk nasıl çıkılır?"

"Batıdan. Deniz kenarına giderek. Otuz mil kadar sürer."

"Ya sonra?"

"Burada limanlar ya donmuştur ya da donmaktadır. Ayrıca kışın uzaklara giden gemi olmaz. Bir dahaki bahara, büyük tacirler Sith ve Perunter'e gidene kadar bir yerlerde gizlenip beklemek gerekir. Ticaret ambargosu sürecek olursa kimse Karhide'ye gitmez. Bir ticaret kervanında çalışarak gidebiliriz. Ne yazık ki hiç param kalmadı."

"Başka bir alternatif var mı?"

"Karhide. Karadan."

"Ne kadar uzakta; bin mil mi?"

"Evet, karayolundan. Ama karayolundan gidemeyiz. Daha ilk Denetim'de takılır kalırız. Tek yol dağları aşarak kuzeye gidip, Gobrin'den doğuya geçmek; sonra da Guthen Körfezi'nde sınıra ineriz."

"Gobrin'den, yani buz örtüsünden, öyle mi?"

Başını salladı.

"Kışın mümkün olabilir mi bu?"

"Belki; bütün kış yolculuklarında olduğu gibi: Şansımız varsa. Bir bakıma kışın Buzul aşmak daha kolaydır. Bilirsiniz, iyi hava buzullar üzerinde kalma eğilimindedir, buz güneş ısısını yansıtır; fırtınalar da çevreye itilir. Tipinin içindeki Yer efsaneleri de bundan çıkar zaten. Bu işimize yarayabilir. Başka şansımız pek yok."

"Yani ciddi ciddi düşünüyorsunuz..."

"Öyle düşünmeseydim sizi Pulefen Çiftliği'nden almamın hiçbir anlamı olmazdı."

Hâlâ sert, küskün, suratsızdı. Bir gece önceki konuşma ikimizi de sarsmıştı.

"Herhalde baharı bekleyip denizden geçmektense buzdan geçme riskini göze almayı tercih ediyor olmalısınız."

Başını salladı. "Yalnızlık" diye açıkladı kısa ve öz.

Bir süre bunun üzerinde düşündüm "Umarım benim yetersizliklerimi hesaba katmışsınızdır. Sizin gibi soğuğa dayanıklı değilim. Kayak kullanmakta usta sayılmam. Birkaç gün öncesine göre çok daha iyi olmama rağmen pek iyi bir durumda da değilim."

"Sanırım yapabiliriz" dedi, hep ironik bulduğum eksiksiz bir yalınlıkla.

"Pekâlâ."

Bana baktı ve çay fincanını kafasına dikti. Çay da denebilir; haşlanmış perm tahılından elde edilen orş koyu renkli, kekremsi bir içki, A ve C vitaminleriyle, şeker bakımından zengin, hoş bir uyarıcı. Kış'ta eğer bira yoksa orş vardır; her ikisi de yoksa insan da yoktur.

"Zor olacak" dedi fincanını masaya bırakırken. "Çok zor. Şansımız yardım etmezse yapamayız."

"Buzda ölmek beni çıkardığınız lağım çukurunda ölmekten iyidir."

Bir kurutulmuş ekmekelması alıp kesti, bana bir dilim uzattı ve oturup dalgın dalgın çiğnemeye başladı. "Daha çok yiyecek gerek bize" dedi.

"Karhide'ye varabilirsek ne olacak, sizin için yani? Hâlâ cezalısınız."

Ayıbalığınınkileri andıran karanlık bakışlarını bana çevirdi. "Evet, sanırım benim bu tarafta kalmam gerek."

"Ya mahkûmun kaçmasına yardımcı olduğunuzu öğrenirlerse?"

"Bunu öğrenmeleri gerekmez." Acı acı gülümsedi. "Önce Buz'u geçmeliyiz."

Sözünü kestim. "Bakın, Estraven, dün söylediklerimi bağışlayacak mısınız?"

"*Nusuth.*" Hâlâ lokmasını çiğneyerek kalktı, hiebini, paltosunu, çizmelerini giydi ve otomatik olarak kapanan kapaktan ayıbalığı gibi kayarak çıktı. Başını içeri uzatıp sordu: "Geç gelebilirim, gece boyunca gelmeyebilirim de. Tek başınıza kalabilir misiniz?"

"Evet."

"Pekâlâ." Bunu söyledikten sonra kayboldu. Değişik durumlara Estraven kadar çabucak ve eksiksiz karşılık verebilen bir başkasını görmemiştim. Ben iyileşiyor ve gitmek istiyordum. O da thangen'den çıkmış ve çıkar çıkmaz da gitmişti. Asla aceleci ve telaşlı değildi, ama her zaman hazırdı. Benim için fırlatıp attığı olağanüstü politik kariyerinin sırrı buydu kuşkusuz. Bana güvenmesini ve misyonuna bağlanmasını da açıklıyordu bu. Geldiğimde o hazırdı. Kış'ta ondan başka hazır olan kimse yoktu.

Oysa yavaş, acil durumlarda yetersiz bir adam olarak görüyordu kendini.

Bir keresinde, çok yavaş düşündüğü için eylemlerini "şansın" ne yönde gittiğine ilişkin bir sezgiyle yönlendirdiğini söylemişti bana. Bu sezgi de pek nadiren yanıltıyormuş onu. Bunu ciddi ciddi söyledi: Doğru olabilir. Kış'ta ileriyi görebilen kişiler sadece İnzivalar'daki Öndeyiciler değil. Önsezileri eğitmişler, ama kesinliğini artıramamışlar. Bu bakımdan Yomeshta da haklı olabilir;

bu yetenek sadece basitçe öndeyi değil, *her şeyi bir anda* görme gücü (bir anlık bile olsa; bütünü görme gücü).

Estraven gidince küçük ısıtıcı ocağı en yüksek sıcaklık ayarına getirdim ve bu kadar zamandır –ne kadar bilmiyorum– ilk kez ısınabildim. Thern'e girmiş olmalıydık, kışın ve yeni Bir Yılı'nın ilk ayına, ama Pulefen'den beri hesabı şaşırmıştım.

Soba, Gethenlilerin soğukla baş etmek için binlerce yıldır sürdürdükleri çabayla mükemmelleştirdikleri o harika ve ekonomik cihazlardan biriydi. Bir tek, enerji kaynağı olarak füzyon devreleri kullanımı bu aracı daha geliştirebilirdi. Biyonik enerjili bataryası on dört ay sürekli kullanıma yetiyordu, verdiği sıcaklık müthişti ve aynı zamanda hem ocak, hem ısıtıcı, hem de fenerdi, üstelik ağırlığı yalnızca iki kiloydu. O olmasa elli mil bile yol alamazdık. Estraven'e çok pahalıya patlamış olmalı; Mişnori'de büyük bir edayla ona götürdüğüm paraya. Plastikten yapılmış çadır, hava koşullarına dayanıklıydı ve soğuk havada çadırların en büyük derdi olan içerdeki su yoğunlaşmasını bir ölçüde önleyecek şekilde tasarlanmıştı; pesthri kürkünden uyku tulumları; giysiler, kayaklar, kızak, erzak, her şey en iyi kalite, hafif, dayanıklı ve pahalıydı. Estraven biraz daha yiyecek almaya gittiyse neyle alacaktı ki?

Ertesi gün gece bastırana dek dönmedi. Birkaç kez kar ayakkabılarını giyip dışarı çıktım ve çadırımızı gizleyen karlı vadinin eğimlerinde güç kazanmaya çalışarak pratik yaptım. Kayaklarda iyiydim ama kar ayakkabılarıyla pek becerikli değildim. Yolumu kaybetmemek için tepelerde fazla dolaşmadım; arazi vahşi ve dik yamaçlarla, çukur ve engebelerle doluydu, doğudaki bulutlarla örtülü dağlara doğru keskin bir eğimle yükseliyordu. Estraven geri dönmediği takdirde bu baş belası yerde tek başıma ne yapacağımı düşünecek kadar vaktim oldu.

Sisli tepeden kayarak indi –müthiş bir kayakçıydı– ve yanımda durdu, kirli ve yorgundu, ağır bir yük taşıyordu. Sırtında tıka basa dolu kocaman bir çuval vardı; eski Arz'ın damlarında, bacalarında dolaşan Noel Baba gibi. Paketlerde kadik tohumu, kurutulmuş ekmekelması, çay ile Gethenlilerin bir tür yumrudan elde ettikleri o sert, kırmızı, toprak tadında şekerden vardı.

"Nasıl buldun bunları?"

"Çaldım" dedi, bir zamanlar Karhide'nin Başbakanı olan bu adam ellerini ocağa tutup ısıtmaya çalışırken. Ocağın ısısı azalmamıştı henüz, o bile üşüyordu. "Turuf'ta neredeyse enseleniyordum." Bütün öğrenebildiğim bu oldu. Yaptığıyla övünmüyordu, bunlara gülemiyordu bile. Kış'ta hırsızlık ağır bir suçtur; intihardan sonra en utanç verici suçtur hem de.

"Önce bunları kullanacağız" dedi, ben bir tas dolusu karı eritmek için ocağın üstüne koyarken. "Bunlar ağır." Daha önce aldığı yiyeceklerin çoğu "hipergıda" tabletleriydi, dondurulmuş, kurutulmuş, sıkıştırılmış yüksek enerjili yiyecek karışımları; Orgota dilinde bunlara giçi miçi denir ve biz de kendi aramızda Karhidece konuşmamıza rağmen bu ismi kullanıyorduk. Standart asgari ölçüyle ikimize altmış gün yetecek kadar yiyecek vardı; günde yarım kilo hesabıyla yani. Estraven yıkanıp yemek yedikten sonra uzun bir süre ocağın yanına oturup elimizde ne olduğunu ve nasıl kullanacağımızı hesapladı. Ölçü aletimiz yoktu, bunun için yarım kiloluk bir giçi miçi kutusunu kullandı. Gethenlilerin çoğu gibi her yiyeceğin içerdiği kalori miktarını, besin değerini biliyordu; değişik koşullar altında ne kadarına ihtiyaç duyduğunu ve benim ihtiyacımı da yaklaşık olarak nasıl hesaplayacağını biliyordu. Kış'ta hayatta kalabilmek için böylesi bir bilgi çok önemlidir.

İstihkakımızı hesapladıktan sonra uyku tulumuna sarınıp uyudu. Gece boyu uykusunda rakamlar sayıkladığını duydum: Ağırlıklar, günler, mesafeler...

Kabaca sekiz yüz millik bir yol vardı önümüzde. İlk yüz mil kuzey veya kuzeydoğu yönündeydi. Ormandan ve Sembensyen Sıradağları'nın kuzeyinden geçerek büyük buzula, iki parçalı Büyük Kıta'nın 45. paralelin kuzeyindeki kısımlarını kaplayan ve yer yer 35. paralele kadar inen buz örtüsüne gidecektik. Bu güney uzantılarından biri de Ateş Tepeleri bölgesi, Sembensyenler'in son zirveleridir. İlk hedefimiz bu bölgeydi. Estraven buradan sonra ya dağlardan inerek ya da büyük buzullardan birine tırmanarak buz örtüsüne geçebileceğimizi düşünüyordu. Sonra buz üzerinde altı yüz mil kadar doğu yönüne gidecektik. Guthen Körfezi yakınında, buz sınırlarının tekrar kuzeye çekildiği yerde aşağı inip, kar kalınlığının on ila yirmi feet arasında olduğu Shensey Bataklıkları boyunca güneydoğuya, Karhide sınırına doğru yol alacaktık.

Bu rotayla baştan sona insanların yaşamadığı ve yaşayamayacağı bölgede yolculuk etmiş olacaktık. Böylece hiçbir Denetçi ile karşılaşmayacaktık. Bu çok önemliydi. Benim hiçbir belgem yoktu. Estraven de kendi belgelerinde artık daha fazla tahrifat yapmanın mümkün olmadığını söyledi. Ayrıca, kimse aksini ummazken bir Gethenli olduğum sanılabilirdi belki, ama beni arayanların gözünden saklanamazdım. Bu bakımdan Estraven'in önerdiği güzergâh son derece uygundu.

Diğer bakımlardan delice görünüyordu.

Düşüncemi kendime sakladım, çünkü sıra ölümler arasında seçim yapmaya geldi mi, kaçarken ölmeyi tercih edeceğimi söylerken samimiydim. Estraven ise hâlâ alternatifleri araştırıyordu. Ertesi gün büyük bir dikkatle kızağı yüklerken sordu: "Yıldızgemisi'ne haber gönderseniz ne kadar sürede gelir?"

"Sekiz günle yarım ay arasında. Güneş yörüngesinin neresinde olduğuna bağlı. Güneşin öteki tarafında da olabilir."

"Daha erken gelemez mi?"

"Gelemez. NAFAL itişi bir güneş sistemi içinde kullanılamaz. Gemi sadece roket gücüyle gelebilir ki bu da sekiz günden az sürmez. Ne oldu?"

Önce bir ipi sıkı sıkıya bağlayıp düğümledikten sonra yanıtladı. "Dünyanızdan yardım istemenin akıllıca olup olmadığını hesaplamaya çalışıyordum, zira benimkinden bir fayda yok. Turuf'ta bir radyo vericisi var."

"Gücü ne kadar?"

"Çok değil. En yakın büyük verici Kuhumey'de, dört yüz mil kadar güneyimizde.

"Kuhumey büyük bir şehir değil mi?"

"Çeyrek milyon nüfusu var."

"Bir şekilde radyo vericisine ulaşmamız lazım; sonra da en az sekiz gün saklanabilmemiz. Çünkü Sarf alarma geçmiş olur."

Başıyla onayladı.

Son kadik tohumu çuvalını da çadırdan sürükledim, kızağa yükledikten sonra Estraven'e döndüm, "Mişnori'de o gece, beni uyardığınız gece, tutuklandığım gece gemiye haber göndermiş olsaydım... Ama Yanıtlayıcım Obsle'deydi; hâlâ da ondadır sanırım."

"Kullanabilir mi?"

"Hayır. Rastlantıyla, kurcalarken bile çalıştıramaz. Koordinat ayarları son derece karmaşıktır. Ama ben kullanabilseydim!"

"Ben de o gün oyunun bittiğini bilseydim" dedi ve gülümsedi. Pişmanlığa kapılan biri değildi.

"Bence biliyordunuz. Ama ben size inanmadım."

Kızağın yüklenmesi tamamlanınca günün geri kalan kısmını hiçbir şey yapmadan enerji depolayarak geçir-

memizi istedi. Çadırda uzanıp küçük bir deftere ufak, hızlı, dik Karhide yazısı ile bir önceki bölümde anlatılanları yazmaya koyuldu. Geçen ay boyunca güncesini düzgün tutamamıştı ve bundan ötürü rahatsız oluyordu; bu günce konusunda çok titizdi. Bu güncenin yazılması sanırım hem ailesine, Estre Ocağı'na karşı bir yükümlülük, hem de onlarla bir bağ kurmanın tek yoluydu. Ancak bunu daha sonraları öğrendim; o sırada ne yazdığını bilmiyordum. O yazarken ben de kayakları mumlayarak ya da boş oturarak vakit geçirdim. Bir ara ıslıkla bir dans ezgisi çalmaya başladım ama birden kestim. Tek bir çadırımız vardı ve birbirimizi delirtmeden aynı çadırı paylaşacaksak davranışlarımıza biraz dikkat etmemiz gerekiyordu... Islık çalmaya başlayınca Estraven başını kaldırıp baktı, ama rahatsız olmuş gibi görünmüyordu. Daha çok dalgın, düşteymişçesine bakıyordu bana. "Keşke geçen yıl geminizden haberim olsaydı... Neden bu dünyaya yalnız yolladılar sizi?"

"Bir dünyaya ilk giden elçi daima yalnız gider. Bir yabancı tuhaf bir şeydir. İki tanesi işgal demektir."

"İlk elçinin hayatı değersiz demek."

"Hayır. Ekumen kimsenin hayatını değersiz olarak görmez. Bu yüzden tek kişinin hayatını tehlikeye atmak iki ya da yirmi kişininkini atmaktan daha iyidir. Hem insanları büyük sıçrayışlara göndermek çok pahalıdır ve zaman alır. Zaten işi kendim istemiştim."

"Tehlikede onur vardır" dedi, bir atasözüydü herhalde, sonra da hafifçe ekledi, "Karhide'ye vardığımızda ikimiz de onur kazanmış olacağız..."

O bunları söylerken Karhide'ye sahiden varacağımıza inandığımı fark ettim. Buzul Çağı'nın ortasında, kış fırtınaları içinde, korunaksız ve yaşamsız bomboş yerleri, dağları, çukurları, göçükleri, volkanları, buzulları, buz örtülerini, donmuş bataklık ve körfezlerle dolu sekiz

yüz mili aşarak. O oturmuş, benzerini bir kemere harç koyan deli bir kralda gördüğüm aynı titiz sabırla kayıtlarını tutuyor ve "Karhide'ye *vardığımızda*" diyordu.

Vardığımızda derken tarihi belirsiz bir umudu belirtmiyordu. Karhide'ye kışın dördüncü ayının dördüncü günü, Arhad Anner'de varmayı planlamıştı. Ertesi gün, ilk ayın on üçünde, Tormenbod Thern'de yola çıkacaktık. Hesaplayabildiği kadarıyla erzakımız en fazla üç Gethen ayı, 78 gün yetecekti; yani yetmiş gün boyunca günde on iki mil gitmemiz ve Karhide'ye Arhad Anner'de varmamız gerekiyordu. Her şey hazırdı. Şu anda iyi bir uyku çekmekten başka yapacak iş yoktu.

Şafakta, ince, durgun bir kar altında kar ayakkabılarıyla yola koyulduk. Tepelerin yüzeyi *bessa*, yani yumuşak ve henüz sıkışmamış karla kaplıydı. Terralı kayakçıların "vahşi" kar dediğinden sanırım. Kızak tıka basa doluydu; Estraven toplam yükümüzün 150 kilo kadar olduğunu hesapladı. İyi tasarlanmış küçük bir tekne gibi kullanışlıydı ama bu gevşek karda onu çekmek zor oluyordu. Kızak, sürtünme direncini neredeyse tamamen yok eden bir polimerle kaplanmıştı, yine de kara bata çıka ilerlerken bunun bir faydası olmuyordu. Yüzeyi ve yoldaki iniş çıkışları düşünerek birimizin önden çekmesi, birimizin de arkadan itmesi en uygun yöntem olarak göründü. Kar gün boyu serpiştirdi. İki kez bir şeyler atıştırmak için durduk. Muazzam büyüklükteki dağ arazisinde tek bir ses bile yoktu. Yola devam ettik, sonra birden alacakaranlık bastırdı. O sabah ayrıldığımıza benzer, beyaza gömülmüş tepeler arasındaki bir vadide durduk. Yorgunluktan sendeliyordum, yine de günün bittiğine inanamıyordum. Kızağın sayacına göre yaklaşık on beş mil yol almıştık.

Tam yükle, iniş çıkışlarla dolu bir vadide, yumuşak kar üzerinde bu kadar yol alabildiğimize göre dümdüz Buz'un sert yüzeyinde ve daha az yükle daha hızlı gide-

ceğimiz kesindi. Daha önce Estraven'e duyduğum güven kendiliğinden olmaktan çok iradiydi. Şimdi ise artık ona tamamen inanıyordum. Yetmiş gün içinde Karhide'de olacaktık.

"Daha önce böyle yolculuk ettiniz mi?" diye sordum.

"Kızakla mı? Çok."

"Uzun mesafe mi?"

"Yıllar önce bir güz, Kerm Buzu üzerinde birkaç yüz mil gitmiştim."

Kerm Toprağı'nın aşağı ucu, Karhide yarı kıtasının güneyindeki dağlık yarımada, kuzeyi gibi buzullarla örtülüdür. Gethen'in Büyük Kıtası'nda insanlık iki beyaz duvar arasındaki bir şeritte yaşıyor. Hesaplamalarına göre güneş ışımasındaki yüzde 8'lik bir azalma iki duvarı birleştirir; o zaman ne insan kalır, ne toprak; yalnızca buz.

"Ne için?"

"Meraktan, serüven için." Bir an duraksadı ve belli belirsiz gülümsedi. "Düşünsel yaşamın karmaşıklığını ve yoğunluğunu artırmak için" dedi, benim Ekumenik alıntılarımdan birine gönderme yaparak.

"Ah! Varlıkların içindeki evrim eğilimini bilinçli olarak harekete geçiriyordunuz demek." İkimiz de halimizden memnunduk, ılık çadırda oturmuş sıcak çay içiyor ve kadik tohumu lapasının kaynamasını bekliyorduk.

"Evet öyle" dedi. "Altı kişiydik. Hepimiz de gençtik. Estre'den ben ve kardeşim vardı. Stok'tan da dört arkadaşımız. Gezinin bir amacı yoktu. Teremander'i görmek istemiştik, aşağı tarafta buzun içinde yükselen dağı. Çok az insan o dağı karadan görmüştür."

Lapa hazırdı, Pulefen Çiftliği'nin zor yenen yemeklerinden çok farklıydı; tadı Terra'nın kebap kestanelerine benziyor ve ağızda muhteşem bir sıcaklık bırakıyordu. Isınmış ve rahatlamış bir halde, "Gethen'de en iyi yiyecekleri sizinle birlikteyken yedim, Estraven" dedim.

"Ya Mişnori'deki ziyafet."

"Hayır. Bu doğru... Orgoreyn'den nefret ediyorsun, değil mi?"

"Orgota'da iyi yemek pişirmesini bilen çok azdır. Orgoreyn'den nefret etmek mi? Hayır, nasıl nefret edebilirim ki? Tibe böyle şeyler söyleyip duruyor ama benim aklım almıyor. İnsanları biliyorum, şehirleri, çiftlikleri, tepeleri, nehirleri ve kayalıkları biliyorum, tepelerdeki bir otlağın bir kenarında güz sonu güneşin nasıl battığını biliyorum; ama bütün bunları bir sınıra bağlamanın, ona bir ad takıp bu adı taşımayan yerleri sevmemenin ne anlamı olabilir? Ülkesini sevmek nedir; başka ülkeleri sevmemek mi? Öyleyse iyi bir şey değil bu. Yoksa sadece kendini sevmekten mi ibaret? O zaman iyi bir şey olabilir, ama bunu bir erdem, bir meslek haline getirmemek gerek... Hayatı sevdiğim gibi Estre Beyliği'nin tepelerini de seviyorum, ama böyle bir sevginin nefretten oluşan bir sınır hattı olmaz. Bunun ötesinde tam bir cahilim, umarım."

Cahil, Handdara anlamında, soyutlamaları reddetmek, nesnenin kendisine sıkı sıkı yapışmak anlamına gelir. Bu tavırda biraz kadınsı bir şeyler, soyutun, idealin reddi ve verili olana boyun eğme vardı ki bu beni rahatsız ediyordu.

Fakat o dikkatle sözünü sürdürdü, "Kötü bir yönetimden nefret etmeyen adam aptalın tekidir. Ve yeryüzünde iyi yönetim diye bir şey varsa ona hizmet etmek büyük zevk olurdu."

Burada birbirimizi anlıyorduk. "Bu zevki biraz biliyorum" dedim.

"Ben de öyle düşünmüştüm."

Kâselerimizi sıcak suyla çalkaladım ve suyu çadırın kapağından dışarı döktüm. Dışarısı zifiri karanlıktı; ince ince yağan kar kapaktan sızan ışıkta zorlukla seçiliyordu.

Tekrar çadırın kuru ılıklığına kapanınca tulumlarımızı açtık. "Kâseleri bana verin Bay Ai" gibisinden bir şeyler söyleyince ona döndüm, "Bütün Gobrin Buzu boyunca hep 'Bay Ai' diye mi gidecek?"

Başını kaldırıp baktı ve güldü: "Sana nasıl seslenece-ğimi bilmiyorum."

"Adım Genli Ai."

"Biliyorum. Sen benim memleket adımı kullanıyorsun."

"Ben de sana ne demem gerektiğini bilmiyorum."

"Harth."

"Ben de Ai. İlk adları kimler kullanır?"

"Ocak kardeşleri ya da arkadaşlar" dedi, bunu söylerken sekiz feetlik çadırda iki feet ötemde, uzağımda, ulaşılmaz bir yerdeydi. Bunun cevabı yok. Dürüstlükten daha küstah olan ne vardır? Sakinleşip kürk tulumun içine girdim. "İyi Geceler Ai" dedi yabancı ve öteki yabancı karşılık verdi, "İyi geceler Harth."

Bir arkadaş. Her arkadaşın ayın yeni bir evresinde bir sevgili olabileceği bir düzende arkadaş kimdir? Ben değilim, erkekliğim içine hapsolmuş olan ben. Ne Therem Harth'ın, ne onun ırkından birisinin arkadaşıyım. Ne kadın, ne erkek, ne de ikisi birden, çevrimsel, aya göre değişken, bir anda başkalaşan, insanlığın bu değişkenleri, benim kanımdan değillerdi, arkadaşım değillerdi; aramızda sevgi olamazdı.

Uyuduk. Gece bir kez uyandım ve çadırın üstüne düşen karın sesini duydum.

Şafak vakti Estraven kalkmış kahvaltı hazırlıyordu. Gün ışımıştı. Eşyamızı topladık ve güneş tepeler üzerinde kaymaya başlamadan yola koyulduk. Estraven kızağı çekiyor, bense itiyor ve dümen tutuyordum. Kar yerde bir kabuk oluşturmaya başlamıştı. Temiz yamaçlarda kızağa koşulu bir çift köpek gibi hızlı gidiyorduk. O gün

Pulefen Çiftliği'ne bitişik ormana, cüce, sık, üzerlerinden buzlar sarkan thore ağaçlarıyla kaplı ormana girdik. Kuzeye giden anayoldan gitmeye cesaret edemedik, ara yollar da kimi zaman bizi yön değişikliklerine mecbur etti, ancak ormanda devrilmiş ağaç bırakılmadığı için iyi yol aldık. Tarrenpeth'e vardıktan sonra oyuk ve tümsekler azaldı. Akşam olduğunda kızağın sayacına göre yirmi mil yol almıştık, üstelik bir önceki geceye göre daha az yorgunduk.

Kış'taki kışın iyi yanlarından biri de gündüzlerin aydınlık olması. Gezegen eliptik düzlemden birkaç derece eğri, ama bu eğrilik alçak enlemlerde mevsim değişikliklerini oluşturacak kadar çok değil. Mevsim yarıküresel değil, global bir etki, eliptoid yörüngenin bir sonucu. Yörüngenin en uç ve yavaş devinen bölümünde, günöteye yaklaşırken ve uzaklaşırken zaten zorlu olan hava koşullarını daha da sertleştirecek ölçüde bir ışınım kaybı oluyor, soğuk iyice dondurucu bir hal alıyor ve nemli, gri yaz, çok şiddetli kışa dönüyor. Bu kadar soğuk olmasa diğer mevsimler kadar rutubetli olmayan kış daha hoş olabilirdi. Güneş görülebildiğinde yüksekte ışıyor; soğuğun ve gecenin birlikte geldiği Arz'ın kutup eğimlerinde olduğu gibi ışığın karanlığın içine yavaşça akması söz konusu değil. Gethen'de aydınlık bir kış var, müthiş sert ve aydınlık.

Üç gün boyunca Tarrenpeth Ormanı içinde ilerledik. Üçüncü gün Estraven durdu ve erken bir vakitte kamp kurup kapanları yerleştirmeye başladı. Pesthri avlamak istiyordu. Bunlar Kış'ın büyükçe hayvanlarından, tilki boyunda, yumurtlayan otoburlardır. Gri ve beyaz renklerde muhteşem kürkleri var. Estraven yiyecek peşindeydi, pesthrinin eti yeniyor. Sürüler halinde güneye göç ediyorlardı; o kadar hızlı ve yabanıldılar ki yol boyu en fazla iki üç tanesine rastlamıştık, oysa thore ormanının

her köşesinde kar, güneye giden ayak izleriyle kaplıydı. Bir iki saat içinde Estraven'in bütün kapanları doldu. Altı hayvanı kesip temizledi, bazılarını donmaları için bir yere astı, bir kısmını ise akşam yemeği olarak pişirdi. Gethenliler pek avcı bir halk değil, çünkü avlayacak çok az şey var; büyük otoburlar, dolayısıyla büyük etoburlar yok, avlanacak tek yer denizler. Onlar da balıkçılık ve çiftçilik yapıyor. Daha önce hiçbir Gethenliyi ellerine kan bulaşmış olarak görmemiştim.

Estraven beyaz postlara baktı. "Bir pesthri avcısına bir hafta yeterdi bunlar" dedi. "Ziyan olacak." Bir tanesini dokunmam için bana uzattı. Kürk o kadar yumuşak ve tüylüydü ki ne zaman değdiğinizi bile anlamakta güçlük çekiyordunuz. Uyku tulumlarımızın, paltolarımızın ve kapüşonlarımızın içleri bu kürkle kaplıydı, eşsiz bir yalıtkandı, görünüşü de güzeldi. "Buna değer miydi?" dedim. "Bir parça et için."

Estraven o ani ve karanlık bakışıyla bana baktı, "Proteine ihtiyacımız var" dedi. Sonra da kürkleri fırlatıp attı. Gece olduğunda russi, vahşi küçük kemirgen yılanlar gelip hepsini bütün bütün yutacak ve karın üzerindeki kanı temizleyecekti.

Estraven haklıydı, çoğu zaman haklıydı. Bir pesthri'den bir kilo kadar yenilebilir et çıkıyordu. O gece kendi payımı bitiriverdim, farkına varmadan onunkini de yiyebilirdim. Ertesi sabah, dağlara doğru yola koyulduğumuzda kızak motorluğu görevimi iki kat güçle yerine getirdim.

O gün hep yukarılara tırmandık. Tarrenpeth'i geçmemizi ve izimizi kaybettirebilmemizi sağlayan elverişli bir kar ve *kroxet* –15 dereceyle 5 derece arasındaki rüzgârsız hava– yerini yağmura ve sıfırın üstünde sıcaklığa bırakmıştı. Artık Gethenlilerin kışın ısının yükselmesinden neden şikâyetçi olduklarını ve düştüğü zaman neden

sevindiklerini anlıyordum. Şehirde yağmur aksilik demektir, bir yolcu içinse felakettir. Bütün sabah yağmurla karışık, soğuk, derin kar bulamacı içinde, Sembensyen yaylaları boyunca kızağı çektik durduk. Öğleden sonra dik yamaçlara vardığımızda kar hemen hemen tamamen erimişti. Zorlu bir yağmur, millerce çamur ve çakıl. Kızağa tekerlekler taktık ve çekmeye başladık. Tekerlekli bir araba olarak kullanışsızdı, durmadan sarsılıyor, tökezliyordu. Çadırı içine kuracak bir mağara ya da oyuk bulamadan karanlık bastırdı ve bütün dikkatimize rağmen her şeyimiz ıslandı. Estraven içeriyi kuru tuttuğumuz sürece böyle bir çadırın bizi hava şartları ne olursa olsun rahat ettireceğini söylemişti. "Tulumlarını kurutamadın mı gece boyunca vücut ısın çok düşer ve rahat uyuyamazsın. İstihkakımız bunu karşılayamayacak kadar az. Eşyaları kurutmak için güneşe de güvenemeyiz. Bu yüzden hiçbir şeyi ıslatmamamız lazım." Dikkatle dinlemiş ve eşyaları ıslatmamaya en az onun kadar özen göstermiştim. Bu sayede çadırın içinde, kaynattığımız yemekten, ciğerlerimizden ve gözeneklerimizden buharlaşan hava dışında hiç nem olmuyordu. Ama o gece daha çadırı kuramadan her şey ıslanmıştı. Hemen Chabe ocağını yaktık ve bir parça pesthri eti haşladık. Sımsıcaktı, her şeyi telafi eder gibiydi. Kızak sayacı gün boyu sürdürdüğümüz zorlu tırmanışa aldırmayıp sadece dokuz mil yol alabildiğimizi söylüyordu.

"İlk kez planladığımızdan az yol gidebildik" dedim.

Estraven başını salladı ve bir but kemiğini ustalıkla parçalayıp iliği çıkardı. Islanmış giysilerini çıkarmıştı ve üzerinde önü açık gömleği ve kısa pantolonundan başka bir şey yoktu. Ben hâlâ paltomu, hiebimi ve çizmelerimi çıkaramayacak kadar üşüyordum. Orada oturmuş ustalıkla, dikkatle ilikli kemikleri parçalıyordu, sık, kürke benzer saçlarından bir kuşun tüylerinden damlarmışça-

sına sular damlıyordu; evin saçaklarından su damlaması gibi bir miktar su omuzlarına düştü, farkına bile varmadı, cesareti kırılmamıştı. Buraya aitti o.

İlk et yemeği biraz midemi bozmuştu, o gece daha kötü oldum. Yağmur sesiyle dolu sırılsıklam karanlık içinde gözüme uyku girmeden uzandım.

Kahvaltıda bana döndü, "Kötü bir gece geçirdin."

"Nereden biliyorsun?" Zira çok derin uyumuş, ben dışarı çıktığımda bile kıpırdamamıştı.

Gene o bakışıyla baktı. "Neyin var?"

"İshal."

Bana baktı ve hemen atıldı. "Ettendir."

"Herhalde."

"Benim hatam. Keşke..."

"Dert etme."

"Yola devam edebilecek misin?"

"Evet."

Yağmur yağdıkça yağdı. Denizden doğru esen batı rüzgârı yüzünden burada, üç dört bin feet yüksekte bile ısı sıfırın altına düşmüyordu. Gri sis ve yağmur yüzünden çeyrek milden ötesi görülemiyordu. Tepemizde yükselen dağlara başımı kaldırıp bakamadım bile; yağmurdan başka bir şey görülmüyordu. Pusulayı kullanarak büyük dağların engebeleri elverdiğince kuzeye doğru gittik.

Buzul bu dağ eteklerini kaplamıştı, yüz binlerce yıldır kuzeye doğru gidip geliyordu. Granit kayalar arasında bıçakla çizilmişçesine düz yollar vardı. Bazen kızağı bu şeritler üzerinde, sanki düz bir karayolunda gidermişçesine çekiyorduk.

Canla başla çektim; koşumları yükleniyordum ve bu iş beni ısıtıyordu. Gün ortasında bir şeyler yemek için durduğumuzda hastaydım, üşümüştüm, yemek yiyemedim. Gene tırmanarak yola devam ettik. Yağmur yağdı,

yağdı, yağdı. Akşam olmadan Estraven bizi kara kayalık bir çıkıntının altında durdurdu. Daha ben koşumları çıkaramadan çadırı kurmuştu. Gidip uzanmamı buyurdu bana.

"Ben iyiyim" dedim.

"Değilsin" dedi. "Haydi git."

Söylediğine uydum, ama ses tonundan hoşlanmamıştım. Gece ihtiyacımız olan şeyleri alıp çadıra girdiğinde yemeği hazırlamaya başladım. Sıra bendeydi. Aynı buyurgan ses tonuyla uzanıp yatmamı söyledi.

"Bana emir vermen gerekmez" dedim.

"Özür dilerim" dedi sertçe, arkası dönüktü.

"Hasta değilim, biliyorsun."

"Hayır, bilmiyordum. Sen açıkça söylemezsen görünüşüne göre hüküm vermek zorunda kalırım. Gücünü tamamen toplayamamıştın ve zor bir yürüyüş yaptık. Sınırlarını bilmiyorum."

"Sınıra geldiğimde sana söylerim."

Büyüklük taslaması canımı sıkmıştı. Benden bir kafa boyu kısaydı ve yapısı bir erkeğinkinden ziyade bir kadınınkine benziyordu, kastan çok yağ vardı vücudunda; birlikte kızağı çektiğimizde onunkilere uydurmak için adımlarımı küçültüyor, onu zorlamamak için gücümü kısıtlıyordum; bir katırla birlikte arabaya koşulmuş bir aygır...

"Artık hasta değil misin yani?"

"Hayır. Yorgunum elbette. Sen de öyle."

"Evet, yorgunum" dedi. "Senin için endişelenmiştim. Daha çok yolumuz var."

Büyüklük taslamamıştı. Hasta olduğumu düşünmüştü, hastalar da emirlere uyar. Açıksözlüydü ve karşılığında benden de, elimden gelmeyen bir açıksözlülük bekliyordu. Ne de olsa gurur meselesi yapacağı hiçbir erkeklik, erkeksilik standardı yoktu.

Öte yandan, benimleyken yaptığı gibi o da şifgretor standartlarını indirse, onun benim şifgretoru anlamadığım gibi anlayamadığı erkeksi özsaygımın rekabetçi yönlerini denetleyebilirdim ben de.

"Bugün ne kadar yol almışız?"

Etrafına bakındı, hafifçe gülümseyip nazikçe yanıtladı. "Altı mil."

Ertesi gün yedi mil yaptık, bir sonraki gün on iki mil, ondan sonra yağmurun, bulutların ve insanların bölgesinden çıktık. Artık deniz seviyesinden beş altı bin feet yüksekte, yakın zamanlarda tamamlanmış dağ oluşumu ve volkanik faaliyet belirtileriyle dolu yüksek bir platodaydık: Sembensyen Sıradağları'nın Ateş Tepeleri'ne gelmiştik. Plato daralarak bir vadiyle birleşiyor ve vadi de uzun iki dağ arasında dar bir geçide dönüşüyordu. Geçidin sonuna yaklaştığımızda yağmur bulutları dağılmaya başlamıştı. Soğuk kuzey rüzgârı bulutları tümüyle dağıttı, sağımızda ve solumuzda uzanan bazalt ve kardan oluşmuş, birden ışımaya başlayan güneşin altında kara ve ak, alacalı parlayan zirveler görünmeye başladı. Önümüzde, yüzlerce feet aşağıda aynı rüzgârın hızlı esintisi ile beliren, buzlar ve kayalıklarla dolu kıvrımlı vadiler uzanıyordu. Bu vadiler boyunca uzanan büyük bir duvar vardı, buzdan bir duvar. Ufuk boyunca kuzeye uçsuz bucaksız uzanan, beyaz, göz kamaştıran beyazlıktaki Buz'u, Gobrin Buzulu'nu gördük.

Molozla dolu vadilerden, tepelerin dışında yer yer siyah kütleler yükseliyordu; platodan arasında durduğumuz dağlar boyunca yükselen büyük bir kütle gözümüze çarptı, bir mil uzunluğunda koyu bir duman tütüyordu. İleride başkaları da vardı: Tepeler, yükseltiler, buzul üzerinde kara külden koniler. Buzun içinde açılmış ağızlardan dumanlar çıkıyordu.

Estraven yanımda durup bu muhteşem ve tarife sığmaz ıssızlığa baktı. "Bunu görebilecek kadar yaşadığıma seviniyorum" dedi.

Ben de aynı şeyi hissediyordum. Ulaşılacak bir sonu olan bir yolculuk yapmak iyidir, ama asıl önemli olan yolculuktur.

Buraya, kuzeye bakan bu tepelere yağmur yağmamıştı. Geçitten vadiye kadar karlı şeritler uzanıyordu. Tekerlekleri çıkardık, kızak demirlerini açtık, kayaklarımızı ayağımıza geçirdik ve yola koyulduk aşağıya, kuzeye, bir kıta üzerine boylu boyunca ak ve kara devasa harflerle ÖLÜM, ÖLÜM yazılmış bu sessiz, muazzam ateş ve buz yığınına doğru... Kızak tüy gibi uçuyordu ve coşkuyla gülüyorduk.

16
Drummer ile Dremegole Arasında

Odirni Thern. Ai uyku tulumunun içinde soruyor, "Yazdığın nedir, Harth?"

"Bir kayıt."

Gülüyor. "Benim de Ekumen kayıtları için bir günce tutmam gerekiyordu; ama bir ses yazıcı olmadan yapamıyorum."

Notlarımın gerekli gördükleri kısımlarını Beyliğin Kayıtlarına geçirecek olan Estreli halkım için tutulduğunu anlatıyorum; bu sözler bana ocağımı ve oğlumu hatırlatıyor, onları kafamdan uzaklaştırmak için soruyorum, "Ebeveynin hayatta mı, yani hayattalar mı?"

"Hayır" diyor Ai. "Yetmiş yıl önce öldüler."

Bu beni şaşırtıyor. Ai otuzunda bile değil. "Yılları bizden farklı bir şekilde mi sayıyorsunuz?"

"Hayır. Ah, anladım. Ben zaman sıçraması yaptım. Arz'dan Hain-Davenant'a yirmi yıl, oradan Ellul'a elli yıl, Ellul'dan buraya on yedi yıl. Arz'dan ayrılalı yalnızca yedi yıl oldu, ama ben doğalı yüz yirmi yıl oluyor."

Çok önceleri, Erhenrang'da yıldızlar arasında ışık hızına yakın bir hızla seyreden gemilerin içinde zamanın nasıl kısaldığını anlatmıştı, bu olguyu bir adamın hayatına ve geride bıraktıklarının hayatlarına uygulamak aklıma gelmemişti. Bu gezegenden gezegene giden akıl almaz gemilerden birinin içinde birkaç saat geçirirken geride bıraktığı herkes yaşlanıyor, ölüyor ve çocuklar ihtiyarlıyorlardı. "Ben de kendimi sürgün sanıyordum" dedim.

"Sen benim için sürgünsün, ben de senin için" dedi ve gene güldü derin sessizlik içinde hafif neşeli bir sesle. Geçitten indiğimiz bu üç günden beri çok çabaladık ama fazla bir şey elde edemedik. Ama Ai'nin artık morali bozuk değil, yersiz umutlara da kapılmıyor. Bana karşı da daha sabırlı artık. Belki vücudu ilaçlardan arındı. Belki birbirimizi öğrendik.

Bütün gün, dün tırmanmakla uğraştığımız bazalt yükseltisinden inmekle uğraştık. Vadiden bakıldığında Buz'a ulaşmak için iyi bir yol gibi görünüyordu ama yükseğe çıktıkça daha çok kaygan ve düz buz yüzleriyle karşılaştık, sonunda kızaksız bile tırmanamayacağımız kadar dikleşti. Bu gece tekrar dipteki açıklıkta, taşlık vadideyiz. Burada hiçbir şey yetişmiyor. Kaya, çakıl batağı, çakıl yığınları, balçık, çamur. Son elli, yüz yılda buzulun bir kolu bu eğimden çekilip gezegenin kemiklerini havayla yüz yüze bırakmış; ne bir parça toprak var, ne de ot. Orada burada yanıklar, zeminin üzerinde alçak ve yavaşça yükselen sarımsı bir sis doğuruyor. Hava kükürt kokuyor. Sıcaklık -10 derece, hava durgun, kapalı. Dilerim dağların birkaç mil ötesinde gördüğümüz buzul

kısma ulaşana dek kar yağmaz. Dorukları buhar ve dumanla örtülü iki yanardağ arasında geniş bir buz ırmağı var, yakındaki yanardağın eğiminden oraya geçebilirsek buz platosuna bir yol bulabiliriz. Doğumuzda donmuş bir gölle birleşen bir buzul var, ama çok dolambaçlı ve buradan bile görünen büyük yarıklarla dolu; bu donanımla geçmemiz imkânsız. Yanardağlar arasındaki buzulu denemeye karar verdik, ancak batıya doğru gitmek bize biri batıya giderek, öteki de geri dönerek geçecek iki gün kaybettirecekti.

Opposthe Thern. Kar *neserem.** Bu durumda seyahat edilemez. İkimiz de bütün gün uyuduk. Yaklaşık yarım aydır kızak çekiyoruz, uyku iyi gelir.

Ottormenbod Thern. Neserem var. Yeterince uyuduk. Ai bana kareler üzerinde küçük taşlarla oynanan bir Terra oyunu öğretti. Adı go, mükemmel, zor bir oyun. Dediği gibi burada go oynanacak bolca taş var.

Soğuğa oldukça iyi dayanıyor. Cesareti yeterli olsaydı bir kar solucanı gibi dayanıklı olurdu. Sıcaklık sıfırın biraz altındayken onu hieb ve paltosuna sarınmış, yakaları kalkık görmek tuhaf geliyor; ama kızağı çekmeye başladığımızda, güneş varsa veya rüzgâr sert esmiyorsa hemen paltosunu çıkarıyor ve bizden biri gibi terliyor. Çadırın ısıtılması konusunda da uzlaşmamız gerekiyor. O sıcak olmasını istiyor, bense soğuk ve ikimizden birinin rahatı ötekinin zatürree olması demek. Orta yolu tutturuyoruz ve o tulumun içinde titrerken ben benimkinin dışında terliyorum; ama ne mesafelerden gelip de bu çadırı paylaştığımız düşünülürse iyi idare ediyoruz.

Getheni Thanern. Tipi bitti, hava düzeldi, rüzgâr hafif, sıcaklık gün boyu 12 derece civarındaydı. Orgoreyn haritamın gösterdiğine göre en yakındaki yanardağ olan

* Neserem: Orta şiddette fırtınayla yağan ince kar, hafif tipi.

Dremegole Dağı'nın batı eğiminin eteğinde kamp kurduk. Buz ırmağının karşı kıyısındaki öteki dağın adı da Drumner. Harita kötü hazırlanmış; batıda görünen büyük zirve, haritada gösterilmemiş ve orantı yok. Belli ki Orgotalılar Ateş Tepeleri'ne pek sık gelmiyorlar. İhtişam dışında görülecek pek bir şey de yok ya. Bugün on bir mil kızak çektik, zor oldu, her yer kayalık. Ai çoktan uyudu. İki taş arasına ayağımı kıstırınca aptal gibi debelenip topuğumu incittim ve öğleden sonra topalladım. Gece dinlenince iyileşir. Yarın öteki buzula geçmemiz gerek.

Erzağımız tehlikeli bir hızla azalıyor gibi, ama önce yer tutan şeyleri yediğimiz için böyle oldu. Kırk beş, elli kilo kadar ağır yiyeceğimiz vardı. Turuf'ta çaldığımın yarısı; on beş günlük yolculukta otuz kilo kadarı bitti. Günde yarım kilo giçi miçi yemeye başladık, iki çuval kadik tohumu, biraz şeker ve bir sandık kurutulmuş balığı çeşni olsun diye sonraya saklıyorum. Turuf'tan aldığım o ağır yükten kurtulduğumuz için mennunum. Kızak hafifledi.

Sardny Thanern. -10 civarı; donmuş yağmur yağıyor. Buz ırmağından aşağı sanki bir tüneldeymişiz gibi rüzgâr esiyor. Buzun kenarından çeyrek mil ötede, uzun, düz bir açıklıkta kamp kurduk. Dremegole'dan iniş zorluydu, dik ve iniş çıkışlı, derin yarıklarla dolu ve taşlıktı; kızağı tekerler üzerinde çektik. Yüz yarda gidemeden tekerleklerden biri kırıldı ve tekrar kızakla devam ettik. Bugün yalnızca dört mil yol alabildik. Hâlâ ters yöndeyiz. Buzul batıya, Gobrin Platosu'na doğru uzun bir eğri çiziyor olmalı. Burada yanardağların arasındaki genişlik dört mil kadar, yarıklar umduğumdan daha fazla ve yüzeyi girintili olsa da merkeze ilerlemek zor olmaz sanıyorum.

Drumner püskürüyor. İnsanın dudaklarına düşen sulu karda duman ve kükürt tadı var. Yağmur bulutları

altında bile batıda gün boyu hava kararıp durdu. Kimi zaman her şey, bulutlar, buzlu yağmur, hava koyu bir kızıla dönüyor sonra yavaşça tekrar soluk gri bir renk alıyor. Buzul ayaklarımızın altında arada bir titriyor.

Eskichwe rem ir Her, Kuzeybatı Orgoreyn ve Takımadalar'da son on, yirmi bin yıldır volkanik etkinliğin arttığını öne sürmüş ve Buz'un sona ereceğini, en azından duraklayarak bir buzul arası döneme girileceğini öngörmüştü. Yanardağların atmosfere verdiği CO_2 zaman içinde bir yalıtıcı görevi görerek yeryüzünden yansıtılan uzun dalga ısı enerjisini tutacak, fakat doğrudan güneş ısısının hiç kesintiye uğramadan girmesini sağlayacakmış. Dünyanın ortalama sıcaklığının artarak 20 dereceye kadar çıkacağını söylüyor. İyi ki o zaman ben olmayacağım. Ai, Terralı bilim insanlarının kendi Buz Çağlarının hâlâ tamamlanmamış olan resesyonunu açıklamak için benzer teoriler ileri sürdüklerini söylüyor. Böyle teoriler ne reddedilebilir ne de kanıtlanabilir; buzun neden geldiğini ve neden gittiğini kimse bilemez. Cehaletin karı çiğnenmeden kalır.

Şu anda, Drumner'ın üzerinde, karanlıkta büyük bir şölen ateşi yanıyor.

Eps Thanern. Sayaca göre bugün on altı mil yol almışız, ama düz bir çizgi ile dün geceki kampımızdan en fazla sekiz mil uzaktayız. Hâlâ iki yanardağ arasındaki buz geçidindeyiz. Drumner püskürüyor. Kara eteklerinden, rüzgâr, kül ve duman bulutlarının bulanıklığını beyaz buharla temizlediğinde görülebilen ateşten solucanlar sürünerek iniyor. Sürekli, hiç durmaksızın havayı bir tıslama dolduruyor, öylesine muazzam ve öylesine uzun süreli bir ses ki dinlemeyi bırakınca artık duymaz oluyorsunuz; yine de insanın varlığının bütün deliklerini dolduruyor. Ayaklarımızın altındaki buzul sürekli titriyor, çatlıyor, sarsılıyor. Buzulun yarıklar üzerinde kura-

bileceği bütün kar köprüleri yok olmuş, buzun ve buzun altındaki bu toprağın tepinmesiyle yıkılmış gitmiş. Kızağı bütünüyle yutabilecek olan bir göçüğün ucunu bulabilmek için bir oraya bir buraya koşturup duruyoruz, sonra bir yenisinin ucunu aramaya başlıyoruz. Kuzeye gitmeye çalışıyor ama hep batıya ve doğuya gitmeye zorlanıyoruz. Yukarımızda Dremegole, Drumner'ın çabalarını desteklercesine kara dumanlar püskürtüp homurdanıyor.

Ai'nin yüzü bu sabah çok kötü bir biçimde dondu, bir ara ona baktığımda burnunun, kulaklarının, çenesinin bembeyaz kesilmiş olduğunu gördüm. Onu ısıtıp canlandırdım, zarar görmedi, ama daha dikkatli olmamız gerek. Buz'dan aşağı esen rüzgâr, kesinkes öldürücü; ve ilerlemeye çalışırken ona yüzümüzü dönmek zorundayız.

Homurdanıp duran iki canavar arasındaki bu göçük ve çatlaklarla dolu buz kolundan bir çıkabilsek. Dağları görmek iyidir, duymak değil.

Arhad Thanern. Biraz sove kar, -10 ile -15 derece arasında. Bugün on iki mil gittik, beş mil kadarı kazanç sayılabilir ve Gobrin'in kenarı kuzeyde, yukarıda görünmeye başladı. Artık miller genişliğindeki buz nehrini görebiliyoruz: Drumner ile Dremegole arasındaki "kol" aslında sadece bir parmak ve elin üstüne daha yeni çıkabildik. Dönüp de kamptan aşağı doğru bakınca buzul akıntılarının kara buharlı zirvelerden parçalanarak akışı görülebiliyor. İleriye doğru bakınca da genişlediği, yükseldiği ve toprağın kara çıkıntıları üzerinde dönerek hafifçe eğim kazandığı, bulut, duman ve kardan oluşma peçeler altında buz duvarı ile buluştuğu görülüyor. Artık karla birlikte küller de yağmaya başladı ve buzun, üzerindeki çatlaklar örtülmüş ya da içlerine dolmuş olan cürufla sertleşmiş, yürümek için iyi bir yüzey ama

kızakla ilerlemek zor, kızak demirleri şimdiden aşındı. Volkanik püskürtüler iki üç kez yakınımızdaki buzlara düştü. Çarparken yüksek sesle tıslayıp buz içinde kendilerine birer delik açıyorlar. Küller uçuşuyor, karla birlikte düşüyor. Kendini yaratma sürecindeki bir dünyanın kirli kaosunda kuzeye doğru emekliyoruz.

Bitmemiş Yaratılış'a şan olsun!

Netherhard Thanern. Sabahtan beri hiç kar yağmadı; hava kapalı ve rüzgârlı, sıcaklık -20 derece civarında. Üzerinde olduğumuz büyük buzul batı yönünden vadiye doğru iniyor, biz de doğu ucundayız. Dremegole ile Drumner artık ardımızda kaldılar, gene de Dremegole'nin keskin bir uzantısı hâlâ doğumuzda, göz seviyesinde uzanıp gidiyor, zar zor sürünerek ve emekleyerek seçim yapmamız gereken bir noktaya vardık; ya batıya doğru buzulu izleyip yavaş yavaş buz yaylasına varacağız ya da bu gece kamp yaptığımız yerin bir mil kadar kuzeyindeki buz tepelerine tırmanıp yirmi, otuz millik yol kazanacağız. Ama bu riskli bir iş.

Ai riski göze almaktan yana.

Garip bir kırılganlığı var. Çok savunmasız, açık, korumasız, hep dışında taşımak zorunda olduğu cinsel organı bile öyle; ama güçlü, inanılmaz derecede güçlü. Benden daha uzun süre kızak çekmeyi sürdürebilir mi bilmiyorum, ama benden daha büyük güçle, daha hızlı çekiyor, iki kat daha güçlü ve hızlı. Bir engeli aşmak gerektiğinde kızağın ön ya da arka tarafını rahatlıkla kaldırabiliyor. Bense dothe'ye girmedikçe böyle bir ağırlığı kaldıramam. Bu kırılganlığının ve gücünün yanı sıra kolayca umutsuzluğa ve çabucak teslimiyete kapılan bir ruhu var; ateşli sabırsız bir cesaret. Günlerdir sürdürdüğümüz bu yavaş ve zor tırmanış bedenini ve iradesini tüketiyor. Benim ırkımdan biri olsaydı bir korkak olduğunu düşünebilirdim, ama hiç de korkak değil aslında;

asla bir benzerini görmediğim her an hazır bir cesareti var. Uçurumların acımasız ve ani sınamasına hayatını koymaya hazır ve istekli.

"Ateş ile korku iyi birer uşak, kötü birer efendidir." Korkuyu kendisine hizmet ettiriyor. Ben uzun yolda korkuya teslim olabilirdim. Cesaret ve akla sahip. Böyle bir yolculukta güvenli bir yol bulmaya çalışmanın ne yararı var? İzlemeyeceğim saçma yollar var, ama güvenli bir yol yok.

Streth Thanern. Şansımız yok. Bütün gün uğraştık ama kızağı ilerletemedik.

Kısa süreli, külle karışık *sove kar* yağışı. Gün boyu hava karanlıktı, batıdan esen rüzgâr Drumner'in dumanını üstümüze getirdi. Buralarda buz daha az sarsılıyor, yalnız bir kere, hafif meyilli bir tepeyi tırmanırken büyük bir sarsıntı oldu; tırmandığımız tepeyi iyice sarstı kızağı sıkıştırdığımız yarıktan kurtardı ve ben de beş altı feet aşağı düştüm, ama Ai sımsıkı tutunmuştu ve onun gücü sayesinde yirmi feet aşağı, dağın eteğine kadar düşmekten kurtulduk. Bu sırada birimiz omzunu ya da bacağını kıracak olursa bu ikimizin de sonu olur herhalde; işte risk bu, yakından bakınca hayli çirkin görünüyor. Arkamızdaki buzullar vadisi buharla bembeyaz oldu; aşağıda lavlar buza değiyor. Geri dönmemiz imkânsız. Yarın daha batıdan tırmanmayı deneyeceğiz.

Beren Thanern. Şansımız yok. Daha batıya gitmemiz gerekiyor. Gün boyu zifiri karanlıktı. Ciğerlerimiz çok kötü, ama soğuktan değil (batıdan esen bu rüzgâr sayesinde gece bile sıcaklık sıfırın çok altına düşmüyor), yanardağın püskürttüğü kül ve dumanı solumaktan. Sıkışmış bloklar ve buz tepeleri ile boğuşup, tekrar tekrar deneyip bir adım bile gidemediğimiz, boşu boşuna çabalamakla geçen bu ikinci günün sonunda Ai bitkin ve öfkeliydi. Ağlayacak gibi duruyordu ama ağlamadı.

Sanırım ağlamanın kötü ya da utanılacak bir şey olduğunu düşünüyor. Kaçışımızın ilk günlerinde, çok hasta ve zayıf olduğu zaman bile ağlarken yüzünü saklıyordu. Kişisel nedenler ya da ırksal, toplumsal, cinsel, her neyse; Ai'nin neden ağlamaması gerekiyor bunu nasıl bilebilirim? Oysa adı da bir acı haykırışı. Bunun için hemen dikkatimi çekmişti Erhenrang'da, çok zaman önceymiş gibi geliyor şimdi; "bir Yabancı"dan bahsedildiğini duyunca adını sormuş ve gecenin ortasında bir insan gırtlağından çıkan acı haykırışı duymuştum cevap olarak. Şu anda uyuyor. Kolları titreyip çekiliyor, kas yorgunluğu. Bizi çevreleyen dünya, buz ve kaya, kül ve kar, ateş ve karanlık; titriyor, sarsılıyor ve çekiliyor. Biraz önce dışarı baktığımda yanardağın, karanlığın üzerine asılı bulutların göbeğinde kıpkırmızı parladığını gördüm.

Orni Thanern. Şansımız yok. Bugün yolculuğumuzun yirmi ikinci günü ve onuncu günden beri doğu yönünde hiç mesafe katedemedik, tersine batıya giderek yirmi, yirmi beş mil kaybettik; on sekizinci günden beri hiç ilerleyemedik, yerimizde saydık sanki. Buz'a ulaşsak bile onu geçmeye yiyeceğimiz yetecek mi? Kafa kurcalayan bir sorun bu. Yanardağ püskürmesinin dumanı ve sisi görüşümüzü sınırladı, yolumuzu iyi seçemiyoruz. Ai, ne kadar dik olsa da biraz eğimi olan her yükseltiye saldırmak isteğinde. Benim ihtiyatım onu sabırsızlandırıyor. Kendimizi kontrol etmemiz gerek. Bir iki güne kalmaz kemmere gireceğim ve gerginlik daha da artacak. Bu arada küllerle dolu soğuk bir karanlıkta buz tepelerine tosluyoruz. Yeni bir Yomesh Yasası yazsam hırsızları ölümden sonra buraya gönderirdim. Gece vakti Turuf'tan çuvallarla yiyecek çalan hırsızları. Bir adamın yüreğini ve adını çalıp onu utanç içinde sürgüne yollayan hırsızları. Kafam kazan gibi oldu, bu yazdıklarımı atmam gerekir, yeniden okuyamayacak kadar yorgunum.

Harhahad Thanern. Gobrin'de. Yolculuğumuzun yirmi üçüncü günü. Gobrin Buzu üzerindeyiz. Bu sabah yola koyulduğumuz anda kampımızın sadece birkaç yüz yarda ilerisinde buza açılan bir patika gördük. Buz tepelerine kadar külle döşeli, giderek genişleyen bir yol. Sess Embankment'da gezinir gibi rahatça ilerledik. Buzun üzerindeyiz şimdi. Yeniden doğuya yöneldik, eve doğru.

Ai'nin başarılarımızdan duyduğu haz bana da bulaştı. Ciddi düşününce aslında durum eskisinden iyi değil. Platonun kenarına geldik. Yol yarıklarla dolu; bazıları köyleri içine alacak büyüklükte. Hem de ev ev değil, bütün bütün. Birçoğu da yolumuz üzerinde, bu yüzden doğuya değil kuzeye doğru gitmek zorundayız. Yüzey kötü. Büyük buzun engebeleri ve çıkıntıları arasında, buzun büyük plastik örtüsünün Ateş Tepeleri arasında gerilmesinden doğan muazzam yıkıntılar arasında kızağı ilerletebilmek için didindik. Basınca dayanıklı kırık sırtlar tuhaf biçimlere bürünmüş, ters dönmüş kuleler, bacaksız devler, mancınıklar. Başlarda bir mil kalınlığında olan buz burada, sessizce dağların üzerinden aşıp ateş ağızları tıkamak istercesine daha da kalınlaşıyor ve yükseliyor. Kuzey tarafında Buz'un içinden yükselen bir zirve var, genç bir yanardağın keskin, zarif konisi; altı bin feetlik alçak tepeler üzerinde göremediğimiz, kat kat üst üste binmiş, çatlaklar içindeki buz örtüsünden binlerce yıl daha genç.

Gündüz, arkamıza bakınca Drumner'den püsküren dumanı Buz yüzeyinin boz kahverengi bir uzantısı gibi asılı kalmış gördük. Kuzeydoğu yönünden alçaktan esen bir rüzgâr, yükseklerdeki havayı günlerdir soluduğumuz, gezegenin derinliklerinden gelen bu pis koku ve kurumdan temizliyor, ardımızda kalan duman, kara bir kapak gibi buzulları, alçak dağları, taş vadileri, yeryüzünün geri kalanını örtüyor. Buzdan başka bir şey yok di-

yor Buz. Ama kuzeydeki genç yanardağ başka bir şeyler söylemek niyetinde.

Kar yağışı yok, hava hafif kapalı –hava karardığında platoda sıcaklık– 20 derece. Alttaki eski buzla yeni buz birbirine karışmış. Yeni buz aldatıcı, beyaz bir ışıltı altına gizlenmiş, mavi, kaygan kaypak bir yığın. İkimiz de birçok kez düştük. Böyle kaygan bir yüzeyde, yüzüstü on beş feet kaydım. Kızağı çekiştirmekle uğraşan Ai gülmekten iki büklüm oldu. Sonra özür diledi ve Gethen'de buzda kayıp düşen tek kişinin kendisi olduğunu sandığını söyledi.

Bugün on üç mil; ama bu çatlak, oyuklu, engebeli, sıkışık yığınlar üzerinde bu hızla gitmeyi sürdürürsek bitkin düşer ve yüzüstü yuvarlanmaktan daha zor durumlarla karşılaşırız.

Büyüyen ay iyice alçalmış gibi, kurumuş kana benzer soluk bir rengi var; büyük kahverengimsi, parlak bir hale ile çevrili.

Guyirni Thanern. Kar yağmaya başladı, rüzgâr artıyor, ısı düşüyor. Bugün gene on üç mil yol aldık. Mesafe pek azalmadı. İlk kampımızdan buraya 254 mil geldik. Günde ortalama on buçuk mil yol almışız; tipide bekleyerek geçen iki günü saymazsak on bir buçuk. Kızak çekmekle geçen bu millerin 75-100 kadarı bize bir kazanç sağlamadı. Karhide'ye, başladığımız yerden daha yakın değiliz, ama şansımız daha fazla. Oraya varırız sanıyorum.

Yanardağ karanlığından çıktığımızdan beri kendimizi sadece işe ve sorunlara vermiyoruz. Akşam yemeklerinden sonra çadırda oturup konuşmaya başladık gene. Kemmerde olduğumdan Ai'yi görmezden gelmek benim için daha kolay olurdu belki ama iki kişilik bir çadırda zor bu. Sorun şu ki o da, kendi tuhaf tarzında kemmerde, her zaman kemmerde o. Garip, seviyesi dü-

şük bir arzu olmalı, yılın her gününe yayılmış durumda ve cinsiyet seçimi diye bir şey yok, gene de o öyle; ben de böyleyim. Bu gece ona karşı duyduğum aşırı fiziksel yakınlık gizlenmesi zor bir noktaya vardı ve bunu uyanıklığa, başka disiplin kanallarına aktarmak için de fazlasıyla yorgundum. Sonunda kendisine mi kızdığımı sordu. Suskunluğumun nedenini biraz da utanarak açıkladım. Bana gülmesinden korkuyordum. Ne de olsa artık cinsel yönden benden daha tuhaf bir yaratık, bir cinsel sapkın değil; burada, Buz'un üzerinde her birimiz tekiliz, yalıtılmış durumdayız. Ben kendim gibilerden, toplumumdan ve kurallarından ayrıyım o da kendisininkinden. Burada benim varoluşumu açıklayacak ve destekleyecek başka Gethenlilerle dolu bir dünya yok. Sonunda eşitiz işte, eşit, yabancı ve yalnızız. Bana gülmedi elbette. Tersine ondan beklemediğim bir incelikle konuştu. Biraz sonra o da yalıtılmışlıktan, yalnızlıktan bahsetmeye başladı.

"Senin ırkın kendi dünyasında şaşırtıcı derecede yalnız. Başka hiçbir memeli türü böyle değil. Cinsiyeti belirsiz başka bir tür yok. Evcilleşecek kadar zeki hiçbir hayvan türü böyle değil. Bu kendine özgülük düşünüşünüzü zenginleştiriyor olmalı. Sadece bilimsel düşünüşü kastetmiyorum, gerçi sizler olağanüstü hipotezcilersiniz. Kendiniz ve daha alt tür canlılar arasındaki bu aşılmaz ayrımı düşünürsek evrim kavramını geliştirebilmiş olmanız inanılmaz. Ama felsefi olarak, duygusal olarak da böylesine düşmanca bir dünyada böylesine tek başına olmak; bütün bakış açınızı etkiliyordur bu."

"Yomeshta'ya göre insanın tekilliği onun kutsallığıdır."

"Arz'ın efendileri de böyle söylerdi, başka dünyalardaki başka kültler de aynı sonuca varmışlar. Dinamik, saldırgan, ekolojik olarak yıkıcı kültürler olma eğilimi gösteriyor bunlar. Orgoreyn de bu kalıpta, kendi usu-

lünce; en azından bu yolda görünüyor. Ya, Handdarata ne diyor?"

"Doğrusu, Handdara'da... Biliyorsun hiçbir teori, hiçbir dogma yoktur... Belki de onlar insan ile hayvan arasındaki ayrımın bu kadar farkında değiller, daha çok benzerliklerle, bağlantılarla, yaşayan her şeyin bir parçası olduğu bütünle ilgileniyorlar." Tormer'in şarkısı gün boyu hep aklımdaydı, ona dizeleri okudum.

Işık karanlığın sol elidir
karanlık da ışığın sağ eli.
ikisi birdir, yaşam ve ölüm, yan yana
yatarlar kemmerdeki sevgililer gibi,
tutuşmuş eller gibi,
sonuçla yol gibi.

Dizeleri okurken sesim titriyordu, çünkü kardeşimin ölümünden önce bana yazdığı mektubu hatırlamıştım, o da aynı dizeleri alıntılamıştı.

Ai düşünceye daldı. Bir süre sustuktan sonra konuştu, "Sizler yalıtılmış ve bölünmemişsiniz. Belki de bizim düalizme takmış olmamız gibi sizler de bütünlüğe takmışsınız."

"Biz de düalistiz. İkilik esastır, değil mi? *Ben ve öteki* oldukça."

"Ben ve Sen" dedi. "Evet, öyle, cinsellikten de daha geniş bu..."

"Söylesene ırkınızın öteki cinsiyeti sizden ne kadar farklı?"

Şaşırarak bakakaldı, aslında kendi soruma kendim daha çok şaşmıştım; kemmer böyle anlık şeyler yaptırıyor insana. İkimiz de kendimizin bilincindeydik. "Bunu hiç düşünmemiştim" dedi. "Sen hiçbir kadın görmedin." Benim de bildiğim Terra dilindeki kelimeyi kullanmıştı.

"Sendeki resimlerde gördüm. Kadınlar hamile Gethenlilere benziyor, ama göğüsleri daha büyük. Zihinsel davranışları senin cinsinden çok mu farklı? Ayrı bir tür gibi mi onlar?"

"Hayır. Evet. Hayır, elbette, aslında değil. Ama bu fark çok önemli. Sanırım bir insanın hayatındaki en önemli şey, tek başına en belirleyici etken erkek veya kadın olarak doğmak. Çoğu toplumda insanın beklentilerini, etkinliğini, bakış açısını, etiğini, tavırlarını bu belirliyor; hemen hemen her şeyini. Kelime hazinesi. Semiyotik kullanım. Giyiniş. Hatta yemekler. Kadınlar... kadınlar genellikle daha az yerler. Doğuştan olan farklılıkları öğrenilmiş farklılıklardan ayırt etmek cidden zor. Kadınların toplum işlerine erkeklerle eşit biçimde katıldıkları yerlerde bile çocuk doğurma ve büyütme işini çoğunlukla onlar yapıyor..."

"Demek eşitlik genel kural değil, öyle mi? Zihinsel bakımdan aşağı mı onlar?"

"Bilmiyorum. Genellikle matematikçiler, besteciler, mucitler ya da soyut düşünürler onlardan çıkmaz. Ama aptal oldukları anlamına gelmez bu. Fiziksel olarak kasları daha az gelişkin. Ama erkeklerden biraz daha dayanıklıdırlar. Psikolojik olarak."

Ocağın alevine uzun uzun baktıktan sonra başını salladı. "Harth" dedi, "kadınların neye benzediğini söyleyemiyorum sana. Bunu soyut olarak hiç düşünmemiştim doğrusu ve –Tanrım!– pratik olarak da unutmuşum bile. Buraya geleli iki yıl oldu. Bilmiyorsun. Bir bakıma kadınlar benim için senden daha yabancı. Ne de olsa seninle aynı cinsiyeti paylaşıyoruz..." Başını çevirdi ve güldü, acı acı ve huzursuzca. Benim duygularım da karmaşıktı, konuyu uzatmadık.

İrni Thanern. Bugün kayaklarla on sekiz mil yaptık. Pusulaya göre doğu-kuzeydoğu yönünde. İlk bir saat

içinde engebe ve yarıklardan kurtulduk. İkimiz de koşumları taktık, ben sondayı alıp bir süre önde gittim, ama artık tarayarak gitmeye gerek yoktu; buz yüzeyi birkaç feet kalınlığında buz parçacıkları ve birkaç inçlik yeni yağmış sağlam karla kaplıydı ve yüzey iyiydi. Ne biz, ne de kızak bir kez olsun tökezledi ve o kadar rahat ilerledik ki hâlâ adam başı ellişer kiloluk bir yükü çekmekte olduğumuza inanasım gelmiyordu. Öğleden sonra dönüşümlü çektik. Bu muhteşem yüzeyde kolay oluyor. Tepeler ve kayalıklardaki bütün zor işin yükün ağır olduğu sıraya rastlaması talihsizlik. Şimdi hafif gidiyoruz. Çok fazla hafif; sık sık kendimi yemek düşünürken buluyorum. Ruh gibi yediğimizi söylüyor Ai. Gün boyu dümdüz buz üzerinde hızlı ve rahatça ilerledik. Buz gri mavi göğün altında ölü gibiydi, artık çok gerilerde kalan birkaç kara nunatak zirvesi Drumner'ın soluğunun bıraktığı karanlık leke dışında hiç bozulmamıştı. Örtülü güneş ve buzdan başka bir şey yoktu.

17
Bir Orgota Yaratılış Mitosu

Bu mitosun kökenleri tarih öncesine uzanmaktadır; çok değişik biçimlerde kaydedilmiştir. İlk versiyonlardan biri olan bu versiyon, Gobein Hinterland'ının Isenpeth Mağarası Tapınağı'nda bulunmuş olan bir Yomesh öncesi yazılı metinden alınmıştır.

Başlangıçta yalnız buz ve güneş vardı.
Güneş yıllarca ışıdı ve buzu eritip koca bir yarık açtı. Yarığın kenarlarında büyük buzdan şekiller vardı ve dibi yoktu. Oyuğun kenarlarındaki buz şekillerden su damlaları düşmeye başladı, düştü, düştü. Buz şekillerden biri "Kanıyorum" dedi. Bir diğer buz şekil, "Ağlıyorum" dedi. Bir üçüncü, "Terliyorum" dedi.

Buz şekiller uçurumu tırmandı ve buzun düzlüğünde durdular. "Kanıyorum" diyen güneşe uzandı, güneşin

içinden avuç avuç dışkı aldı ve bu dışkıyla yeryüzünün tepelerini ve vadilerini yaptı. "Ağlıyorum" diyen buza doğru soludu ve buzu eritip denizleri ve ırmakları yaptı. "Terliyorum" diyen toprak ve deniz suyu topladı ve onlarla ağaçları, otları, bitkileri, tahılları, hayvanları ve insanları yaptı. Bitkiler toprakta ve denizde büyüdü, hayvanlar karada yürüdü, denizde yüzdü, ama insanlar uyanmadı. Otuz dokuz taneydiler. Buzun üzerinde uyudular ve hiç kımıldamadılar.

Sonra üç buz şekil öne eğildi, çömeldi, güneşte erimeyi bekledi. Eridikçe süt oldular ve bu süt uyuyanların ağzına aktı ve uyuyanlar uyandı. Bu süt yalnızca insanın çocukları tarafından içilir ve onlar sütü içmeden uyanamazlar.

İlk uyanan Edondurath idi. Öyle uzundu ki ayağa kalktığında başı göğü deldi ve kar yağdı. Ötekilerin canlanıp uyandığını gördü ve onlardan korktu, yumruğuyla vurarak birer birer öldürdü onları. Otuz altı tanesini öldürdü, içlerinden biri, sondan bir önceki kaçtı. Haharath'tı adı. Uzaklara kaçtı, buzdaki düzlükleri, yerdeki engebeleri aştı. Edondurath onun peşinden koştu, sonunda onu yakaladı ve yere yıktı. Haharath öldü. Sonra Edondurath, ötekilerin uzanıp yattığı, Gobrin Buzu'ndaki Doğum yerine döndü. Gördü ki sonuncusu yoktu. Edondurath, Haharath'ın peşinden koşarken o kaçmıştı.

Edondurath kardeşlerinin donmuş bedenlerinden bir ev yaptı ve içine girip sonuncunun gelmesini beklemeye başladı. Her gün ölülerden biri soruyordu, "Yanıyor mu? Yanıyor mu?" Ötekiler hep bir ağızdan donmuş dilleriyle cevap veriyordu, "Hayır, hayır." Sonra Edondurath uykusunda kemmere girdi, düşlerinde kıvrandı, yüksek sesle konuştu. Uyandığında ölüler hep bir ağızdan haykırıyorlardı, "Yanıyor! Yanıyor!" ve sonuncula-

rı, en küçük kardeşleri bu sözleri duydu, bedenlerden yapma eve geldi ve orada Edondurath'la birleşti. Bu ikisinden insan milletleri doğdu. Edondurath'ın teninden, Edondurath'ın rahminden. Ötekinin, küçük kardeşin, babanın adı bilinmiyor.

Onlardan doğan her çocuğun ardı sıra bir parça karanlık vardı, gün ışığında nereye gitseler peşlerinden gelirdi. Edondurath sordu bir gün: "Neden oğullarımın peşinde bu karanlık var?" Kemmeringi cevap verdi, "Çünkü tenden olma evde doğdu onlar. Bu yüzden ölüm gelir peşlerinden. Onlar zamanın orta yerindeler. Başlangıçta güneş ve buz vardı ve hiç gölge yoktu. Sonunda, sırası gelince güneş kendini yutacak, gölge ışığı yiyecek ve sadece buzla karanlık kalacak."

18
Buz'un Üzerinde

Kimi zaman, karanlık, sessiz bir odada uyuyakaldığımda, bir an için, geçmişten gelen yüce ve çok değerli bir hayali görüyorum. Çadırın bir duvarı üstüme kapanıyor, görünmeyen, ama duyulan bir duvar, hafif bir sesten oluşma eğimli bir düzlem; yağan karın hışırtısı. Hiçbir şey görülemiyor. Chabe ocağının ışığı kapalı, sadece bir ısı alanı, bir sıcaklık merkezi olarak var. Uyku tulumumun belli belirsiz nemi ve bedenimi sarışı (karın sesi) uyuyan Estraven'in zor duyulan soluk alışı, karanlık. Başka hiçbir şey yok. İçerideyiz, ikimiz, korunakta, huzur içinde, her şeyin merkezinde. Dışarıda ise her zamanki gibi büyük karanlık, soğuk ve ölüm sessizliği var.

Böyle bazı talihli anlarda tam uykuya dalarken yaşamımın gerçek merkezinin ne olduğunu tüm kuşkuların

ötesinde biliyorum, geçmiş ve yitmiş, ama yine de sürekli olan o zaman, süren an, sıcaklığın yüreği.

Ölümcül kışta buz örtüsü boyunca bir kızak çekmekle uğraşarak geçirdiğim o haftalar boyunca mutlu olduğumu söylemiyorum. Açtım, çok gergindim, çoğu kez kaygılıydım ve her şey daha da kötüye gidiyordu. Kesinlikle mutlu değildim. Mutluluk akılla ilgili bir şeydir ve yalnızca akıl kazanır mutluluğu. Bana verilen kazanamayacağınız, saklayamayacağınız ve çoğu kez ilk anda tanıyamadığınız bir şeydi; yani coşku.

Ben hep daha erken uyanıyordum, genellikle gün doğmadan. Boyum ve ağırlığım gibi metabolizmamın işleyişi de Gethen normunun biraz üzerinde; Estraven günlük tayınımızı hesaplarken, hem ev kadınına özgü, hem de bilimsel diyebileceğiniz o titiz tarzıyla bu farklılıkları dikkate aldı ve baştan beri bana günde birkaç ons daha fazla yiyecek verdi. Bunun haksızlık olduğunu söyleyerek karşı çıktıysam da eşitsiz bölüşümün bu apaçık haklılığı karşısında etkili olmadı. Nasıl bölünürse bölünsün paylar ufaktı. Açtım, sürekli açtım, sürekli açtım, her gün. Uyanıyordum, çünkü açtım.

Eğer hava hâlâ aydınlanmamışsa Chabe ocağının ışığını yakıyor ve geceden getirilip sabaha kadar erimiş olan bir tas buzu kaynaması için ocağın üstüne koyuyordum. Estraven ise bu sırada, bir melekle boğuşur gibi uykuyla sürdürdüğü ateşli ve sessiz mücadelesiyle meşgul olurdu. Mücadeleden galip çıktıktan sonra doğrulur, bana garip garip bakar, başını sallar ve uyanırdı. Giyinip tulumları topladığımızda kahvaltı hazır olurdu: Bir kâse kaynar sıcak orş ve sıcak suda şişerek küçük bir tür çöreğe dönüşmüş bir giçi miçi kübü. Ağır ağır, büyük bir ciddiyetle, tek bir kırıntı bile bırakmadan çiğnerdik. Biz yemeğimizi yerken ocak da soğumuş olurdu. Onu da tas ve kâselerle birlikte toplar, kapüşonlu paltolarımızı

ve eldivenlerimizi giyer açık havaya çıkardık. Soğuk hep inanılmaz derecedeydi. Her sabah yeni baştan alışmak zorunda kalırdım buna. Tuvalet ihtiyacınızı gidermek için daha önce bir kere dışarı çıkmışsanız ikinci çıkış daha da zor olurdu.

Bazen kar yağıyor olurdu; bazen de kar, sabah millerce alanı kaplayan buz üzerinde harika altın ve mavi renkleriyle uzanırdı önümüzde; genellikle her şey griydi.

Geceleri termometreyi çadıra alıyorduk, dışarı çıktığımızda ibrenin sağa doğru (Gethenlilerin kadranları saat yönüne ters okunur), çoğu kez takip edemediğimiz bir hızla kayarak on, yirmi, kırk derecelik bir düşüş gösterip sıfır ile -40 arasında bir yerde durmasını seyretmek ilginç oluyordu.

Birimiz çadırı söküp katlarken öteki de ocağı, çuvalları falan kızağa yüklerdi; çadır buzların üstüne bağlandıktan sonra kayakları ve kızağın koşumlarını takmaya hazır olurduk. Bağlantılarda pek az metal kullanılmıştı, ama koşumlarda alüminyum alaşımından yapılma tokalar vardı. Kalın eldivenlerimizle bağlanamayacak kadar inceydiler ve o soğukta insanın elini kızgın ateş gibi yakıyorlardı. Isı –20'nin altına düştüğünde ve özellikle rüzgâr estiğinde çok dikkatli olmam gerekiyordu, yoksa bir an içinde donmak işten bile değildi. Ayaklarımdan yana hiç sorunum olmadı ve bir saat için bile korunmasız kalmanın insanı bir hafta, hatta ömür boyu sakat bırakabileceği bir kış yolculuğunda bu çok önemli bir etken. Estraven ayak ölçümü bilmediğinden çizmeleri ayağımın numarasını tahmin ederek almıştı ve biraz büyük geliyorlardı, fakat birkaç kat fazla çorap bu bolluğu dolduruyordu. Kayakları ayağımıza geçirip koşumları olanca hızımızla takıp kızağı sarsarak, tekerlerini donup yapıştıkları yerden kurtararak yola koyuluyorduk.

Şiddetli kar yağdığı zamanlarda, sabah yola çıkmadan önce çadırı ve kızağı kardan söküp çıkarmak için zaman harcamamamız gerekiyordu. Yeni yağmış karı küremek zor değildi, ama etrafımızda büyük yığınlar oluşuyordu, yüzlerce milde tek engel, buzun üzerindeki tek çıkıntı, bizlerdik.

Pusulayla doğuya doğru gidiyorduk. Rüzgâr çoğu kez kuzeyden güneye, buzuldan bize doğru esiyordu. Günlerce solumuzdan esti. Kapüşonlar bu rüzgâra karşı yeterli değildi, ben de burnumu ve sol yanağımı korumak için krem sürüyordum. Buna rağmen bir keresinde sol gözüm donup kapandı ve onu kaybettiğimi düşündüm; Estraven soluğu ve diliyle buzu çözüp açtığında bile bir süre hiç göremedim, galiba donma kirpiklerden de derine gitmişti. Gün ışığında ikimiz de Gethen yapımı, üzerinde görmek için küçük yarıklar olan kar gözlükleri takıyorduk ve kar körlüğü sorun olmadı. Şansımız azdı. Estraven Buz'un merkezindeki bölgede doğan yüksek basınç alanında binlerce mil kare uzanan beyazın güneş ışığını yansıttığını söylemişti. Bu merkezi bölgede olmasak da hemen kenarında, burasıyla buzul altı toprakların sürekli çalkantılı, alttan gelen ve yağış getiren fırtınalarla sarsıldığı bölge arasındaydık. Kuzeyden esen rüzgâr havayı açıyor ve aydınlatıyordu, fakat kuzeydoğu veya kuzeybatıdan esen rüzgârlar, kar yağışı ya da yeni yağmış kar getirerek görüşü kapatıyor, kum fırtınaları gibi bulutlar oluşturarak, her yanı bembeyaz yapıyor, görülmez kılıyordu; gökyüzü beyaz, yer beyaz, ne güneş ne gölge görülebiliyordu, karın kendisi ve ayaklarımızın altındaki Buz bile görülmez oluyordu.

Gün ortasında duruyor ve rüzgâr sert esiyorsa buz bloklarını kesip korunmak için çevremize küçük bir duvar örüyorduk. Su ısıtıp içine bir giçi miçi küpü atıyor ve kimi zaman içinde bir parça şeker erittiğimiz sıcak

suyu içtikten sonra koşumları takınıp yeniden yola koyuluyorduk.

Yürürken ya da öğle yemeği sırasında pek konuşmuyorduk. Çünkü dudaklarımız acıyor ve ağız açıkken içine giren soğuk hava dişlere, boğaza ve ciğerlere zarar verebiliyordu; ağzımızı kapalı tutup burundan soluk almak gerekiyordu, en azından ısı sıfırın altında yirmi, otuz derece olduğu zamanlarda. Hava daha da soğuduğunda dışarı verilen soluğun ânında donması, solunumu daha da zorlaştırıyordu; dikkatli olmazsanız burun delikleri donup kapanabilir ve boğulmamak için ciğerinizi ustura gibi kesen soğuğu yutmak zorunda kalırdınız.

Belirli koşullarda dışa verilen soluğun hemen donması, uzakta bir yerlerde patlayan kestane fişekleri gibi bir çıtırtı çıkarıyor ve etrafa kristaller saçılıyordu; her soluk bir kar fırtınasıydı.

Yorgun düşene ya da hava kararana kadar kızağı çekmeyi sürdürüyor, sonra durup çadırı kuruyor, sert bir rüzgâr bekleniyorsa kızağın üstünü örtüyor ve geceliyorduk. Olağan bir günde on bir-on iki saat kızak çekip, on iki ile on sekiz mil arası yol yapıyorduk.

Pek iyi bir hız gibi görünmüyor, fakat koşullar da pek iyi değildi. Karın sertliği çoğu zaman kayak ve kızak için uygun olmuyordu. Kar yumuşak ve yeni olduğunda kızak karın üzerinden değil, içinden gidiyordu. Kar kısmen sertleştiğinde ise kızak kayabiliyor ama kayaklar ilerleyemiyor ve kızak bizi geri çekiyordu; kar sert olduğunda da *sastrugi*, uzun kar dalgaları yer yer dört feet yüksekliğine kadar çıkan kar kümeleri oluşturuyordu. Kızağı dik ve üstü şaşırtıcı derecede pervazlı kümelerin üzerinden aşırmamız, indirmemiz sonra da ötekine tırmanmamız gerekiyordu; hiçbiri de yolumuza paralel değildi. Gobrin Buz Platosu'nun donmuş bir göl gibi düz bir buz örtüsü olduğunu sanırdım, oysa yüzlerce mil

uzunluğundaki bölümleri daha çok bir anda donmuş dalgalı bir denize benziyordu.

Kamp kurmak, her şeyi emniyete almak, elbiselerin üstündeki karı temizlemek gibi işler çok yorucuydu. Kimi zaman zahmete değmezmiş gibi geliyordu. Geç vakit, soğukta, o kadar yorgunlukla bir de çadır kurmakla uğraşmadan, kızağın kuytusuna sığınıp uyku tulumlarına girmek çok daha kolay olacaktı. Kimi geceler bunu ne kadar çok düşündüğümü ve yol arkadaşımın her şeyi düzenine göre ve özenle yapmamız konusundaki metodik, despotça ısrarından ne kadar nefret ettiğimi hatırlıyorum. Böyle anlarda ondan nefret ederdim; ruhumun içindeki ölümden doğan bir nefretti bu. Yaşam adına bana dayattığı sert, titiz, inatçı isteklerinden nefret ederdim.

Her şey tamamlandıktan sonra çadıra girer ve Chabe ocağının koruyucu bir zırh gibi sarıp sarmalayan, sıcaklığını duyardık. Harika bir şey sarıyordu bizi: Sıcaklık. Ölüm ve soğuk başka yerde, dışarıda kalıyordu.

Nefret de dışarıda kalıyordu. Yemek yiyor, su içiyorduk. Yemekten sonra konuşuyorduk. Soğuk çok fazla olduğu ve çadırın mükemmel yalıtımı bile onu dışarıda tutamadığı zamanlarda tulumlarımızı ocağın olabildiğince yakınına yerleştiriyorduk. Çadırın iç yüzeyinde buzdan ince bir kürk oluşuyordu. Kapağı açınca ânında yoğunlaşan bir soğuk akımı içeri dalıyordu. Tipi varsa her ne kadar korunaklı olsalar da hava deliklerinden yine de buzdan iğneler giriyor, havayı kar tozundan bir sis kaplıyordu. Böyle gecelerde fırtına inanılmaz bir gürültü yapıyor ve ancak kafa kafaya verip bağırarak konuşabiliyorduk. Diğer gecelerde ise durgunluk vardı, yıldızlar oluşmadan önce ya da her şeyin yok olmasından sonra düşünülebilecek türden bir durgunluk.

Yemekten bir saat sonra hava koşulları uygunsa Estraven ocağı kısıyor ve ışığını kapatıyordu. Bunu yaparken kısa ve etkileyici bir dua, Handdara'nın bildiğim tek

ayin sözlerini mırıldanıyordu: "Karanlığa ve bitmemiş Yaratılış'a şan olsun." Bunu söylüyordu ve karanlık oluyordu. Uyuyorduk. Sabah her şeyi baştan yapmak gerekiyordu.

Elli gün boyunca böyle yaptık.

Estraven güncesini tutmayı sürdürdü, ancak Buz'un üzerinde geçen haftalarda hava durumu ve her gün katettiğimiz mesafeyi belirten kısa birkaç not dışında bir şey yazmadı. Bu notlarda arada bir kendi düşüncelerinden ve bazı konuşmalarımızdan da bahsediyordu. Ama Buz'un üzerindeki ilk ay, hâlâ konuşabilecek kadar enerjimiz olduğu gecelerde, akşam yemeği ile uyku arasında ya da fırtına yüzünden çadırda kaldığımız günlerde yaptığımız çok daha önemli konuşmalar hakkında tek bir söz bile yok bu güncede. Müttefik olmayan bir gezegende zihin konuşması kullanmamın yasak olmasa bile pek uygun görülmediğini söyledim ve öğrendiklerini, en azından ben bu konuyu gemideki meslektaşlarımla tartışana kadar kendi halkından gizli tutmasını istedim. Hak verdi ve bu konuda konuşmadı. Sessiz konuşmalarımız hakkında ne bir söz söyledi ne bir satır yazı yazdı.

Benim medeniyetimden, onu böylesine derinden ilgilendiren yabancı varlığımdan ona verebildiğim tek şey zihin konuşması oldu. Saatlerce konuşuyor, birçok şey anlatabiliyordum ama verebildiğim tek şey buydu. Kış'a vermemiz gereken tek önemli şey de bu belki. Ama Kültürel Ambargo Yasası'nı çiğnememin asıl nedeni şükran duygusu değildi. Ona borcumu ödemek değildi yaptığım. Böyle borçlar hiç ödenemez. Sadece Estraven'le ben artık elimizde paylaşmaya değer ne varsa paylaştığımız bir noktaya varmıştık.

Umarım Gethenli iki cinsiyetli insanlarla Hain normu tek cinsiyetli insanlar arasında cinsel ilişkinin mümkün olduğu anlaşılır, her ne kadar bu ilişki steril olsa da. Bu-

nun kanıtlanması gerek; Estraven ile ben belki çok daha ince bir noktada başka hiçbir şey kanıtlamadık. Yolculuğun başlarında, Buz'un üzerindeki ikinci gecemizde cinsel arzularımız bizi bir kriz noktasına çok yaklaştırmıştı. Bütün gün Ateş Tepeleri'nin doğusundaki yarıklarla dolu bölgede debelenip durmuştuk. O gece yorgun ama keyifliydik, çok geçmeden açık bir yol bulacağımızdan emindik. Ama yemekten sonra Estraven suskunlaştı. Sonunda hiç lafı dolaştırmadan sordum. "Harth, gene yanlış bir şey mi söyledim yoksa, açıklar mısın?"

Susuyordu.

"Şifgretorla ilgili bir hata işledim. Özür dilerim; bir türlü öğrenemiyorum. Daha bu kelimenin anlamını bile doğru dürüst öğrenemedim."

"Şifgretor mu? *Gölge* anlamına gelen eski bir sözden geliyor."

İkimiz de bir süre susup kaldık, sonra dolaysız, yumuşak bir bakışla bana baktı. Kırmızımsı ışıkta yüzü düşünceler arasından size bakıp konuşmayan bir kadının yüzü kadar yumuşak, incinebilir ve uzaktı.

Ve tekrar, hem de çok iyi, her zaman görmeye korktuğum ve görmemiş gibi yaptığım şeyi gördüm onda; bir erkek olduğu kadar bir kadın olduğunu. Bu korkunun kaynaklarını açıklama ihtiyacı da korkuyla birlikte yok oldu gitti; bana düşen onu olduğu gibi kabul etmekti. O ana kadar onu reddetmiş, onun kendi gerçekliğini yadsımıştım. Benim güvenmediğim tek Gethenli, Gethen'de bana güvenen tek kişi olduğunu söylerken haklıydı. Çünkü beni tümüyle bir insan olarak kabul eden, beni kişisel olarak seven ve bana kişisel bağlılık gösteren ve benden de eşit ölçüde bir kabul bekleyen tek kişi oydu. Bense bunu vermek istememiştim. Bunu vermekten korkmuştum. Güvenimi, dostluğumu kadın olan bir erkeğe, erkek olan bir kadına vermek istememiştim.

Kısa ve öz bir şekilde kemmerde olduğunu ve elinden geldiğince, olabildiğince beni görmezden gelmeye çalıştığını anlattı. "Sana dokunmamalıyım" dedi aşırı bir zorlamayla; bunu söylerken gözlerini kaçırıyordu.

"Anlıyorum" dedim. "Tümüyle katılıyorum."

Çünkü, aramızdaki derin ve ani arkadaşlık hissinin artık kabul edilmiş ve anlaşılmış, fakat giderilmemiş olan o cinsel gerilimden doğduğunu düşünüyordum, sanırım o da böyle düşünüyordu. Her ikimiz de sürgün olduğumuzdan, çok ihtiyaç duyduğumuz ve zorlu yolculuğumuzun gün ve geceleri boyunca çok iyi kanıtlandığından artık aşk bile denebilecek bir arkadaşlıktı bu. Ama, aramızdaki bu farklılıktan, yakınlık ve benzerliklerden değil, farklılıktan doğuyordu aşk; ve bizi bölen şey üzerinde uzanan bir köprü, tek köprüydü. Cinsel olarak karşı karşıya gelmemiz bir kez daha iki yabancı yaratık olarak karşı karşıya gelmemiz demek olacaktı. Dokunabileceğimiz tek biçimde dokunmuştuk birbirimize. Orada bıraktık. Doğru mu yaptık bilmiyorum.

O gece biraz daha konuştuk, kadınların neye benzediğini sorduğunda nasıl zorlandığımı hatırlıyorum. Ondan sonraki birkaç gün boyunca birbirimize karşı ürkek ve ihtiyatlı davrandık. Ne de olsa iki insan arasındaki derin bir sevginin derin bir acı da verme gücü ve olasılığı vardı. O geceye dek Estraven'i incitebileceğim aklıma gelmemişti hiç.

Artık aramızdaki engeller kalktığından konuşma ve anlaşmamızdaki sınırlamalar bana dayanılmaz gelmeye başlamıştı. Çok geçmeden, iki üç gece sonra yemeğimizi bitirdiğimizde -yirmi mil yol alışımızı kutlamak için özel bir yemekti; şekerli kadik lapası- yol arkadaşıma döndüm. "Geçen bahar, Köşeli Kırmızı Konut'taki o gece söz ötesi konuşmayı anlatabilir miyim diye sormuştun."

"Evet."

"Sana öğretmeyi denememi ister misin?"

Güldü. "Beni yalan söylerken yakalamak istiyorsun."

"Bana yalan söylediysen bile bu çok önceleri ve başka bir ülkedeydi."

Dürüst bir insandı, ama dolaylı konuşuyordu çoğunlukla. Bu onu eğlendirmişti. "Başka bir ülkede sana başka yalanlar da söyleyebilirim. Ama, zihin biliminizi ... yerlilere öğretmenizin yasak olduğunu sanıyordum, yani Ekumen'e katılmadıkları müddetçe."

"Yasak değil. Yapılmaz. Ben yapacağım ama, eğer istersen. Ve yapabilirsem. Bir Eğitçi değilim ben."

"Bu yeteneğin özel öğretmenleri mi var?"

"Evet. Alterra'da değil, orada çok yüksek bir doğal hassasiyet var, hatta annelerin doğmamış bebekleriyle zihin konuşması yaptıkları söyleniyor. Bebekler ne yanıt veriyorlar bilmiyorum. Ama birçoğumuza öğretilmesi gerekiyor, tıpkı bir yabancı dil gibi. Daha doğrusu anadilimizmiş de çok geç öğreniyormuşuz gibi."

Sanırım bu yeteneği ona öğretmek isteme nedenimi anlamıştı ve öğrenmeyi çok istiyordu. Denemeye başladık. On iki yaşımda nasıl eğitilmiş olduğumu elimden geldiğince hatırlamaya çalıştım. Zihnini boşaltmasını, karartmasını söyledim. Bunu yaptı, hem de benim yaptığımdan çok daha hızlı ve kesin bir şekilde; ne de olsa bir Handdara müridiydi. Sonra olabildiğince açık bir şekilde düş-konuştum onunla. İşe yaramadı. Tekrar denedik. Birisinin zihinden konuşabilmesi için önce zihin konuşmasını algılaması, berrak bir algılamayla telepatik potansiyelini hassaslaştırması gerektiğinden önce benim ona ulaşmam lazımdı. Beynim yorgun düşene kadar yarım saat uğraştım. Bozulmuş gibiydi. "Benim için kolay olacağını sanmıştım" diye itiraf etti. İkimiz de yorulmuştuk ve o gecelik denemeye son verdik.

Sonraki çabalarımız da daha başarılı olmadı. Eğitçimin telepati öncesi insanlar arasında "düş mesajları" hakkında anlattıklarını hatırlayıp Estraven uyurken ona ulaşmayı denedim, ama işe yaramadı.

"Belki de benim türüm bu yetenekten yoksundur" dedi. "Böyle bir güçten söz etmeye yetecek kadar söylenti ve belirti var ama bizden telepatinin varlığına dair kanıtlanmış bir vaka bilmiyorum."

"Binlerce yıl önce benim halkım da öyleydi. Sadece yeteneklerinin farkında olmayan ve ne mesaj gönderecek, ne alacak kimseyi bulamayan birkaç doğal Duyarlı vardı o kadar, geri kalanların hepsi gizildi. Doğuştan hassasiyet dışında bu kapasitenin, fizyolojik bir temeli olsa da esas olarak psikolojik olduğunu, bir kültür ürünü, beyin kullanımının bir yan etkisi olduğunu söylemiştim sana. Küçük çocuklar, zihinsel özürlüler, evrimleşmemiş ya da geri kalmış toplumların fertleri zihin konuşmasını beceremez. Öncelikle zihin belirli bir karmaşıklık düzleminde olmalıdır. Hidrojen atomlarından aminoasitler kuramazsın; önce bir karmaşıklaşma gerçekleşmeli; burada da aynı. Soyut düşünce, toplumsal etkileşim türleri, kültürel uyarlamalar, estetik ve etik algılama, bunlar hep belirli bir düzeye ulaştıktan sonra bağlantı kurulabilir ve potansiyel ortaya çıkabilir."

"Belki de biz, Gethenliler o düzeye gelmedik."

"O düzeyin çok ilerisindesiniz. Ama biraz da şans gerekli. Aminoasitlerin oluşumunda olduğu gibi. Ya da kültür alanındaki analojileri kullanırsak –sadece analoji ama yine de aydınlatıcıdır– bilimsel yöntemi alalım, bilimde somut, deneysel tekniklerin kullanılışı sözgelimi. Ekumen'de çok yüksek bir kültürü, karmaşık toplumsal yapıları, felsefeleri, sanatları, etikleri olan, bütün bu alanlarda üst düzeylere gelmiş halklar var; ama bir taşı tartmayı bile öğrenmemişler. Nasıl yapıldığını öğrenebilirler

elbette. Sadece beş yüz bin yıldır bunu hiç yapmamışlar... Hiç yüksek matematiği olmayan, en basit uygulamalı aritmetikten ötesini bilmeyen halklar var. Bunlar yüksek cebiri çok iyi anlayabilirler ama hiçbiri bunu geliştirmemiş. Hatta, benim halkım, Terralılar bile üç bin yıl öncesine kadar sıfırın kullanımlarından habersizdiler." Bu Estraven'i hayrete düşürdü. "Gethen'e gelince, benim merak ettiğim şu; eğer öğretirseniz acaba bizlerde de öndeyi kapasitesinin varlığı ortaya çıkacak mı? Acaba bu da zihnin evriminin bir parçası mı?" diye sordum.

"Bunu yararlı bir gelişme olarak mı görüyorsun?"

"Geleceği görme yeteneğini mi? Elbette!"

"Bunu yapabilmek için işe yaramaz bir şey olduğuna inanman gerekir."

"Senin şu Handdaran beni hayrete düşürüyor Harth, ama orada bir hayat tarzı haline getirilmiş bir paradoks olup olmadığını düşünüyorum..."

Yeniden zihin konuşması denedik. Daha önce tümüyle algıya kapalı birisine art arda mesaj yollamamıştım hiç. Tahammül edilmez bir deneyimdi. Dua eden bir ateist gibi hissetmeye başlamıştım kendimi. Sonunda Estraven esnemeye başladı. "Sağırım ben. Taş gibi sağır. En iyisi uyumak." Ona uydum. Kısa karanlık duasını mırıldanıp ışığı söndürdü; uyku tulumlarımıza girdik, bir dakika içinde bir yüzücünün karanlık suya dalması gibi uykuya dalıverdi. Onun uykusunu sanki kendi uykum gibi hissediyordum; empatik bağ kurulmuştu ve bir kez daha, uykunun içinde adıyla seslendim ona: "Therem!"

Birden doğruldu, karanlık içinde sesi çınladı. "Arek! Sen misin?"

"*Hayır; Genli Ai; seninle konuşan benim.*"

Soluğunu tuttu. Sessizlik. Chabe ocağının başına koştu, ışığı açtı, korkuyla dolu koyu renk gözlerini bana dikti. "Bir düş gördüm" dedi, "evimde olduğumu gördüm."

"Zihin konuşmamı duydun."

"Bana seslendi. Kardeşimdi. Duyduğum onun sesiydi. Öldü o. Beni... Beni Therem diye mi çağırdın? Ben... Sandığımdan da müthiş bu." Bir karabasandan kurtulmak isteyen bir adam gibi başını salladı, sonra da ellerinin arasına aldı.

"Harth, çok üzgünüm."

"Hayır, beni adımla çağır. Eğer kafatasımın içinde ölü bir adamın sesiyle konuşabiliyorsan beni adımla da çağırabilirsin! Bana hiç 'Harth' der miydi o? Ah, bu zihin konuşmasında neden hiç yalan olmadığını anladım şimdi. Müthiş bir şey bu... Pekâlâ, pekâlâ, gene konuş benimle."

"Bekle."

"Hayır. Devam et."

Heyecanlı, korkmuş gözleri bana dikiliyken ona seslendim: "*Therem, dostum, aramızda korkacak bir şey yok.*"

Hâlâ gözlerini ayırmadan bana bakıyordu, anlamadığını düşündüm, ama anlamıştı. "Ah, ama var" dedi.

Bir süre sonra kendini kontrol etmeyi başarıp sakin bir şekilde konuştu, "Benim dilimde konuştun."

"Evet, sen benimkini bilmiyorsun."

"Sözcükler olacağını söylemiştin, biliyorum... Yine de sanki bir anlama gibi geldi bana."

"Empati başka bir hikâye, her ne kadar bununla bağlantısız olmasa da. Bu akşam bağlantı kurmamızı empati sağladı. Ama zihin konuşmasında hem beynin konuşma merkezleri harekete geçer, hem de..."

"Hayır, hayır, hayır. Sonra anlatırsın. Neden kardeşimin sesiyle konuştun?" Sesi gergindi.

"Buna cevap veremem. Bilmiyorum. Onu anlatsana bana."

"*Nusuth*... Öz kardeşim, Arek Harth rem ir Estraven. Benden bir yaş büyüktü. Estre Lordu o olacaktı. Biz... Onun için evden ayrılmıştım. Öleli on dört yıl oluyor."

Bir süre ikimiz de konuşmadık. Bu sözlerin ardında ne yattığını bilmiyor ve soramıyordum; bu kadarını söylemek bile pahalıya patlamıştı ona.

Sonunda konuştum. "Düş konuş benimle, Therem. Adımı söyle." Yapabileceğini biliyordum; bağlantı kurulmuştu ya da uzmanların deyişiyle fazlar uygundu ve kendi iradesiyle bağlantıyı nasıl keseceğini henüz bilmiyordu. Ben Dinleyici olsaydım onun düşünmesini duyabilirdim.

"Hayır" dedi. "Asla. Daha değil..."

Ama hayret, korku, dehşet ne kadar büyük olursa olsun bu doymak bilmez, yerinde duramaz zihni fazla engelleyemezdi. Işığı kapattıktan biraz sonra birden iç duyuşumda kekelemesini işittim... "*Genri*..." Zihin konuşmada bile asla "l" diyemiyordu.

Hemen yanıt verdim. Karanlıkta, içinde belli belirsiz memnuniyet ifadesi de olan bir korku sesi çıkardı. "Yeter, yeter" dedi sesli olarak. Bir süre sonra nihayet uyuduk.

Onun için hiç kolay olmadı. Yeteneği olmadığından veya geliştiremediğinden değil, ama onu cidden rahatsız ettiği, bir türlü kabullenemediği için. Set çekebilmeyi çabucak öğrendi, ama bu setlere güvenebiliyor muydu, emin değilim. Belki, yüzyıllar önce ilk eğiticiler bizlere "Son Sanat"ı öğretmek için geldiklerinde hepimiz onun gibiydik. Belki, kendine özgü bir şekilde bütün olan bir Gethenliye telepatik konuşma, bütünlüğün bozulması, tahammül edilmez bir tümlük sarsılması gibi geliyordu. Belki Estraven'in içtenlik ve ihtiyata önem veren karakteri yüzündendi: Söylediği her söz derin bir sessizlik içinden yükseliyordu. Ona ölü bir adamın, kardeşinin sesiyle düş konuşan sesimi duymuştu. Onunla kardeşi arasında, aşk ve ölümden başka ne olduğunu bilmiyordum, bildiğim bir şey vardı; ne zaman onunla düş ko-

nuşmaya kalksam yarasını ellemişim gibi geri kaçıyordu. Aramızdaki zihin yakınlığı bir bağdı gerçekten, ama karanlık ve zorlu bir bağ, benim daha önce sandığım gibi aydınlatmak yerine karanlığın kapsamını gösteren bir bağ.

Ve, günbegün buz düzlüğü üzerinde doğuya doğru emekliyorduk. Otuz beşinci gün, yolculuğumuzun orta noktası olarak planlanan Odorni Anner'e geldiğimizde daha yarı yola bile varmadığımız anlaşıldı. Kızağın sayacına göre dört yüz mil yol katetmiştik ama bunun sadece dörtte üçü gerçek bir ilerlemeydi ve daha ne kadar yolumuz kaldığını şöyle böyle kestirebiliyorduk ancak. Buz'a çıkmak için verdiğimiz uzun mücadelede bir sürü gün, mil ve erzak harcamıştık. Önümüzde hâlâ uzanan yüzlerce mil, Estraven'i benim kadar endişelendirmiyordu. "Kızak hafifledi" dedi. "Yolun sonuna doğru daha da hafif olacak; hem gerekirse tayınları da kısarız. Şimdiye kadar az yemedik."

İroni yaptığını sanmıştım, anlamalıydım oysa.

Kırkıncı günde iki gün süren bir tipiye yakalandık. Çadırda hiç kımıldamadan geçen bu uzun saatler boyunca Estraven sürekli uyudu ve hiç yemedi, sadece yemek vakitlerinde biraz orş ya da şekerli su içti. Ama benim, yarım ölçü de olsa yemem için ısrar etti. "Senin aç kalma deneyimin yok" dedi.

Bu söz gücüme gitti. "Ya senin ne kadar var Beylik Lordu ve Başbakan?"

"Genri, bizler ustalaşana kadar yoksunluk uygulaması yaparız. Estre'deki çocukluğum sırasında ve Rotherer İnzivası'nda Handdarata yanında aç kalmayı öğrendim ben. Erhenrang'da alışkanlığımı kaybetmiştim biraz, bu doğru, ama Mişnori'de yeniden kazandım onu... Lütfen dediğimi yap, dostum; ben ne yaptığımı biliyorum."

Biliyordu, ben de dediğini yaptım.

Hiçbir zaman -25 derecenin altına düşmeyen bu soğukta dört gün daha yola devam ettik. Sonra bir başka tipiye yakalandık, doğudan esen rüzgâr suratlarımızda şaklıyordu. İki dakika içinde etrafta savrulan kar o kadar yoğunlaştı ki altı feet ötemdeki Estraven'i göremez oldum. Yapışan, kör eden, soluk aldırmayan karda nefes almak için ona ve kızağa arkamı dönmüştüm, bir dakika sonra başımı çevirdiğimde gitmişti. Kızak da gitmişti. Hiçbir şey kalmamıştı. Gittiklerini sandığım yöne birkaç adım atıp etrafı kolaçan ettim. Bağırdım ama kendi sesimi duyamadım. Küçük, sivri gri çizgilerle dolu bir evrende tek başımaydım. Paniğe kapıldım, debelenip zihnimde deli gibi haykırmaya başladım: "*Therem!*"

Yanı başımda, diz çöktüğü yerden bana uzandı, "Gel de çadırı kurmama yardım et."

Öyle yaptım ve o anki paniğimden hiç söz etmedim, gereği yoktu.

Bu tipi iki gün sürdü; beş gün kaybetmiştik, daha fazlasına dayanamazdık. Nimmer ve Anner büyük fırtınaların çıktığı aylardı.

"İyice azalttık artık, değil mi?" dedim bir gece giçi miçi tayınımızı ölçüp sıcak suyun içine atarken.

Başını kaldırıp beni süzdü. Sağlam, geniş yüzü zayıflamış, elmacık kemiklerinin altında gölgeler belirmiş, gözleri çökmüş ve dudakları çatlamıştı. O böyleyse benim neye benzediğimi Tanrı bilir. Gülümsedi. "Şansımız varsa başarırız, şansımız yoksa da başaramayız."

Yola çıktığımızdan beri bunu söylüyordu. Bütün kaygılarıma, bütün o son bir kumar oynama hissime rağmen hiçbir zaman dediğine inanacak kadar gerçekçi olamamıştım. Şimdi bile, diye düşündüm, böylesine sıkı çalışmışken bile.

Ama Buz ne kadar sıkı çalıştığımızı bilmiyordu. Nereden bilecek? Oran değişmiyor.

"Şansın nasıl gidiyor, Therem?" dedim sonunda.

Bana gülümsemedi. Cevap da vermedi. Sadece biraz sustu ve sonra şöyle dedi: "Aşağıdan beri hep bunları düşünüyorum." Aşağısı bizim için güney, buz platosunun aşağısındaki dünya, toprağın, insanların, yolların, şehirlerin artık gerçekten var olduğunu hayal etmenin bile güçleştiği bütün bu şeylerin bölgesi anlamına geliyordu. "Mişnori'den ayrıldığım gün Kral'a senin haberini gönderdiğimi biliyorsun. Shusgis'in bana dediklerini ilettim ona. Pulefen Çiftliği'ne gönderileceğini söyledim. O sırada ne yapacağıma henüz tam olarak karar vermemiştim, sadece içimden geldiği gibi davrandım. O zamandan beri içimden geleni düşünüyorum, şöyle bir şey olabilir: Kral şifgretor oynama şansı olarak görebilir bunu. Tibe karşı çıkacaktır, ama Argaven artık Tibe'den bıkmaya başlamıştır bile ve tavsiyelerine aldırmayabilir. Soruşturur. Karhide'nin konuğu, Elçi nerede? Mişnori yalan söyleyecektir. Geçtiğimiz sonbahar hastalanıp öldü, üzüntülerimizin kabulü. Ama, bizim elçiliğimiz onun Pulefen Çiftliği'nde olduğunu haber almış, buna ne buyrulur? Burada yok, gelin kendiniz bakın, hayır, hayır gerek yok, Orgoreyn Commensalları'nın sözüne inanıyoruz... Ama, bu görüşmelerden birkaç hafta sonra Elçi Pulefen Çiftliği'nden kaçmış olarak Kuzey Karhide'de ortaya çıkar. Mişnori'de karışıklık. Erhenrang'da öfke. Commensallar rezil olmuş, yalanları ortaya çıkmıştır. Sen de Genri, Kral Argaven'in gözünde bir hazine, kaybolup bulunmuş bir ocak-kardeşi olursun. Bir süre. Hemen, ilk fırsatta Yıldız gemine haber göndermelisin. Hemen adamlarını getir ve Argaven seni bir tehlike olarak görmeye başlamadan, Tibe ya da başka bir danışmanı deliliğini kullanıp onu bir kez daha korkutmadan görevini tamamla. Seninle pazarlık yaparsa sözünden dönmeyecektir. Yoksa kendi şifgretoru zedelenir. Harge

kralları sözlerine sadıktırlar. Ama çok hızlı davranmalı ve gemini bir an önce indirmelisin."

"İyi karşılandığıma dair en ufak bir belirti gördüğümde yapacağım bunu."

"Hayır; sana öğüt vermemi bağışla, ama iyi karşılanmayı beklememelisin. İyi karşılanacağını sanıyorum. Gemi de öyle. Bu son yarı yılda Karhide çok aşağılandı. Argaven'in eline bu durumu değiştirmek için bir koz vereceksin sen. Bu fırsatı kaçıracağını sanmıyorum."

"Pekâlâ. Ama bu arada sen..."

"Ben Hain Estraven'im. Seninle hiçbir ilişkim yok benim."

"Başlangıç için."

"Başlangıç için" diye onayladı.

"Başlangıçta tehlike varsa saklanabilecek misin?"

"Oh, evet, kesinlikle."

Yemek hazırdı ve acıkmıştık. Yemek öylesine önemli ve meşgul edici bir işti ki yediğimiz sürece başka hiçbir şey konuşamazdık; bu tabu artık kesinleşmiş ve belki de ilk biçimini almıştı, son kırıntı bitene dek tek bir söz bile söylenmiyordu. Bittiğinde Estraven konuştu, "Neyse, umarım iyi tahmin etmişimdir. Sen bu durumda ... bağışlar mısın..."

"Bana doğrudan öğüt vermeni mi?" dedim, artık bazı şeyleri anlayabiliyordum. "Elbette. Therem. Sahiden, bunu nasıl düşünebiliyordun? Biliyorsun benim şifgretorum filan yok." Bu onu neşelendirdi, ama hâlâ düşünceliydi.

"Neden" dedi sonunda, "neden yalnız geldin, neden seni yalnız gönderdiler? Her şey hâlâ o geminin gelmesine bağlı. Neden senin için ve bizim için bu kadar zorlaştırıldı her şey?"

"Bu Ekumen'in âdetidir ve bazı sebepleri var. Gerçi bu sebepleri anlayabildiğimden artık ben de pek emin

değilim ya. Yalnız gelişimin sizler için olduğunu düşünüyordum. Açıkça tek başıma, korumasız, hiçbir tehdit oluşturmayacak, hiçbir dengeyi bozmayacak şekilde, bir işgalci olarak değil sadece kurye olarak geldim. Ama, bunun başka gerekçeleri de var. Tek başıma dünyanızı değiştiremem. Ama o beni değiştirebilir. Tek başıma bir ilişki kurmayı başarırsam bu kişisellikten yoksun ve sadece politik bir ilişki olmaz; bireysel ve kişisel bir ilişki olur. Bu politik bir ilişkiden hem fazla hem de eksiktir. Biz ve Onlar değil. Ben ve O da değil; Ben ve Sen. Politik ya da pragmatik değil, mistik bir ilişki. Bir bakıma Ekumen de politik bir organ değil mistik bir organdır. Başlangıçlara çok önem verir. Başlangıçlara ve araçlara. Ekumen'in öğretisi, amaç aracı meşru kılar öğretisinin tam tersidir. Bu yüzden daha ince, daha yavaş, tuhaf ve riskli yolları seçer; daha çok evrim sürecinin yaptığını yapar, model olarak onu alır... Sonuçta ben de yalnız geldim, sizler için mi? Kendim için mi? Bilmiyorum. Evet, bu işleri zorlaştırdı. Fakat, pekâlâ ben de sana sorabilirim, neden havada giden taşıtlar icat etmek aklınıza gelmedi? Küçük bir uçak aşırabilsek ikimiz de birçok zorluktan kurtulmuş olurduk!"

"Hangi aklı başında adam uçmayı düşünebilir ki?" dedi Estraven sertçe. Hiçbir kanatlı canlının bulunmadığı ve Yomesh'in kutsal meleklerinin bile uçmayıp karda yavaşça düşen kar taneleri gibi süzülüverdikleri bir dünyada makul bir yanıttı bu.

Nimmer'in ortalarına doğru, bir sürü rüzgâr ve dondurucu soğuktan sonra uzun süre sakin havada gidebildik. Fırtına çıksa bile güneyde, *aşağıda* oluyor ve biz, tipinin içindekiler rüzgârdan korunabiliyorduk. Başlarda bu korunak zayıftı, hava bulutlardan ve kardan, yukarıdan ve aşağıdan yansıyan kaynağı belirsiz güneş ışığı ile ışıyordu. Bir gece içinde hava ağırlaştı, bütün

parlaklık gitti, geride bir şey kalmadı. Çadırdan dışarı hiçliğe çıktık. Kızakla çadır oradaydı. Estraven yanımda duruyordu ama ne onun, ne de benim gölgemiz düşüyordu. Çevrede, her yerde ölü bir ışık vardı. Karda yürürken gölge görünmüyor, ayak izi kalmıyordu. Hiçbir iz bırakmıyorduk. Kızak, çadır, o ve ben; hepsi bu kadar. Güneş yok, gökyüzü yok, ufuk yok, dünya yoktu. İçinde havada asılı gibi kaldığımız beyazımsı gri bir boşluk. Bu yanılsama o kadar mükemmeldi ki dengemi korumakta güçlük çekiyordum. İç kulaklarım yerimi gözlerimden aldıkları onayla belirlemeye alışmışlardı; artık bu yoktu; kör olmuş gibiydim. Kızağı yüklerken mesele yoktu ama kızağı çekerken ilerimizde hiçbir şey olmaması, bakılacak, gözlerin değeceği hiçbir şeyin olmaması başlarda tatsız sonra da yorucu gelmeye başladı. Sastrugisiz sağlam ve katı –bu kesindi– kardan oluşan iyi bir yüzey üzerindeydik. İyi gitmemiz gerekirdi. Oysa hâlâ hız kaybediyorduk, hiçbir engelin olmadığı yolda bir o yana bir bu yana dolanıyor ve normal hızımıza erişmek için çaba harcıyorduk. Yüzeydeki en ufak bir değişme bile, ileriyi göremediğimizden, beklenmedik bir basamak gibi bizi tökezletiyordu; bunu belli eden bir gölge bile yoktu. Gözlerimiz açık, körler gibi kayıyorduk. Günlerce böyle gittikten sonra yürüyüş süresini kısalttık, akşamüstülerine doğru ikimiz de gergin oluyor ve yorgunluktan terlemeye, titremeye başlıyorduk. Karı, tipiyi arar olmuştum, yeter ki bir şeyler olsun; ama her sabah çadırdan çıktığımızda boşluğa, beyaz havaya, Estraven'in Gölgesizlik dediği şeye giriyorduk.

Odorni Nimmer'de, yolculuğumuzun altmış birinci günü, öğle sularında etrafımızdaki dümdüz ve kör hiçlik sarsılmaya, silinmeye başladı. Gözlerimin, sık sık yaptıkları gibi beni yanılttıklarını zannederek havanın soluk, anlamsız kargaşasına pek dikkat etmemiştim ki

birden tepemizde küçük, soluk, ölü bir güneş gözüme çarptı. Güneşten aşağı doğru bakınca tam karşımızda boşluktan çıkmış, bize doğru gelen kocaman kara bir şekil gördüm. Kara dokunaçlar kımıldıyor, yuvarlanıyorlardı. Kaskatı kesildim, yanımda koşumları çeken Estraven'e döndüm. "Bu ne?"

Estraven sisin içinde saklı, karanlık, acayip şekillere baktı ve "Taşlıklar." dedi, "Esherhoth Taşlıkları olmalı." Ve çekmeyi sürdürdü. Yanı başımda sandığım şeylerden millerce uzaktaydık. Beyaz hava alçak, yoğun bir sise dönüşürken onları apaçık görebilmiştik: Nunataklar, buzun içinden çıkan, buzdağları gibi çok az kısımları görülebilen kaya yükseltileri; soğuğa gömülü, eonlar boyunca ölü dağlar.

Elimizdeki, kötü çizilmiş tek haritaya güvenecek olursak en kısa yolumuzun biraz kuzeyine düşmüştük. Ertesi gün ilk kez doğunun biraz güneyine doğru döndük.

19
Eve Dönüş

Karanlık, rüzgârlı bir havada Esterhoth Taşlıkları'nın, yedi haftadır, buz, kar ve gök dışında gördüğümüz ilk şeyin görüntüsünden cesaret almaya çalışarak ilerledik. Haritaya göre güneyde Shenshey Bataklıkları ve doğuda Guthen Körfezi'nin yakınına düşüyorlardı. Ama bu, Gobrin bölgesinin güvenilir bir haritası değildi ve biz de yorulmaya başlamıştık.

Gobrin Buzulu'nun güney kenarına haritanın gösterdiğinden daha yakındık, zira güneye dönüşümüzün ikinci gününde buz yükseltileri ve yarıklarla karşılaşmaya başladık. Buz, Ateş Tepeleri bölgesinde olduğu kadar engebeli değildi fakat çözülmüştü. Birkaç dönüm genişliğinde, yazın muhtemelen göllere dönüşen çukurlar vardı; bir anda sizi yutuverecek küçük delikler ve yarıklar ve gitgide daha fazla büyük yarıklar, bazı-

ları uçurumlar kadar büyük bazıları iki üç feet genişliğinde ama derin yarıklarla dolu bir bölgeydi. Odirni Nimmer'de (Estraven'in güncesine göre, çünkü ben günce tutmuyordum) güçlü bir kuzey rüzgârıyla birlikte güneş de ışımaya başladı. Kızağı dar yarıklar üzerindeki kar köprülerinden geçirirken solumuzda ve sağımızdaki, kızak demirlerinin kopardığı buz parçalarının ince billur düzlemlere dokunan gümüş teller gibi hoş bir musiki çıkararak düştüğü mavi deliklere ve uçurumlara bakıyorduk. Uçurumlar üzerinde ışıyan güneşin altında kızak çektiğimiz o sabahın kendine özgü, düşsel hazzını hatırlıyorum. Ama gök beyazlaşmaya, hava ağırlaşmaya başladı, gölgeler kayboldu, karın ve gökyüzünün mavisi çekildi. Böyle bir yüzeyde beyaz göğün tehlikelerine karşı uyanık değildik. Buz çok girintili çıkıntılı olduğundan Estraven çekerken ben de itiyordum; gözlerimi kızaktan ayırmadan ve başka hiçbir şey düşünmeden iteliyordum ki kızak elimden kaçtı ve hızla ileri atıldı. Bir anda içgüdüyle sımsıkı yapıştım ve Estraven'in düz bir yola girip hızlandığını düşünerek yavaşlaması için seslendim. Ama kızak, burnu aşağı doğru eğimli olarak durdu, kımıldamadı, Estraven ise orada yoktu.

Az daha kızağı kendi kendine kaymaya bırakıp onu aramaya gidecektim. Sırf şans eseri bunu yapmadım. Kızağı elimden bırakmadan aptal aptal Estraven'i aramaya başladım, derken kırılmış kar köprüsünün bir parçasının kopup kaymasıyla açığa çıkan yarığın ağzını gördüm. Estraven aşağı düşmüştü ve kızağı düşmekten koruyan tek şey benim ağırlığımdı. Arka demirlerinin üçü hâlâ sert buz üzerindeydi. Estraven koşumlara bağlı kuyuda asılı dururken kızak da aşağı doğru çekiliyordu.

Bütün ağırlığımı kızağın arka kısmına verip çektim ve düzeltip yarığın kenarından uzaklaştırdım. Kolay olmadı. Ama bütün ağırlığımla demire yaslandım ve zar

zor kımıldattıktan sonra geri çektim. Estraven de yarığın kenarına tutunmuştu ve onun ağırlığı da bana yardımcı oldu. Koşumlara sarılı olarak tırmanıp yarıktan çıktı ve yüzükoyun buzun üzerine yığıldı.

Yanına çöküp koşumları çözmeye çalıştım. Nefes alırken göğsünün inip kalkması dışında hareketsizdi. Dudakları kaskatı kesilmişti, yüzünün bir kenarı berelenmişti.

Zorlukla doğruldu ve fısıltıyla konuştu, "Mavi... hepsi maviydi... derinlerdeki kuleler..."

"Ne?"

"Yarığın içinde. Hepsi mavi ışık dolu."

"İyi misin?"

Koşumları yeniden takmaya girişti.

"Sen önden git, ipi tutarak değnekle" yutkundu. "Rotayı belirle."

Saatler boyu birimiz kızağı çekerken diğeri yumurta kabuğu üzerinde yürüyen bir kedi gibi dikkatle, her adımı değnekle kontrol ederek kılavuzluk etti. Yer gök beyaza kesmişken içine bakmadıkça yarık görülemiyordu, o zaman da biraz geç kalınmış oluyordu çünkü kenarlar eğimli ve çoğunlukla sağlam değildi. Her adım bir sürpriz, tökezleme, düşmeydi. Hiç gölge yoktu. Dümdüz, beyaz, sessiz bir küre; kocaman, donmuş bir cam topun içinde yürüyorduk. Ama camda çatlaklar vardı. Yokla ve adım at, yokla ve adım at. İçine yuvarlandın mı cam toptan dışarı düşeceğin, düşeceğin, ha bire düşeceğin görünmez çatlakları yokla... Gevşemek bilmez bir gerginlik yavaş yavaş tüm adalelerimi kapladı. Bir adım bile atmak son derece zordu.

"Ne var, Genri?"

Hiçliğin orta yerinde kalakalmıştım. Gözüme yaşlar doldu ve gözkapaklarım donarak birbirine yapıştı. "Düşmekten korkuyorum" dedim.

"Ama ipe tutunuyorsun" dedi. Sonra gelip hiçbir yerde görünür bir yarık olmadığını anlayınca ne olduğunu kavradı, "Kampı kuralım" dedi.

"Daha zamanı değil, ilerlememiz gerek."

Çoktan çadırı kurmaya başlamıştı bile.

Daha sonra, yemeği bitirince, "Durma zamanıydı" dedi. "Bu yoldan gidebileceğimizi sanmıyorum. Görünüşe göre Buz yavaş yavaş iniyor, yol boyunca çözülmüş ve yarıklarla dolu olabilir. Görebilsek gidebilirdik; ama Gölgesizlik'te yapamayız."

"Ama ya Shenshey Bataklıkları'na nasıl ineceğiz?"

"Güneye yönelmeyip tekrar doğuya doğru gidersek Guthen Körfezi'ne uzanan sert buz üzerinde oluruz. Bir kere yazın tekneyle körfezden geçerken Buz'u görmüştüm. Kızıl Tepeleri geçip buz ırmaklarıyla körfeze akıyor. Bu buzullardan biri üzerine çıkarsak buz denizi üzerinde güneye ilerleyerek Karhide'ye varır, sınırdan değil kıyıdan gireriz. Bu daha iyi de olabilir. Gerçi yolumuzu uzatır; yirmi, elli mil arasında sanırım. Fikrin nedir, Genri?"

"Benim fikrim şu ki beyaz hava sürdükçe yirmi feet daha bile gidemem."

"Ama yarıklı bölgeden çıkarsak..."

"Yarıklı bölgeden çıkarsak tamam. Hele tekrar güneşi görecek olursak sen kızağa bin, seni Karhide'ye bedava götürürüm." Yolculuğun bu aşamasındaki tipik espri gayretlerimizden biriydi bu da, aptalca şakalardı ama kimi zaman ötekini gülümsetebiliyorlardı. "Benim bir derdim yok" dedim, "akut kronik korku dışında."

"Korku çok yararlıdır, karanlık gibi; gölgeler gibi." Estraven'in gülümsemesi, üstünde kara bir kürk ve kara taştan iki benek olan çatlak ve soyulmuş kahverengi bir maske üzerindeki çirkin bir yarık gibiydi. Tuhaf değil mi, gün ışığı yeterli değil. Yürümek için gölgeler de gerekli."

"Defterini versene bana."

Biraz önce o günkü yolculuğu not etmiş ve gideceğimiz yolla, kalan yiyeceğe dair bazı hesaplar yapmıştı. Küçük tabletle kurşunkalemi Chabe ocağının yanından bana doğru itti. İç kapağa yapışık boş yaprağa çember içindeki ikili eğriyi çizdim ve simgenin Yin yarısını siyaha boyayıp defteri yol arkadaşıma uzattım. "Bu işareti biliyor musun?"

Uzun uzun garip bir bakışla baktı, fakat "Hayır" dedi.

"Arz'da, Hain Davenant'da ve Chiffewar'da bulunur. Yin ve Yang. *Işık karanlığın sol elidir...* devamı nasıldı? Işık, karanlık. Korku, cesaret. Soğuk, sıcak. Dişi, erkek. Bu sensin, Therem. Hepsi ve biri. Karın üzerindeki bir gölge."

Ertesi gün hiçlikten başka bir şey içermeyen zeminin üzerinde çatlak kalmayana dek her şeyi bürüyen o beyaz yokluk içinden kuzeydoğuya doğru gittik. Bir günlük ilerleme. Yol uzadığından yiyeceğimizin bitmemesi için tayınları 2/3'e indirmiştik. Bitse de fark etmez gibi geliyordu bana, çünkü hiç ile az arasındaki fark küçük bir farktı. Estraven ise önsezi veya içgüdü gibi görünen, fakat uygulamalı deneyim ve akıl yürütme de olabilecek şansının izini sürüyordu. Dört gün doğu yönünde gittik, yaptığımız en uzun yürüyüşler bunlardı, günde on sekiz ile yirmi mil arasında gidiyorduk. Derken sakin hava bozdu ve parçalandı, bir anafora, önümüzde, ardımızda, yanımızda, gözlerimizde dolanan küçük kar parçacıklarından oluşan bir anafora, ışık ölünce başlayan bir fırtınaya döndü. Tipi bize haykırıp dururken üç gün çadırda kapalı kaldık. Solumayan ciğerlerden gelen sözsüz, nefret dolu üç günlük bir haykırıştı bu.

"*İçimden haykırarak karşılık vermek geliyor*" dedim Estraven'e zihin konuşmasıyla, o da tereddütlü resmiyeti ile bağlantıyı kurdu: "*İşe yaramaz. Seni dinlemez bile.*"

Saatlerce uyuduk. Biraz yemek yedik, buz kesiklerimizi, yaralarımızı, iltihaplarımızı tedavi ettik, zihin

konuştuk ve gene uyuduk. Üç günlük çığlık bir gevelemeye, sonra iç çekişe, sonra da sessizliğe dönüştü. Hava açtı. Çadırın açık kapısından göğün berraklığı ışıldadı. Yüreklerimiz de hafifledi, ne var ki rahatlığımızı hareketlerimize şevk ve heyecan katarak açığa vuramayacak kadar bitkindik. Kampı topladık –ihtiyar adamlar gibi süründüğümüzden iki saatimizi aldı bu– ve yola koyulduk. Yokuş aşağı gidiyorduk, yol düzdü, kar sertliği kayaklar için çok uygundu. Güneş ışıyordu. Gün ortasında termometre -15 dereceyi gösteriyordu. Gidebilmek bize güç vermiş gibiydi, hızlı ve kolay ilerledik. O gün yıldızlar görünene kadar yola devam ettik.

Akşam yemeğinde Estraven tam tayın hazırladı. Bu hızla yalnızca yedi günlük yiyeceğimiz kalmıştı.

"Çark dönüyor" dedi ciddiyetle. "İyi dönmesi için yememiz gerek."

"Ye, iç, neşelen" dedim. Yemek beni keyiflendirmişti. Kendi sözlerime kahkahayla güldüm. "Hepsi bir; yemek, içmek, neşelenmek. Yemek olmadan neşelenemezsin, değil mi?" Bu da Yin Yang çevrimine uygun bir giz gibiydi, ama fazla sürmedi. Estraven'in yüz ifadesindeki bir şey bu havayı bozdu. İçimden ağlamak geldi, ama kendimi tuttum. Estraven benim kadar güçlü değildi ve bu haksızlık olacak onu da ağlatacaktı. Çoktan uyumuştu; oturduğu yerde, kâsesi kucağında uyuyakalmıştı. Bu kadar düzensizlik ona uygun değildi. Ama fena fikir de değildi, uyumak.

O sabah oldukça geç uyandık, her zamankinin iki katı kahvaltı ettik ve koşumları takıp hafif kızağımızı dünyanın kenarından içe doğru çekmeye başladık.

Solgun öğle güneşinde kırmızı beyaz dik bir yokuş görünümü almış dünyanın kenarının altında donmuş deniz vardı; bir kıyıdan ötekine ve Karhide'den Kuzey Kutbu'na kadar donmuş olan Guthen Körfezi.

Kızıl Tepeler'in arasına sıkışmış kırık buz yükseltileri ve düzlüklerinden buz denizine inmemiz o öğleden sonra ve ertesi gün boyunca sürdü. İkinci gün kızağı bıraktık. Yükümüzü denk yapıp sırtımıza aldık. Birimizde çadır, birimizde torbalar vardı, yiyecekler eşit bölüşülmüştü. Adam başı en fazla on iki kilo bir yük düşüyordu. Chabe ocağını da yüklememe karşın yüküm hâlâ on beş kilonun altındaydı. O kızağı habire itelemekten, çekmekten, çekiştirmekten kurtulmak iyiydi ve yolda Estraven'e söyledim bunu. Dönüp buz ve kızıl kaya yığını içinde bırakılmış olan kızağa baktı. "İyi iş görmüştü" dedi. Sadakati fark gözetmeksizin, alıştığımız, kullandığımız, onlarsız olamadığımız sabırlı, inatçı, güvenilir eşyaları da kapsıyordu. Kızağı özlüyordu.

Yolculuğumuzun yetmiş beşinci, Harhahad Anner platosu üzerindeki elli beşinci günün akşamı Gobrin Buzu'ndan Guthen Körfezi'nin deniz buzuna indik. Gene uzun süre, hava kararana dek yola devam ettik. Hava soğuk, fakat berrak ve sakindi, çekecek kızağımız da olmadığından temiz buz yüzeyi kayaklarımız için çok elverişliydi. O gece kamp kurduğumuzda artık altımızda bir mil değil birkaç feetlik buz ve onun altında da tuzlu su olduğunu düşünmek garip geliyordu. Ama düşünmeye fazla zaman ayırmadık. Yemek yedik ve uyuduk.

Şafak vakti, -30 derecenin altında, müthiş soğuk ve berrak bir günde güneye baktığımızda orada burada buzul uzantılarıyla iç içe geçmiş, güneye doğru neredeyse dümdüz bir hat halinde uzanan kıyıyı görebildik. Başlangıçta kıyıya yakın gittik. Kuzey rüzgârı iki portakalrengi tepe arasındaki vadi ağzını aşmamıza yardım etti. Buradan geçtikten sonraysa bir bora bizi yere serdi. Daha doğuya, deniz düzlüğü seviyesine çıkarak ayakta durabildik. "Gobrin Buzu bizi kustu" dedim.

Ertesi gün kıyının doğu eğimi dümdüz önümüzde uzanıyordu, sağımızda Orgoreyn vardı, fakat önümüzdeki mavi eğri Karhide idi.

O gün son orş ve kadik tohumlarını kullandık, adam başına birer kilo giçi miçi ile yüz elli gram şeker kalmıştı sadece.

Yolculuğumuzun bu son günlerini pek iyi anlatamıyorum, çünkü doğru dürüst hatırlamıyorum. Açlık algıları keskinleştirir belki ama aşırı yorgunlukla birlikte olmadığı zaman. Bütün duyularım ölmüş gibiydi. Açlıktan mideme kramplar girdiğini hatırlıyorum, ama bana hiç acı vermiyorlardı sanki. Hissedebildiğim, sadece bir kurtuluş, bir şeyin ötesine varma, coşku duygusuydu; bir de çok uykumun gelmiş olduğu. Posthe Anner'in on ikisinde karaya çıktık ve Guthen kıyısının donmuş kumsalından kayalık, karlı boşluğuna tırmandık.

Karhide'deydik. Hedefimize varmıştık. Boş bir başarı oldu bu; çünkü torbalarımız boşalmıştı. Varışımızı kutlamak için bir sıcak su ziyafeti çektik. Ertesi sabah kalkıp bir yol, bir kent bulmak için yola koyulduk. Boş bir bölgeydi ve elimizde haritası yoktu. Yol varsa bile beş on feet karla kaplıydı ve belki de farkına varmadan birçoğunun üzerinden geçmiştik. Toprağın işlendiğine dair en ufak bir işaret yoktu. O gün güney ve batı yönlerinde dolaştık ve ertesi günün akşamında karanlığın ve inceden yağan karın içinden uzaklardaki bir tepe eteğinde bir ışık görünce ikimiz de bir süre ağzımızı açamadık. Durduk ve baktık. Sonunda yol arkadaşım inledi, "Bir ışık mı o?"

Kışlık kapılarına kadar kar yığılı, yüksek çatılı, karanlık evler arasında tek sokaklı bir Karhide köyüne zar zor ulaşabildiğimizde hava çoktan kararmıştı. Dar panjurları arasından kırıklar, oklar ve çizgiler halinde sızan ışığını kış tepeleri arasından gördüğümüz aşevinin önünde durduk. Kapıyı açıp içeri girdik.

Odsordni Anner'di, yolculuğumuzun seksen birinci günüydü; Estraven'in hesapladığı takvimi on bir gün aşmıştık. Yiyecek istihkakımızı ise tamı tamına hesaplamıştı; yetmiş sekiz günlük yolluk. Kızağın sayacı ve son birkaç günlük tahminimizce 840 mil yol yapmıştık. Bunun çoğu geri dönüşlerle geçmişti, sahiden 800 millik yolumuz olsaydı asla aşamazdık; düzgün bir harita bulduğumuzda Pulefen Çiftliği ile bu köy arasındaki uzaklığın 730 mil olduğunu gördük. Bütün bu miller ve günler boyunca evsiz, sözsüz bir ıssızlıkta ilerlemiştik; kaya, buz ve sessizlik; seksen bir gün boyunca birbirimiz dışında hiçbir şey olmaksızın.

Yiyecekler ve yiyecek kokularıyla, insanlar ve insan sesleriyle dolu büyük, hamam gibi sıcak, aydınlık odaya girdik. Estraven'in omzuna yapıştım. Yabancı yüzler, yabancı gözler bize çevrildi. Estraven'e benzemeyen birilerinin de yaşadığını unutmuştum. Çok korkmuştum.

Aslında içinde yedi sekiz kişi bulunan küçük bir odaydı burası. Onlar da bir süre benim kadar şaşırmışlardı kesinlikle. Kış ortasında gece vakti kuzeyden Kurkurast Beyliği'ne gelen olmaz. Hepsi durmuş bizi süzüyordu, sesler kesilmişti.

Estraven zor duyulur bir fısıltıyla konuştu. "Beyliğin konukseverliğine sığınıyoruz."

Gürültü, fısıltı, şaşkınlık, hayret, karşılama.

"Gobrin Buzu'nu aştık."

Daha çok gürültü, daha çok ses, sorular; hepsi etrafımıza toplandı.

"Arkadaşımla ilgilenir misiniz?"

Bunu ben söyledim sanıyordum, ama Estraven söylemişti. Birisi beni oturtuyordu. Bize yiyecek getirdiler, bizimle ilgilendiler, ağırladılar.

Saf, kendi halinde, çilekeş, cahil insanlardı bu yoksul köylüler; onların cömertliği zorlu yolculuğumuzu soylu

bir şekilde sona erdirdi. Ellerinde ne varsa verdiler bize. Sakınmadan, saymadan. Ve Estraven bize verdiklerini, lordlar arasında bir lord, dilenciler arasında bir dilenci, o halktan biri gibi aldı.

Kıyının kıyısında, zor yaşanılır bir kıtanın en zor yaşanılır ucunda yaşayan bu balıkçı köylüler için dürüstlük ekmek kadar, su kadar önemlidir. Birbirleriyle açık oynamak zorundalar, ortada hile yapmaya yetecek hiçbir şey yok. Estraven bunu biliyordu ve bir-iki gün sonra şifgretora çok dikkat ederek, incelikle ve dolaylı olarak neden kış vakti Gobrin Buzu'nu aşmaya yeltendiğimizi sorduklarında ona göre yanıt verdi. "Suskunluk benim seçeceğim bir şey değil, ama yalan söylemekten daha uygun bana."

"Onurlu insanlar da pekâlâ yasadışına itilirler, yine de gölgeleri küçülmez", dedi köy reisinden sonra gelen ve dükkânı kışın bütün Domain için bir tür oturma odası olan aşevinin aşçısı.

"Kimi Karhide'de yasadışı olabilir, kimi Orgoreyn'de" dedi Estraven.

"Doğru; kimi kendi kabilesine göre kimi de Erhenrang'daki krala göre."

"Kral deneyebilir ama kimsenin gölgesini kısaltamaz" dedi Estraven. Aşçı yanıtı yeterli bulmuş görünüyordu. Estraven kendi kabilesi tarafından dışlanmış olsaydı şüpheli bir şahıs olurdu, ama kralın fermanları önemsizdi. Bana gelince besbelli bir yabancı ve dolayısıyla Orgoreyn'de yasadışı olan bir kişi olmam bana itibar sağlıyordu.

Kurkurast'taki ev sahiplerimize adlarımızı asla söylemedik. Estraven sahte ad kullanmak istemiyordu ve gerçek adlarımız da ağza alınamazdı. Estraven'e yemek, giysi ve yatak vermek bir yana, onunla konuşmak bile suçtu. Guthen kıyısındaki uzak bir köyde bile radyo vardı ve Sürgün Emri'ni bilmezden gelemezlerdi; an-

cak konukların kimliğini bilmemek onlar için bir mazeret olabilirdi. Daha benim aklımdan bile geçmeden Estraven ne kadar zor durumda kalabileceklerini ölçüp biçmişti. Oradaki üçüncü gecemizde bir sonraki hamlemizin ne olacağını görüşmek için odama geldi.

Bir Karhide köyü, ayrı özel konutların azlığı ya da yokluğu bakımından Arz'ın eski kalelerine benzer. Ne var ki Ocak'ın, Ticarethane'nin, Alt Beylik'in (Kurkurast'ta Lord yoktu) ve Dış Ev'in eski, harap binalarındaki üç feet kalınlığında duvarlarla ve uzun koridorlarla çevrili odalarda beş yüz kişilik her bir köyün halkı gizlilik, yalıtılmışlık sağlayabiliyor. Ocak'ın üst katında ikimize ayrı birer oda verilmişti. Kendi odamda Shenshey Bataklıkları'ndan elde edilen bataklık kömürünün küçük, sıcak, ağır kokulu ateşi yanında otururken Estraven içeri girdi. "Yakında buradan ayrılmamız gerek, Genri" dedi.

Ateşin aydınlattığı odanın gölgeleri içinde, yalınayak, üzerinde bir tek reisin verdiği, bol, kürk pantolonla dururken hatırlıyorum onu. Evlerinin gizliliği ve kendilerince sıcaklığı içinde Karhideliler hep yarı giyinik veya çıplak gezerler. Bu yolculukta Estraven Gethenli fiziğine özgü sıkı tıknazlığı yitirmişti, çöküktü, yaralar içindeydi, neredeyse ateşten yanarcasına soğuktan yanmıştı. Karanlıktı, sertti, gene de o titreşen ışıkta ele geçmez bir hali vardı.

"Nereye?"

"Bence güneye ve batıya. Sınıra doğru. İlk işimiz gemine ulaşabileceğin kadar güçlü bir radyo vericisi bulmak. Sonra da benim buradakilere zarar gelmesini önlemek için ya saklanacak bir yer bulmam ya da bir süre için Orgoreyn'e dönmem gerek."

"Orgoreyn'e nasıl gideceksin?"

"Daha önce yaptığım gibi; sınırı geçerek. Orgotalıların benimle bir alıp veremedikleri yok."

"Vericiyi nerede bulabiliriz?"

"En yakın Sossinoth'ta."

Afalladım. Sırıttı.

"Daha yakını yok mu?"

"Altı üstü yüz elli mil. Daha kötü bir zemin üzerinde daha uzun yoldan geldik. Bir sürü karayolu var; insanlar bizi konuk eder; bir motorlu kızağa binebiliriz."

Kabul ettim, fakat kış yolculuğumuzun yeni bir etabını düşünmek canımı sıkıyordu. Üstelik bu sefer sığınağa doğru değil Estraven'in tekrar sürgüne gidip beni yalnız bırakacağı o lanet olası sınıra gidecektik.

Uzun uzun düşündüm ve konuştum. "Karhide'nin Ekumen'e katılmadan önce yerine getirmesi gereken bir şart olacak. Argaven sürgün cezanı kaldırmalı."

Bir şey demedi, gözleri ateşe dikili duruyordu.

"Bunda kararlıyım" diye ısrar ettim. "Her şey sırasıyla yapılmalı."

"Teşekkür ederim, Genri" dedi. Böyle çok yumuşak konuştuğu zaman sesi bir kadın sesini andırıyordu, boğuk ve tınısız. Bana tatlı bir bakışla, gülümsemeden baktı. "Fakat uzun bir süre için evimi yeniden görmeyi pek beklemiyordum. Yirmi yıldır sürgündeyim, biliyorsun. Bu ceza da çok farklı bir şey değil. Ben kendimi kollarım, sen de kendini ve Ekumen'ini kolla. Bunu yalnız başına yapmalısın. Bütün bunları konuşmak için çok erken. Gemine inmesini söyle. Sonra gerisini düşünürüm."

Kurkurast'ta iyi beslenerek ve dinlenerek iki gün daha kalıp güneyden gelecek ve bizi geri götürecek yol sıkıştırıcıyı bekledik. Ev sahiplerimiz Estraven'e Buz'u aşma öyküsünü baştan aşağı anlattırdılar. Öyküyü, ancak sözlü edebiyat geleneğinden birinin anlatabileceği gibi anlattı ve böylece geleneksel deyişlerle, hatta epizodlarla dolu bir destan halini aldı öykü. Ama canlı ve doğruydu. Drumner ile Dregemole arasındaki geçidin kükürt ateşi ve

karanlığı, Guthen Körfezi'ni süpüren dağ boşluklarının çığlık atan esintileri; kendisinin yarığın içine düşüşü gibi komik ve Buz'un seslerinden ve suskularından, gölgesiz havadan, gecenin karanlığından söz ettiği mistik bölümleri de vardı. Gözlerimi arkadaşımın esmer yüzünden ayırmadan, diğerleri kadar büyülenmiş olarak dinledim.

Yol sıkıştırıcının sürücü mahalline sıkışıp Kurkurast'tan ayrıldık. Karhide yollarındaki karı toplayıp sıkıştıran bu motorlu araçlar kışın yolları açık tutmak için tek çare. Zira kış trafiği büyük ölçüde kızaklarla yürüyor ve yollardaki karı küremek, krallığın tüm zamanının ve parasının yarısını götürüyor. Sıkıştırıcı saatte iki mil hızla gidiyordu ve gece bastırdıktan çok sonra Kurkurast'ın güneyindeki ilk köye varabildik. Orada da her zaman olduğu gibi buyur edildik, doyurulduk ve gece ağırlandık; ertesi sabah yayan yola çıktık. Artık Guthen Körfezi'nden esen kuzey rüzgârını kesen kıyı tepelerinin ardında ve yerleşim alanı olan bölgedeydik, kamptan kampa değil Ocak'tan Ocak'a yürüyorduk. Bir seferinde otuz mil olmak üzere, birkaç kez yoldan geçen motorlu kızaklara bindik. Yollar sık sık yağan yoğun kara rağmen iyi sıkıştırılmış ve işaretlenmişti. Her zaman torbalarımızda bir gece önceki ev sahiplerimizin verdiği yiyecekler oluyordu. Yolun sonunda hep başımızı sokacak bir çatı ve yanına oturacak bir ateş vardı.

Konuksever bir ülkede, rahatça, kayaklarla ve motorlu taşıtlara binerek yaptığımız bu sekiz dokuz günlük rahat yolculuk yine de tüm yolculuklarımızın en zor ve en yorucu kısmı oldu. Buzul'a tırmanmaktan, son açlık günlerinden bile kötüydü. Destan bitmişti, Buz'a mal olmuştu. Çok yorgunduk. Yanlış yönde gidiyorduk. Coşkumuz kalmamıştı.

"Kimi zaman çarkın ters yönüne gitmen gerekir" diyordu Estraven. Her zamanki kadar kararlıydı, ama se-

sindeki, davranışındaki enerjinin yerini sabır, kesinliğin yerini inatçı bir azim almıştı. Çok suskundu, artık pek fazla zihin konuşması da yapmıyordu.

Sassinoth'a vardık. Donmuş Ey'e bakan tepeler üzerine kurulu, birkaç bin nüfuslu bir kasaba; damlar beyaz, duvarlar gri, tepeler orman ve kayalıklarla lekeli, tarlalar ve nehir beyaz; nehrin karşısında ihtilaflı Sinoth Vadisi, baştan aşağı beyaz. ...

Ellerimiz boş geldik. Yol araç gerecinden kalanları da çeşitli ev sahiplerimize vermiştik ve elimizde Chabe ocağı, kayaklar ve üzerimizdeki giysilerden başka bir şey kalmamıştı. Yükümüzden böylece kurtulduktan sonra birkaç kez yolu sorarak kasaba dışındaki bir çiftliğe gittik. Çorak bir yerdi. Bir Beylik'e değil, doğrudan Sinoth Vadisi İdaresi'ne bağlı tek bir çiftlikti. Estraven bu idarede genç bir sekreterken bu çiftliğin şimdiki sahibiyle dost olmuş, hatta bir iki yıl önce Sinoth Vadisi ihtilafını çözme umuduyla o bölgede yaşayanların Ey'in doğusuna yerleştirilmelerine yardım ederken adama bu çiftliği o almıştı. Çiftçi kapıyı kendi açtı. Estraven'le aynı yaşlarda, tıknaz, tatlı dilli bir adamdı. Adı Thessicher'di.

Estraven bölgeden geçerken yüzünü saklamak için kapüşonunu iyice indirmişti. Burada tanınmaktan korkuyordu. Aslında gereksiz bir korkuydu; bu aç ve açık dilencinin Estraven olduğunu anlamak için çok keskin bir göz gerekiyordu. Thessicher karşısındakinin gerçekten dediği kişi olduğuna inanamadan bakakalmıştı.

Thessicher bizi içeri aldı, imkânlarının kıt olmasına karşın konukseverliği standardın altında değildi. Ama bizden rahatsız olmuştu, orada olmamamızı yeğlerdi. Bunu anlayabiliyorduk; bizi kabul ederek mülküne el konması riskini üstlenmişti. Ama bu mülkü Estraven'e borçlu olduğuna ve Estraven ona bu çiftliği sağlamamış olsa şimdiye kadar zaten bizler kadar yoksullaşmış olaca-

ğına göre karşılığında belli bir riski göze almasını istemek haksızlık olmazdı. Ne var ki arkadaşım bir borç ödemesi değil dostluk gereği, yükümlülük değil bağlılık gereği yardım istedi. Nitekim ilk anın korkusundan sonra buzlar çözüldü ve Thessicher gecenin yarısını ateşin yanında Estraven'le eski günlerden, ortak dostlardan söz ederek geçirdi. Estraven sürgündeki bir adamın cezasının kaldırılması umuduyla beklerken bir iki ay saklanabileceği terk edilmiş ya da boş bir çiftlik gibi gizli bir yer bilip bilmediğini sorunca hiç duraksamadan "Bende kal" dedi.

Estraven'in gözleri parladı, ama bunu istemedi; Thessicher de onun Sassinoth'a bu kadar yakın olmasının tehlikeli olabileceğini kabul ederek bir saklanma yeri bulacağına dair söz verdi. Estraven bir takma ad kullanır ve bir aşçı ya da ırgat kılığına girerse bunun zor olmayacağını söylüyordu. "Belki hoş olmaz ama Orgoreyn'e dönmekten daha güvenlidir" dedi. "Orgoreyn'de ne yapabilirsin ki? Yaşamını nasıl sürdürürsün?"

"Commensallık'ın sırtından" dedi arkadaşım susamuru tebessümüyle. "Biliyorsun her Birime iş sağlar onlar. Sorun olmaz. Ama Karhide'de olmayı yeğlerim; sahiden ayarlanabileceğine inanıyorsan..."

Elimizde kalan tek değerli şeyimiz olan Chabe ocağı hâlâ yanımızdaydı. Yolculuğumuzun sonuna kadar şu veya bu şekilde bize çok hizmet etmişti. Thessicher'in çiftliğine gelişimizin ertesi sabahı ocağı aldım ve kayaklarla kasabaya indim. Estraven elbette benimle gelmedi ama ne yapacağımı iyice anlatmıştı ve bir aksilik olmadı. Ocağı Kasaba Ticarethanesi'nde sattım ve karşılığında aldığım yüklü parayla küçük Ticaret Okulu binasının bulunduğu tepeyi tırmanıp orada kurulu radyo istasyonuna gidip on dakikalık "özel alıcıya yönelik özel yayın" satın aldım. Bütün istasyonlar günlük yayın sürelerinin bir kısmını böyle kısa dalga mesajlarına ayırıyorlar. Ço-

ğunlukla tacirler tarafından Takımadalar, Sith ya da Perunter'deki müşterilerine veya bayilerine haber göndermek için kullanılıyor. Fiyatlar yüksek ama fahiş değil. En azından elden düşme bir Chabe ocağının fiyatından az. Benim on dakikam öğleden sonra Üçüncü Saat'in başlarında olacaktı. Bütün günü Thessicher'in çiftliğine gidip gelerek geçirmek istemediğimden Sassinoth'da oyalandım ve aşevlerinden birinde porsiyonu bol, güzel ve ucuz bir yemek yedim. Karhide yemeklerinin Orgoreyn'dekilerden güzel olduğuna kuşku yoktu. Yemeğimi yerken Estraven'e Orgoreyn'den nefret edip etmediğini sorduğumda bana söyledikleri aklıma geldi; geçen gece, bütün o yumuşaklığıyla söylediklerini hatırlıyordum; "Karhide'de olmayı yeğlerim..." Ve kim bilir kaçıncı kez, yurtseverliğin ne olduğunu, yurdunu sevmenin ne anlama geldiğini, arkadaşımın sesini titreten o sadakatin nereden doğduğunu ve böylesine gerçek bir sevginin çoğu kez nasıl bu denli aptalca ve kötü bir bağnazlığa dönüşebildiğini düşündüm. Hata neredeydi?

Yemekten sonra Sassinoth'u dolaştım. Lapa lapa yağan kara ve sıfırın altındaki soğuğa rağmen capcanlı iş hayatı, dükkânlar, pazar yerleri ve sokaklar bir oyunu andırıyordu, gerçekdışı gibiydi, şaşırtıcıydı. Hâlâ Buz'un yalnızlığından çıkamamıştım. Yabancılar arasında huzursuz oluyor ve hep Estraven'in yanı başımdaki varlığını özlüyordum.

Akşam karanlığında karla kaplı yokuşu çıkıp radyo istasyonuna gittim. Beni içeri alıp halka açık vericinin nasıl kullanılacağını gösterdiler. Belirlenen zamanda Güney Karhide'nin 300 mil uzağında yörüngesinde olan yansıtıcı uyduya bir uyan sinyali gönderdim. Bu uydu Ollul'la görüşüp gemiye sinyal göndermelerini isteyebileceğim Yanıtlayıcımın kaybolması ve güneş yörüngesindeki gemiyle doğrudan bağlantı kuracak aracım veya

zamanım olmaması ihtimali için düşünülmüş bir güvenceydi. Sassinoth'daki verici, kesinlikle yeterli güçteydi ama uydu sinyali gemiye yollamak dışında bana cevap verecek donanımda olmadığından sinyali gönderip gitmekten başka yapacak bir şey yoktu. Mesajın alınıp alınmadığını ve gemiye ulaşıp ulaşmadığını bilemezdim. Sinyali göndermekle doğru şeyi yapıp yapmadığımı da bilmiyordum. Böyle belirsizlikleri sessizce kabullenmeyi öğrenmiştim artık.

Kar yağışı şiddetlendi, yolları karanlıkta ve karda gidebilecek kadar bilmediğimden geceyi kasabada geçirmek zorunda kaldım. Hâlâ biraz param kaldığından bir han sordum ama Okul'da kalmam için ısrar ettiler; bir sürü neşeli öğrenciyle birlikte yemek yedim ve yatakhanelerden birinde yattım. Hoş bir güvenlik duygusuyla, Karhide'nin yabancılara gösterdiği olağanüstü ve şaşmaz nezakete duyduğum güvenle uykuya daldım. Başta doğru ülkeye inmiştim, şimdi gene oradaydım. Böylece uyuyakaldım; ama düşler ve uyanışlarla dolu huzursuz bir gecenin ardından sabah erkenden uyanıp kahvaltı etmeden Thessicher'in çiftliğine doğru yola koyuldum.

Parlak gökte yükselen küçük ve soğuk güneş, karın üzerindeki her yükselti ve tümseği batıya uzanan gölgelere bürümüştü. Yol ışık ve karanlıkla damar damardı. Karla kaplı tarlalarda yolun ucundan bir kayakçının süzülerek uçuşuyla bana doğru gelen küçük bir şekil dışında hiçbir şey kımıldamıyordu. Daha yüzünü görmeden onun Estraven olduğunu anlamıştım.

"Ne oldu, Therem?"

"Sınıra gitmem gerek" dedi yan yana geldiğimizde bile durmaksızın. Soluk soluğaydı. Yönümü değiştirdim ve birlikte batıya gitmeye başladık. Ona ayak uydurmakta güçlük çekiyordum. Yol Sassinoth'a saptığında ayrılıp çitsiz tarlaların içine daldı. Kasabanın bir mil kadar ku-

zeyinde donmuş Ey'i geçtik. Kıyı dik eğimliydi ve tırmanış bittiğinde ikimiz de soluk almak için durduk. Böylesi bir yarış için uygun şartlarda değildik.

"Ne oldu? Thessicher mi?.."

"Evet. Telsizle konuştuğunu duydum. Şafak vakti." Estraven'in göğsü buzun üzerinde mavi yarıkların kenarında uzandığı zamanki gibi inip kalkıyordu. "Tibe başıma ödül koymuş olmalı."

"Lanet olası, nankör hain!" dedim dişlerimin arasından. Tibe'yi değil, arkadaşına ihanet eden Thessicher'i kastediyordum.

"Evet öyle" dedi Estraven, "ama ondan çok fazla şey istedim, küçük bir ruha fazla yüklendim. Dinle, Genri. Sassinoth'a dön."

"Hiç olmazsa sınırdan geçtiğini göreyim, Therem."

"Orada Orgota muhafızları olabilir."

"Bu tarafta dururum. Tanrı aşkına.."

Gülümsedi. Hâlâ nefes nefeseydi, kalktı ve yola koyuldu. Ben de onunla gittim.

Küçük donmuş ormanlardan, anlaşmazlık konusu vadinin tepeleri ve tarlaları üzerinden geçtik. Saklanacak, gizlenecek bir yer yoktu. Güneşle aydınlanmış bir gökyüzü, beyaz bir dünya ve üzerinde uçan biz, iki gölge. Engebeli arazi yüzünden sınırı hâlâ göremiyorduk, oysa iki yüz metre kadar uzağındaydık. Birden karşımıza çıktı, bir çitle işaretlenmişti, tepeleri kırmızıya boyalı direklerin yalnızca birkaç feetlik kısmı karın üzerindeydi. Orgota tarafında hiç muhafız görünmüyordu. Bizim tarafta kayak izleri ve güneyde hareket eden küçük şekiller vardı.

"Bu tarafta muhafızlar var. Karanlık bastırana kadar beklemelisin Therem."

"Tibe'nin Denetçileri" acı acı yutkundu ve yön değiştirdi.

Biraz önce aştığımız küçük yükseltinin arkasına geçtik ve ilk bulduğumuz kuytuya sığındık. Bütün günü, üstleri karla kaplı dallarının etrafımızı sardığı sık hemmen ağaçları arasındaki vadicikte geçirdik. Özellikle tehlikeli olan bu bölgeden uzaklaşmak için sınır boyunca kuzeye ya da güneye gitmek, Sassinoth'un doğusundaki tepelere çıkmayı denemek, hatta kuzeye, boş araziye gitmek gibi bir sürü plan üzerinde tartıştık. Ama hepsi de veto edildi. Estraven'in burada olduğu gammazlanmıştı ve artık Karhide'de şimdiye kadar yaptığımız gibi açıkça yolculuk edemezdik. Gizli gizli uzun mesafe de gidemezdik; çadırımız, yiyeceğimiz ve yeterli gücümüz yoktu. Sınıra koşmaktan başka yapabileceğimiz bir şey yoktu, yalnızca tek yol açıktı.

Karın altında, karanlık ağaçların arasındaki karanlık oyukta ısınmak için birbirimize sokulduk. Gün ortasında Estraven bir süre uyukladı, bense uyuyamayacak kadar açtım ve üşümüştüm; arkadaşımın yanında uyuşuk uyuşuk uzanmış, bir keresinde bana aktardığı sözleri hatırlamaya çalışıyordum; *ikisi birdir, yaşam ve ölüm, uzanırlar yan yana...* Buz'un üzerinde çadırda yatıyor gibiydik sanki, ama korunaksız, yiyeceksiz, huzursuz; arkadaşlığımızdan başka bir şeyimiz yoktu, o da yakında son bulacaktı.

Akşama doğru hava puslandı ve ısı düşmeye başladı. Rüzgârsız oyukta bile kımıldamadan durulamayacak denli soğuktu. Hareket etmemiz gerekiyordu ama yine güneş batarken Orgoreyn'i içinde geçtiğim hapishane arabasındakine benzeyen titreme krizlerine yakalandım. Karanlık hiç basmayacaktı sanki. Geç vakit, mavi alacakaranlıkta oyuktan çıktık ve ağaçların, dalların altında sürünerek solgun karda silik birkaç nokta halinde uzanan sınır çitini görene dek tepeyi tırmandık. Uzakta, güneybatı tarafında küçük bir kasabanın, küçük bir Or-

goreyn Commensal köyünün ışıkları seçiliyordu. Estraven geçerliliğini kaybetmiş belgeleriyle buraya gidebilir ve hiç olmazsa geceyi Commensal hapishanesinde veya en yakın Commensal Gönüllü Çiftlik'te geçirebilirdi. Birden –orada, en son anda, ancak o zaman– bencilliğim ve Estraven'in suskunluğunun neyi görmeme engel olduğunu, nereye, neyin içine gitmekte olduğunu fark ettim. "Therem" dedim, "bekle..."

Ama gitmişti, tepeden aşağı iniyordu; müthiş hızlı bir kayakçıydı ve bu kez benim için hızını azaltmıyordu. Uzun, hızlı bir dönüşle karın üstündeki gölgeler arasından aşağı indi, benden uzaklaşıp doğruca sınır muhafızlarının silahlarına gitti. Bağırdıklarını, durmasını emrettiklerini ve bir yerlerde bir ışığın yakıldığını sanıyorum, ama emin değilim; ne olursa olsun durmadı ve hızla çite doğru kaymayı sürdürdü. Çite ulaşamadan onu vurdular. Sonik bayıltıcı değil, çatışma silahları, patlatılınca metal parçaları fırlatan eski çağ tabancaları kullanıyorlardı. Onu öldürmek için ateş ettiler. Yanına vardığımda ölüyordu, kara saplanmış kayaklarıyla iki büklüm uzanmış, göğsü parçalanmıştı. Başını kollarım arasına aldım ve onunla konuştum; bana cevap vermedi; bir tek ona olan sevgime cevap verdi, bilinci yiterken parçalanmış ve darmadağın zihninin içinden, konuşulmayan dilde, açık bir şekilde haykırdı, "*Arek!*" Hepsi bu kadar. Kara çöktüm ve ölürken onu tuttum. Bunu yapmama izin verdiler. Sonra beni ayağa kaldırıp götürdüler. Onu da. Beni hapishaneye, onu karanlığa.

20
Boş Bir Çaba

Estraven, Gobrin Buzu boyunca yaptığımız sefer sırasında tuttuğu notların bir yerinde yol arkadaşının neden ağlamaktan utandığını soruyor. O zaman ona bunun utançtan değil, korkudan kaynaklandığını söyleyebilirdim. Ölümünün akşamında, Sinoth Vadisi'ne, korkunun ötesindeki o soğuk ülkeye gittim. Orada istediğiniz kadar ağlayabileceğinizi ama bunun bir işe yaramayacağını öğrendim.

Beni Sassinoth'a geri götürüp hapsettiler, çünkü bir kanun kaçağı ile birlikteydim ve büyük bir ihtimalle bana ne yapmaları gerektiğini bilmiyorlardı. Baştan itibaren, daha Erhenrang'dan resmi emirler gelmeden önce bile bana iyi davrandılar. Karhide'deki hücrem Sassinoth Lordları Teşrifat Kulesi'nde dayalı döşeli bir odaydı; bir şömine, radyo ve günde beş öğün yemek vardı. Rahat

değildi. Yatak sertti, örtüler inceydi, zemin çıplaktı, hava soğuktu; Karhide'deki bütün odalar gibiydi. Ama bir hekim yolladılar ve onun elleri ve sesi bana Orgoreyn'de bulduğumdan çok daha büyük ve uzun süreli bir rahatlık sağladı. O geldikten sonra kapıyı bir daha kilitlemediler sanıyorum. Kapının açık durduğunu ve kapanmasını dilediğimi hatırlıyorum, çünkü koridordan soğuk geliyordu. Ama yatağımdan kalkıp hapishanemin kapısını kapatacak güç ve cesaretten yoksundum.

Titiz ve anaç bir genç adam olan hekim yatıştırıcı bir kesinlikle konuştu benimle, "Beş-altı aydır kötü beslenmiş ve aşırı yorulmuşsunuz. Kendinizi tüketmişsiniz. Tüketecek daha fazla bir şey kalmamış. Uzanın, dinlenin. Kışın vadilerde donan ırmaklar gibi uzanın. Kımıdamadan yatın, bekleyin."

Ama ne zaman uyusam kendimi hapishane arabasında, diğerleriyle birlikte çıplak ve kir pas içinde tir tir titrerken, biraz ısınmak için ötekilere sokulurken görüyordum. Birimiz dışında. Birisi demir kapıya yaslanmış tek başına yatıyordu, soğuk olan, ağzı pıhtılaşmış kanla dolu olan. Haindi o. Kendi başına gitmiş, bizi terk etmişti, beni terk etmişti. Öfkeyle dolarak uyanıyordum, çaresiz gözyaşlarına dönüşüveren, sarsak bir öfkeyle.

Çok hastaydım sanıyorum, yüksek ateşin etkilerinden bazılarını hatırlıyorum, hatta bir ya da birkaç gece doktor yanımda kaldı. O geceleri hatırlayamıyorum ama ona söylediklerimi hatırlıyor, kendi sesimdeki tuhaf, keskin tonu duyabiliyorum. "Durabilirdi. Muhafızları gördü. Silahların üstüne doğru koştu."

Genç doktor bir süre bir şey demeden durdu. "Kendisini öldürdüğünü söylemek istemiyorsunuz, herhalde."

"Belki de"

"Bir dostun ardından söylenecek bir şey değil bu. Hem Harth rem ir Estraven'den beklemem bunu."

Konuşurken bu insanların intiharı ne kadar aşağılık bir şey olarak gördüklerini unutmuştum. Bizler gibi bir seçim olarak görmüyor onlar intiharı. Onlara göre seçimi reddetmek, başlı başına bir intihar eylemi. Bizim kutsal kitaplarımızı okuyan bir Karhideli için Yahuda'nın asıl suçu İsa'ya ihanet etmesi değil, umutsuzluğa kapılıp bağışlanma şansını, değişmeyi, hayatı inkâr etmesi; intihar etmesidir.

"Demek artık Hain Estraven demiyorsunuz ona."

"Hiç demedik zaten. Ona yapılan suçlamaları çoğumuz ciddiye almadık, Bay Ai."

Ama bu beni hiç de teselli etmedi, aynı acıyla bağırdım sadece. "Öyleyse neden vurdular onu? Neden öldü?"

Buna cevap vermedi, cevabı yoktu çünkü.

Hiç resmen sorguya çekilmedim. Pulefen Çiftliği'nden nasıl çıktığımı, Karhide'ye nasıl girdiğimi, radyolarından gönderdiğim şifreli mesajın gittiği yeri ve amacını sordular. Söyledim. Bu bilgi doğruca Erhenrang'a, Kral'a gitti. Gemi meselesi belli ki gizli tutulmuştu, ama bir Orgota hapishanesinden kaçışım, kışın Buz üzerinde yaptığım yolculuk, Sassinoth'a gelişim herkese duyuruldu ve serbestçe konuşuldu. Estraven'in bu işteki rolünden ve ölümünden radyoda hiç söz edilmedi. Ama biliniyordu. Karhide'de gizlilik büyük ölçüde bir hassasiyet meselesidir. Kabullenilen ve anlaşılan bir suskunluktur; soruların atlanıp geçilmesidir, ama cevapların atlanıp geçilmesi değildir. Bültenler sadece Elçi Bay Ai'den söz ediyorlardı, fakat herkes beni Orgotalıların elinden alıp getiren ve benimle birlikte Buz'u aşarak Karhide'ye gelip Commensallar'ın geçen güz apansız ölüverdiğime dair yalanlarını ortaya çıkaran kişinin Harth rem ir Estraven olduğunu biliyordu... Estraven dönüşümün sonuçlarını gayet iyi tahmin etmişti; ama yeterince önemsememiş-

ti onları. Sassinoth'da bir odada kımıldamadan, hiçbir şeyin farkında olmadan hasta yatan yabancı bir yaratık yüzünden on gün içinde iki hükümet birden düştü.

Orgota'da hükümetin düşmesi demek, aslında, Otuz Üçler içinde denetimi bir Commensallar grubu yerine bir diğerinin alması anlamına gelir. Karhide'de dedikleri gibi bazı gölgeler kısalır, bazı gölgeler uzar. Beni Pulefen'e yollayan Sarf hizbi, yalanlarının açığa çıkmasının doğurduğu daha önce hiç görülmemiş ayıbına rağmen, Argaven'in Yıldız gemisinin Karhide'ye indiğini ilan etmesine kadar dayanabildi. Ondan sonra Obsle'nin partisi, Açık Ticaret hizbi, Otuz Üçler içinde yetkiyi ele geçirdi. Ben de sonuçta onlara biraz hizmet etmiş oldum.

Karhide'de hükümetin düşmesi ise Başbakan'ın rezil olması, yerini bir yenisinin alması ve kiorremi'nin epeyce karışması anlamına geliyor; idam, tahttan feragat ve ayaklanma da pek az rastlanan alternatifler değil. Tibe hiç direnmeye çalışmadı. Uluslararası şifgretor oyunundaki ticari değerim ve Estraven'in suçsuzluğunu kanıtlamam (öyle ima ediliyordu) bana onunkini aşan bir prestij sağlamıştı, o da, daha sonra öğreneceğim üzere Erhenrang Hükümeti gemime mesaj gönderdiğimi öğrenmeye kalmadan istifa etti. Thessicher'in ispiyonculuğu üzerine harekete geçmiş, yalnızca Estraven'in ölüm haberinin gelmesini beklemiş ve sonra istifa etmişti. Hem yenilgiyi hem de intikamı birlikte tattı.

Argaven her şeyi öğrenince bana bir davetiye gönderip beni hemen Erhenrang'a çağırttı ve masraflar için de yüklüce bir yolluk gönderdi. Sassinoth şehri de buna eş bir cömertlikle genç doktorlarını benimle birlikte yola çıkardı, çünkü hâlâ pek iyi durumda değildim. Motorlu kızaklarla yolculuk ettik. Sadece bir kısmını hatırlıyorum; düzenli ve telaşsızdı, sıkıştırıcıların yolu temizle-

mesini beklerken verilen uzun molalar ve hanlarda geçirilen uzun gecelerle doluydu. Aslında iki üç günden fazla sürmemiş olmalıydı, ama bana uzun bir yolculuk gibi gelmişti. Erhenrang'ın Kuzey Kapıları'ndan kar ve karanlık dolu büyük caddelere girdiğimiz âna kadar olan yolculuğun büyük kısmını hiç hatırlamıyorum.

İşte o sırada yüreğimin biraz sertleştiğini ve zihnimin açıldığını hissettim. Daha önce paramparçaydım, darmadağınıktım. Şimdiyse rahat bir yolculuktan yorgun düşmüş olmama rağmen biraz olsun gücüm kaldığını hissediyordum. Alışkanlığın verdiği güç herhalde, ne de olsa bir yıldan uzun bir süre yaşadığım ve çalıştığım bir şehirdeyim artık. Sokakları, kuleleri, Saray'ın kasvetli bahçelerini, yollarını, duvarlarını biliyordum. Buradaki işimi biliyordum. Bu yüzden ilk kez, arkadaşım öldüğüne göre onun uğruna öldüğü işi tamamlamam gerektiği dank etti kafama. Kemerdeki kilit taşını yerine koymalıydım.

Saray'ın kapısında Saray duvarlarının içindeki bir konukevine geçmem söylendi. Saray'da üst düzey bir şifgretor belirtisi olan Değirmi Kuleli Konut'tu kalacağım yer: Kral'ın âlicenaplığından çok, bana atfettiği yüksek statüyü gösteriyordu. Genellikle dost ülke büyükelçilerinin ağırlandığı yerdi orası. Bu iyi bir işaretti işte. Ancak oraya gitmek için Köşeli Kırmızı Konut'un önünden geçmemiz gerekiyordu, dar kemerli bahçe kapısından havuza bakan, buzdan gri ağaca ve hâlâ boş olan eve baktım.

Değirmi Kule'nin kapısında beyaz hieb ve koyu kırmızı gömlek giymiş, omuzlarından gümüş bir zincir sarkan biri karşıladı beni: Faxe, Otherhord İnzivası'nın öndeyicisi. Onun güzel ve nazik yüzünü, günlerden beri ilk kez aşina bir yüzü görmek beni rahatlattı, gerginliğimi aldı. Faxe Karhide'de pek nadir olan bir selamlama

şekliyle ellerimi tutup beni bir dost gibi karşıladığında onun sıcak davranışına bir karşılık verebildim.

Güzün başlarında kendi bölgesi Güney Rer'den kiorremi'ye gönderilmişti. Handdara İnzivası'nın sakinleri arasından konseye üye seçilmesi pek nadir değildir ama bir Dokumacı'nın bu görevi kabul etmesi sık görülmez. Bana kalırsa Faxe, Tibe'nin yönetimini ve bunun ülkeyi sürüklediği yolu düşünüp kabul etmişti görevi. O da Dokumacılar'ın altın zincirini çıkarıp konsey üyelerinin gümüş zincirini takmıştı ve fazla zaman kaybetmemiş olmalıydı. Thern'den beri Başbakan'ı denetleyen bir organ görevi gören Hes-kiorremi'nin, İç Konsey'in üyesiydi. Üstelik onu bu göreve atayan Kral'ın kendisiydi. Belki de Estraven'in daha bir yıldan kısa bir süre önce içinde bulunduğu ikbal yolunda yükseliyordu. Karhide'de siyasi kariyerler ani ve kısa ömürlüdür.

Kimseyi görmeden, resmi bir açıklama veya ziyaret yapmadan önce, soğuk, şatafatlı, küçük bir ev olan Değirmi Kule'de Faxe ile oturup biraz konuştuk. Gözümün içine bakıp sordu. "Demek bir gemi gelip yeryüzüne inecek: Üç yıl önce sizi Horden Adası'na getirenden daha büyük bir gemi, öyle mi?

"Evet. Daha doğrusu, bunun için bir mesaj gönderdim."

"Ne zaman gelecek?"

Hangi ayın hangi gününde olduğumuzu bile bilmediğimi fark edince bir süredir ne kadar kötü durumda olduğumu anladım. Estraven'in ölümünden önceki günden başlayıp sayımam gerekti. Eğer yakında idiyse geminin çoktan yörüngeye girmiş olması gerekiyordu ve bu durumda benden mesaj bekliyor olabilirdi.

"Gemiyle haberleşmeliyim. Talimat bekliyorlardır. Kral nereye inmelerini istiyor? Yerleşim alanı dışında oldukça geniş bir yer olmalı. Bir verici lazım bana."

Her şey hızla ve kolaylıkla ayarlandı. Erhenrang Hükümeti ile daha önceki temaslarımda yaşadığım bitmek bilmez zora koşmalar ve başarısızlıklar gürül gürül akan bir nehirdeki buz parçaları gibi eriyip gitmişti. Çark dönüyordu... Ertesi gün Kral beni kabul edecekti.

Kral'a yaptığım ilk ziyareti ayarlamak Estraven'in altı ayına mal olmuştu. İkincisini ayarlamaksa hayatının geri kalan kısmına.

Bu sefer ince eleyip sık dokumayacak kadar yorgundum ve zihnim özbilince ağır basan şeylerle meşguldü. Tozlu bayraklar altından, uzun kırmızı salondan geçtim ve gürül gürül ateşlerin kıvılcımlarla ve çıtırtılarla yandığı üç ateşli kürsünün karşısında durdum. Kral ateşin yanında oturuyordu, masa başında tahta oymalı bir tabureye çökmüştü.

"Oturunuz, Bay Ai."

Argaven'in yanında durduğu ocağın karşısına geçip oturdum ve alevlerin ışığında yüzünü gördüm. Kötü ve yaşlı görünüyordu. Bebeğini kaybetmiş bir kadın, oğlunu kaybetmiş bir adam gibiydi.

"Evet, Bay Ai, demek geminiz iniş yapacak."

"İstemiş olduğunuz gibi Athten Fen'e inecek, efendim. Bu akşam, Üçüncü Saat'in başında indirirler."

"Ya, inecekleri yeri tutturamazlarsa? Her şey yanar mı?"

"Dosdoğru bir radyo sinyalini izleyecekler; her şey ayarlandı. Tutturamamaları söz konusu değil."

"Ya peki kaç kişiler *onlar*? On bir mi? Öyle mi?"

"Evet. Korkacak kadar çok değiller efendimiz."

Argaven'in elleri yarım kalmış bir jestle kasıldı. "Artık sizden korkmuyorum, Bay Ai."

"Buna sevindim."

"Bana iyi hizmet ettiniz."

"Ama sizin emrinizde değilim ben."

"Biliyorum" dedi kayıtsızca. Dudaklarını kemirerek ateşe bakıyordu.

"Yanıtlayıcı vericim Mişnori'de Sarf'ın elinde olabilir. Ama gemide bir yanıtlayıcı daha var. Bu durumda, eğer sizce uygunsa Ekumen'in tam yetkili Büyükelçisi konumunda ve Karhide ile bir ittifak antlaşması görüşüp imzalamaya yetkili olacağım. Yanıtlayıcı aracılığıyla Hain veya öteki Yerleşiklerle görüşüp bunları teyit ettirebilirsiniz."

"Çok iyi."

Başka bir şey söylemedim, çünkü dikkatini bana vermiyordu. Çizmesinin burnuyla ateşteki bir odunu oynatıp kıvılcımlar sıçrattı. "Ne halt etmeye kandırdı beni?" diye sordu tiz, keskin sesiyle ve ilk kez yüzüme baktı.

"Kim?" dedim, aynı şekilde ona bakarak.

"Estraven."

"Sizin kendinizi kandırmamanız için uğraşıyordu. Bana husumet besleyen bir hizbi desteklemeye başladığınızda beni göz önünden kaçırdı. Geri dönüşüm sizi, Ekumen Misyonu'nu kabul etmeye ikna eder duruma gelince de beni geri getirdi."

"Neden bu büyük gemiden hiç bahsetmedi bana?"

"Çünkü bundan haberi yoktu: Orgoreyn'e gidene kadar ondan kimseye bahsetmemiştim."

"Laklak edecek tam yeri buldunuz, yani, siz ikiniz. O Orgota'nın misyonunuza katılması için uğraştı. Baştan beri onların Açık Ticaretçileri ile birlikte çalışıyordu. Bu ihanet değil mi şimdi?"

"Değildi. Hangi millet ilk olarak Ekumen ile ittifak kurarsa kursun diğerlerinin de kısa sürede onu izleyeceklerini biliyordu: Birlik sağladığınızda Sith, Perunter ve Takımadalar'ın da izleyecekleri gibi. Ülkesini çok seviyordu, efendim, ama ona hizmet etmedi. Size de etmedi. Benim hizmet ettiğim efendiye hizmet etti o da."

"Ekumen mi?" dedi Argaven şaşırarak.

"Hayır. İnsanlık."

Konuşurken söylediklerimin doğru olup olmadığını bilmiyordum. Kısmen doğruydu; hakikatin bir yüzü. Estraven'in eylemlerinin saf bir kişisel bağlılıktan, tek bir insana, bana karşı sorumluluk ve arkadaşlık duygusundan kaynaklandığını söylemek de aynı ölçüde doğru olurdu. Ama bu da hakikatin tamamı değildi.

Kral cevap vermedi. Kasvetli, sarkık, buruşuk yüzünü tekrar ateşe çevirmişti.

"Neden Karhide'ye döndüğünüzü bana bildirmeden çağırdınız şu geminizi?"

"Sizi zorlamak için, efendim. Size gelen bir mesaj Lord Tibe'ye ulaşır ve o da beni hemen Orgota'ya teslim ederdi ya da vurdururdu. Arkadaşımı vurdurduğu gibi."

Kral bir şey demedi.

"Benim kendi hayatım hiç de önemli değil, ama Gethen'e ve Ekumen'e karşı yerine getirmem gereken bir görevim vardı ve hâlâ var. Bu görevi yerine getirebilme imkânı sağlamak için hemen gemiye sinyal gönderdim. Estraven bunu salık vermişti ve haklıydı."

"Pekâlâ, yanlış değildi. Her neyse, buraya inecekler ve biz ilk olacağız... Hepsi de size benziyorlar değil mi? Bir sürü sapık, her zaman kemmerde? Bizi onurlandırmaları için didindiğimiz şu topluluğa bak... Teşrifatçıbaşı Lord Gorchen'e nasıl karşılanmaları gerektiğini anlatın. Dikkat edin de bir şey unutulmasın ve yanlış anlama olmasın. Saray'da ağırlanacaklar, neresini uygun görürseniz. Onları iyi ağırlamak istiyorum. Benim için birkaç iyi iş yaptınız, Bay Ai. Commensallar'ı birer yalancı ve sonra da aptal durumuna düşürdünüz."

"Ve yakında da birer müttefik, Lordum."

"Biliyorum!" diye haykırdı tiz sesiyle. "Ama, önce Karhide, önce Karhide!"

Başımı salladım.

Bir süre sessizlikten sonra sordu. "Nasıldı Buz boyunca kızak çekmek?"

"Kolay olmadı."

"Estraven böyle çılgın bir gezide birlikte kızak çekmek için iyi bir adam olmalı. Demir gibi sertti. Ve hiç moralini bozmazdı. Öldüğüne üzülüyorum."

Verecek bir karşılık bulamadım.

"Sizin... Yurttaşlarınızı yarın, öğleden sonra İkinci Saat'te kabul edeceğim. Başka söylenmesi gereken bir şey var mı şu anda?"

"Lordum, Estraven'in adının temizlenmesi için Sürgün Emri'ni geri alır mısınız?"

"Henüz değil, Bay Ai. Acele etmeyin. Başka bir şey?"

"Başka bir şey yok."

"Öyleyse gidiniz.

Ben bile ihanet etmiştim. Sürgün kararı kaldırılmadan, ismi temize çıkmadan gemiyi indirmeyeceğimi söylemiştim. Bu şartta ısrar ederek uğruna öldüğü şeye boş veremezdim. Bu onu sürgünden geri getirmezdi.

O günün geri kalan kısmı Lord Gorchern ve diğerleriyle birlikte gemi personelinin karşılanma ve ağırlanmasını ayarlamakla geçti. İkinci Saat'te motorlu kızakla Erhenrang'ın otuz mil kuzeydoğusundaki Athen Bataklığı'na doğru yola çıktık. İniş alanı bu büyük, ıssız arazinin, işlenmeye veya yerleşmeye elverişli olmayan ve şimdi İrrem ortasında feetlerce derinliğine kadar donmuş bataklığın kenarındaydı. Radyo sinyali gün boyu sürmüş ve gemiden cevap sinyalleri alınmıştı.

Geminin mürettebatı gelirken Büyük Kıta'nın karşısında Guthen Körfezi'nden Charisune Körfezi'ne kadar uzanan sınırı ve hâlâ güneş ışığında kalan Kargav zirvelerini yıldız zincirinde görmüş olmalıydılar; yıldızlardan birini alçalırken gördüğümüzde hava kararıyordu.

Kükreyerek, görkemle indi. Geminin destekleri çamur ve su gölüne değdiğinde buharlar çıktı; aşağıda, bataklığın dibinde hiç erimeyen buz vardı ve granit gibiydi. Gemi, dengesi bozulmadan rahatça indi ve Kış'ın alacakaranlığında hızla yeniden donmaya başlayan gölün üzerinde kuyruğu üstüne dikilen, kocaman, koyu gümüşi zarif bir balık gibi, durdu.

Geminin inişinin ses ve görkeminden sonra yanımda duran Otherhordlu Faxe ilk kez konuştu. "Bunu görebilecek kadar yaşadığıma seviniyorum" dedi. Estraven de Buz'a, ölüme bakarken böyle söylemişti; bu gece de aynı şeyi söylerdi. İçimi kaplayan acı hüzünden kaçmak için karlar arasından gemiye doğru yürüdüm. Teknenin içi soğutucuların çalışmasıyla çoktan donmuştu ve ben yaklaşırken yüksek kapı açıldı, iniş merdiveni zarif bir eğimle buza değdi. İlk çıkan Lang Heo Hew oldu, hiç değişmemişti elbette. Bu kadını son gördüğümden beri benim hayatımda üç yıl, onunkinde ise birkaç hafta geçmişti. Bana, Faxe'ye, beni izleyen diğerlerine baktı ve rampanın dibinde durdu. Karhide dilinde vakarla konuştu: "Dostluk amacıyla geldim." Onun gözünde hepimiz yabancıydık. Önce Faxe'nin onu selamlamasını bekledim.

Faxe ona beni gösterdi ve o da yanıma gelip benim halkımın âdetiyle sağ elimi eline alıp gözlerime baktı. "Oh, Genli" dedi, "seni tanıyamadım!" Bu kadar süre sonra bir kadın sesi duymak garipti. Tavsiyem üzerine diğerleri de gemiden çıktı; o anda herhangi bir güvensizlik belirtisi, Karhide karşılama heyetine hakaret olurdu, şifgretorlarını incitirdi. Hepsi birden çıkıp Karhidelileri güzel bir incelikle selamladılar. Ama hepsi, kadınlar ve erkekler, kendilerini gayet iyi tanımama rağmen, bana garip geldiler. Sesleri tuhaf geliyordu; çok derin, çok tizdi. İki ayrı türden büyük, garip hayvanların oluşturduğu bir topluluk gibiydiler; zeki bakışlı, hepsi çiftleşme

döneminde, kemmerde olan büyük maymunlar gibi... Elimi tuttular, bana dokundular, bana sarıldılar.

Kendimi kontrol etmeyi becerip, kızakla Erhenrang'a dönerken Heo Hew ve Tulier'e içine düştükleri durum hakkında acilen bilmeleri gereken şeyleri anlattım. Saray'a vardığımızda ise hemen odama dönmek zorunda hissettim kendimi.

Sassinothlu hekim odama geldi. Yumuşak sesi, ciddi ifadeli genç yüzü, bir adama ya da bir kadına değil de bir insana ait olan yüzü beni rahatlattı, tanıdık ve doğru geldi... Ama yatağa dönmemi emredip hafif bir sakinleştirici verdikten sonra "Elçi arkadaşlarınızı gördüm" dedi. "Harika bir şey bu, yıldızlardan gelen adamlar. Ve ben görebildim bunu!"

Gene Karhide ruhundaki –ve insan ruhundaki– o en hayran olunası şey, yani haz ve cesaret vardı. Bunu onunla paylaşamasam da yadsımak aşağılık bir davranış olurdu. İnanmadan, ama kesin bir hakikati ifade ederek "Onlar için de harika bir şey" dedim. "Yeni bir dünyaya, yeni bir insanlığa gelmek."

O ilkyazın sonunda, Tuwa'nın son günlerinde kar suyu selleri azalıp da yeniden seyahat etmek mümkün olunca Erhenrang'daki küçük elçiliğimden izin aldım ve doğuya gittim. Benim halkım artık gezegenin her tarafına yayılmışlardı. Hava arabaları kullanmamıza izin verildiğinden Heo Hew ile ötekilerden üçü bunlardan birine atlayıp benim ihmal ettiğim Sith'e ve Takımadalar'a, Deniz Yarıküresi milletlerine gitmişlerdi. Diğerleri de Orgoreyn'deydi ve ikisi Buzçözülmesinin Tuwa'ya kadar başlamadığı ve (dediklerine göre) her şeyin bir hafta sonra yeniden donduğu Perunter'deydi. Tulier ile Ke'sta Erhenrang'daki işleri gayet iyi götürüyorlardı. Acil bir şey yoktu. Ne de olsa Kış'ın yakınındaki yeni müttefiklerinden birinden kalkan

bir gemi, gezegen zamanıyla on yedi yıldan önce gelemezdi. Orası da marjinal, uçta bir dünya. Daha ileride, Güney Oiron Kolu'na kadar üzerinde insan yaşayan bir dünya bulunamadı. Kış'tan Ekumen'in ana dünyalarına, ırkımızın ocak dünyalarına gitmek Hain Davenant için elli yıl. Arz için bir ömür sürüyor. Aceleye gerek yok.

Kargav'ı bu kez alçaktaki geçitlerden, güney denizi kıyısını izleyen bir yoldan giderek geçtim. Üç yıl önce balıkçılar beni Horden Adası'ndan alıp getirdiklerinde kaldığım ilk köyü ziyaret ettim; Ocak halkı beni o zamanki gibi yine en ufak bir şaşkınlık göstermeden karşıladı. Ench Irmağı'nın ağzındaki büyük liman şehri Thather'de bir hafta geçirdim, sonra da yaz başında yürüyerek Kerm Toprağı'na doğru yola koyuldum.

Doğuya ve güneye doğru yürüyüp taşlıklarla, yeşil tepelerle, büyük nehirlerle ve tek tek evlerle dolu engebeli araziden geçerek Buzayak Gölü'ne vardım. Göl kıyısında durup güneye, tepelere bakarken tanıdığım bir ışık gördüm; bir parıltı, gökyüzünün beyazla kaplanması, ileride, yükselen buzulun ışıltısı. Buz orada duruyordu.

Estre çok eski bir yerdi. Ocak'ı ve dış binalar yanı başındaki dağdan gelen gri taştan yapılmıştı. Keskin bir soğuk vardı, rüzgârın sesi havayı dolduruyordu.

Kapıyı çaldım ve açıldı. "Beylik'in konukseverliğine sığınıyorum" dedim. "Ben Estreli Therem'in arkadaşıydım."

Bana kapıyı açan on dokuz-yirmi yaşlarındaki, ince yapılı, ciddi görünüşlü genç, sözlerimi sessizlikle karşıladı ve sessizce beni Ocak'a aldı. Beni hamama, dinlenme odasına, büyük mutfağa götürdü ve yabancının temizlenip, giyinip, doyduğunu görünce beni derin yarık pencereleri Estre ile Stok arasındaki gri göle ve gri thore ormanlarına bakan bir yatak odasında yalnız bırakıp çıktı. Soğuk bir memleketti, soğuk bir evdi. Derin ocakta, dağlardan ve Buz'dan esen rüzgâr, taş döşeme ve duvarlarda-

ki ısıyı yuttuğundan vücuttan çok, gözü ve ruhu ısıtmaya yarayan gürül gürül bir ateş yanıyordu. Ama soğuk Kış'ta geçirdiğim ilk iki yılda olduğu kadar işlemiyordu bana; soğuk bir ülkede uzun bir süre yaşamıştım artık.

Bir saat kadar sonra aynı oğlan (bakışlarında ve davranışında bir kız çocuğunun keskin zarafeti vardı, ama hiçbir kız bu kadar uzun süre suskun kalamaz), gelip arzu ettiğim takdirde Estre Lordu'nun beni kabul edeceğini söyledi. Peşine takılıp merdivenlerden indim ve bir tür saklambaç oyununun sürdüğü uzun koridorlardan geçtim. Çocuklar bize çarpıyor, etrafımızda koşturuyor, küçükler heyecanla haykırıyor, ergenler kahkahalarını tutmak için elleri ağızlarında, kapıdan kapıya, odadan odaya gölgeler gibi kayıyordu. Beş altı yaşlarında ufak, şişko bir şey bacaklarıma dolandı, sonra da korunmak için eskortumun ellerine yapıştı. "Sorve" diye haykırdı, gözlerini açıp bana bakarken, "Sorve, mahzene saklanmak istiyorum.!" Sapanla atılmış yuvarlak bir taş gibi fırlayıp gitti. Tavrında en ufak bir değişme olmayan genç adam, Sorve, bana yol gösterdi ve beni İç Ocak'a, Estre Lordu'na götürdü.

Esvans Harth rem ir Estraven yetmişini aşkın, yaşlı ve kalçalarındaki bir eklem rahatsızlığı yüzünden sakat kalmış bir adamdı. Ateşin kenarında bir tekerlekli sandalyede dimdik oturuyordu. Geniş, sellere maruz kalmış bir kaya gibi zamanın aşındırıp, yıprattığı bir yüzü vardı; sakin bir yüz, müthiş sakin.

"Siz Elçi Genri Ai misiniz?"

"Evet."

O bana, ben ona baktım. Therem, bu yaşlı lordun oğlu, tensel çocuğuydu. Therem küçük oğuldu; benim zihin konuşmamda sesini duyduğu kardeş Arek de büyük oğul; ikisi de ölmüştü. Göz göze geldiğim bu yıpranmış, sakin, sert yüzde arkadaşıma ait hiçbir şey bulamadım. Sadece kesinlik buldum. Therem'in ölümünün kesinliğini.

Estre'ye gelişim boş bir çabaydı. Teselli bulmayı ummuştum. Teselli yoktu; arkadaşımın çocukluğunu geçirdiği yere gelmek neyi değiştirir, hangi yokluğu doldurur, hangi acıyı avutabilirdi? Artık hiçbir şey değişmezdi. Ancak Estre'ye gelişimin bir amacı daha vardı ve bunu yerine getirebilirdim.

"Ölümünden önceki aylar boyunca oğlunuzla birlikteydim. Öldüğünde de yanındayım. Size onun tuttuğu günceyi getirdim. Ayrıca o günler hakkında bilmek istediğiniz bir şey varsa?.."

Yaşlı adamın yüzünde hiçbir ifade yoktu. Bu sükûnet değişmeyecekti. Ama genç olanı aniden gölgelerden çıkıp pencereyle ateş arasındaki ışığa, soğuk, huzursuz ışığa geldi ve sertçe sordu; "Erhenrang'da ona hâlâ Hain Estraven mi diyorlar?"

Yaşlı lord önce oğluna, sonra da bana baktı.

"Bu Sorve Harth" dedi, "Estre'nin varisi, oğullarımın oğlu."

Burada ensest kısıtlaması yok, bunu gayet iyi biliyordum. Sadece bunun benim gibi bir Terralı için garipliğiyle, arkadaşımın ruhunun ışığını bir an için bu asık yüzlü, ateşli, taşralı oğlanda görmenin garipliği beni bir süre afallattı. Konuştuğumda sesim titriyordu. "Kral kararı geri alacak. Therem hain değildi. Aptalların onun için dedikleri ne fark eder?"

Yaşlı lord yavaşça, hafifçe başını eğdi. "Fark eder" dedi.

"Gobrin Buzu'nu birlikte mi geçtiniz" diye sordu Sorve, "siz ve o?"

"Birlikte geçtik."

"Bu öyküyü dinlemek isterdim, Sayın Elçi" dedi yaşlı Esvans çok sakin bir şekilde. Ama oğlan, Therem'in oğlu kekeleyerek "Nasıl öldüğünü anlatır mısınız bize? Yıldızlar arasındaki öteki dünyaları anlatır mısınız; öteki tür insanları, öteki yaşamları?" diyordu.

Gethen Takvimi ve Saati

Yıl. Gethen'in güneş çevresinde % dönüş süresi 8401 standart Terra saati ya da standart Terra yılının % 96'sıdır.

Kendi çevresinde dönüş süresi 23.08 standart Terra saatidir: Gethen yılı 364 gündür.

Karhide / Orgoreyn'de yıllar, temel alınan bir yıldan başlayıp şimdiki yıla kadar sırayla numaralandırılmaz; temel alınan yıl şimdiki yıldır. Her Yılbaşı'nda (Getheni Thern) biten yıl "bir önceki yıl" olur ve önceki her yıl bir artarak gider. Gelecek de aynı şekilde sayılır, bir sonraki yıl Bir Yılı olana kadar "gelecek bir yıl"dır.

Bu sistemin kayıtların tutulmasında yarattığı aksaklıkların giderilmesi için çok bilinen olaylara, kralların devirlerine, hanedanlara, yerel lordlara, vs. gönderme yapmak gibi çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Yomesh-

ta Meshe'nin Doğumu'ndan (2.202 yıl önce, Ekumen takvimine göre 1492 yılı) başlayarak 144 yıllık çevrimleri sayar ve on iki yılda bir kutlama ayinleri düzenlerler; ancak bu sistem aslında kült temeline dayanmakta olup Yomesh dinini destekleyen Orgoreyn hükümetince bile resmen uygulanmamaktadır.

Ay. Gethen'in ayının dönüş süresi 26 Gethen günüdür. Ay kendi çevresinde dönmez ve hep aynı yüzü gezegene doğru dönüktür. Bir yılda 14 ay vardır ve güneş ve ay takvimleri birbirine çok yakın olduklarından ancak 200 yılda bir ayarlama yapılması gerekir. Her ayda aynı sayıda gün vardır, ayın evreleri gibi bu da sabittir. Ayların Karhide dilindeki adları şöyledir:

Kış	:	1. Thern
		2. Thanern
		3. Nimmer
		4. Anner
Sonbahar	:	5. Irrem
		6. Moth
		7. Tuwa
Yaz	:	8. Osme
		9. Ockre
		10. Kus
		11. Hakanna
İlkbahar	:	12. Gor
		13. Susmi
		14. Grende

26 günlük ay 13'er günlük iki yarı aya bölünür.

Gün. Bir gün (23.08 S.T.S) 10 saattir (bkz. s. 254); hiç değişmeyen ayın günleri sayıyla değil, bizim haftamızın

günleri gibi adlarla anılır (Bu adların birçoğu ayın evrelerine gönderme yapmaktadır. Örneğin Getheni, "karanlık", Arhad, "ilk hilal" vs. İkinci yarı ayda kullanılan *od-* öneki ters anlam veren bir olumsuzdur. Örneğin Odgetheni "karanlıksızlık" diye çevrilebilir). Gün adları Karhidece de şöyledir."

1.	Getheni	14.	Odgetheni
2.	Sordni	15.	Odsordni
3.	Eps	16.	Odeps
4.	Arhad	17.	Odarhad
5.	Netherhad	18.	Odnetherhad
6.	Streth	19.	Odstreth
7.	Berni	20.	Obberny
8.	Orni	21.	Odorni
9.	Narhahad	22.	Odharhahad
10.	Guyirni	23.	Odguynry
11.	İrni	24.	Odirni
12.	Posthe	25.	Opposthe
13.	Tormenbod	26.	Ottormenbod

Saat. Tüm Gethen kültürlerince kullanılan ondalık saat, Terra'nın yirmi dörtlük saatine kabaca şu şekilde çevrilebilir. (Not: Bu Gethen "saati"nin belirttiği gün dilimine bir kılavuz niteliğindedir sadece, Bir Gethen gününün 23.08 Standart Terra Saati'ne denk olduğu düşünüldüğünde kesin bir çevirmenin karmaşıklığı belli olmaktadır, ancak bu konu şu andaki amacımla ilişkili değildir):

Birinci Saat	12.00 - 14.30
İkinci Saat	14.30 - 17.00
Üçüncü Saat	17.00 - 19.00
Dördüncü Saat	19.00 - 21.30

Beşinci Saat ..... 21.30 - Gece yarısı
Altıncı Saat ..... Gece yarısı - 2.30
Yedinci Saat ..... 2.30 - 5.00
Sekizinci Saat ..... 5.00 - 7.00
Dokuzuncu Saat ..... 7.00 - 9.30
Onuncu Saat ..... 9.30 - Öğlen

"Bilimkurgu"nun en önemli iki ödülü olan Hugo ve Nebula'yı kazanarak kısa zamanda türünün klasikleri arasına giren *Karanlığın Sol Eli*, dünyamıza çok benzeyen Kış adlı bir gezegende geçmektedir. Bu gezegende, yılın en sıcak zamanlarında bile yarı-kutup iklimi yaşanmaktadır ve tüm sakinleri çift cinsiyetlidir (androjen). Cinsel kimliğin bir statü ya da güç aracı olarak kullanılmadığı bu gezegende kişiler yılın belli bir döneminde o anki hormonal durumlarına göre erkek ya da kadın olmaktadırlar. Öyle ki, birkaç çocuk doğurmuş bir anne daha sonra başka çocukların babası olabilmektedir. "Arkadaşlık" ve "sevgililik" arasındaki "boşluk" anlamsızlaşmış; insan düşüncesini belirleyen düalizm eğilimi azalmış; insanlığın güçlü/zayıf, koruyucu/korunan, hükmeden/hükmedilen, sahip olan/sahip olunan gibi ikiliklerini oluşturan temeller zayıflamıştır.

Cehaletin, şimdinin, mevcudiyetin ilerlemeden
daha gözde olduğu bir gezegendir Kış.

Bir gün Kış'a uzaydan bir erkek elçi gelir ve onların da katılmasını istediği bir gezegenler birliğinden söz eder... Elçinin gelişiyle birlikte yerli ile yabancı, erkek ile dişi, benzerlik ve benzemezlik, parça ile bütün arasındaki ilişki ve çelişkiler insanlardaki karşılıklarını bulup yaşamaya başlar...

AYRINTI • EDEBİYAT
ISBN: 978-975-539-044-4

23 TL